

***PLANUL INTEGRAT DE
DEZVOLTARE URBANĂ
AL MUNICIPIULUI
TÎRGU-MUREȘ***

CUPRINS

A. Caracterizarea generală a polului de dezvoltare urbană	2
B. Evaluarea sistemului socio-economic și de mediu	8
1. Așezarea geografică și relieful	8
2. Clima	8
3. Resursele primare și secundare	8
4. Zone expuse riscurilor naturale și antropice	9
5. Aerul	9
6. Apa	9
7. Gospodărirea deșeurilor	10
8. Spații verzi, terenuri sportive și de joacă	15
9. Structura economică	17
10. Agricultură	24
11. Sectorul terțiar	25
• Comerțul	25
• Cercetare, dezvoltare și high-tech	25
• Servicii financiar-bancare	25
• Turismul	25
• Telecomunicațiile	28
• Transporturile	29
• Alimentarea cu apă	31
• Rețele de telecomunicații	36
• Rețele energetice	36
• Distribuția energiei termice și a gazelor naturale	38
• Energia termică	39
12. Educația formală și informală	42
13. Activitatea sportivă	46
14. Cultura și arta	48
15. Cultele	50
16. Mass-media	51
17. Sănătatea	51
18. Asistența socială	56
19. Criminalitatea stradală în municipiul Tîrgu-Mureș	60
20. Fondul de locuințe și calitatea locuirii	71
21. Evoluția demografică și resursele de muncă ale municipiului	72
22. Administrația publică locală	82
C. Analiza SWOT 2007-2013	90
D. Strategia de dezvoltare a municipiului	96
1. Obiective, priorități, măsuri.	96
• Cadrul strategic național de referință	96
• Context politic	101
• Obiectivul strategic	102
• Prioritățile strategice de dezvoltare municipală	102
• Profilul strategic al municipiului Tîrgu-Mureș	114
2. Evoluția teritorială a municipiului Tîrgu-Mureș și spațiul său de influență	116
3. Auditul la nivelul cartierelor – zone de intervenție	123
4. Strategia de dezvoltare a municipiului	139
• Viziunea strategică de dezvoltare	139
• Politici și programe	139



○ Secțiunea I: Spațiul urban	139
○ Secțiunea II: Infrastructura și serviciile de transport de interes regional și local	140
○ Secțiunea III: Infrastructura și serviciile de sănătate, sociale și de protecție a populației	142
○ Secțiunea IV: Dezvoltarea resurselor umane	144
○ Secțiunea V: Mediul de afaceri	145
○ Secțiunea VI: Infrastructura de mediu	147
○ Secțiunea VII: Capacitatea administrativă	149
● Managementul implementării planului integrat	150

A. Caracterizarea generală a polului de dezvoltare urbană

România este situată în sud-estul Europei Centrale, pe cursul inferior al Dunării, la nord de Peninsula Balcanică și la țărmul nord-vestic al Mării Negre. Se învecinează cu Bulgaria la sud, Serbia la sud-vest, Ungaria la nord-vest, Ucraina la nord și est și Republica Moldova la est, iar țărmul Mării Negre se găsește la sud-est.

Din punct de vedere administrativ, România este împărțită în 42 de județe (inclusiv municipiul București), 320 orașe din care 103 de municipii, 2.856 comune și 12.955 sate. Capitala României este municipiul București. Conform Legii nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național, ierarhizarea localităților urbane existente pe ranguri se prezintă astfel:

- Localități urbane de rangul 0 – București
- Localități urbane de rangul I: 11 municipii de rang I (Bacău, Brașov, Brăila, Galați, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Iași, Oradea, Ploiești, Timișoara)
- Localități urbane de rangul II: 91 municipii
- Localități urbane de rangul III: 217 orașe

În 1998, în România au fost create 8 Regiuni de dezvoltare:

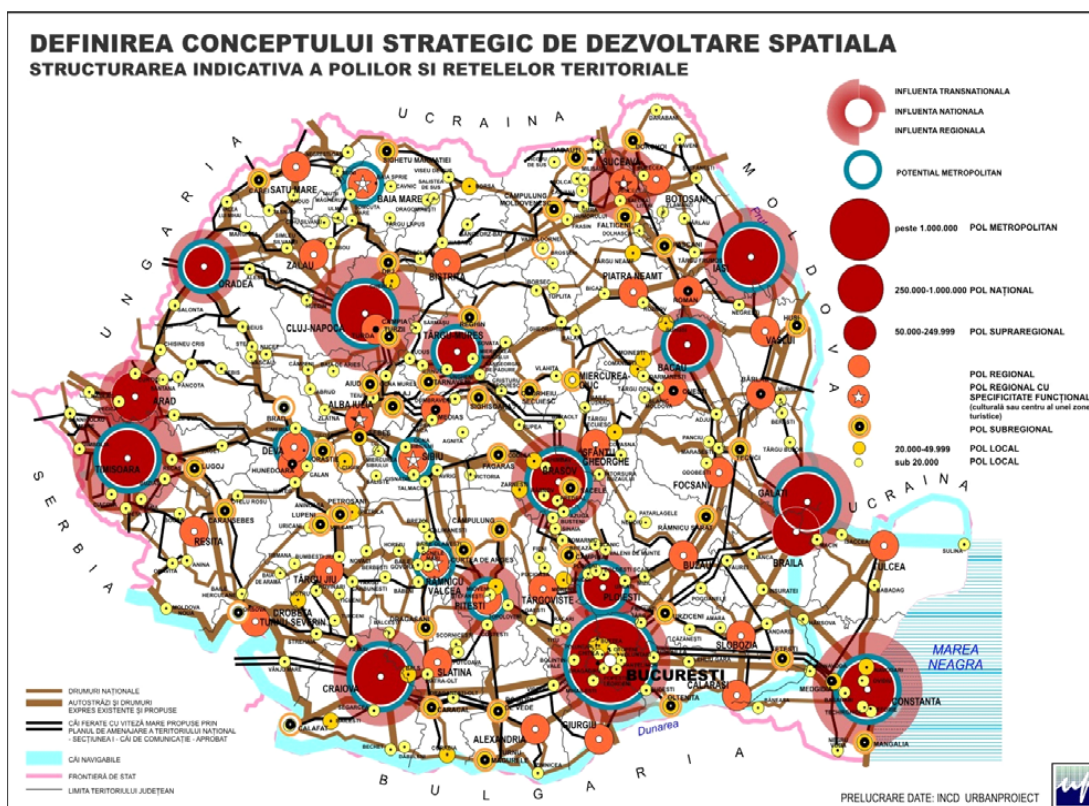


- ✓ Regiunea de dezvoltare Nord – Est
- ✓ Regiunea de dezvoltare Sud – Est
- ✓ Regiunea de dezvoltare Sud – Muntenia
- ✓ Regiunea de dezvoltare Sud – Vest Oltenia
- ✓ Regiunea de dezvoltare Vest
- ✓ Regiunea de dezvoltare Nord – Vest
- ✓ Regiunea de dezvoltare Centru
- ✓ Regiunea de dezvoltare București – Ilfov

Regiunea de dezvoltare „Centru” este așezată în zona centrală a României, în interiorul mării curburi a Munților Carpați, pe cursurile superioare și mijlocii ale Mureșului și Oltului, fiind străbătută de meridianul de 250° longitudine estică și paralela de 46° latitudine nordică. Prin poziția sa geografică, Regiunea „Centru” realizează conexiuni cu 6 din celelalte 7 regiuni de dezvoltare, înregistrându-se distanțe aproximativ egale din zona ei centrală până la punctele de trecere a frontierelor.

Regiunea „Centru” este formată din județele: Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș și Sibiu și are o suprafață totală de 34.100 km², ceea ce reprezintă 14,3% din teritoriul țării. Ca suprafață, depășește unele țări europene cum ar fi Albania, Luxemburgul, Macedonia, Slovenia și Republica Moldova.

În acord cu Legea nr. 351/2001, **Conceptul strategic de dezvoltare teritorială a României și integrare în structurile teritoriale ale Uniunii Europene 2007-2030** (CSDTR 2007-2030) integrează condițiile de conformare a structurilor policentrice la nivelul Uniunii Europene, conform documentelor privind coeziunea teritorială, socială și economică. Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor (MDLPL) a inițiat în 2005 procesul de elaborare a Conceptului Strategic privind Dezvoltarea Teritorială a României și reintegrarea în structurile teritoriale ale Uniunii Europene 2007-2030 (CSDTR 2007-2030), ca rezultat al eforturilor acestui mandat pentru a asigura pe de o parte viziunea pe termen lung a dezvoltării teritoriale a României și pentru a oferi fundamentarea tehnică pentru absorbția rapidă și impactul maximizat al implementării fondurilor europene.



Acest demers se înscrie în cadrul general formulat într-o serie de documente strategice ale Uniunii Europene, care se referă la planificarea dezvoltării locale și teritoriale durabile.

Scopul elaborării CSDTR 2007-2030 este de a pune în evidență, din perspectivă teritorială integrată, modalitățile de valorificare a potențialului național în vederea recuperării decalajelor de dezvoltare și a stimulării dezvoltării echilibrate a României, pe de o parte, și de afirmare și consolidare a rolului României ca stat membru al Uniunii Europene și de actor activ în zona Europei Centrale și de Est, pe de altă parte. De asemenea, este vizată asigurarea

transparenței, la nivel teritorial, a impactului investițional în raport cu problemele și potențialul teritorial. În acest sens, CSDTR 2007-2030 răspunde cerințelor formulate în documentele Uniunii Europene, înscriindu-se în categoria de documente strategice pe care statele membre ale Uniunii Europene trebuie să le utilizeze pentru dezvoltare teritorială durabilă și integrată pe termen lung.

Direcțiile strategice de dezvoltare teritorială menționate în CSDTR 2007-2030 au constituit puncte de reper pentru formularea axelor prioritare ale Planului Național de Dezvoltare 2007-2013 și ale celorlalte documente de programare. Proiectele finanțate conform Planului Național de Dezvoltare 2007-2013 și Cadrelui Strategic Național de Referință 2007-2013 și implementate prin Programele Operaționale vor contribui la realizarea obiectivelor conceptului strategic, care oferă cadrul pentru orientarea teritorială a investițiilor.

CSDTR 2007-2030 este caracterizat de următoarele aspecte:

1. abordează dezvoltarea teritorială a României pe nivelurile de agregare (scările geografice, teritoriale) specifice coeziunii teritoriale:
 - regional (și inter-regional în interiorul țării);
 - național;
 - inter-regional (la nivelul UE);
 - transfrontalier și transnațional.
2. prefigurează dezvoltarea teritorială din perspectiva principiilor coeziunii teritoriale:
 - dezvoltarea policentrică a teritoriului, printr-o rețea structurată și ierarhizată de localități și teritorii;
 - dezvoltarea unei noi relații urban-rural;
 - accesibilitate fizică și la cunoaștere;
 - managementul de calitate al patrimoniului natural și cultural.
3. integrează aspectele sociale, economice și teritoriale ale coeziunii în spiritul principiilor dezvoltării teritoriale durabile;
4. integrează măsuri prioritare în Programul Național de Reformă 2007-2010 în vederea actualizării legislației în planificare urbană (locală) potrivit practicilor, conceptelor și instrumentarului utilizat în Uniunea Europeană;
5. vizează realizarea corelării conceptului strategic (pe termen lung) cu prioritățile pe termen mediu ale Planului Național de Dezvoltare 2007-2013, ale Cadrelui Strategic Național de Referință 2007-2013 și ale programelor operaționale aferente, și asigură, prin instrumentele specifice planificării teritoriale, maximizarea impactului teritorial integrat al utilizării fondurilor europene;
6. se bazează pe o suită de instrumente specifice în vederea implementării:
 - elaborarea schemelor directe de dezvoltare teritorială aferente obiectivelor strategice ale CSDTR 2007-2030; programelor operaționale 2007-2013; secțiunilor Planului de Amenajare a Teritoriului la nivel național, regional, transfrontalier; Planurilor de Amenajare a Teritoriului Zonal aferente proiectelor de anvergură teritorială ridicată;
 - identificarea pachetelor de proiecte de importanță națională potrivit celor cinci obiective strategice ale CSDTR 2007-2030;
 - elaborarea politicilor de coeziune teritorială potrivit fiecărui obiectiv strategic de dezvoltare teritorială;
 - constituirea bazelor de date locale și teritoriale și a sistemelor de indicatori teritoriali durabili pentru utilizarea acestora;
 - actualizarea legislației în planificarea dezvoltării la nivel local și teritorial, potrivit orientărilor la nivelul UE, principiilor dezvoltării durabile și coeziunii teritoriale;

- asigurarea asistenței tehnice privind planificarea integrată (strategică, teritorială și financiară), elaborarea strategiilor de dezvoltare aferente domeniilor coeziunii teritoriale, corelarea direcțiilor de dezvoltare strategică teritorială cu oportunitățile programelor operaționale;
- consolidarea parteneriatului orizontal și vertical cu entitățile relevante: ministere de linie, Agenții de Dezvoltare Regională, asociațiile autorităților locale, ale arhitecților-șefi de municipii și județe, Institutul Național de Statistică, Agenția Națională de Prognoză, ANCPI, asociații profesionale și ale sectorului privat, universități, ONG-uri etc.

În cadrul CSDTR 2007-2030, în definirea structurii policentrice ierarhizate la nivelul României și în conexiune cu rețeaua de poli majori în Sud-Estul Europei s-a luat în considerare:

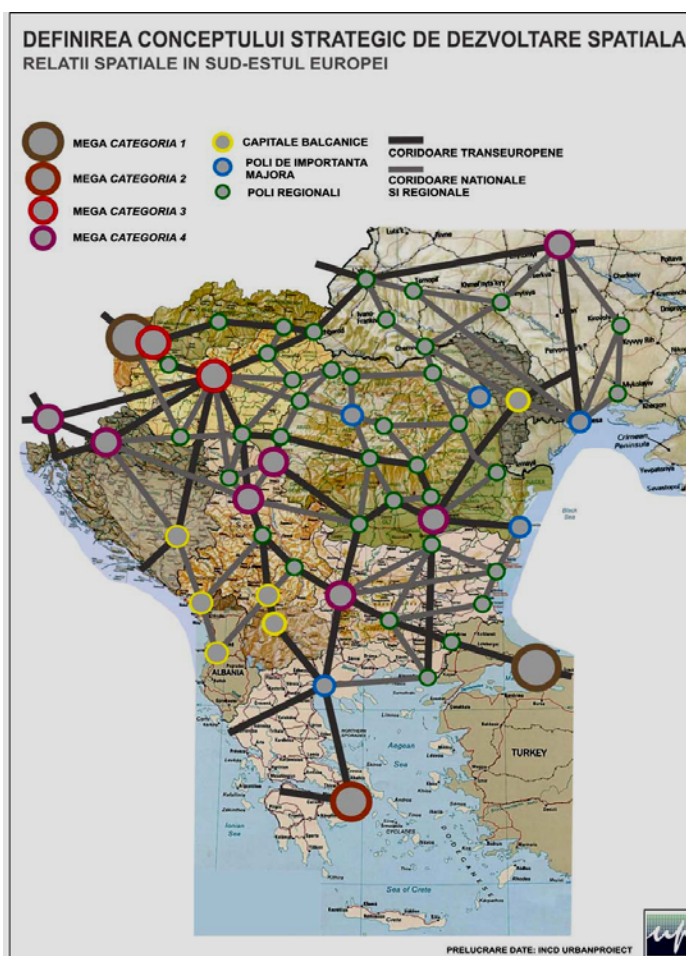
- **Poli metropolitani MEGA** (*Zone Metropolitane de Creștere Europene*) cu vocație internațională: București, Timișoara, Constanța, Cluj-Napoca, Iași, peste 300.000 locuitori;
- **Poli naționali OPUS** (*Orizont Potențial Urban Strategic*) cu potențial de *Arii Funcționale Urbane* și potențial MEGA pe termen lung, peste 250.000 locuitori;
- **Poli supraregionali OPUS** cu potențial de *Arii Funcționale Urbane*, între 50.000 – 250.000 locuitori;
- **Poli regionali OPUS** cu potențial de *Arii Funcționale Urbane*, între 50.000 – 250.000 locuitori
- **Poli regionali OPUS** cu potențial de *Arii Funcționale Urbane* și cu specificitate funcțională;
- **Poli subregionali**, între 30.000 – 50.000 locuitori;
- **Poli locali**, sub 20.000 locuitori.

Policentricitatea constituie unul dintre conceptele centrale, adoptat de către UE; se referă la mecanisme și strategii diferențiate, în concordanță cu scara teritorială și cu definițiile luate în considerație. Policentricitatea are două aspecte complementare:

- Aspectul morfologic, vizând distribuția ariilor urbane într-un teritoriu dat;
- Aspectul relațional, bazat pe rețeaua fluxurilor și cooperarea între ariile urbane la diferite scări.

Conform documentelor și programelor europene de referință în dezvoltarea spațială, pentru realizarea echilibrului între societate, economie și mediu – obiectiv principal al amenajării teritoriului – structura teritoriului comunitar trebuie să aibă ca opțiune importantă dezvoltarea spațială policentrică și echilibrată, care să susțină coeziunea teritorială. Opțiunile strategice privind structurarea și dezvoltarea unor rețele teritoriale constituite pe temeiul principiului policentricității vizează sintetic:

- dezvoltarea spațială multipolară și echilibrată;
- consolidarea unor orașe și zone urbanizate dinamice și competitive;
- diversificarea funcțională a orașelor, ca suport al echilibrului în teritoriu;
- consolidarea orașelor mici și mijlocii ca poli de dezvoltare;
- politici speciale de susținere a mediului rural;
- parteneriatul urban – rural, susținerea dezvoltării bazate pe resurse endogene;
- dezvoltarea rețelelor de transport ca suport al îmbunătățirii legăturilor dintre centrele urbane și al cooperării în rețea;
- valorificarea potențialelor funcționale specifice ale unor centre urbane (în special turistic, educațional, cultural).



CSDTR 2007-2030 este elaborat sub coordonarea MDLPL de către Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare URBAN PROIECT și de către Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” București și se bazează pe consultarea largă la nivel național a entităților relevante.

La nivelul României, poliile de creștere și poliile de dezvoltare urbană au fost desemnați prin HG nr. 98/2008, respectiv:

- **poli de creștere**, reprezentați de șapte mari centre urbane (Iași, Constanța, Ploiești, Craiova, Timișoara, Cluj-Napoca și Brașov) și arealele de influență ale acestora;
- **poli de dezvoltare urbană**, reprezentați de municipiile Arad, Baia Mare, Bacău, Brăila, Galați, Deva, Oradea, Pitești, Râmnicu-Vâlcea, Satu Mare, Sibiu, Suceava, Tîrgu-Mureș;
- **centre urbane**, reprezentate de orașe/municipii cu peste 10.000 de locuitori, altele decât poliile de creștere și poliile de dezvoltare urbană.

Județul Mureș, pitoresc cadru natural al spațiului carpațo-danubian, este situat în partea central-nordică a României, în Podișul Transilvaniei, în bazinul superior al râului Mureș și bazinele râurilor Târnava Mare și Târnava Mică, fiind cuprins între meridianele 23°55' și 25°14' longitudine estică și paralelele 46°09' și 47°00' latitudine nordică.

Suprafața sa de 6.714 km², ce reprezintă 2,8% din suprafața țării, coboară în trepte de pe crestele Carpaților Răsăriteni spre Podișul Târnavelor și Câmpia Transilvaniei.

Disponând de condiții naturale deosebit de variate și prielnice unei ample dezvoltări economice, județul Mureș se învecinează la nord-est cu județul Suceava, la est cu județul

Harghita, la sud-est cu județul Brașov, la sud cu județul Sibiu, la sud-vest cu județul Alba, la vest cu județul Cluj, iar la nord cu județul Bistrița-Năsăud.

Județul Mureș cuprinde: 4 municipii, 7 orașe, 91 comune, 487 sate.

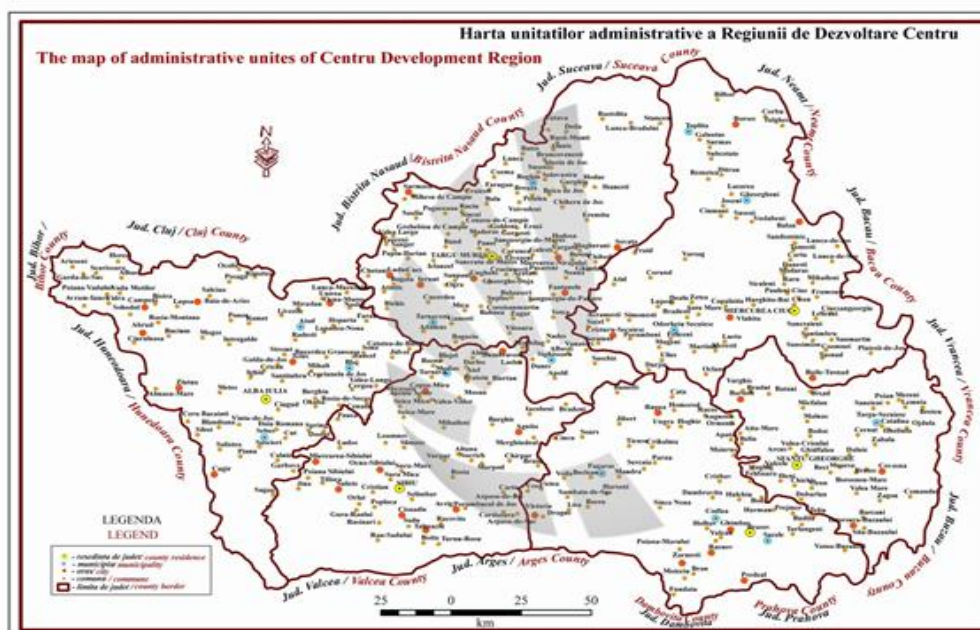
Municipiul reședință al județului: Tîrgu-Mureș

♦ **Municipiul Tîrgu-Mureș** Suprafața totală: 4.930 ha

Reședința administrativă a județului Mureș și important centru economic și cultural al județului. Prin așezarea sa geografică în culoarul larg al râului Mureș, beneficiază de avantajele care le oferă zona de confluență a trei regiuni naturale, cu resurse economice diferite și complementare: regiunea cerealiară a Câmpiei Transilvaniei, Podișul Târnavelor și zona forestieră a dealurilor subcarpatice interne.

Totodată, Tîrgu-Mureș este cunoscut în țară și străinătate ca un important centru medical, cu reușite deosebite în planul medicinei cardiovasculare și urologice.

Centru universitar și cultural cu tradiție, municipiul Tîrgu-Mureș dispune de un sistem de educație solid și flexibil, gata să se adapteze la cerințele pieței forței de muncă.





B. EVALUAREA SISTEMULUI SOCIO-ECONOMIC ȘI DE MEDIU

1. Așezarea geografică și relieful

Municipiul Tîrgu-Mureș este situat în partea centrală a României (46°33' latitudine nordică și 24°34' longitudine estică), într-o zonă de contact a trei unități naturale, distinct definite și complementare: Câmpia Transilvaniei, Podișul Tîrnavelor și zona munților vulcanici, împreună cu prispa submontană a dealurilor subcarpatice interne. Din punct de vedere al reliefului, municipiul Tîrgu-Mureș prezintă un avantaj ce-i conferă unicitate: la doar câțiva kilometri spre cele patru puncte cardinale se pot întâlni zone de câmpie, de deal sau de munte. Orașul este amplasat pe o suprafață neomogenă topografic. Dispoziția vetrei sale pe câteva nivele de altitudine – între 310 metri pe lunca Mureșului și 450 metri pe culmea dealului Cornești – îi imprimă o accentuată configurație în amfiteatru, mai evidentă dacă este privit de la distanță, de pe terasele din dreapta râului Mureș.

2. Clima

Trăsăturile climatice ale zonei sunt o consecință a poziției sale în centrul Transilvaniei, respectiv în zona climatului temperat-continental moderat. Amplitudinea medie termică este de 23-24°C. Maximele absolute pot urca până la 38-39°C, iar cele minime absolute pot coborî sub -32°C. Precipitațiile atmosferice nu sunt foarte consistente, atingând în jur de 600 mm anual. Umezeala atmosferică este destul de mare (77% anual). Ploile torențiale nu au un caracter prea accentuat. Inversiunile de temperatură sunt destul de frecvente în perimetrul orașului, deși valea Mureșului mai atenuează din intensitatea acestora. Vânturile cele mai frecvente sunt cele din sectorul nordic și nord-vestic, favorizate de orientarea generală a reliefului și, în special, de orientarea culoarului văii Mureșului.

3. Resursele primare și secundare

Sursa principală de alimentare cu apă a municipiului Tîrgu-Mureș este râul Mureș, resursele de apă din subteran fiind nesemnificative. Râul Mureș servește ca sursă pentru apa potabilă și industrială, atât pentru Tîrgu-Mureș cât și pentru o parte a zonei rurale din Câmpia Transilvaniei.

Terenurile de pe teritoriul municipiului sunt constituite din complexe marmoase-argiloase și nisipoase, intercalate cu depozite proluvio-deluviale. Sub această acoperitură, pe lunca Mureșului și pe valea pârâului Pocloș, se află un strat de pietriș cu nisip, purtătorul unui strat acvifer.

Cele mai vechi resurse ale subsolului, care au fost exploatate, sunt argila și produsele balastiere. Exploatarea de argilă, aflate inițial în afara zonei urbane au fost, cu timpul, înglobate în oraș, iar pe măsura dezvoltării acestuia, terenurile de exploatare au devenit suprafețe pe care s-au construit cartiere noi. Produsele de balastieră sunt exploatate în cadrul unor amenajări nepermanente în amonte de Tîrgu-Mureș.

Cea mai importantă resursă a subsolului este gazul metan. Explorările au pus în evidență existența unui dom de gaz metan, așezat pe direcția nord-sud a orașului, cu centrul cupolei situat sub zona centrală.

Pădurile înconjoară orașul în perimetrul dinspre sud și est. Fondul forestier este destinat atât producției de masă lemnoasă cât și unui complex de funcțiuni de protecție, și cuprinde mai ales specii de foioase.

4. Zone expuse riscurilor naturale și antropice

Municipiul Tîrgu-Mureș are gradul 6 de seismicitate.

În zona Dealul Viilor Mic au fost identificate suprafețe de teren degradat, supus fenomenelor de alunecare, datorită defrișărilor excesive și practicării unor tehnici agricole necorespunzătoare. La fel și în zona Platoului Cornești, ca urmare a evacuărilor necontrolate de ape menajere și a construcțiilor supradimensionate în raport cu stabilitatea terenului.

Zonele inundabile din intravilan sunt: arealul Remetea, datorită pârâului Beșa, zona Mureșeni, datorită pârâului Mureșeni și o fâșie de-a lungul pârâului Pocloș regularizat, datorită lipsei acumulărilor de atenuare din bazinul amonte.

5. Aerul

Inspectoratul de Protecția Mediului Mureș a elaborat inventarul surselor și emisiilor de poluanți atmosferici pentru sursele de tip urban și pentru sursele industriale majore. În urma modelării făcute pentru toate sursele de poluare de pe raza municipiului (SC Azomureș SA, centrale termice rezidențiale, surse industriale, încălzire rezidențială individuală, prepararea hranei și traficul rutier) s-au obținut următoarele rezultate:

- concentrațiile maxime de oxizi de azot pentru un timp de mediere de 30 min. depășesc concentrația maximă admisibilă pe întreg teritoriul orașului;
- concentrațiile medii anuale de oxizi de azot depășesc valoarea maxim-admisă în zona centrală a orașului, în cartierul Tudor Vladimirescu și în vecinătatea unității SC Azomureș SA;
- concentrația maxim-admisă de particule în suspensie pentru un timp scurt de mediere (30 min.) este depășită numai în sud-vestul orașului și în zona unității SC Azomureș SA;
- concentrația maximă pe 30 min. a amoniacului depășește valoarea maxim-admisă în întreaga zonă analizată; în centrul orașului este depășită de 2-3 ori valoarea maxim-admisă, iar în zona de sud-vest a orașului depășirile ajung până la 500%.

6. Apa

Din punct de vedere al poziției în bazinul hidrografic al râului Mureș (789 km lungime totală), municipiul se află la 188 km de izvoare. Râul Mureș străbate și mărginește parțial intravilanul orașului pe o lungime de cca. 9,1 km. Intravilanul este străbătut de 5 pâraie cu afluenții lor (pârâurile Sărat, Pocloș, Budiului, Mureșeni și Cocoș).

Canalul artificial al Turbinei, în lungime de 1,6 km, completează rețeaua hidrografică a orașului. Cel mai important afluent al râului Mureș de pe teritoriul administrativ al municipiului este pârâul Pocloș.

Sursele de apă potabilă de pe teritoriul administrativ al municipiului

- ◆ *Sursele de suprafață* sunt reprezentate de cursurile de apă care traversează intravilanul, dintre care doar râul Mureș are debit permanent, deci apt pentru a putea fi luat în considerare ca sursă pentru alimentarea cu apă.
- ◆ *Sursele subterane*. Debitul acestora este extrem de redus și prezintă o mare variabilitate în timp și spațiu.

Sursele de apă potabilă din afara teritoriului administrativ al municipiului

- ◆ *Sursele de suprafață* sunt reprezentate de râurile Mureș, Gurghiu și Niraj. Râul Mureș rămâne și pe acest sector cea mai importantă sursă de apă.
- ◆ *Sursele subterane* sunt reprezentate de: lunca râului Mureș, zona teraselor superioare ale râului Mureș, valea cursurilor de apă, versanții văilor, podișul Transilvaniei.



Izvoarele naturale au un loc bine stabilit în viața cotidiană ca loc de recreere, fiind utilizate de populație și ca sursă de apă deși nu au calitatea apei potabile, datorită faptului că interceptează scurgerile de apă uzată menajeră din rețelele de canalizare orășenească deteriorate. Pe teritoriul municipiului au fost identificate 11 izvoare permanente.

Actualmente în oraș există două **lucii de apă** amplasate în partea de NE a intravilanului:

- ◆ Canalul artificial al Turbinei având o lungime de 1,6 km și o suprafață de cca. 0,51 ha.
- ◆ Lacul din zona de agrement Weekend cu o suprafață de cca. 5,2 ha.

În prezent, deși există amplasamente favorabile, nu au apărut **zone umede** amenajate în intravilanul sau în extravilanul municipiului.

Apa râului Mureș, în amonte de Tîrgu-Mureș, corespunde, în general, cerințelor de calitate pentru o sursă de alimentare cu apă potabilă. La debite mici apar însă depășiri la unii indicatori (consumul chimic de oxigen, amoniu, azotați, fosfați). Cele mai importante surse de poluare a râului Mureș, amonte de municipiu, sunt: Stația de epurare Reghin, SC Testsuin SA Gornești, balastierele, pârâul Sărat, care aduce ape impurificate din zona Sângeorgiu de Mureș, respectiv pârâul Voiniceni, care aduce ape impurificate din zona Sântana de Mureș și Ceuașu de Câmpie.

Pe teritoriul municipiului apa râului Mureș este poluată suplimentar datorită:

- ◆ Evacuărilor de ape uzate menajere prin gurile de vărsare ale colectoarelor din rețeaua de canalizare pluvială a municipiului, ca urmare a racordurilor greșite.
- ◆ Evacuărilor de ape uzate prin gurile de vărsare ale canalelor deversoare ce controlează sistemul de canalizare unitar, datorită incapacității hidraulice a acestora.
- ◆ Poluării afluenților (pârâurile Pocloș, Sărat, Budiului și Mureșeni), datorită evacuărilor de ape uzate prin gurile de vărsare ale canalelor pluviale cu racordurile greșite, gospodăririi necorespunzătoare a deșeurilor și lipsei sistemelor de canalizare menajeră din localități.

7. Gospodărirea deșeurilor

Conform estimărilor realizate, în prezent în județ se generează anual circa 210.000 tone deșeuri municipale, din care circa 140.000 tone deșeuri menajere, 50.000 tone deșeuri asimilabile celor menajere, iar circa 20.000 tone deșeuri din parcuri și grădini, deșeuri din piețe și deșeuri stradale. Din cantitatea totală de deșeuri generate, în prezent sunt colectate circa 80%. Deșeurile necolectate sunt reprezentate în principal de deșeurile menajere din mediul rural.

Colectarea deșeurilor este realizată de către șase operatori de salubritate, din care în prezent 4 sunt licențiați ANRSCUP. La sfârșitul anului 2007, gradul de acoperire cu servicii de salubritate în mediul urban era de circa 88%. Populația nedeservită de servicii de salubritate din mediul urban este populația din zonele periurbane. În mediul rural, 21% din populație este deservită de operatori de salubritate.

Depozitarea deșeurilor colectate se realizează în prezent în 2 depozite neconforme (depozitul de la Tîrgu-Mureș – Cristești și depozitul de la Reghin) și 1 depozit conform.

Obiectivele și țintele privind gestionarea deșeurilor în județul Mureș au fost stabilite pe baza prevederilor Planului Regional de Gestionare a Deșeurilor Regiunea 7 Centru și a Planului Județean de Gestionare a Deșeurilor, pe baza prevederilor legislative europene și naționale și ținând seama de situația actuală din județ.



Operatorii de salubritate sunt:

- S.C. Salubriserv S.A. Tîrgu-Mureș (Tîrgu-Mureș, Ungheni și Miercurea Nirajului);
În județul Mureș, în prezent nu este extins sistemul de colectare separată a deșeurilor menajere. Doar în orașele Tîrgu-Mureș, Sighișoara și Sovata a început colectarea separată, dar numai a deșeurilor de PET.

Dotarea cu mijloace de transport

Dotarea actuală cu mijloace de transport a operatorului de salubritate de la nivelul municipiului Tîrgu-Mureș este prezentată în tabelul de mai jos.

	Tip mijloc de transport	Număr	An fabricație
S.C. SALUBRISERV S.A. Tîrgu-Mureș			
	Autogunoiere compactoare 13 – 19 mc	6	1989-1993
	Autogunoiere compactoare 19 – 22 mc	6	1985-1996
	Autospeciale 4-30 mc	5	1986-1991

Cea mai mare parte a deșeurilor municipale generate sunt depozitate. Depozitarea se realizează în prezent într-un depozit conform la Sighișoara, în 4 depozite municipale neconforme (Tîrgu-Mureș – Cristești, Reghin, Iernut și Sovata) și în 82 de spații de depozitare necontrolate din mediul rural.

Tabel Cantități de deșuri generate în perioada 2001-2006

	Tip de deșuri	Cod deșeu	Cantitate (tone)					
			2001	2002	2003	2004	2005	2006
1.	Deșuri municipale și asimilabile din comerț, industrie, instituții colectate, din care:	20 15 01	158.404	171.458	190.483	166.642	177.957	175.359
1.1	Deșuri menajere colectate în amestec de la populație	20 03 01 15 01	109.512	102.004	120.060	97.511	88.131	84.528
1.2	Deșuri asimilabile colectate în amestec din comerț, industrie, instituții	20 03 01 15 01	31.499	48.680	52.033	52.809	52.534	49.538
1.3	Deșuri municipale și asimilabile colectate separat (exclusiv deșuri din construcții și demolări), din care:	20 01 15 01		3.612	5.052	4.859	1.102	303
	- hârtie și carton	20 01 01 15 01 01		3.612	3.879	4.238	36	33
	- sticlă	20 01 02 15 01 07		-	3	3	5	0
	- plastic	20 01 39		-	85	140	41	19



	Tip de deșeuri	Cod deșeu	Cantitate (tone)					
			2001	2002	2003	2004	2005	2006
		15 01 02						
	- metale	20 01 40 15 01 04		-	185	478	479	251
	- lemn	20 01 38 15 01 03		-	-	-	-	
	- biodegradabile	20 01 08		-	-	-	500	0
	- altele			-	-	-	37	0
1.4	Deșeuri voluminoase	20 03 07						337
1.5	Deșeuri din grădini și parcuri (inclusiv deșeuri din cimitire)	20 02	4.030	3.436	531	282	620	1.824
1.6	Deșeuri din piețe	20 03 02	6.483	7.174	967	3.413	4.250	5.485
1.7	Deșeuri stradale	20 03 03	6.880	6.552	11.840	7.768	31.320	33.345
2.	Deșeuri generate și necolectate	20 03 01 15 01	n.a.	37.513	39.903	35.141	28.216	30.000
	Total deșeuri generate		236.681	208.971	230.286	201.783	206.173	205.359

Sursa: APM Mureș

Întrucât la nivelul județului doar la depozitul de la Sighișoara se realizează cântărirea deșeurilor, în vederea obținerii de date cât mai exacte pentru realizarea planificării, consultantul a transmis chestionare la toți operatorii de salubritate, la primării și a realizat studii de teren în vederea estimării cantității de deșeuri generate în anul 2007. La estimarea cantității generate și necolectate s-au considerat următoarele:

- indicele de generare în mediul urban 0,93 kg/locuitor x zi;
- indice de generare în mediul rural 0,41 kg/locuitor x zi;
- cantitatea de deșeuri asimilabile generată în mediul rural reprezintă circa 10% din cantitatea de deșeuri menajere – această ipoteză a fost dedusă pe baza raportărilor primăriilor din mediul rural unde exista implementat serviciul de salubritate.

În mediul urban. Tarifele pentru persoane fizice variază de la 1,88 lei/persoană/lună în orașul Reghin la 4,20 lei/persoană/lună în municipiul Tîrgu-Mureș și Ungheni (la un curs de schimb de 3,7 lei/€, aceasta înseamnă 0,50 – 1,13 €/persoană/lună).

Pentru persoanele juridice, tarifele se calculează la m³. Cele mai mari tarife sunt încasate în municipiul Târnăveni (50,63 lei/mc ~ 14 €/mc), iar cel mai mic tarif se regăsește în orașul Sovata (aproximativ 33/lei/mc ~ 8,91 €/mc).

Gradul de încasare a facturilor este diferit în cele nouă municipii și orașe. Astfel, cel mai ridicat grad de încasare se înregistrează în municipiul Reghin (100% pentru abonații agenți economici și 80% abonați casnici) și orașele Sovata și Sângeorgiu de Pădure (90% pentru ambele categorii de abonați). În orașul Iernut, gradul de încasare a facturilor de la populație nu depășește 30%, cel mai scăzut nivel de colectare înregistrat.

Până în prezent, în județul Mureș nu a fost încă implementată colectarea separată a deșeurilor municipale periculoase.

Prin urmare, cantitatea de deșeuri periculoase municipale generată an de an este necunoscută.

Ținând seama de acești indicatori, cantitatea estimată de deșeuri municipale periculoase care se generează în prezent în județul Mureș este de circa:



- 768 tone în mediul urban;
- 414 tone în mediul rural.

Deșeuri de echipamente electrice și electronice

Conform Listei Europene a Deșeurilor, există următoarele tipuri de deșeuri de echipamente electrice și electronice (DEEE):

- 20 01 21* – tuburi fluorescente și alte deșeuri cu conținut de mercur;
- 20 01 23* – echipamente abandonate cu conținut de CFC;
- 20 01 35* – echipamente electrice și electronice casate, altele decât cele specificate la 20 01 21 și 20 01 23, cu conținut de componente periculoși;
- 20 01 36 – echipamente electrice și electronice casate, altele decât cele specificate la 20 01 21, 20 01 23 și 20 01 35.

Toate aceste DEEE provin de la gospodăriile particulare și din surse comerciale, industriale, instituționale și alte surse care, datorită naturii și cantității lor, sunt similare celor provenite de la gospodării particulare și sunt denumite în continuare, conform prevederilor legale, DEEE provenite la gospodăriile particulare.

Puncte de colectare DEEE înființate în baza art. 5 al HG nr. 448/2005

Localitate	Amplasament punct de colectare	Amenajarea punctului de colectare
Tîrgu-Mureș	Tîrgu-Mureș S.C. SALUBRISERV S.A.	24 m ² – incintă acoperită, betonată; eurocontainere de 1,1 mc.

Ancheta statistică privind deșeurile pentru anul 2006 evidențiază, de asemenea, o cantitate colectată la nivelul județului de 12.718 tone, din care:

- 10.062 tone colectate de S.C. SCHUSTER ECOSAL S.R.L. Sighișoara;
- 1.220 tone colectate de S.C. SALUBRISERV S.A. Tîrgu-Mureș;
- 1.436 tone colectate de S.C. SERVICII TEHNICE COMUNALE S.A. Sovata.

Nămoluri rezultate de la epurarea apelor uzate orășenești

În județul Mureș, S.C. Compania Aquaserv S.A. are în exploatare stațiile de epurare din următoarele localități: Tîrgu-Mureș, Sighișoara, Târnăveni și Iernut. În afară de acestea mai există două stații de epurare în județ care sunt în funcțiune, dar nu sunt în exploatarea societății, la Reghin și la Sovata.

Cantitățile de nămoluri generate în prezent de aceste stații de epurare sunt în funcție de:

- Populația racordată la sistemul de canalizare;
- Aportul apelor industriale colectate prin sistemul de canalizare;
- Tehnologia aplicată la epurarea apelor uzate (epurare primară sau secundară) și randamentele obținute în exploatare;
- Tehnologia de procesare a nămolurilor rezultate în procesul de epurare a apelor uzate (concentrare, stabilizare, deshidratare) și randamentele obținute în exploatare.

Pentru eliminarea finală a nămolurilor rezultate în proces sunt utilizate diferite metode, și anume:

- Depozitare în bataluri (Sighișoara, Târnăveni);
- Depozitul de deșeuri Municipale (Reghin);
- Depozitare pe platformele de deshidratare din incinta stațiilor de epurare (Iernut, Sovata);



- Alte amplasamente autorizate (Tîrgu-Mureș).

În tabelul de mai jos se prezintă numărul de locuitori racordați la fiecare stație de epurare, precum și cantitatea anuală de namol rezultată.

Cantități generate de nămol

Denumirea stației de epurare	Număr de locuitori deserviți	Cantitate de nămol rezultată (t/an s.u.)
Stația de epurare Tîrgu-Mureș	150.041	4.486
Stația de epurare Reghin	25.375	435
Stația de epurare Sighișoara	22.436	273
Stația de epurare Sovata	5.100	5
Stația de epurare Târnăveni	13.451	215
Stația de epurare Iernut	4.199	20

Pentru depozitarea finală a nămolului rezultat de la Stația de epurare Tîrgu-Mureș se folosește „rampa de nămol Cristești”. Acesta este un amplasament autorizat prin Acordul de mediu nr. 59/20.04.2002, situat în extravilanul comunei Cristești, pe malul stâng al pârâului Cocoș, în vecinătatea punctului de vărsare în râul Mureș. Amplasamentul are suprafața de 32.000 mp și o adâncime medie de cca. 2 m și este destinat eliminării finale a nămolului fermentat și deshidratat, urmând ca după epuizare să se realizeze reconstrucția ecologică a zonei. Ca măsură alternativă pentru depozitarea nămolului deshidratat se folosesc și baturile din dotare, dar acestea sunt deja umplute în proporție de 80÷85%.

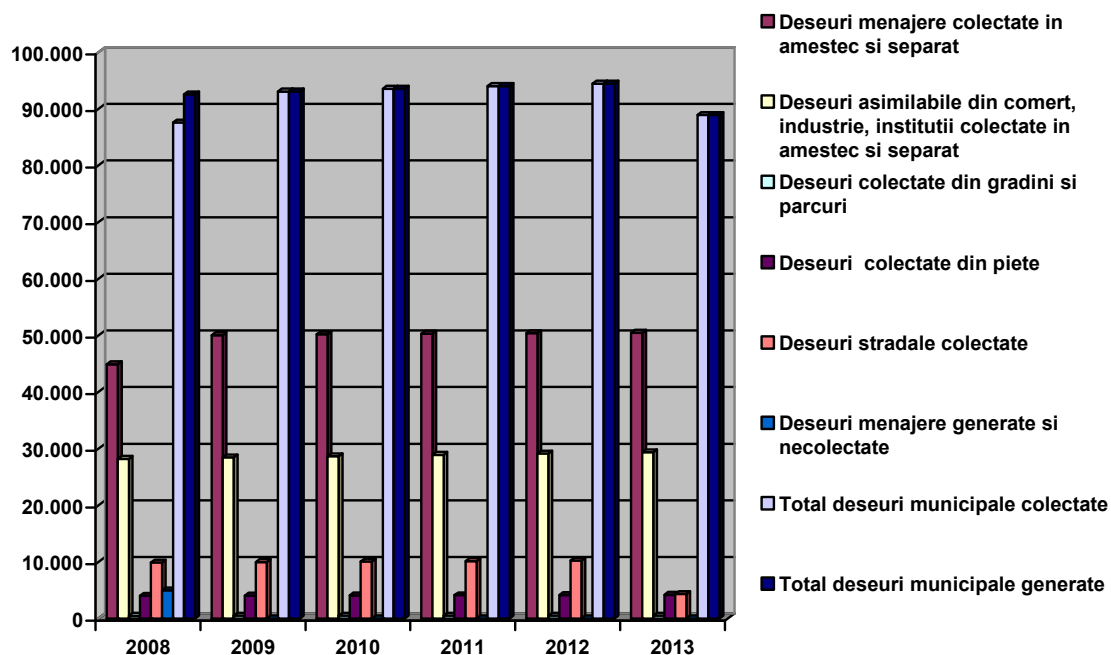
În ceea ce privește tratarea și valorificarea deșeurilor din construcții și demolări, în municipiul Tîrgu-Mureș există o societate comercială, S.C. PAVACOM S.A. Tîrgu-Mureș, autorizată să prelucreze aceste tipuri de deșeuri. Societatea prelucrează deșeuri din beton, cărămidă, țiglă și ceramică (17 01 01, 17 01 02 și 17 01 03) în vederea obținerii de cărămizi vibropresate pentru pavaj. Capacitatea instalației este de 60 tone/oră.

S.C. SALUBRISERV S.A. Tîrgu-Mureș

Populație deservită/nedeservită	Cantitate deșeuri menajere (to)	Cantitate deșeuri asimilabile (to)	Cantitate deșeuri stradale (to)	Cantitate deșeuri parcuri și grădini (to)	Cantitate deșeuri piețe (to)	Depozitul la care sunt transportate deșeurile	Total
Tîrgu-Mureș							
129.000	42.000	28.000	9.850	500	4.000	Cristești	84.350
TOTAL URBAN GENERAT							
307.065	99.300	45.250	16.000	1.020	4.565		166.135

Proiecție deșeuri municipale Tîrgu-Mureș	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Deșeuri menajere colectate în amestec și separat	44.903	50.052	50.191	50.309	50.404	50.477
Deșeuri asimilabile din comerț, industrie, instituții colectate în amestec și separat	28.224	28.450	28.677	28.907	29.138	29.371
Deșeuri colectate din grădini și parcuri	504	508	512	516	520	524
Deșeuri colectate din piețe	4.032	4.064	4.097	4.130	4.163	4.196

Deșeuri stradale colectate	9.929	10.008	10.088	10.169	10.250	4.336
Deșeuri menajere generate și necolectate	4.989	0	0	0	0	0
Total deșeuri municipale colectate	87.591	93.082	93.566	94.030	94.475	88.904
Total deșeuri municipale generate	92.580	93.082	93.566	94.030	94.475	88.904



8. Spații verzi, terenuri sportive și de joacă

Pe teritoriul municipiului sunt amenajate spații verzi de diferite categorii: zone verzi aferente clădirilor de locuit, instituțiilor, parcuri de cartier, parcuri centrale, păduri parc. Suprafața spațiilor verzi existente raportată la numărul de locuitori este de 9 mp/locuitor, față de standardele europene care prevăd o normă de 30-40 mp/locuitor. La nivelul anului 2000 s-a constatat starea precară de întreținere a zonelor mari cu potențial de agrement, dar și a zonelor verzi și a dotărilor existente, aflate în administrarea asociațiilor de locatari/prorietari. Prezența deșeurilor menajere, precum și a resturilor vegetale pe aceste suprafețe reprezenta un fenomen aproape general.

S-au constatat o degradare continuă a terenurilor de joacă și sportive, numărul redus de astfel de spații în zonele intens populate și lipsa dotărilor sportive minim necesare în unitățile de învățământ, precum și existența unor amenajări nefuncționale și depășite în zonele de agrement.

La Tîrgu-Mureș retrocedarea pădurilor, în special cea din zona Platoul Cornești, s-a finalizat. Primăria Tîrgu-Mureș a intrat în posesia unor suprafețe însemnate de păduri ce vor putea fi amenajate pentru realizarea funcțiilor de recreere, dar și de protecție. Sunt vizate următoarele trupuri de pădure: Cornești (610 ha), Budiu (380 ha) și Remetea (160 ha).

Un amplu program de inventariere a zonelor verzi și a spațiilor de joacă s-a realizat în cadrul proiectului „Agenda 21 Locală” în perioada 2000-2001, și totodată s-a propus un program de amenajare și valorificare a zonelor verzi. Astfel, în perioada 2001-2009 s-au amenajat în cartierele orașului:

- 147 de parcuri de odihnă și joacă cu o suprafață totală estimată la 51.400 mp;
- 26 terenuri de sport cu o suprafață totală estimată la 9.100 mp;

- 4 zone pentru câini.

Valoarea totală a alocațiilor bugetare se estimează la 10.807.500 lei.

Se evidențiază finalizarea lucrărilor de modernizare la:

- **Platoul Cornești:** pistă de alergare, complex modular de joacă pentru copii de vârste mici;
- **Complexul de Agrement și Sport „Mureșul”,** cunoscut în plan local și sub denumirea de „Week-End”: un bazin de canotaj, patru bazine de dimensiuni și adâncimi diferite, destinate atât înotătorilor cât și celor care nu au deprins încă înotul. Sunt amenajate terenuri de mini-fotbal, baschet, handbal, volei, tenis, precum și pentru alte activități recreative.



Propuneri pentru viitor:

- **Extindere Complex de Sport și Agrement „Mureșul”**

Întrucât în zilele calde afluența publicului se ridică la peste 10.000 de vizitatori/zi, se impune extinderea complexului, Primăria Tîrgu-Mureș preconizând realizarea următoarelor proiecte: extinderea bazei de agrement cu un bazin de apă sărată; realizarea unui club de activități recreative și recuperatorii, incluzând bowling, tratament naturist, fitness, saună, masaj etc. în prelungirea Casei de oaspeți a Primăriei. De asemenea, vor fi demarate procedurile necesare privind extinderea Complexului „Mureșul” la nord de pâraul Sărat pentru amenajarea unui lac de pescuit propice și practicării unor sporturi nautice, căsuțe de odihnă tip camping, terenuri de sport, spații de alimentație publică pe o suprafață de cca. 30 ha. Pentru lucrările de extindere și modernizare a complexului, ca și pentru realizarea clubului cu profil recreativ este avută în vedere posibilitatea unei asocieri cu Primăria sau promovarea parteneriatului public privat.

- **Amenajarea Platoului Cornești**

Zona de agrement Platoul Cornești face parte din tradiția comunității locale ca un spațiu de recreere și petrecere a timpului liber într-un cadru natural. În centrul său, Grădina Zoologică constituie un important punct de atracție și se bucură de o mare audiență din partea publicului vizitator. Primăria municipiului Tîrgu-Mureș a inițiat elaborarea studiilor de specialitate pentru dezvoltarea și modernizarea întregii zone. Studiile propun: amenajarea unui parc în zona de nord, sistematizare verticală, plantații ornamentale, iluminat ornamental; extinderea parcului zoologic cu amenajare teren pentru traseu tematic – animale specifice faunei locale și pavilioane cu destinații speciale; reamenajare căi de acces spre zona de agrement și alimentație publică, refacere carosabil, refacere alei pietonale și pistă de bicicliști ș.a.; amenajare trasee turistice pentru plimbare, alergare, schi fond, mountain bike; reabilitarea traseului pentru trenulețul de agrement, reabilitarea teatrului de vară de la Platoul Cornești; amenajare de locuri de odihnă pe traseele din pădure; amenajare de pavilioane ecologice pentru comerț permanent sau ocazional în spirit tradițional.

- **Crearea unui Parc Municipal și extinderea zonei verzi**

Proiectul prevede crearea unui parc municipal, amplasat în zona centrală a orașului, în albia părăsită a râului Mureș din aval de debușeul canalului Turbinei, zona Week-End II.

Pornind din zona parcului municipal propus (în Bucla Mureș Week-End II), se va crea o zonă verde în lungul râului Mureș cuprinzând zona dintre Aeroportul Sportiv și Sere, zona Bazei de agrement Week-End, campus Universitar și zona Universității. Totodată proiectul cuprinde crearea unor aliniamente verzi și amenajarea de piste pentru biciclete în lungul pârlului Pocloș.

Acest tip de spațiu verde va asigura microclimatul urban necesar desfășurării activității umane, pentru agrement și recreere, sporește umiditatea atmosferică, îmbogățește aerul cu oxigen, reține praful și noxele, diminuează zgomotul urban atenuând trepidățiile datorate traficului auto.

Împreună cu lucrările în curs de execuție sau deja existente din zona Week-End II, cuprinzând piscine acoperite, săli și terenuri de sport, această zonă poate deveni una de interes regional sau chiar național, prin oferta unei baze sportive complexe, capabilă să asigure și desfășurarea unor acțiuni sportive de interes regional sau național.

9. Structura economică

Economia municipiului Tîrgu-Mureș

Ca majoritatea centrelor urbane din România, municipiul Tîrgu-Mureș a dobândit în perioada comunistă o specializare industrială, atenuată în ultimul timp de restructurarea caracteristică perioadei de tranziție, dominanța fiind preluată astăzi de sfera comerțului și a serviciilor. Potențialul județului și implicit al municipiului Tîrgu-Mureș este favorizat de așezarea geografică centrală, beneficiind de condiții naturale variate și prielnice dezvoltării economice.

Peste 8.500 agenți economici privați și un număr redus de agenți economici cu capital integral sau majoritar de stat compun astăzi sfera economică a municipiului Tîrgu-Mureș. Investițiile străine în județul Mureș sunt cu cca. 7% mai mari decât nivelul mediu de investiții de acest fel din România.

Tîrgu-Mureș reprezintă cel mai important centru al concentrării industriale de pe Valea Mureșului, din a cărei componență mai fac parte Ludușul, Iernutul, Reghinul și Lunca Bradului. Putem de asemenea aminti centrele industriale grupate pe Târnava Mare: Sighișoara și Albești sau cele din lungul Târnavii Mici: Târnăveni, Fântânele și Sovata.

Structura industrială a municipiului Tîrgu-Mureș este dominată în proporție de peste 75% de patru sectoare industriale importante: construcții de mașini, industrie chimică, confecții, textile și industria de prelucrare a lemnului.

Principalele ramuri economice și ponderea lor în economia județului se prezintă astfel: industrie 41%, agricultură, silvicultură și exploatarea forestieră 22% și servicii 37%. În cadrul Regiunii Centru, după structura numărului de întreprinderi, județul Mureș se situează pe locul al doilea, după Brașov.

Regiunile de dezvoltare, ca zone tipologice de evoluție economică se diferențiază și din punct de vedere al concentrării întreprinderilor. Astfel, regiunea București-Ilfov cu cele 128.444 firme se detașează ca densitate maximă (aproximativ 23% din numărul total), la extrema cealaltă aflându-se regiunea Sud Vest cu 42.817 (sub 8%).

Repartiția întreprinderilor pe regiuni de dezvoltare la nivelul anului 2007

Regiunea	Număr firme	Procente
1. Nord Est	61.471	10,95
2. Sud Est	66.241	11,8

3. Sud	58.954	10,5
4. Sud Vest	42.817	7,63
5. Vest	54.127	9,64
6. Nord Vest	79.735	14,2
7. Centru	69.567	12,39
8. București- Ilfov	128.444	22,88
Total	561.356	100

Comparativ cu nivelul mediu de 70.170 firme pentru o unitate regională (în creștere cu 6% față de anul anterior), se înregistrează puternice diferențieri. Astfel, de exemplu, regiunea București-Ilfov devansează de aproape 1,85 ori media națională, media acestei regiuni fiind de 3 ori mai ridicată comparativ cu regiunea Sud Vest. Aceste date indică o puternică diferențiere a zonelor țării din punct de vedere al mediului întreprinzător. De asemenea, comparativ cu anul 2001, au înregistrat creșteri de pondere regiunile București-Ilfov, Vest, Nord Vest și Centru, în timp ce regiunile Nord Est, Sud Est, Sud, Sud Vest au înregistrat scăderi ale ponderilor, fapt ce indică o accentuare a polarizării zonale din punct de vedere economico-întreprinzător. Acest trend a fost înregistrat și în 2006 comparativ cu 2005.

Structura regională a firmelor este prezentată în figura 1.2.



Pentru a crește gradul de comparabilitate și a estompa diferențele regionale din punct de vedere demografic, se utilizează indicatorul „număr firme la 1000 locuitori” ca măsură a intensității întreprinzătoare.

Firme la 1000 locuitori pe regiuni de dezvoltare

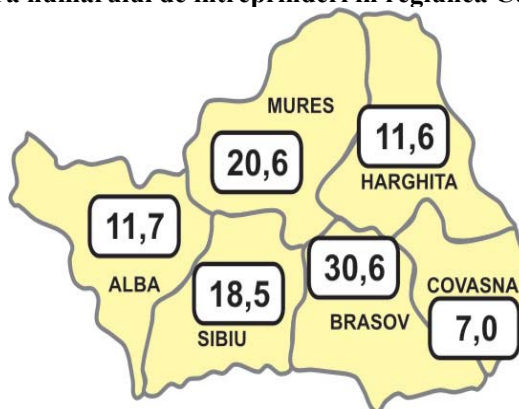


La nivelul regiunii Centru, numărul total de IMM-uri este de 69.386, în creștere cu 37,2% comparativ cu anul 2001. Regiunea deține 12,4% din totalul IMM-urilor active la nivel național. Din valorile naționale, regiunea Centru deține:

- 9,90% din valoarea cifrei de afaceri;
- 12,6% din IMM-urile cu cifră de afaceri de peste 200 mii lei;
- 9,11% din volumul rezultatului net al exercițiului;
- 9,97% din volumul profitului;
- 11,9% din totalul cheltuielilor cu personalul;
- 9,4% din totalul activelor nete;
- 11,0% din totalul capitalului propriu al IMM-urilor;
- 13,3% din numărul de salariați;
- 9,3% din volumul datoriilor.

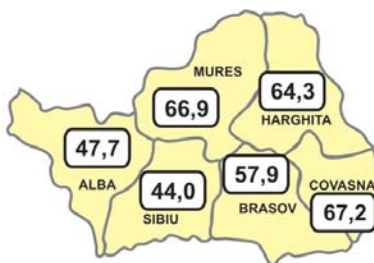
În cadrul regiunii Centru, numărul cel mai mare de IMM-uri se află în Brașov (aproximativ 31%), iar ponderea cea mai redusă o deține Covasna cu 7%.

Structura numărului de întreprinderi în regiunea Centru (%)



Ratele finanțării immobilizărilor (%)

La acest indicator se detașează printr-o valoare mai favorabilă județele: Mureș și Covasna, regiunea înregistrând o valoare apropiată de nivelul național



Legenda : Media regionala este 55,8 mii lei

La nivelul județului Mureș, structura unităților locale active din industrie, construcții, comerț și alte sectoare, pe activități și clase de mărime, în anul 2008 indică:

Județul Activități (secțiuni CAEN, Rev. 2)	Total	din care: pe clase de mărime, după numărul de salariați				număr unități
		0-9	10-49	50-249	250 și peste	
		MUREȘ	14149	12447	1361	290
▪ Industrie extractivă	34	24	7	1	2	
▪ Industrie prelucrătoare	1924	1400	358	136	30	
▪ Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	7	1	0	1	5	
▪ Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	80	60	11	7	2	
▪ Construcții	1520	1298	183	38	1	
▪ Comerț cu ridicata și amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor	5362	4825	484	49	4	
▪ Transport, depozitare și activități de poștă și curierat	947	863	71	8	5	
▪ Hoteluri și restaurante	806	722	77	7	0	
▪ Informații și comunicații	368	330	31	7	0	
▪ Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	1900	1809	69	21	1	
▪ Învățământ ¹⁾	63	60	3	0	0	
▪ Sănătate și asistență socială ¹⁾	266	254	11	1	0	
▪ Alte activități de servicii colective, sociale și personale	453	432	19	2	0	
▪ Alte activități ale economiei naționale	419	369	37	12	1	

¹⁾ Include numai unitățile locale cu activitate de învățământ sau sănătate și asistență socială, organizate ca societăți comerciale

Cifra de afaceri, investițiile brute, personalul unităților locale active din industrie, construcții, comerț și alte sectoare, pe activități ale economiei naționale, în anul 2008

Județul Activități (secțiuni CAEN, Rev.2)	Cifra de afaceri (mii RON prețuri curente)	Investiții brute (mii RON prețuri curente)	Personalul ¹⁾ (număr persoane)
MUREȘ	22.061.868	2.413.660	117.007
▪ Industrie extractivă	1.388.124	375.346	2.695
▪ Industrie prelucrătoare	5.238.452	602.819	40.720
▪ Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	4.551.933	209.811	7.849
▪ Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	179.596	68.820	2.141
▪ Construcții	1.459.446	205.584	11.851
▪ Comerț cu ridicata și amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor	6.970.247	429.767	26.601
▪ Transport, depozitare și activități de poștă și curierat	691.647	158.621	6.985
▪ Hoteluri și restaurante	241.780	164.254	3.859
▪ Informații și comunicații	231.056	25.447	1.907
▪ Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	561.796	93.047	6.872



▪ Învățământ ²⁾	7.115	1.622	217
▪ Sănătate și asistență socială ²⁾	49.545	12.874	924
▪ Alte activități de servicii colective, sociale și personale	226.213	14.517	1.359
▪ Alte activități ale economiei naționale	264.917	51.132	3.027

¹⁾ Numărul mediu de persoane ocupate.

Operațiuni efectuate de către comercianții cu sediul social în Municipiul Tîrgu-Mureș, pe categorii, în perioada 2004 – 2009 (conform datelor furnizate de ORCT Mureș)

Anul	Total operațiuni efectuate	din care		
		Înmatriculari	Mențiuni	Radieri
2004	11849	1584	10078	187
2005	26687	1592	24744	351
2006	19999	1392	15698	2909
2007	14136	1486	12330	320
2008	19662	1491	17513	658
2009	20661	1073	18959	629
Total	112994	8618	99322	5054

În perioada 2004 – 2009, 792 de societăți comerciale cu sediul social în Tîrgu-Mureș cu participare străină la capital au avut un aport la capitalul social de 1.917.732.618 lei.

An	Forma juridică	Indicator	Valoare
2004	Societate comercială cu răspundere limitată	Total Firme Capital social (RON)	1.183 3.014.449.085
	Societate pe acțiuni	Total Firme Capital social (RON)	2 118.500
2005	Societate comercială cu răspundere limitată	Total Firme Capital social (RON)	1.096 25.764.443,66
	Societate cooperativă	Total Firme Capital social (RON)	12 2.641.220
2006	Societate comercială cu răspundere limitată	Total Firme Capital social (RON)	1.037 12.318.224,25
	Societate cooperativă	Total Firme Capital social (RON)	1 500
	Societate pe acțiuni	Total Firme Capital social (RON)	2 3.236.850
2007	Societate comercială cu răspundere limitată	Total Firme Capital social (RON)	1.045 1.446.762.419
	Societate pe acțiuni	Total Firme	2



		Capital social (RON)	159.022.355
2008	Societate comercială cu răspundere limitată	Total Firme Capital social (RON)	935 49.400.617,6
	Societate pe acțiuni	Total Firme Capital social (RON)	4 1.819.697,5
2009	Societate comercială cu răspundere limitată	Total Firme Capital social (RON)	471 5.746.780
	Societate pe acțiuni	Total Firme Capital social (RON)	1 21.300.000

Potrivit Direcției Județene de Statistică Mureș, comerțul exterior realizat de agenții economice din județ s-a concretizat în primele 8 luni ale anului 2009 în exporturi în valoare de 326.894 mii euro și importuri de 408.389 mii euro. Comparativ cu perioada corespunzătoare a anului 2008, valoarea mărfurilor exportate a scăzut cu 34,9% (-175.187 mii euro), iar valoarea importurilor a scăzut cu 24,9% (-135.467 mii euro). Deficitul comercial în perioada 01.01-31.08.2009 a fost de 81.495 mii euro, mai mare cu 39.720 mii euro decât în perioada corespunzătoare din anul 2008.

În primele 8 luni ale anului 2009, ponderi însemnate în structura exporturilor (conform clasificării din Nomenclatorul Combinat – NC) s-au înregistrat la: produsele industriei chimice și ale industriilor conexe (24,7%; 80.763 mii euro), materialele textile și articolele din acestea (19,1%; 62.515 mii euro), mobilier și produse diverse (12,9%; 42.135 mii euro), mașini, aparate și echipamente electrice, aparatele de înregistrat sau reprodus sunetul și imaginile (12,1%; 39.709 mii euro), în timp ce la importuri produsele industriei chimice și ale industriilor conexe însumează 19,1% (78.152 mii euro), materialele textile și articolele din acestea 14,7% (59.964 mii euro), produsele minerale 14,6% (59.621 mii euro), mașinile, aparatele și echipamentele electrice, aparatele de înregistrat sau reprodus sunetul și imaginile 9,8% (40.135 mii euro).

Industria prelucrătoare

Din punctul de vedere al repartiției spațiale a industriei, Tîrgu-Mureș este cel mai important centru al concentrării industriale de pe Valea superioară a Mureșului. Ca majoritatea centrelor urbane din România, municipiul Tîrgu-Mureș are o specializare industrială, atenuată în ultimul timp de restructurarea activităților secundare, a căror dominanță este preluată de comerțul și serviciile în creștere. Structura industrială este diversificată, dar rămâne dominată de câteva sectoare de activitate cum sunt: construcțiile de mașini, industria chimică, confecțiile, textilele și industria prelucrătoare a lemnului, care asigură peste 75% din total. La aceste patru industrii principale se adaugă industria alimentară și industria pielăriei, care au și ele o contribuție însemnată.

Municipiul Tîrgu-Mureș este renumit în țară prin unitățile producătoare de:

- Mobilă – MOBEX SA produce mobilier sculptat;
- îngrășaminte chimice – SC AZOMUREȘ SA acoperă toate consumurile majore ale regiunilor agricole importante din România, printr-o vastă rețea internă de distribuție;
- preparate farmaceutice – GEDEON RICHTER ROMANIA SA, SANDOZ SRL.

Printre punctele slabe ale sectorului industrial amintim: lipsa resurselor financiare, echipamente și tehnologii învechite, capacitatea lentă de adaptare la modificările din structura



piețelor, utilități turistice nefolosite la capacitate maximă, migrarea tinerilor specialiști spre alte zone din țară mai puternic dezvoltate și în străinătate.

La toate acestea se poate adăuga incapacitatea de a face față competiției cu localitățile din țară sau din regiune în privința dezvoltării economice și atragerii de noi investiții.

Ramurile industriale reprezentative ale municipiului Tîrgu-Mureș sunt următoarele:

	Ramura industrială	Întreprinderi reprezentative
1.	Industria extractivă a gazului metan	FORAJ SONDE SA, THREE PHARM SRL, DEPOMUREȘ SRL, FORACOM SRL
2.	Industria de exploatare și prelucrare a lemnului	MOBEX SA, SAIFAMIM PROD SRL, ROBEX SRL, MOBELUX SRL, SANO SRL, PEDROXIM IMPEX SRL, COMFORT IMPEX SRL
3.	Industria de echipamente electrice și optice	ROMCAB SA, AAGES SRL, ITALOPTICA SRL, NAKITA PROD COMIMPEX SRL, MULTIMAS SRL, INDUSTRIE MICĂ ȘI PRESTAȚII SRL, FLASHROOM COMPANY SRL, BATA ROM SRL
4.	Industria produselor primare	AZOMUREȘ SA – îngrășăminte chimice PRIMER ELECTRO SRL – fabricarea sticlei și a articolelor din sticlă ROMCHIM SRL, IVATHERM SRL – fabricarea săpunurilor, detergenților, cosmetice, parfumerie ASPHAROM SRL – fabricarea produselor abrazive și a altor produse din minerale nemetalice
5.	Fabricarea cimentului, varului, ipsosului și articolelor din beton,	VALPET SA, BETAS SRL, REICHON SRL
6.	Extracția pietrei, nisipului și argilei	SALA CONSTRUCT SRL
7.	Fabricarea produselor și preparatelor farmaceutice	GEDEON RICHTER ROMANIA SA, SANDOZ SRL, BIO EEL SRL, AESCULAP PROD SRL
8.	Fabricarea articolelor din material plastic	TRIPLAST SRL, PRODCOMPLEX SA, INDRA IMPORT EXPORT SRL, ROLLO TOUR SRL, CRESCO SRL, FIDA PLAST SRL
9.	Industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal	IMATEX SA, PRIMEX MUREȘ SRL, ALLSTAR PROD SRL, PLASMATERM, PROELCONS SRL, ROM OLSENA COMPANY SRL, BORDAS INDUSTRIAL GROUP OF ALUMINIUM SA
10.	Industria de mașini și echipamente	SUMEL ELECTROMURES PRODUCȚIE SRL, ORTOPROFIL PROD ROMANIA SRL, PROCAM SRL, MULTICONSULTING SRL
11.	Industria produselor textile, încălțăminte, piele și a blănurilor	TEX OPTIM SRL, MANPEL INTERNATIONAL SRL, DEKOTEX SRL, VETA SRL, PROFITEC SRL
12.	Producerea, transportul și distribuția gazelor naturale	E.ON GAZ DISTRIBUȚIE SA, E.ON GAZ ROMANIA SA
13.	Industria alimentară, a băuturilor și a tutunului	INDUSTRIALIZAREA LAPTELUI MUREȘ SA, PRIMACOM SRL, TIM KO BRUT SRL, INDLACTO MUREȘ SRL, PRODCARMI SRL, TORDAI IMPEX SRL
14.	Construcții	SOCOT SA, CITADIN PREST SA, DRUMURI ȘI PODURI MUREȘ SRL, IZOREP SRL, CONIMUR SRL, ASTOR COM SRL, ALFACONSTRUCT SRL

În topul exportatorilor la nivel județean se situează:

- AZOMUREȘ SA – îngrășăminte chimice;
- PLASMATERM – turnarea metalelor;



- GEDEON RICHTER ROMANIA – fabricarea produselor farmaceutice;
- MOBEX SA – industria mobilei;
- ROMOSET COMIMPEX SRL – Comerț cu ridicata a bunurilor de consum;
- ITALO STIL CONFECȚIA SRL – fabricarea de articole de confecții textile.

Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Mureș este o organizație independentă, neguvernamentală, constituită cu scopul de a sprijini și promova interesele agenților economici în fața organelor guvernamentale și administrativ teritoriale, cât și a altor organizații neguvernamentale din țară și din străinătate. C.C.I.A. Mureș contribuie la dezvoltarea economiei de piață în România, în concordanță cu necesitățile și interesele celor pe care îi reprezintă. Oferă servicii de consultanță, de facilitare a întâlnirilor, contactelor și relațiilor de afaceri, organizare și participare la târguri și expoziții, misiuni economice, cursuri de perfecționare, arbitraj comercial.

10. Agricultură

Suprafața agricolă a municipiului Tîrgu-Mureș este de 1.727 ha, din care:

Nr. crt.	Specificație	Suprafață	Pondere (%)
1.	Teren arabil	1.075	62
2.	Pajiști naturale	578	33
3.	Vii și livezi	74	5

Sursa: Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Mureș, 2009.

Sectorul agricol privat este reprezentat de două societăți agricole, care dețin 215 ha teren agricol, și 2.948 exploatații individuale, cu o suprafață totală de 1.012 ha, din care:

- 2.705 exploatații cu o suprafață cuprinsă între 0,1 – 0,9 ha;
- 187 exploatații cu o suprafață cuprinsă între 1,0 – 3,0 ha;
- 56 exploatații cu o suprafață mai mare de 3,0 ha.

În privința utilajelor agricole, se constată următorul fenomen: deși numărul lor, cu excepția tractoarelor, nu a scăzut în ultimii ani, gradul de uzură este accentuat, durata de serviciu la 50% dintre acestea fiind depășită. În acest an agricultorii din Tîrgu-Mureș au în dotare 25 tractoare de diferite puteri, 24 pluguri, 20 grape cu discuri, 17 semănători, 12 mașini pentru tratamente chimice, 3 mașini pentru administrat îngrășăminte chimice, 4 combine autopropulsate, 17 remorci pentru tractor, etc.

Creșterea animalelor este o activitate mai puțin reprezentativă la nivelul municipiului, în special datorită suprafețelor mici de pășuni existente. Există, totuși, un număr de 3 întreprinzători particulari cu efective de 30 – 100 de capete (taurine și porcine). În rest, forma de exploatare se realizează în 97% din cazuri cu 1-5 animale, formă care nu este performantă din punct de vedere economic, asigurând de cele mai multe ori doar autoconsumul.

Cele mai reprezentative ramuri ale industriei alimentare sunt: industria de morărit și panificație, industria cărnii, abatorizarea și fabricarea preparatelor din carne, industria laptelui, industria vinului și a băuturilor alcoolice.

În municipiul Tîrgu-Mureș există două stațiuni de cercetare și producție în domeniul agricol:

- S.C.D.C.A.B., unitate etalon în domeniul creșterii și producerii de animale foarte valoroase pentru blană (vulpi argintii, nurci, jderi, iepuri, etc). Unitatea a reușit să păstreze, cu toate dificultățile financiare, un material genetic foarte valoros, la unele specii fiind unic în țară.
- S.C.P.P. Tîrgu-Mureș, stațiune renumită în urmă cu 10-15 ani pentru rezultatele deosebite în domeniul cercetării și producerii de material pomicol și fructe. Din păcate acum stațiunea este în colaps financiar, mai deține doar 5 ha teren, restul suprafețelor au fost retrocedate foștilor proprietari.



Tot în Tîrgu-Mureș, în cadrul Unității Fitosanitare Mureș, funcționează două laboratoare moderne ce deservește producătorii agricoli și protejează populația de efectul nociv al reziduurilor de pesticide. Într-un laborator se execută analize complexe pentru determinarea calității pesticidelor. Cel de al doilea a fost construit din fonduri europene (2 milioane euro), a fost dat în folosință în anul 2009, are o aparatură de ultimă generație la care se fac determinări privind reziduurile de pesticide din plante și produse vegetale (legume, fructe, cereale, etc)

Cunoscută în toata țara este și S.C.P.C.B. S.A. Tîrgu-Mureș, unitate de cercetare și producție pentru bovine, cu un fond genetic de mare valoare biologică, clădiri și laboratoare funcționale, dar cu dificultăți financiare în desfășurarea activității de cercetare științifică. Chiar dacă este situată pe teritoriul administrativ al comunei suburbane Sângeorgiu de Mureș, în agricultura românească este cunoscută ca Stațiunea de Bovine de la Tîrgu-Mureș. Aceasta colaborează cu instituțiile de învățământ superior din județ și din țară, în Tîrgu-Mureș colaborând cu Universitatea de Medicină și Farmacie în domeniul unor lucrări de medicină comparată, endocrinologie, etc.

11. Sectorul terțiar

11.1. Comerțul

Este domeniul care a cunoscut cea mai mare explozie după 1989. Municipiul Tîrgu-Mureș deține primul loc pe județ la numărul de IMM-uri cu activitate în domeniul comerțului (93,4% din total/județ), precum și la numărul de salariați (94,04% din total/județ).

11.2 Cercetare, dezvoltare și high-tech

Acest domeniu s-a dezvoltat în ultimii ani prin intermediul microîntreprinderilor, a întreprinderilor mici și mijlocii, fiind axat pe:

- Activități de servicii în tehnologia informației;
- Activități ale portalurilor web, prelucrarea datelor, administrarea paginilor web și activități conexe.

Cele mai reprezentative întreprinderi sunt: REEA SRL, MEGADATA SRL, ANVICO SA, CARO COMP SRL, CADSOFT SRL, BUSINESS STAR SRL, CAMELWEB CREATIONS SRL, LYNX SOLUTION SRL, WOKA DAT SOFT SRL, SYSGENIC GROUP SRL, INTEGRASOFT SRL

11.3. Servicii financiar-bancare

Există o serie de bănci, filiale sau sucursale ale unor bănci românești sau străine. Amintim: Banca Națională a României și Trezoreria, Casa de Economii și Consemnațiuni, Banca Comercială Română (cu două sucursale), Banca Română de Dezvoltare – Societe Generale, Banc Post, Banca Romexterra (sediul central), Banca Transilvania, Raiffeisen Bank, Banca Românească, Piraeus Bank Romania, Banca Unicredit-Țiriac.

Serviciile oferite sunt diverse și, în general de bună calitate. Singura dificultate pe care o întâmpină agenții economici și persoanele private este accesul la credite, pentru acordarea cărora se solicită garanții mari.

11.4. Turismul

Așezat într-o zonă geografică deosebită, bogată ca diversitate culturală și de relief, municipiul prezintă o serie de atracții turistice.

Ca municipiu reședință de județ, situat în mijlocul țării și al județului, dispune de un cadru natural deosebit, ce îi conferă acestui teritoriu rolul de destinație turistică de mare atractivitate. Astfel se evidențiază prin prezența a diverse forme de turism ce se completează



reciproc în cadrul diferitelor categorii de destinații specifice (turism balneoclimateric, turism cultural, turism rural și agroturism, turism sportiv de vânătoare și pescuit, turism de studii, turism de odihnă și agrement, turism de afaceri).

Marele avantaj al municipiului este dat de faptul că la distanțe de maxim 80 km în orice direcție întâlnești zone cu potențial turistic de mare atractivitate după cum urmează:

Potențialul morfoturistic este reprezentat de cele două lanțuri montane din partea estică a județului: Călimani și Gurghiu cu *craterele vulcanice*;

Relieful glaciatic dezvoltat la altitudini de peste 2.000 m în aceste zone, conține două circuri glaciare;

Munții de sare și nămolurile sapropelice de la Sovata;

Defileul Deda-Toplița, are o lungime totală de 34 km, despărțind masivele vulcanice Călimani și Gurghiu;

Apele minerale sărate apar la Ideciu de Jos, Jabenita, Brâncovenești, Uila, Gurghiu și Sovata. La Sângeorgiu de Mureș acestea provin din zăcămintele gazifere ale domului Ernei;

Lacurile sărate, mai numeroase, sunt concentrate în Ideciu de Jos, Jabenita și mai ales la Sovata – Lacul Ursu;

Păstrăvăriile, între care cele mai renumite sunt situate la Lăpușna, pe valea Gurghiului și Câmpul Cetății, pe valea Târnavei Mici;

Iazurile, prezente în Câmpia Transilvaniei, având aceeași funcție ca și păstrăvăriile, se concentrează pe valea Ludușului, în perimetrul comunelor Sânger, Tăureni, Zau de Câmpie, Șăulia și Miheșu de Câmpie.

Potențialul turistic biogeografic: Parcul Național Călimani Sud; Rezervația peisagistică Defileul Deda-Toplița; Pădurea de Stejari seculari de la Mociar; Rezervația de Bujor de Stepă de la Zau de Câmpie; Rezervația naturală Lacul Fărăgău; Pădurea Săbed – comuna Ceușu de Câmpie; Rezervația de stejar pufos – Sighișoara; Rezervația molid de rezonanță – Lăpușna; Stejarii seculari de la Breite – Sighișoara; Lacul Ursu – Sovata și arboreturile limitrofe; Rezervația Laleaua peștiță – Vălenii de Mureș; Poiana narciselor – Gurghiu; Rezervația peisagistică Seaca; Arboretul cu Chamaecyparis Lawsoniana – Sângeorgiu de Pădure.

Pentru agrement (turiști activi) există următoarele resurse:

- Platoul Cornești din municipiul Tîrgu-Mureș, cu principala sa atracție – Grădina Zoologică (a doua ca mărime din țară și unică în Europa de est), este înconjurată de o vastă pădure de stejar și carpen, denumită Pădurea Mare. Iubitorii de natură și drumeții pot urma de aici numeroase mini-trasee;
- Complexul de agrement „Mureșul”, cunoscut sub denumirea de „Week-End” poate găzdui în sezonul estival cca. 6.000 de persoane, dispune de echipamente pentru desfășurarea unor activități sportive, discotecă în aer liber, spectacole. De pe minibarajul unde este amplasat complexul se pot închiria diverse ambarcațiuni. Există posibilitatea oferirii serviciilor de bază și o sală de conferințe;
- Parcul dendrologic IMF Tîrgu-Mureș;
- Aeroclubul Român din Ungheni asigură condiții optime pentru zboruri cu aparate ultraușoare (sporturi extreme);
- Hipodromul pentru turismul hipic;
- Pentru pescuit sportiv se folosesc următoarele areale: Sâncraiu de Mureș, unde se găsesc 3 luciuri de apă (crap, caras, roșioară, biban), Ernei și Sângeorgiu de Mureș. Se pescuiește, de asemenea în Mureș, acolo unde apa nu este poluată (scobari, mreie, clean, lipan și loștiță).

Potențialul turistic antropoc este complementar celui natural, în această categorie a resurselor și obiectivelor turistice fiind incluse obiectivele cultural-antropice (biserici, biserici



– fortificate, cetăți, castele, complexe arhitectonice urbane), precum și cele care se leagă de cultura materială și spirituală din mediul rural (obiceiuri, tradiții, etc.).

Complexele arhitectonice urbane dețin un loc important între obiectivele cultural-antropice, între care se remarcă municipiul Tîrgu-Mureș:

În centrul istoric se remarcă *cea mai veche casă din oraș*, datând din 1554, reconstruită în 1763; *Palatul Toldalagi*, construit în stil rococo; *Palatul Prefecturii*, ambele datând de la începutul secolului XX; *Catedrala Ortodoxă*; *Biserica Catolică*, construită în stil baroc între anii 1728-1764; *Biblioteca Teleki*, cu 40.000 de volume; *Biserica din Lemn* (ortodoxă), construită în 1793; *Tabla Regească* în stil baroc, etc. La toate acestea se adaugă *Cetatea Medievală*, construită în prima jumătate a secolului al XVII-lea, care cuprinde și o *Biserică Reformată*, monument arhitectonic de la sfârșitul secolului al XIV-lea.

Palatul Culturii se impune prin decorațiunile interioare și exterioare. Actualmente găzduiește Filarmonica de Stat, Muzeul de Artă, Galeriile Uniunii Artiștilor Plastici, Expoziția Permanentă a Muzeului de Istorie.

De asemenea, se remarcă Teatrul Național; Muzeul de Etnografie și Artă Populară, numit după ctitorul său Palatul Toldalagi; Muzeul de Științe ale Naturii, care adăpostește exponate aparținând tezaurului natural mureșean-

Cele 5 universități și 6 colegii din Tîrgu-Mureș favorizează practicarea turismului de studii. Pentru turismul de afaceri există locații în municipiul Tîrgu-Mureș.

Baza materială a turismului

Constituie oferta secundară din turism, având drept componente baza de cazare și căile de comunicație.

	2005	2006	2007
Unități de cazare – (total) număr	21	22	21
Locuri în unități de cazare – (total) număr	1.322	1.376	1.289
Hoteluri – număr	8	8	7
Moteluri – număr	-	1	1
Pensiuni turistice urbane – număr	10	11	11
Locuri în hoteluri – număr	790	792	707
Locuri în moteluri – număr	-	41	41
Locuri în pensiuni turistice urbane – număr	183	213	229
Total – locuri-zile	452.644	465.833	440.639
Hoteluri – locuri-zile	288.019	288.590	252.128
Moteluri – locuri-zile	3.220	12.775	12.422
Pensiuni turistice urbane – locuri-zile	66.127	74.458	89.385
Sosiri – total – număr	70.439	83.358	83.208
Sosiri în hoteluri – număr	51.980	58.474	54.996
Sosiri în moteluri – număr	1.191	5.358	5.122
Sosiri în pensiuni turistice urbane – număr	10.323	13.699	16.259
Înnoptări – total – număr	144.398	173.164	178.558
Înnoptări în hoteluri – număr	86.621	97.897	92.717
Înnoptări în moteluri – număr	1.251	5.935	5.607
Înnoptări în pensiuni turistice urbane – număr	19.357	27.681	30.373

În teritoriul zonal se organizează anual o serie de manifestări artistice care au un puternic efect de atracție și de polarizare a activității turistice, în diferite locații și anume:

- Festivalul Internațional „Constantin Silvestri”;
- Festivalul „Zilele Muzicale Târgumureșene”;
- Festivalul de Muzică Sacră;
- Festivalurile Vinului și Berii; Zilele Orașului;
- Fundația culturală „Scena” organizează o tabără de vară ce promovează arta teatrală;
- Casa de cultură a studenților asigură condiții de organizare și desfășurare a activităților culturale, educative, artistice, distractive, turistice, agrement și alte manifestări specifice pentru studenți;
- Expoziții ale artiștilor plastici la Galeria Palatului Culturii, la Galeria „Nagy Imre” și la Galeria „Kulcsar Bela”;
- Festivalul Internațional Teatru-Imagine;
- Festivalul Face-A-Face;
- Festivalul Național de Literatură Religioasă „Credo”;
- Festivalul-concurs de poezie „Romulus Guga”;
- Festivalul Național – concurs de epigrame „Cobra”;
- Festivalul Intrenațional de Film de Scurt Metraj „Alternative”.
- „Jocul din bătrâni” – festival folcloric la Tîrgu-Mureș;
- Ansamblul artistic profesionist „Mureșul” promovează valorificarea scenică a folclorului românesc, maghiar și a altor etnii din zonele etno-folclorice;
- Festivaluri de artă populară și meșteșuguri: țesături-covoare, ștergare, fețe de masă, cergi la Pănet; împletituri din nuiete-coșuri, mic mobilier, turnătorii de neferoase-clopote, candelabre, obiecte de cult, metaloplastie, pictat icoane la Tîrgu-Mureș.

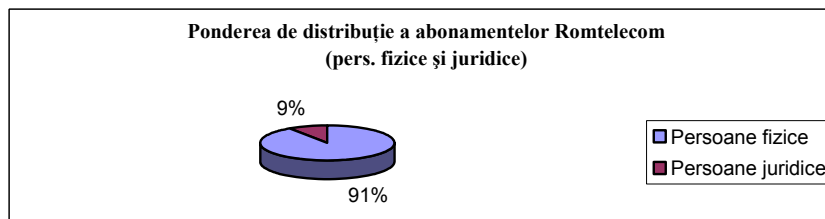
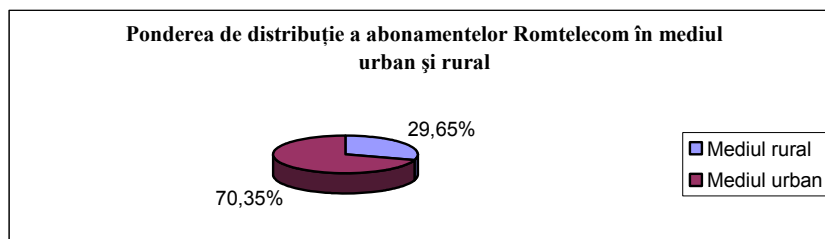
Prezintă un interes deosebit reprezentațiile Teatrului Național din Tîrgu-Mureș, secțiile română și maghiară, reprezentațiile de la teatrul „Studio”, cele ale Teatrului pentru Copii și Tineret „Ariel”, spectacolele orchestrei simfonice a Filarmonicii de Stat din Tîrgu-Mureș.

11.5 Telecomunicațiile

Extinderea și modernizarea centralelor telefonice în ultimii ani a condus la creșterea numărului de abonați în rețeaua de telefonie fixă, astfel încât la 1.000 de locuitori revin 213 abonați telefonici. Județul Mureș se situează peste media națională care este 179,8 de abonați la 1.000 de locuitori. Dintre aceștia, 70,3% sunt în mediul urban și numai 29,7% în mediul rural.

Oferta comercială în domeniul telecomunicațiilor este dominată de Compania națională de telefonie fixă Romtelecom și RCS-RDS, de companiile naționale de telefonie mobilă Orange, Vodafone și Cosmote.

Nr. abonați Romtelecom în județul Mureș					
Mediul rural			Mediul urban		
Total	Persoane fizice	Persoane juridice	Total	Persoane fizice	Persoane juridice
36.612	34.550	2.062	86.860	77.345	9.515



În telecomunicații se remarcă un proces alert de modernizare datorită expansiunii tehnicii avansate în telefonia cu fir și a creșterii gradului de acoperire prin telefonia mobilă. Modernizarea acestui sector va continua și în viitor prin acțiunea de montare a cablurilor optice, prin extinderea rețelelor digitale și prin dezvoltarea telefoniei mobile și a comunicațiilor prin poșta electronică.

Pe teritoriul județului se recepționează programele 1, 2 și 3 ale Televiziunii Române, precum și programele televiziunilor particulare ANTENA 1, PRIMA și PRO TV care au înființat și posturi locale. În ultima perioadă s-a dezvoltat rețeaua de televiziune prin cablu, care permite recepționarea a numeroase alte posturi de televiziune din România și din străinătate.

În Tîrgu-Mureș funcționează un post public de radio, pe unde medii, cu emisiuni în limba română, maghiară și germană, cărui i se adaugă numeroase alte posturi private pe unde ultracurte.

Rețeaua Internet

Piața serviciilor Internet este reprezentată în județ de marii furnizori naționali, ca de exemplu:

- ✓ RDS – Romania Data Systems – (<http://www.rdsnet.ro/>);
- ✓ Romtelecom S.A.;

✓ Vodafone, Orange – furnizori Internet în special pentru abonații serviciilor de telefonie mobilă.

Tarifele serviciilor Internet sunt accesibile publicului din România. Activitățile de comunicații și rețele de date sunt coordonate de ANRC – Autoritatea Națională de Reglementare în Comunicații; IGCTI – Inspectoratul General pentru Comunicații și Tehnologia Informației din cadrul Ministerului Comunicațiilor și Tehnologiei Informației.

11.6. Transporturile

În cadrul echipărilor de infrastructură, rețeaua de căi de comunicație și transport ocupă un loc important, fiind compusă din:

- rețeaua de căi rutiere;
- rețeaua de căi feroviare;
- rețeaua de căi aeriene;
- transportul combinat;
- transportul intercomunal (din păcate slab dezvoltat).



Transportul feroviar.

Municipiul Tîrgu-Mureș este străbătut de linia 405 Deda – Războieni, care face conexiunea cu magistrarele 300 București – Oradea și 400 București – Baia Mare. Există și o rețea de căi ferate înguste, construită pentru transportul de călători și mărfuri în zonele greu accesibile, dar ele nu mai sunt utilizate datorită nerentabilității economice. Orașul este deservit de trei gări și o agenție de voiaj. Calea ferată traversează orașul, generând 13 pasaje de nivel, care îngreunează traficul rutier și legăturile între cartiere.

Starea tehnică a rețelei de cale ferată din zona periurbană este în general bună. Nivelul dotărilor și starea tehnică a liniilor nu permit viteze mai mari de 60 – 80 km/h.

Lucrările de artă întâlnite pe rețeaua de căi ferate a zonei sunt: viaductele, podurile cu deschideri mai mari de 10 m și podețe cu deschideri între 0,5 și 10 m.

Transportul aerian

Aeroportul Tîrgu-Mureș, situat pe raza noului oraș Ungheni, la 12 km distanță de reședința județului, pe drumul european E60 ce leagă Tîrgu-Mureș de Cluj-Napoca, are o poziție geografică deosebit de favorabilă, întrucât cu excepția județului Cluj, județele învecinate nu dispun de aeroporturi.

Ca urmare, aeroportul Tîrgu-Mureș deservește un areal geografic de 24.000 km², cu o populație aproximativă de 1,5 milioane de locuitori, cuprinzând 4 județe: Mureș, Bistrița, Harghita, Covasna.

Municipiul Tîrgu-Mureș beneficiază de existența unui aeroport internațional care împreună cu aeroportul din Sibiu polarizează traficul aerian din zona de SV a Ardealului și care necesită a se constitui într-o „poartă” pentru relațiile pe distanțe mari, în interiorul țării și în afara ei.

Aeroportul se află de mai mulți ani într-un amplu proces de modernizare menit să conducă la diversificarea serviciilor oferite, la intensificarea traficului (atât în plan intern cât și internațional) și la creșterea siguranței traficului aerian.

Aeroportul Tîrgu-Mureș este primul din România care în anul 1994 a devenit membru al Consiliului Internațional al Aeroporturilor (ACI).

La Tîrgu-Mureș mai funcționează și un aeroport utilitar-sportiv.

Finalizarea proiectului de construcție a Parcului Industrial în zona aeroportului are efecte benefice asupra dezvoltării economice a județului prin intensificarea traficului aerian și absorbția forței de muncă disponibile în zonă.

Transportul rutier

Principalele căi rutiere internaționale care străbat Regiunea Centru și care facilitează accesul municipiului Tîrgu-Mureș la culoarele de interes național și internațional sunt:

- E60 Frontiera Borș – Cluj-Napoca – Tîrgu-Mureș – Brașov – Ploiești – București – Slobozia – Constanța;
- E68 Frontiera Nădlac – Arad – Deva – Sebeș – Sibiu – Brașov;
- E81 Frontiera Giurgiu – București – Pitești – Sibiu – Cluj-Napoca – Satu Mare – Frontiera Halmeu;
- E574 Pitești – Brașov – Bacău;
- **Coridorul IV Pan-European** Frontiera Nădlac – Timișoara – Deva – Sebeș – Sibiu – Pitești – București – Slobozia – Constanța – cu ramură Sibiu – Brașov – București.

În cadrul județului Mureș s-a delimitat zona periurbană a municipiului Tîrgu-Mureș. Din analiza echipării tehnice a zonei cu drumuri publice – Drumuri naționale, Drumuri județene și Drumuri comunale – au rezultat următoarele:

Rețeaua de drumuri cuprinde:

- trasee de drumuri naționale, din care:



- două trasee de drumuri europene, E60 (DN13) și (DN15);
- un traseu de drum principal DN15;
- un traseu de drum național secundar, DN15 F.
- opt trasee de drumuri județene;
- trezeci și unu de trasee de drumuri comunale.

Lungimea drumurilor publice din zona periurbană este de 269 km, reprezentând 13,9% din totalul drumurilor publice din județ care este de 1.941 km.

Din total lungime drumuri publice, din zona periurbană, situația se prezintă astfel:

- 68 km – 25,3% – sunt drumuri naționale;
- 72 km – 26,8% – sunt drumuri județene;
- 129 km – 47,9% – sunt drumuri comunale.

Legătura zonei cu județul este asigurată, în prezent, de trei drumuri naționale: **DN13, DN15 și DN15 F, principala cale de acces fiind drumul european E60.**

Transportul urban de călători

Este asigurat de două societăți de transport: SC Transport Local SA și SC Siletina Impex SRL. Cele două societăți sunt asociate formând Consorțiul Local de Transport, colaborator activ al Primăriei Municipiului Tîrgu-Mureș.

Transportul este asigurat de 74 autobuze, 141 maxi taxi și aproximativ 600 taxiuri. Documentele demonstrează preocuparea constantă a autorităților pentru asigurarea unor servicii ritmice, extinse pe toată suprafața orașului și pe toate intervalele orare, astfel încât să fie convinși cât mai mulți locuitori să renunțe la transportul individual. În ultimii opt ani parcul auto a fost înlocuit aproape integral. Serviciul de transport public local a fost dotat cu 60 de noi mijloace de transport Euro 3.

Transportul combinat

România este parte semnatară a Acordului European privind marile linii de transport combinat și instalații conexe (AGTC). În municipiul Tîrgu-Mureș funcționează un terminal de transport combinat de mărfuri.

Transportul public intercomunal

Transportul intercomunal asigură legătura între municipiul Tîrgu-Mureș și zonele limitrofe. Din păcate acest transport este foarte slab dezvoltat și din lipsa resurselor financiare. Astfel din municipiul Tîrgu-Mureș transportul de călători intercomunal este asigurat doar spre orașul Ungheni. Acest fapt a fost considerat ca fiind o disfuncție majoră la nivelul zonei periurbane a municipiului Tîrgu-Mureș.

11.7 Alimentarea cu apă

Infrastructura edilitară și dezvoltarea urbană

Situația existentă. În Tîrgu-Mureș funcționează un sistem centralizat de alimentare cu apă din anul 1908 (bazat la început pe captarea apelor subterane prin puțuri săpate, apoi pe captarea din râul Mureș) și un sistem centralizat de canalizare și epurare din 1911. Între anii 1914-1944, orașul era alimentat cu energie electrică de la Uzina hidroelectrică de pe Canalul Turbinei, precedat din anul 1898 de o uzină electrică bazată pe mașini cu abur. Datorită dezvoltărilor ulterioare, populația este acum deservită de rețele publice de alimentare cu apă în proporție de cca. 98%, iar Uzina de apă deservește și câteva sisteme zonale de alimentare cu apă. Gradul de deservire a intravilanului de rețele publice de canalizare, în sistem mixt, este de cca. 90%, iar Stația de epurare, prin extinderea rețelei de canalizare menajeră, primește apele uzate și din localitățile limitrofe. Deși parțial în stare de funcționare, începând cu anul 1998 Uzina hidroelectrică nu mai funcționează din lipsă de fonduri.



Infrastructura edilitară a orașului se prezenta astfel:

	2005	2006	2007
Lungimea străzilor orășenești – total – km	186	190	194
Lungimea străzilor orășenești modernizate – km	149	158	160
Lungimea simplă a rețelei de distribuție a apei potabile – km	243,0	291,0	291,0
Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor – total – mii mc	11.802	11.141	11.550
Energia termică distribuită – Gcal	246.534	233.393	197.436
Lungimea simplă a rețelei de canalizare – km	238,0	256,0	276,0
Lungimea simplă a conductelor de distribuție a gazelor naturale – km	225,1	289,4	268,5
Gaze naturale distribuite – total – mii mc	890.017	132.331	879.259

Sistemul de transport și distribuție al apei în Tîrgu-Mureș

Generalități ale sistemului de distribuție din Tîrgu-Mureș:

Sistemul de distribuție al apei potabile în Tîrgu-Mureș și în zona limitrofă este organizat, datorită condițiilor de relief (diferențe de nivel cca. 120 m), pe 5 zone de presiune, astfel:

Zona I cuprinde centrul orașului, zona industrială Mureșeni, zona malului drept a râului Mureș (cartierul Unirii) și zonele joase ale cartierului Tudor Vladimirescu. Această zonă de presiune este alimentată direct prin stațiile de pompare ale Uzinei de apă și are ponderea cea mai mare (cca. 70%).

Zona II Sud cuprinde cartierul Dâmbu Pietros și zonele superioare ale cartierului Tudor Vladimirescu.

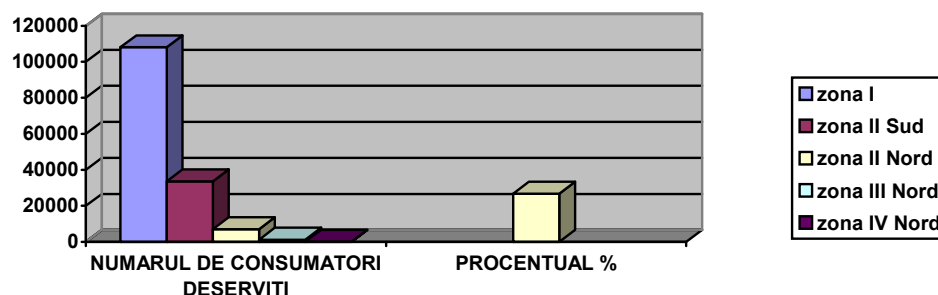
Zona II Nord cuprinde zona Clinicilor, ansamblul Cornișa și teritoriul str. Bolyai – str. Ștefan cel Mare cu străzile secundare din jur.

Zona III Nord cuprinde suprafața înaltă cuprinsă între str. Trebely și Str Cornești.

Zona IV Nord cuprinde zona Platoului Cornești.

Sistemul de distribuție al apei potabile este în general inelar și se compune din 280 km conducte de transport și distribuție, exclusiv lungimea bransamentelor, și asigură apă potabilă în municipiul Tîrgu-Mureș, pentru un număr de cca. 150.000 de consumatori. Repartiția consumatorilor pe zonele de presiune este prezentată în tabelul de mai jos:

ZONA DE PRESIUNE	NUMĂRUL DE CONSUMATORI DESERVIȚI	PROCENTUAL%
Zona I	108.011	72.01
Zona II Sud	33.580	22.39
Zona II Nord	7.097	4.73
Zona III Nord	1.196	0.80
Zona IV Nord	116	0.08



Conducte de transfer

Transportul apei potabile de la stația de tratare până la rezervoarele din oraș cât și până la zonele deservite se face prin intermediul unor conducte magistrale având diametre cuprinse între 250 și 800 mm.

Rezervoare

Rezervoarele aflate în exploatare în sistemul de distribuție apă al municipiului Tîrgu-Mureș au, după rolul volumului de apă înmagazinat, următoarele funcții:

- Zona I, 2 x 1.000 mc, str. Verii nr. 4 – rezervor compensare + rezervă incendiu
- Zona I, 2 x 5.000 mc, str. Valea Rece – rezervor compensare + rezervă incendiu
- Zona II Nord, 2 x 1.000 mc, str. Trebely nr. 67 – rezervor compensare + rezervă incendiu
- Zona II Sud, 2 x 2.500 mc, str. Valea Rece – rezervor compensare + rezervă incendiu
- Zona III Nord, 1 x 1.000 mc, str. Verii nr. 39 – rezervor compensare + rezervă incendiu
- Zona IV Nord, 1 x 200 mc, Platoul Cornești – rezervor compensare + rezervă incendiu
- Zona II, III și IV Nord, 1 x 900 mc, str. Verii nr. 4 – rezervor de rupere presiune și având o capacitate totală de înmagazinare de 20.200 mc.

Stații de pompare a apei

În municipiul Tîrgu-Mureș există 4 stații de pompare/repompare, distribuite în sistemul de distribuție.

Rețele de distribuție a apei

Conductele din sistemul de distribuție al municipiului Tîrgu-Mureș au o lungime de cca. 295 km, cu diametre cuprinse între Dn = (25...800) mm. Materialele folosite sunt: oțel, fontă cenușie, fontă ductilă, azbociment, beton armat tip PREMO, PVC, polietilenă.

Actualmente rețeaua asigură 93% din cerințele utilizatorilor.

Branșamentele sunt în număr de 10.164 bucăți, din care: abonați casnici 6.105 bucăți, asociații de proprietari 1.944 bucăți, agenți economici 1.705 bucăți, instituții și organizații 410 bucăți.

Sistemul de canalizare în Tîrgu-Mureș

Sistemul de canalizare este mixt. În orașul vechi (40% din total) sistemul este unitar, iar în orașul nou (60% din total) este separativ. Circa 90% din trama stradala a orașului este canalizată.

Față de emisar (râul Mureș care traversează orașul), canalizarea este:

- Malul stâng: – unitară: în zona centrală;
- separativă: cartierele de blocuri construite după anii '60 (Dâmbu

Pietros, Tudor Vladimirescu, Aleea Carpați, 22 Decembrie etc.);
Malul drept: – separativă cu mici excepții.

La sistemul de canalizare al orașului sunt racordate câteva localități limitrofe (Sângeorgiu de Mureș, Cristești, Sântana de Mureș) prin sistem separativ. Sistemele de canalizare ale acestor localități sunt administrate de alți operatori cu care există relații contractuale.

Sistemul de canalizare se compune din:

- 258 km conducte, fără lungimea racordurilor (232 km în oraș și 26 km la alți operatori), confecționate din:
 - tuburi de beton 98%
 - tuburi ceramice și PVC 2%
- 2 stații de pompare ape uzate, una funcțională și una în curs de reabilitare
- 1 bazin de retenție cu un volum total de 20.000 mc
- 11 deversoare
- 8.892 de racorduri
- 6.666 guri de scurgere
- 38 de guri de vărsare din sistemul unitar în emisari

Sistemul de colectare al apelor uzate în zona urbană

Sistemul unitar de canalizare

Canalele din sistemul unitar sunt conectate la 3 colectoare principale unitare:

- Colectorul principal zona N-E a orașului cu secțiunea de pornire Dn 600 mm, preia apele uzate menajere din canalul menajer al comunei Sângeorgiu de Mureș și din ansamblul de blocuri de locuințe 22 Decembrie. La acest colector principal se racordează și colectoarele secundare din zona Nord a orașului (străzile Marinescu, Grigorescu, Mihai Viteazu, Cornișa, Platoul Cornești etc.)
- Colectorul principal zona S-E preia apele uzate din ansamblul de blocuri de locuințe Tudor. La acest colector principal se racordează colectoarele secundare din zona str. Libertății și Gh. Doja.
- Colectorul principal S-V preia apele uzate din ansamblul de blocuri de locuințe și case al cartierul Mureșeni.

Colectoarele principale unitare se racordează la două colectoare principale de evacuare:

- Colectorul principal de evacuare I cu dimensiunea ovoid 120/180 cm
- Colectorul principal de evacuare II, tip clopot circular 240/157.

Înainte de punctele de racord cele trei colectoare principale au puncte de deversare.

Apele uzate diluate în perioadele de precipitații cu ape meteorice sunt transportate prin colectoare principale de evacuare către Stația de epurare. Ele sunt dimensionate la $2Q_{\max \text{ orar}}$. Surplusul de debit ce depășește $2Q_{\max \text{ orar}}$ se deversează direct în râul Mureș, pârâul Pocloș și bazinul de retenție.

Sistemul separativ de canalizare

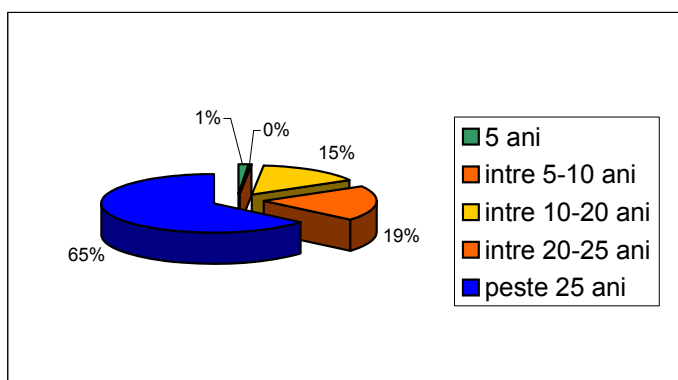
Canalele și colectoarele pluviale din sistemul separativ transportă apele pluviale gravitațional, descărcându-le în cursurile de apă ce traversează orașul (râul Mureș și afluenții săi). Sistemul pluvial are un număr de cca. 50 guri de vărsare din care furnizorul de servicii de canalizare administrează 38, restul fiind în administrarea R.A. Apele Române, a Primăriei Țirgu-Mureș sau a unor agenți economici. Gurile de vărsare nu sunt echipate cu organe de închidere, cu excepția a 4 guri care deversează în râul Mureș.

Lungimea în metri a conductelor rețelei de canalizare în funcție de diametru și material:

Material	Diametru									Total [m]
	200	250	300	400	500	600	800	1000	Alte	
Beton	22.000	15.000	57.000	32.000	23.200	18.560	13.920	13.920	29.360	224.960
PVC	1.200	1.240	1.800	2.800	-	-	-	-	-	7.040
Total	23.200	16.240	58.800	34.800	23.200	18.560	13.920	13.920	29.360	232.000

Lungimea în m a conductelor rețelei după vechimea de lucru:

Material	VECHIME					Total
	5 ani	între 5-10 ani	între 10-20 ani	între 20-25 ani	peste 25 ani	
BETON		1000	30860	44900	148200	224960
PVC	3000		4040			7040
Total	3000	1000	34900	44,900	148,200	232000



Pompare

În sistemul de canalizare există două stații de pompare:

- stația de pompare str. Barajului, având o capacitate de 80 l/s pentru transvazarea apelor menajere provenite de pe malul drept al râului Mureș pe malul stâng;
- stația de pompare str. Insulei, cu o capacitate proiectată de 20 l/s pentru transportul apelor uzate provenite din zona de agrement Week-End II. În prezent este neechipată și scoasă din funcțiune, apele uzate colectate deversând în brațul vechi al râului Mureș.

Bazine de retenție

Sistemul unitar de canalizare include un bazin de retenție cu un volum de 20.000 mc amplasat în nodul de canalizare Libertății, având rolurile de:

- reducere a impactului poluant asupra râului Mureș pe timp de ploaie, provocat de descărcarea directă a colectoarelor în râu;
- protejare a Stației de epurare pe timp de ploaie prin limitarea debitelor.

Bazinul preia surplusul de debit de peste $2Q_{\max}$ orar menajer, iar după încetarea ploii se golește gravitațional înapoi în colectoare. Bazinul are un deversor preaplin ce intră în funcțiune în cazurile de umplere a bazinului, deversând apele în raul Mureș. Timpul de retenție al bazinului este de 20 minute, la un debit deversat către bazin de 16,3 mc/s.

Deversoare

Sistemul unitar de canalizare este deservit de 10 deversoare care pot fi încadrate în două grupe în funcție de amplasarea lor:

- Grupa „A” aferentă nodului hidrotehnic de canalizare din str. Libertății care cuprinde 9 deversoare (7 laterale, unul frontal și unul tip descărcător de fund);
- Grupa „B” aferentă colectoarelor principale de evacuare în stația de epurare (un deversor lateral).

Deversoarele din sistemul unitar de canalizare au rolul de limitare a debitului pe timp de ploaie spre Stația de epurare.

Racorduri

La sistemul de canalizare al orașului există un număr de cca. 9.110 de racorduri: racorduri la agenți economici și instituții, racorduri la asociații de locatari și proprietari, racorduri la abonații casnici. Un racord de canal se compune din cămin de racord și canal de racord.

Cămine

Tipurile de camine din sistemul de canalizare sunt:

- Cămine de vizitare (racord)
- Cămine de aliniament din 60 m în 60 m
- Cămine la schimbare de direcție
- Cămine la schimbarea dimensiunilor
- Cămine la ruperi de pantă

Guri de scurgere

Rețeaua de canalizare a municipiului Tîrgu-Mureș dispune de cca. 6.662 guri de scurgere din care cca. 2.662 sunt racordate la rețeaua de canalizare unitară și cca. 4.000 la sistemul separativ (date din 2001).

Gurile de scurgere din sistemul unitar au echipament de sifon și depozit, iar cele din sistemul separativ sunt racordate la sistem fără depozit și sifon.

11.8 Rețele de telecomunicații

Dezvoltarea continuă a municipiului Tîrgu-Mureș a necesitat și o dezvoltare a sistemului de telecomunicații urbane și interurbane. În prezent în municipiu există centrale telefonice digitale Siemens amplasate în Piața Victoriei, str. Revoluției nr. 2 și Piața Mărășești nr. 15.

În afară de aceste centrale, în fiecare cartier de blocuri există repartitoare de semnal.

De la centrala Piața Victoriei se face legătura cu celelalte centrale din oraș și din alte localități, cum ar fi municipiul Sighișoara. Capacitatea totală a centralelor automate digitale este de 38.000 linii. La centralele municipiului Tîrgu-Mureș sunt racordate și localități periurbane (Sângeorgiul de Mureș, Sâncraiu de Mureș). Legăturile între centrale, centrale și repartitoare, precum și între aceștia și abonați sunt realizate prin cabluri subterane care sunt atât din fibră optică cât și de tip clasic.

Pe teritoriul municipiului Tîrgu-Mureș nu sunt zone deficitare din punct de vedere al telefonizării.

11.9 Rețele energetice

Alimentarea cu energie electrică

Producția, transportul și distribuția energiei electrice au constituit activități cu tradiție în județul Mureș, utilizarea energiei electrice pentru iluminatul public, ca forță motrice pentru

antrenarea mașinilor și utilajelor industriale sau în activități casnice fiind cunoscută de aproape 100 de ani.

În perioada 1970 – 1980 Tîrgu-Mureș a cunoscut o dezvoltare industrială puternică, ceea ce a dus la o creștere a consumului de energie electrică.

Această creștere s-a datorat atât creșterii numărului de consumatori industriali, cât și diversificării consumului casnic.

După 1990, datorită recesiunii economice generale, consumul energetic industrial a avut o scădere accentuată (cca. 50% în 1994), după care a urmat o creștere ușoară până la 75% din valoarea anului 1989.

Distribuirea energiei electrice se realizează de către unitatea teritorială a S.C. FDFEE Electrica Transilvania Sud S.A. – SDFEE Tîrgu-Mureș, ce deservește 231.718 beneficiari grupați în mari consumatori, mici consumatori și consumatori casnici.

Surse de producere a energiei electrice

În municipiul Tîrgu-Mureș funcționează pe râul Mureș o microhidrocentrală echipată cu două unități Kaplan care are următorii parametri:

- putere instalată – 0,90 MW;
- putere efectivă – 0,60 MW.

În municipiul Tîrgu-Mureș și în teritoriul zonal (periurban) nu există alte surse de producere a energiei electrice.

Rețele de transport a energiei electrice

Pe teritoriul zonei studiate se află stațiile de transformare de sistem Ungheni (220/110 kv), și Fântânele (220/110 kv);

- LEA 400 kv – Gădălin – CTE Iernut – Ungheni (funcționează la 220 kv);
- LEA 220 kv – Baia Mare – CTE Iernut – Ungheni – CTE Fântânele.

Rețele de distribuție pe înaltă tensiune (110 kv)

Volumul de instalații al SDFEE Tîrgu-Mureș este următorul: 526 km LEA 110 KV; 2.612 km LEA m.t.; 3.235 km LEA j.t.; 482 km LES m.t.; 969 km LES j.t.; 17 Stații 110 KV; 2.134 PA și PT.

Din stația de transformare de sistem Ungheni pornesc două linii de 110 kv:

- Ungheni – Reghin – dublă circulație;
- Ungheni – Tîrgu-Mureș – Fântânele.

Din aceste linii sunt alimentate stațiile de transformare 110 kv/MT care alimentează atât consumatorii industriali cât și celelalte tipuri de consumatori.

Aceste stații sunt:

- Tîrgu-Mureș – 110/20/6 kv – 10 + 16 + 20 MVA
- C.I.C. Tîrgu-Mureș – 110/6 kv – 3 x 40 MVA
- Baraj – 110/20/10 kv – 10 + 2 x 16 MVA
- Cristești – 110/6 kv – 2 x 16 MVA
- Mureșeni – 110/6 kv – 16 + 25 MVA
- Livezeni – 110/20 kv – 16 + 25 MVA
- Corunca – 110/6 kv – 2 x 16 MVA

În toate aceste stații amplasate pe teritoriul studiat sunt folosite circuite Ol Al 3 x 185 mmp și 3 x 240 mmp. Stațiile de transformare cu destinație industrială linează energia electrică la tensiunea de 6 kv, iar cele aferente consumatorilor casnici și terțiari la tensiunea de 20 kv.

Sisteme de distribuție a energiei electrice prin rețele de medie tensiune

Rețelele de distribuție urbană în municipiul Tîrgu-Mureș, sunt de două tipuri:

- rețele de distribuție prin puncte de alimentare;
- rețele de distribuție directă.

În municipiu sunt 391 posturi de transformare, dintre care 65 sunt aeriene și 326 în construcție de zidărie sau subterane. Traseele liniilor electrice de medie tensiune urmăresc trama stradală a localității, acestea fiind în majoritate subterane (150 km), restul fiind aeriene (93 km) – în zonele periferice.

În localitățile rurale din periurban rețeaua de medie tensiune este de tip aerian, ca și posturile de transformare (20/0,4 kv).

Sistemul de distribuție urbană a energiei electrice prin rețele de joasă tensiune

Rețeaua de joasă tensiune (0,4 kv) în municipiul Tîrgu-Mureș este formată din rețeaua de alimentare a consumatorilor și rețeaua de iluminat public. Această rețea este subterană în zonele sistematizate ale localității și aeriană în rest.

Alimentarea rețelilor electrice aeriene de joasă tensiune se face în general radial din posturile de transformare, iar conductoarele au secțiunea de 35 – 95 mmp.

Iluminatul public este realizat cu lămpi cu vapori de mercur sau sodiu.

11.10 Distribuția energiei termice și a gazelor naturale

Amplasat într-o zonă a țării cu bogate zăcăminte de gaz metan, în Municipiul Tîrgu-Mureș și localitățile din zona sa periurbană acestea acoperă în proporție de aproape 100% consumul de combustibil pentru încălzire, prepararea apei calde menajere, prepararea hranei și pentru utilizări tehnologice. Circa 11% din producția de gaze este distribuită și utilizată în cadrul județului.

Atât municipiul, cât și localitățile periurbane sunt echipate cu rețele de distribuție de gaze naturale amplasate pe aproape toate străzile din respectivele localități, în prezent desfășurându-se lucrări de înlocuire a rețelilor cu durata de viață expirată sau care sunt subdimensionate pentru consumurile actuale.

Alimentarea cu gaze naturale a Municipiului Tîrgu-Mureș și a localităților din zona periurbană se face din sistemul de conducte de transport de înaltă presiune prin intermediul Stațiilor de reglare – măsurare – predare (SRMP) de la înaltă la medie presiune: Corunca, Cristești, Tofalău, Sântana de Mureș, Sâncraiu de Mureș.

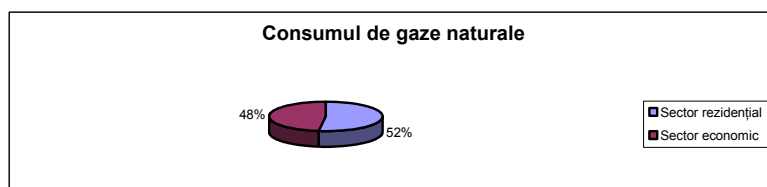
Rețeaua de distribuție funcționează în regim de presiune redusă sau, în zonele în care rețeaua de gaze s-a realizat de mai mult timp, presiune joasă, alimentarea fiind făcută din Stațiile de reglare de sector și de reducere a presiunii de la presiune medie la presiune redusă sau joasă (SRS).

Amplasarea conductelor este în general subterană, conductele fiind confecționate din oțel sau polietilenă. În unele zone din localitățile din zona periurbană, în special acolo unde riveranii au fost investitori, conductele sunt amplasate suprateran, ceea ce creează o serie de disfuncționalități pentru circulație, dar și din punct de vedere estetic.

Volumul de gaze naturale furnizat pentru consumatorii din județul Mureș în anul 2007 a fost de 476,7 mil. mc. și a avut următoarele destinații:

Consumul de gaze naturale (mil. mc.)

Sector rezidențial				Sector economic				
Total	Consumatori individuali (casnici)	Consumatori colectivi (asociații de locatari)	Alți consumatori din sectorul rezidențial (instituții)	Total	Consumatori industria chimică	Consumatori pt. distribuția districtuală a agentului termic	Alți consumatori industriali	Consumatori comerciali
248,2	206,5	15,0	26,7	228,5	20,5	59,9	106,0	42,1



Combinatul chimic Azomureș Tîrgu-Mureș și C.T.E. Iernut, caracterizate ca mari consumatoare de gaze naturale, au utilizat 848,5 mil. mc. respectiv 780,5 mil. mc. în baza unor contracte directe cu alți furnizori decât S.C. Distrigaz Nord S.A. Tîrgu-Mureș. Alimentarea consumatorilor cu gaze naturale se face prin bransamente racordate la rețeaua de distribuție existentă în zona respectivă. Măsurarea consumului de gaze naturale se face separat la fiecare consumator casnic, industrial sau dotare de interes public prin contoare volumetrice sau diferențiale în funcție de debitul de gaze instalat.

11.11 Energia termică

Sistemul de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) din municipiul Tîrgu-Mureș se compune din:

- 44 de Centrale termice de cvartal (CT), o centrală termică reprezentând ansamblul de instalații, construcții și echipamente unde prin arderea gazului metan se produce energie termică;
- 19 de Puncte termice (PT), punctul termic reprezentând ansamblul instalațiilor care realizează adaptarea parametrilor agentului termic la necesitățile consumului utilizatorilor;
- Rețele termice:
 - primare – ansamblul de conducte cu ajutorul cărora energia termică se transportă în regim continuu și controlat de la locul de producere (centrala termică) la punctul termic, în lungime totală de 5,7 km
 - secundare – ansamblul de conducte prin care energia termică se transportă în regim continuu și controlat de la punctul termic/centrala termică la utilizator, în lungime totală de 90,2 km.

În cele 44 centrale și 19 puncte termice amplasate în centrul de greutate al zonei deservite se produce energia termică prin utilizarea gazului metan din rețeaua de distribuție a orasului, respectiv prin transformarea agentului termic primar furnizat de C.T. nr. 1 Unirii, C.T. nr. 2 Dâmbul Pietros, C.T. nr. 3 Tudor Vladimirescu în agent termic secundar cu parametri corespunzători uzului casnic la cele 19 puncte termice.

Aceste centrale și puncte termice asigură necesarul de energie termică pentru încălzire și preparare apă caldă de consum la 26.888 apartamente fizice, 153 agenți economici și instituții publice, realizând producția anuală de 247 mii Gcal (anul 2008).

Centralele termice sunt echipate cu cazane pentru apă caldă în care se prepară agentul termic primar la o temperatură de maximum 95°C. Conducerea procesului tehnologic la 26 centrale termice se face manual de către un operator și fără supraveghere permanentă în 18 centrale termice integral automatizate. Reglajul agentului termic pentru încălzire se realizează calitativ în funcție de temperatura exterioară.

Producerea energiei termice în cele 44 centrale termice se realizează cu un număr de 149 cazane de apă caldă de diferite tipuri și randamente. Cazanele de tip Metalica prezintă nesiguranță în exploatare și costuri de întreținere și reparații ridicate. În prezent se manifestă preocuparea de a se înlocui cazanele vechi neperformante cu cazane noi automatizate având randament termic mai mare de 90%. În acest sens s-au montat cazanele tip Cimac, CMI, Baltur, Energomur, Hoval, Greenox, Trinox, respectiv Viessmann.

Energia termică produsă este distribuită la consumatori prin intermediul rețelelor termice. Lungimea totală a rețelelor termice exterioare este de 90,2 km. Conductele rețelelor



termice sunt construite din țevi de oțel fără sudură laminate la cald și sudate pentru încălzirea centrală și țevă galvanizată pentru alimentarea cu apă caldă de consum sau polietilenă și polipropilenă. În unele cazuri rețeaua termică traversează subsolul imobilelor proprietatea consumatorilor.

Rețelele termice sunt montate în canale de protecție realizate din beton armat prefabricat sau pozate direct în pământ pe un strat de nisip, la o adâncime de 0,4...2,5 m, și sunt formate în general din 4 țevi: două pentru încălzire centrală, una pentru alimentarea cu apă caldă de consum și una pentru recircularea apei calde menajere. Conductele preizolat termic sunt montate direct în pământ, lungimea acestora fiind de aproximativ 8 km.

Izolarea termică a conductelor în vederea reducerii pierderilor de caldură se realizează din vată minerală, iar cea hidrofugă din carton asfaltat. Conductele rețelelor termice pozate direct în pământ sunt preizolate termic cu spumă rigidă de poliuretan. În prezent se manifestă preocuparea de reabilitare a rețelelor termice, care trebuie să conducă la reducerea pierderilor de caldură, creșterea duratei de viață a conductelor și a izolației termice, ameliorarea protecției contra factorilor exteriori.

Centralele termice sunt echipate cu stații de dedurizare, pentru tratarea apei de adaos care conține ca element filtrant schimbatoare de ioni cationici.

Centralele termice cu zone defavorizate din punct de vedere a presiunii apei potabile sunt echipate cu stații de hidrofor pentru ridicarea presiunii apei.

Prepararea apei calde de consum se face prin intermediul schimbătoarelor de caldură cu plăci, folosind ca agent termic primar apa caldă produsă cu ajutorul cazanelor de apă caldă.

Investițiile anuale în sistem, sunt conform tabelului de mai jos:

Anul	Surse proprii	Buget
	(lei/Ron)	(lei/Ron)
2000	2.957.030.754,00	5.669.002.100,00
2001	2.477.604.349,00	9.370.328.600,00
2002	16.970.989.990,00	14.399.709.600,00
2003	27.701.584.247,00	17.575.978.814,00
2004	3.069.203.024,00	34.118.730.706,00
2005	166.016,24	12.888.961,92
2006	317.829,84	28.680.869,38
2007	1.529.532,79	25.080.203,57
2008	964.326,67	10.153.455,92
Total	8.295.346,78	84.916.865,77

Obs: Valorile din anii 2000-2004 sunt transformate în RON la totalizare.

Proiective de dezvoltare 2009-2015

În conformitate cu strategia energetică locală aprobată prin HCL nr. 11/2007 și cu prevederile contractului de delegare de gestiune din 28.02.2006, S.C. Energomur S.A. derulează lucrări de investiții în vederea creșterii eficienței energetice a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică a municipiului Tîrgu-Mureș, respectiv pentru creșterea calității serviciului și îmbunătățirea percepției consumatorului asupra calității serviciului.

Proiectele de dezvoltare-investiții ptr. perioada 2009-2015 sunt următoarele:

- **Alimentarea cu energie termică pentru încălzire și prepararea apei calde de consum în cartierul Tudor Vladimirescu din municipiul Tîrgu-Mureș, etapa I; CT 3, 4, 5, 6 și 7**

Consumatori deserviți: 5.878 apartamente, 13.385 persoane
Perioada de implementare: 2005-2011



Lucrări programate: finalizarea înlocuirii conductelor aferente rețelelor termice de distribuție al C.T. nr. 3, 4, 5, 6 și 7 Tudor Vladimirescu

• **Modernizarea producției și distribuției de energie termică în ansamblul de locuințe Dâmbul Pietros din municipiul Tîrgu-Mureș**

Consumatori deserviți: 5.528 apartamente, 12.315 persoane

Perioada de implementare: 2006-2013

Lucrări programate:

- finalizarea punerii în funcțiune a agregatelor de cogenerare la CT Dâmbul Pietros nr.2;
- izolarea termică a instalațiilor termomecanice, realizarea instalației electrice finale și a instalației de automatizare, încheierea lucrărilor de reabilitare a clădirii CT 2 și 3 Dâmbul Pietros;
- modernizarea producției energiei termice la CT 1 și 4 Dâmbul Pietros;
- instalarea punctului termic la Clinica de neonatologie și prematuri;
- finalizarea pozării conductelor aferente rețelelor termice de distribuție al CT 1, 2, 3 și 4 Dâmbul Pietros;
- automatizarea producției energiei termice în zona Dâmbul Pietros.

• **Modernizarea alimentării cu energie termică pentru încălzire și prepararea apei calde de consum din zona 7 Noiembrie a municipiului Tîrgu-Mureș**

Consumatori deserviți: 2344 apartamente, 4778 persoane

Perioada de implementare: 2008- 2013

Lucrări programate:

- modernizarea producției energiei termice la CT Cărămidărie, CT Păcii și CT Cornișa;
- transformarea centralelor termice Secuilor Martiri și Mihai Viteazul în puncte termice și interconectarea lor cu CT Cărămidărie respectiv CT Cornișa;
- automatizarea centralelor și punctelor termice;
- pozarea rețelei termice primare între centralele termice și punctele termice;
- înlocuirea rețelelor termice secundare.

• **Achiziție și instalare centrală termică la Școala generală nr.12**

Perioada de implementare: 2008-2009

Lucrări programate: modernizarea și automatizarea producției energiei termice la C.T. Școala generală nr. 12

• **Achiziție și instalare centrală termică la C.T. Aleea Carpați nr.3**

Consumatori deserviți: 77 apartamente, 155 persoane

Perioada de implementare: 2008- 2010

Lucrări programate: modernizarea și automatizarea producției energiei termice la CT Aleea Carpați nr.3

• **Modernizarea alimentării cu energie termică pentru încălzire și prepararea apei calde de consum din zona centralei termice Bodor Peter a municipiului Tîrgu-Mureș**

Consumatori deserviți: 108 apartamente, 196 persoane

Perioada de implementare: 2007- 2009

Lucrări programate:

- modernizarea și automatizarea producției energiei termice la CT Bodor Peter;
- instalarea punctelor termice la blocuri;
- pozarea rețelei termice primare.

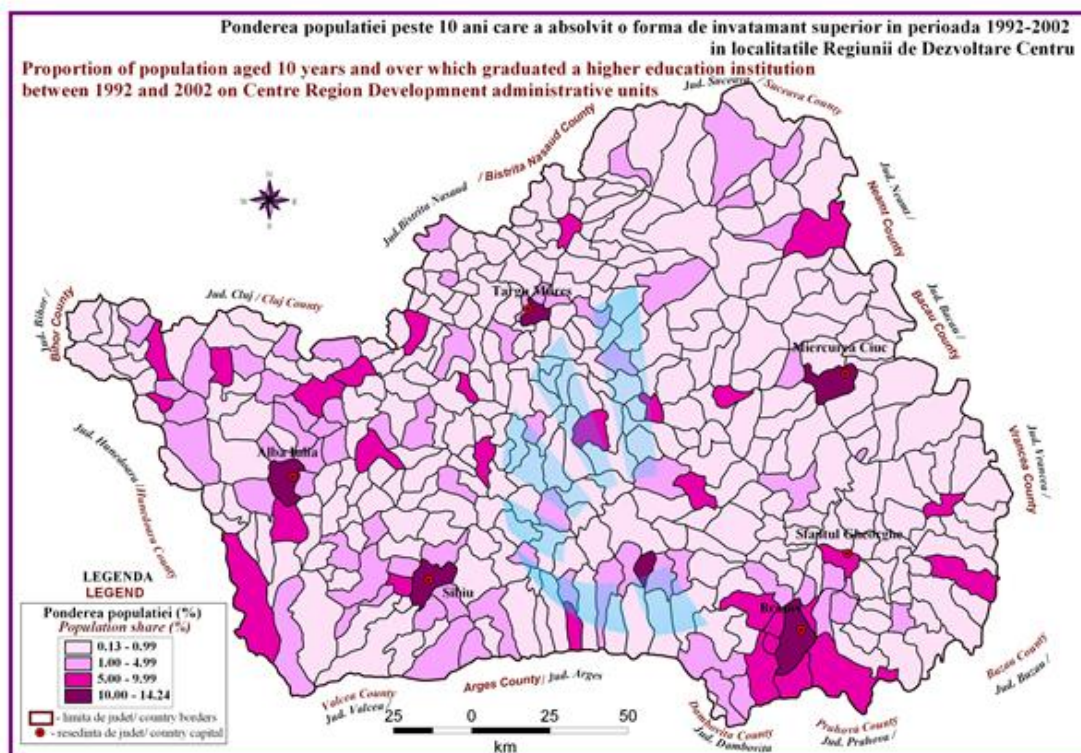
- **Recuperarea și utilizarea biogazului generat în depozitul de deșuri al municipiului Tîrgu-Mureș**
Groapa de gunoi existentă emană gaze rezultate din fermentarea gunoiului. Aceste gaze conțin în proporție relativ ridicată (peste 40%) gaz metan, un gaz cu puternic efect de seră. Acest gaz va fi extras din Groapa de gunoi, pompat și utilizat în centralele termice Dâmbul Pietros nr.2 și Mureșeni nr.1 și 2.
Perioada de implementare: 2006-2012.
- **Extinderea rețelelor termice și racordarea consumatorilor la sistemele de distribuție orizontală al municipiului Tîrgu-Mureș**
Perioada de implementare: 2008 – 2015
Lucrări programate: realizarea distribuției orizontale și contorizarea individuală a consumatorilor.

12. Educația formală și informală

La nivelul Regiunii Centru, Municipiul Tîrgu-Mureș, alături de Brașov și Sibiu, este renumit ca important centru educațional pentru învățământul preuniversitar, dar mai ales ca centru universitar prin Universitatea de Medicină și Farmacie Tîrgu-Mureș și Universitatea de Artă Teatrală Tîrgu-Mureș.

Este un oraș cu tradiție în ceea ce privește sistemul educațional, întrucât dispune de o rețea de instituții educaționale, care asigură actul educațional la toate nivelele pentru preșcolarii, elevii și studenții din localitățile județului. Sistemul de învățământ acoperă toate nivelele de educație și formare, de la grădinițe până la instituții de învățământ superior.

Având în vedere compoziția etnică a municipiului, la nivelul tuturor instituțiilor de învățământ s-au creat clase la toate profilele pentru minoritățile naționale, astfel încât să fie satisfăcută nevoia de acces la învățământ în limba maternă. Infrastructura școlară cuprinde școli și licee cu predare în limba maghiară, germană și română.



Sursa: ADR Centru

Învățământul superior

O dezvoltare remarcabilă s-a înregistrat în învățământul superior, prin creșterea continuă a numărului de studenți, înființarea de noi universități, în special particulare, precum și diversificarea specializărilor la facultățile existente. În prezent, ***municipiul Tîrgu-Mureș a devenit un important centru universitar*** în care funcționează atât universități de tradiție (Universitatea de Medicină și Farmacie Tîrgu-Mureș, Universitatea Petru Maior Tîrgu-Mureș, Universitatea de Artă Teatrală Tîrgu-Mureș), cât și unități noi, particulare (Universitatea Dimitrie Cantemir Tîrgu-Mureș, Universitatea Sapienția).

Cele 4 instituții oferă o gamă largă de domenii, cum ar fi: medicină generală și medicină militară, farmacie, stomatologie și tehnică dentară, asistență medicală de urgență medico-chirurgicală, teatrologie, actorie, regie, filologie, psiho-pedagogie, drept, finanțe-bănci contabilitate, matematică, informatică, administrație publică, marketing, management, calculatoare, electronică, tehnologii de mecanică fină, automobile, design industrial.

Creșterea continuă a numărului de studenți la nivel național este probată și la nivel local: anul academic 2007-2008 înregistrează 11.757 studenți înmatriculați la nivel de oraș față de 8.792 în 2000-2001 și față de 5.010 în 1998.

Învățământul liceal

Învățământul liceal are o veche tradiție la Tîrgu-Mureș, desfășurându-se în 17 colegii naționale, licee și grupuri școlare.

Se constată o creștere a numărului de elevi care urmează liceul și diverse școli profesionale sau de ucenici.

Profilurile din învățământul liceal și profesional au fost menținute, dar au apărut și unele noi, solicitate pe piața muncii. Totodată s-a redimensionat configurația unor profiluri deja existente, ca: informatică, filologie – limbi moderne, servicii, sau apariția de noi specializări la profilurile: mecanică, agricultură, industria lemnului, robotronică, tehnică de calcul, turism, etc.

Cele 17 licee și grupuri școlare precum și 4 instituții de învățământ superior încearcă să se conformeze nevoilor comunității în ceea ce privește formarea resurselor umane.

- COLEGIUL NAȚIONAL „AL. PAPIU ILARIAN”
- COLEGIUL NAȚIONAL „UNIREA”
- ȘCOALA NORMALĂ „MIHAI EMINESCU”
- LICEUL TEORETIC „BOLYAI FARCAS”
- LICEUL DE ARTĂ
- LICEUL CU PROGRAM SPORTIV
- GRUPUL ȘCOLAR AGRICOL
- GRUPUL ȘCOLAR „AUREL PERȘU”
- GRUPUL ȘCOLAR CHIMIE INDUSTRIALĂ
- GRUPUL ȘCOLAR „CONSTANTIN BRÂNCUȘI”
- GRUPUL ȘCOLAR ECONOMIC DE SERVICII TURISTICE ȘI HOTELIERE
- GRUPUL ȘCOLAR „GHEORGHE MARINESCU”
- GRUPUL ȘCOLAR INDUSTRIAL „AVRAM IANCU”
- GRUPUL ȘCOLAR INDUSTRIAL „ELECTROMUREȘ”
- GRUPUL ȘCOLAR INDUSTRIAL „GH. ȘINCAI”
- GRUPUL ȘCOLAR „ION VLASIU”
- GRUPUL ȘCOLAR „TRAIAN VUIA”

În Tîrgu-Mureș există un liceu cu filieră teoretică și 2 colegii naționale, care pregătesc elevii mai ales pentru continuarea studiilor, dar cuprind și anumite oferte curriculare vizând



pregătirea pentru piața muncii. De asemenea, există 3 licee cu filieră vocațională, care pregătesc elevii atât pentru continuarea studiilor, oferindu-le o pregătire generală, cât și pentru unul din domeniile specifice unui tip de activitate. Liceul vocațional nu oferă în mod necesar un atestat profesional.

La liceele cu filieră vocațională, profilurile la care pot opta elevii sunt: muzică, arte plastice, sport, pedagogie. Marea majoritate a elevilor care urmează aceste cursuri își continuă studiile la universități și colegii.

Cele 11 grupuri școlare au în structura lor de învățământ liceal filiera tehnologică, oferind un atestat profesional și asigurându-le elevulilor, în principiu, un loc de muncă, dar pot oferi și programe educaționale care asigură acestora condițiile pentru continuarea studiilor. Domeniile în care aceste grupuri școlare pregătesc elevii sunt diferite și încearcă să se conformeze nevoilor existente pe piața de muncă: construcții, prelucrarea lemnului, agronomie, turism agromontan, industria alimentară și chimică, finanțe-contabilitate, telecomunicații, mecanică și electrician auto, tinichigerie și vopsitorie auto, confecții, îmbrăcăminte textile și din piele, instalator de încălzire centrală și gaz, administrație publică, electronist depanator RTV și echipamente de automatizări.

De asemenea, elevii au posibilitatea de a se înscrie în școli profesionale și de ucenici cu diferite profile și specializări. La terminarea cursurilor elevii dobândesc statutul de muncitor calificat: sculptori intarsieri, tâmplari, tapițeri, instalații sanitare, finisare structură, industrie alimentară, mecanici auto și agricoli, carmangerie, brutari, tinichigerie, confecții îmbrăcăminte textile și din piele, bijutieri, opticieni, montatori aparate optice medicale, depanatori RTV, electroniști depanatori echipamente de automatizări, operatori chimiști, administrație publică, ospătari, bucătari. La acestea se adaugă și școli de maiștri în domeniul prelucrării lemnului și în domeniul construcțiilor.

Școlile postliceale, care își desfășoară activitatea tot în cadrul grupurilor școlare oferă posibilitatea de specializare în domeniile: designer în industria lemnului, proiectant restaurator și reparații, proiectat în urbanism și amenajarea teritoriului, control activitate produse alimentare, asistent medicină generală, asistent medical de laborator, secretariat, asistent de gestiune, agent turism, asistent manager unități comerciale, telecomunicații.

Cursuri de calificare și recalificare.

Din datele obținute de la Agenția Județeană pentru Ocupare și Formare Profesională Mureș (A.J.O.F.P.M.), la cererea agentului economic și a persoanelor interesate au fost organizate cursuri (2001-2007) pentru următoarele meserii/ocupații: operator introducere, validare, prelucrare date, contabilitate, contabilitate asistată pe calculator, instalator apă, canal, mecanic auto, operator confecționar industrial îmbrăcăminte din țesături, tricotaje, materiale sintetice, cusător piese din piele și înlocuitori, tâmplar universal, îngrijitori bătrâni la domiciliu, baby-sitter, îngrijitori bolnavi la domiciliu, apicultori, sudor electric, brutar, tapițer, turnător-formator, zidar, prelucrător produse lactate.

Învățământul primar și gimnazial se desfășoară în 16 școli generale și 2 școli speciale.

Există un număr de 25 grădinițe, din care cca. 50% funcționează cu program normal și 50% cu program prelungit, revenind în medie cca. 120 copii/unitate. Această medie rezultă însă din însumarea unor unități ce variază între 250 copii/unitate și 19 copii/unitate în funcție de numărul de copii arondați din zonă și de tipul unității.

După 1989 se constată pe de o parte, diminuarea continuă a efectivelor de elevi, iar pe de altă parte, creșterea numărului de studenți.

În municipiul Tîrgu-Mureș funcționează Casa Corpului Didactic. Activitatea acesteia s-a desfășurat prin:



- activități de educare a adulților, tinerilor, romilor în zonele defavorizate;
- acțiuni în domeniul informării, documentării, consultanței;
- elaborarea, editarea și difuzarea de carte și publicații;
- organizarea activităților de petrecere a timpului liber;
- marketing educațional;
- parteneriate externe.

Date statistice privind rețeaua școlară la nivelul municipiului Tîrgu-Mureș

	2005	2006	2007
Unități de învățământ – total	79	64	65
Grădinițe de copii	38	24	25
Școli din învățământul primar și gimnazial	16	16	16
Licee	19	18	18
Școli postliceale	2	2	2
Institute de învățământ universitar	4	4	4

	2005	2006	2007
Copii înscriși în grădinițe	4.871	5.130	5.545
Elevi înscriși – total	25.894	25.496	25.461
Studenti înscriși – total	11.641	11.313	11.757
Studenti înscriși – sector public	8.495	8.635	9.052
Studenti înscriși – sector privat	3.146	2.678	2.705
Personal didactic – total	2.964	3.007	3.019
Personal didactic în învățământ universitar	634	657	659
Personal didactic în învățământ universitar – sector public	584	598	601
Personal didactic în învățământ universitar – sector privat	50	59	58

În ultimii ani au fost depuse cereri de finanțare pentru micro-proiecte Phare, programele Leonardo da Vinci și Socrates, precum și parteneriate bilaterale. Multe școli din municipiu desfășoară activități de colaborare cu diferite unități de învățământ din străinătate.

Prin derularea unor proiecte și programe de finanțare, a fost îmbunătățită **dotarea unităților de învățământ cu calculatoare și mobilier**. Unitățile școlare sunt dotate cu 2.786 calculatoare, 2.415 sunt utilizate în procesul de învățământ, fiind asigurat accesul la Internet.

Din punct de vedere logistic, județul Mureș dispune de un număr suficient de unități de învățământ și de cadre didactice care pot acoperi toate disciplinele impuse de programa școlară sau opționale.

Din anul 2000, au început lucrările de reabilitare la majoritatea instituțiilor de învățământ din municipiu. Pe lângă lucrările de reabilitare și modernizare a infrastructurii de învățământ, unitățile școlare au fost dotate cu mobilier, echipamente didactice și IT în scopul îmbunătățirii procesului educațional. Deși au fost efectuate investiții în infrastructura de învățământ în ultimii ani, aceasta nu atinge încă standardele europene; în ceea ce privește echipamentele și materialele de învățământ, în special calculatoarele și echipamentele IT, se poate menționa că numărul acestora este sub nevoile reale. De aceea, majoritatea unităților de învățământ preuniversitar necesită modernizarea echipamentului de bază, dotarea laboratoarelor și diversificarea specialităților existente.



Serviciul public de administrare creșe:

Pe raza municipiului funcționează cinci creșe aflate în subordinea consiliului local municipal. Acestea asigură îngrijirea, supravegherea și educarea copiilor cu vârstă între 0 și 3 ani. Cele 5 creșe funcționează cu un număr total de 270 locuri. În prezent sunt înscriși 275 copii (100%), dar începând din anul 2007, cererea a fost cu mult mai mare decât capacitatea existentă. De aceea se urmărește înființarea de noi creșe în cartierele Unirii-Aleea Carpați, 7 Noiembrie și Centru, cu un număr minim de 30 de locuri.

13. Activitatea sportivă

În perioada de după 1989, în municipiul Tîrgu-Mureș s-a constatat o scădere a activității, a rezultatelor sportive de performanță la nivel local. De asemenea s-a constatat limitarea posibilităților de recreere din municipiul nostru, cauzate în mare parte de:

- dispariția și dispersarea parțială a cadrului organizatoric (structuri, reglementări, infrastructură), care să asigure condițiile necesare pentru practicarea activităților fizice în aer liber;
- situația deficitară privind organizarea și desfășurarea activităților sportului pentru toți și sportului de performanță din punctul de vedere al resurselor materiale, desființarea unor asociații și cluburi sportive tradiționale, dispariția unor ramuri sportive, care nu demult au adus renume municipiului Tîrgu-Mureș;
- degradarea continuă a terenurilor de joacă și sportive, numărul mic al lor în unele zone dens populate, lipsa dotărilor sportive minime necesare în unitățile de învățământ, precum și amenajări nefuncționale, depășite în zonele de agrement;
- insuficienta atragere a investitorilor în amenajarea și exploatarea bazelor pentru sport și sănătate;
- cantitatea insuficientă a activităților de educație fizică și sport în cadru instituționalizat și faptul că aceste activități se adresează numai unui anumit segment populațional (copii și tineret școlar);
- lipsa informației asupra posibilităților asupra posibilităților de practicare a activităților fizice și sportive pentru sănătate, educație și recreere;
- numărul mic al asociațiilor și cluburilor sportive active duce la îngustarea atât a ariei de cuprindere a diferitelor categorii sociale și de vârstă cât și a celei de selecție a noilor talente;
- insuficienta cunoaștere a legislației privind posibilitățile organizatorico-financiare de înființare și amenajare a bazelor sportive, a programului guvernamental „Sportul pentru toți – 2000”, a programului „Infrastructură – sport și agrement”.

Conform definiției date de Legea nr. 69/2000 a educației fizice și sportului, „prin educație fizică și sport se înțeleg toate formele de activitate fizică menite, printr-o participare organizată sau independentă, să exprime sau să amelioreze condiția fizică și confortul spiritual, să stabilească relații sociale civilizate și să conducă la obținerea de rezultate în competiții de orice nivel”.

Pentru a putea analiza cauzele care au generat scăderea activității sportive se impune defalcarea activității pe trei mari segmente, subliniind disfuncționalitățile existente.

A. Sportul de masă

Prin H.G. nr. 641/1998 a fost aprobat Programul Național „Sportul pentru Toți – România 2000, în care la art.1 arată „Se aproba Programul național „Sportul pentru toți – România 2000”, prevăzut în anexa nr. 1, promovat ca program național de acțiune socială, în scopul conștientizării la nivelul societății a rolului și importanței sportului pentru toți, ca activitate de interes național, cu rol în ridicarea potențialului biomotric al populației, în îmbunătățirea calității vieții și în susținerea activității sportive”, iar la art.2 se precizează că



„Programul național „Sportul pentru toți – România 2000” este propus ca un parteneriat care favorizează cooperarea organismelor guvernamentale cu autoritățile publice locale, cu organizațiile neguvernamentale și cu persoanele juridice de drept public și privat, în vederea asigurării contribuției eficiente a acestora la dezvoltarea sportului pentru toți, în limita competențelor și scopurilor instituționale proprii.”

Potențial existent:

- un număr de aproximativ 35 de asociații și cluburi sportive la diferite ramuri (baschet, fotbal în 7, arte marțiale, tenis de câmp, atletism, scrimă, etc.), majoritatea lor axându-se pe o singură ramură sportivă;
- organizarea diferitelor acțiuni sportive destinate tuturor categoriilor (cros, street-ball, automobilism, fotbal în 7, tenis de câmp, sporturi extreme, etc.), majoritatea lor desfășurându-se ocazional, fără existența unui calendar anual.

B. Sportul școlar și universitar

Prin H.G. nr. 1236/1996 a fost înființată Federația Sportului Școlar și Universitar care are ca scop „... **transpunerea în practică – în domeniul sportului școlar și universitar – a strategiei generale a organizării și dezvoltării sportului, elaborată de Ministerul Tineretului și Sportului.**”

Potențial existent:

- în sistemul de învățământ este cuprins un liceu specializat – Liceul cu Program Sportiv, care are elevi înscriși în clasele I-XII la 7 ramuri sportive (atletism, baschet, fotbal, handbal, gimnastică etc.), pe lângă care funcționează un club sportiv școlar. În afară de LPS, există o unitate independentă Clubul Sportiv Școlar cu 7 ramuri sportive (hochei pe iarbă, haltere, lupte libere, volei, șah, tenis de masă, înot), unde sunt înscriși peste 600 de sportivi;
- în unele unități de învățământ există asociații sportive ale elevilor. Pe viitor, în urma ordinului Ministerului Educației Naționale, urmează a se înființa în toate unitățile școlare asemenea asociații, afiliate la Federația Sportului Școlar și Universitar;
- existența în sistemul școlar și universitar a unui număr de 141 de profesori de educație fizică și sport de înaltă calificare.

C. Sportul de performanță

În Legea nr. 69/2000 a Educației fizice și sportului se stipulează:

„(1) Sportul de performanță constituie un factor esențial pentru dezvoltarea sportivă pe plan național, îndeplinind o importantă funcție reprezentativă pentru România în competițiile sportive oficiale cu caracter internațional.

(2) Organele administrației publice centrale cu atribuții în sport și autoritățile administrației publice locale asigură mijloacele necesare pentru pregătirea sportivilor de performanță, acordarea sprijinului științific și medical necesar, precum și pentru încadrarea lor în sistemul de educație și deplină integrare socială și profesională.”

Potențial existent:

- un număr relativ mare al cadrelor de specialitate (profesori-antrenori), dintre care amintim: atletism – 27, baschet – 28, handbal – 26, volei – 19, fotbal – 22;
- existența LPS și CSS care asigură selecția și pregătirea sportivilor de performanță la nivel de juniori, care poate asigura schimbul de mâine al sportului de performanță.

Municipiul Tîrgu-Mureș a susținut de-a lungul acestei perioade și susține în continuare, prin sprijin financiar și logistic, realizarea diverselor activități sportive.

Sprijinirea sportului s-a axat pe trei tipuri de activități:

- Sport de performanță;

- Sport școlar;
- Sportul pentru toți.

Sprijinirea sportului de performanță a constat în încheierea de contracte de asociere cu 3 cluburi:

- Fotbal Club Municipal Tîrgu-Mureș – fotbal Liga a II-a;
- Baschet Club Mureș – baschet Liga a I-a;
- Clubul Sportiv Torpi – Volei masculin Divizia A.

De asemenea au fost organizate concursuri de proiecte pentru sprijinirea sportului de performanță, a sportului școlar și a sportului pentru toți. Dintre acestea amintim:

- C.S. City'Us – futsal Liga a I-a (locul III și câștigătoarea Cupei României); C.S. Universitar – volei feminin Liga a I-a (locul V), tenis de câmp și scrimă; S.C. Mureșul – handbal feminin Liga a II-a, C.S. Ringbox – box la sportul de performanță;
- Liceul cu Program Sportiv „Szász Adalbert”, Clubul Sportiv Școlar la sportul școlar;
- A.S. Olympikus, A.S. Klarisz Euro Hilfe la sportul pentru toți.

Au fost organizate acțiuni sportive (unele de anvergură internațională), în colaborare cu diverse structuri sportive, dintre care amintim:

- organizarea Campionatului European de baschet U20, la care au participat reprezentativele a 19 țări;
- organizarea Campionatului Național de minibaschet;
- organizarea grupei de calificare la Campionatul European de Futsal, la care au participat selecționatele Andorrei, Olandei, Ucrainei și României;
- organizarea activităților sportive din cadrul „Zilelor Tîrgumureșene” (19 competiții, concursuri și demonstrații);
- organizarea Cupei „Mărțișorului” la box;
- organizarea Olimpiadei Sportive a Preșcolarilor;
- organizarea activităților sportive din cadrul Festivalului Liceelor „Prezent-Lyceum-Jelen” (10 ramuri sportive la care s-au înscris toate liceele).

14. Cultura și arta

Județul Mureș dispune de un climat cultural specific, determinat pe de o parte de valorile culturale acumulate de-a lungul istoriei, iar pe de altă parte de caracterul compozit al populației, generator de diversitate culturală.

Rețeaua instituțiilor culturale din județ este foarte diversă și cuprinde:

- **407 biblioteci cu 4,5 milioane volume, din care 316 biblioteci școlare cu peste 8 milioane volume și 87 biblioteci publice cu peste 2 milioane de volume. Numărul de cititori este în creștere, în anul 2008 fiind înregistrați 169.000;**
- **7 teatre și instituții muzicale, din care 2 teatre dramatice, 2 teatre de păpuși și marionete, 2 ansambluri artistice și o filarmonică;**
- **22 muzee și case memoriale, vizitate anual de peste 240.000 persoane, 6 cinematografe, 10 case de cultură, 333 cămine culturale.**

În domeniul cultural-artistic activează 82 asociații culturale, 85 formații cultural-artistice și 9 asociații cu caracter interetnic.

Dintre cele mai semnificative instituții culturale menționăm următoarele:

➤ **BIBLIOTECI:**

- **Biblioteca Județeană Mureș**, cu o colecție de 40.000 de volume, un fond enciclopedic de aproximativ 900.000 de publicații, cărți, periodice, hărți, albume, documente olografe, înregistrări pe suport magnetic etc., în limbile română, maghiară, precum și în alte limbi de circulație internațională; este

prevăzută cu trei săli de lectură unde se înscriu peste 25.000 de cititori activi, media zilnică a numărului de utilizatori fiind de 800 de persoane;

➤ **TEATRE:**

- **Teatrul Național Tîrgu-Mureș** este un teatru de repertoriu de interes național și cuprinde două secții, română și maghiară, o sală principală cu 600 de locuri, o sală studio cu 100 de locuri, 7 ateliere, cabine pentru actori, spații de repetiții;
- **Teatrul Studio** din Tîrgu-Mureș;
- **Teatrul pentru Copii și Tineret „Ariel”** este unul din cele trei teatre din România cu secții în limba română și maghiară și este prevăzut cu două săli de spectacol (una de 160 locuri, iar cealaltă de 40 de locuri) și ateliere de creație.

➤ **FILARMONICA DE STAT TÎRGU-MUREȘ**, înființată în anul 1950, unde activează o orchestră simfonică existentă din același an și un cor mixt.

➤ **ANSAMBLUL ARTISTIC PROFESIONIST „MUREȘUL”** promovează valorificarea scenică a folclorului românesc, maghiar și a altor etnii din zonele etno-folclorice ale județului.

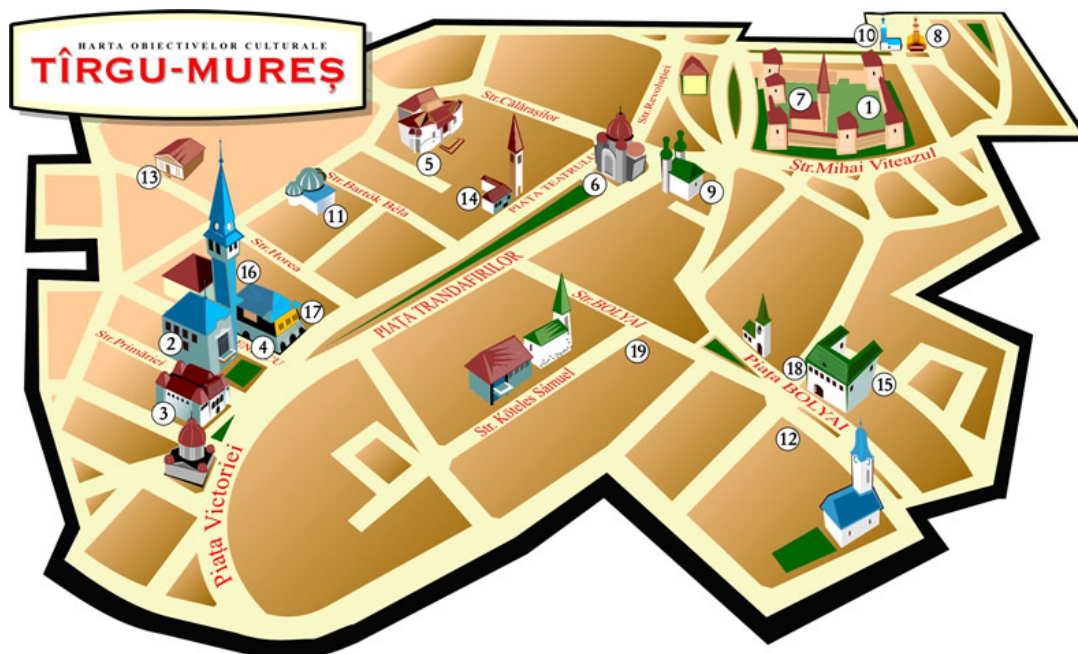
➤ **MUZEE:**

- **Muzeul Județean Mureș** cuprinde Muzeul de arheologie-istorie, Muzeul de artă, Galeria „Ion Vlasiu” și „Nagy Imre” și Secția de conservare-restaurare;

➤ **CENTRUL JUDEȚEAN AL CREAȚIEI POPULARE MUREȘ** funcționează drept for metodologic și științific al activității de stimulare și valorificare a creației artistice în toate domeniile artei neprofesioniste din județ.

➤ **PALATE ȘI CASE DE CULTURĂ:**

- **Palatul Culturii** este una din cele mai reprezentative clădiri ale secesionismului ardelean, impunându-se atât prin decorația interioară, cât și prin cea exterioară și găzduiește mai multe instituții de cultură: Filarmonica de Stat, Biblioteca Județeană, Muzeul de Artă, Galeria Uniunii Artiștilor Plastici, Expoziția permanentă a Muzeului de Istorie;
- **Palatul Apollo** din Tîrgu-Mureș este ridicat în stil eclectic, iar acolo aveau loc reprezentațiile teatrale ale trupelor care vizitau orașul;



- **Casa de cultură a studenților Tîrgu-Mureș** asigură condiții de organizare și desfășurare a activităților culturale, educative, artistice, distractive, turistice, agrement și alte manifestări specifice pentru studenți;



- **Școala de Arte Tîrgu-Mureș** are misiunea de pregătire a interpreților, creatorilor și instructorilor de formații artistice prin secțiile de muzică, arte plastice, coregrafie, actorie, regie și grădiniță de specialitate;
- **Fundația culturală „Cezara Codruța Marica”** sprijină adolescenții performeri, prin bursele și premiile „Cezara” sau prin editarea creațiilor acestora în seria „Prima verba” a Editurii „Cezara”;
- **Fundația culturală „Scena”** organizează o tabără de vară ce promovează arta teatrală.

Artă plastică și galerii: În municipiul Tîrgu-Mureș sunt organizate diverse expoziții ale artiștilor plastici la Galeria Palatului Culturii, Galeria „Nagy Imre” și Galeria „Kulcsar Bela”. În județul Mureș există o galerie de artă în localitatea Ghindari.

Arta populară, conservarea și manifestările acesteia

În municipiul Tîrgu-Mureș se organizează anual o serie de manifestări folclorice în diferite localități și anume:

- **„Jocul din bătrâni”**, festival folcloric – Tîrgu-Mureș;
Au loc și alte manifestări folclorice prilejuite de anumite sărbători sau de sărbătorile religioase importante, dar care nu au un caracter repetitiv.

Festivaluri cu un alt caracter decât popular sunt organizate în municipiile și orașele din județul Mureș, cum sunt:

- Festivalul Internațional **„Teatru – Imagine”**, Festivalul **FACE-A-FACE**, Festival Național de Creație Literară Religioasă **„Credo”**, Festival-Concurs de poezie **„Romulus Guga”**, Festivalul **„Zilele Muzicale Târgumureșene”**, Festivalul Național-concurs de epigrame **„Cobra”**, Festivalul Internațional de Film de Scurt Metraj **„Alternative”** – Tîrgu-Mureș;

15. Culte

În județul Mureș au conviețuit secole de-a rândul români, maghiari, sași, evrei, romei și alte minorități, ceea ce a determinat o dezvoltare a varietății culturale religioase.

Conform datelor Recensământului Populației din 2002, numărul persoanelor din județul Mureș care s-au declarat la recensământ de religie ortodoxă este de 309.337, reprezentând 53,2% din totalul populației, reformată 157.046 (27%), romano-catolică 55.287 (9,5%), unitariană 14.308 (2,5%), greco-catolică 13.187 (2,3%), alte religii, ateii, persoane fără religie și cu religie nedeclarată 31.686 (5,5%).

Din totalul populației, 95,5% și-a declarat apartenența la o religie (confesiune), în timp ce persoanele care s-au declarat fără religie și ateii (2.097) reprezintă 0,4% din total.

În prezent există în județ peste 850 de biserici și lăcașuri de cult aparținând religiilor creștine (cea mai mare parte din acestea), mozaice și mahomedane. Dintre acestea, 136 unități de cult au fost construite în perioada 1990 – 2004, cele mai multe (peste 40%) aparținând religiei ortodoxe.

16. Mass-media

În municipiul Tîrgu-Mureș există o largă paletă de mijloace de comunicare în masă. Funcționează aici:

- patru cotidiane locale recunoscute: Cuvântul Liber, Népújság, 24 de Ore Mureșene, Zi de Zi;
- săptămânale: Ziarul de Mureș, Flash, Látó;
- reviste de cultură: Látó, Vatra;



- două publicații de mică și mare publicitate: Flash și Visual Info.
- Informațiile de maximă actualitate sunt difuzate prin intermediul:
- radiourilor locale – Studioul Teritorial de Radio Tîrgu-Mureș, Radio SON, Radio Gaga, Europa Fm, Radio Pro FM;
 - stațiile locale ale televiziunilor Antena 1, Pro TV, Știi TV, TTM.

Edituri

În județul Mureș funcționează 9 edituri: Corar Media, Minos, Epistem, Lyra, Mentor, S.C. Ediprestipo S.R.L., Sportrom – Tîrgu-Mureș

17. Sănătatea

Municipiul Tîrgu-Mureș este un centru medical recunoscut la nivel, regional, național și mondial prin:

- Centru Medical-Educațional Multidisciplinar de Cercetare de Excelență în Bolile Cardiovasculare, de referință în Regiunea Centru;
- Centru Regional de Cercetare-Dezvoltare, Experimentare și Educație Medicală de Excelență;
- Centru de Diagnostic precoce, Tratament, Educare și Formare profesională în afecțiunile cardiace la copil;
- Centru regional de Cercetare-Dezvoltare în Științe Comportamentale;
- Cercetări și studii clinice și experimentale în transplantul de organe;
- Utilizarea metodelor de biologie moleculară în studiul tumorogenezei, respectiv diagnosticul și prognosticul tumorilor solide și hematologice, digestive, genitale, mamare;
- Elemente de embriologie, studiul dezvoltării sistemului de organe, evoluția și involuția;
- Implantare de celule STEM după Infarct Miocardic Acut; (Program de cercetare în colaborare cu centre din Viena – Austria și Debrecen – Ungaria, 2005);
- Modernizarea și validarea unor metode de înregistrare extracelulară a activității nervoase;
- Teme clinice de cercetare în neurologie și imagistică;
- Cercetări privind dezvoltarea rețelei integrate naționale de centre de terapia durerii acute pentru optimizarea analgeziei postoperatorii autoadministrată de pacient prin aplicarea de protocoale;
- Studii clinice de bioechivalență;
- Îmbunătățirea prevenirii îmbolnăvirilor și utilizarea mai bună a medicamentelor;
- Calitatea vieții;
- Transferarea rezultatelor cercetării pentru asigurarea sănătății umane;
- Proceduri și metode moderne de diagnostic și monitorizare;
- Tehnologii informaționale în domeniul e-Health, medical records și telemedicină, e-learning medical;
- Implementarea și îmbunătățirea sistemelor interne de asigurare și management al calității – implementarea noilor instrumente și sisteme și formarea personalului implicat în aceste activități;
- Dezvoltarea spiritului și culturii antreprenoriale în cadrul activităților curriculare și extracurriculare în învățământul universitar medical și farmaceutic, în profesii reglementate general și sectorial;
- Crearea unui Laborator de Excelență în Electrofiziologie și Imagistică Cardiacă Tridimensională ca referință regională a standardelor europene;



- Cercetări fundamentale privind profilaxia prin florizare a cariei dentare (studiu interdisciplinar în colaborare cu un colectiv de cercetare din Budapesta).

În Tîrgu-Mureș există:

- **Centrul Regional de Transplant**, acreditat de către Ministerul Sănătății, unde se efectuează în mod curent activități de transplant cardiac, transplant medular și s-au efectuat multiple prelevări de organe: cord, rinichi, ficat;
- **Centru de Traumă**, cu activitatea recunoscută în pre-spital (**SMURD**), acreditat ca Centru de excelență în instruire pentru medicina de urgență.

Universitatea de Medicina și Farmacie dispune de o platformă informatică specială, un Laborator de dezvoltare a unor platforme Open Source pentru activitatea de cercetare cu domeniu certificat de Informatică aplicată, informatică medicală, platforme educaționale Open Source Software, HPC (High Performance Computing)/Clustere Linux, modelări moleculare, baze de date moleculare, virtual screening care poate asigura mijloacele și modalitățile informatice pentru conceperea și realizarea documentării de specialitate, realizarea bazei de date, pregătirea manifestărilor științifice, diseminarea și implementarea rezultatelor.

Universitatea de Medicină și Farmacie din Tîrgu-Mureș, prin Disciplina de Anestezie, Terapie Intensivă, Medicină de Urgență are o experiență bogată în identificarea și managementul donatorilor de organe, concretizată nu numai în numeroase cazuri diagnosticate de moarte cerebrală de la care s-au realizat prelevări de organe, dar și prin lucrări publicate în acest domeniu.

Din lumea medicală a municipiului Tîrgu-Mureș, numeroși medici-cercetatori sunt implicați în proiecte internaționale alături de cercetători de renume mondial. Dintre acestea amintim:

- Derularea unui proiect CEEEX în perioada 2006-2007 intitulat: „Promovarea standardizării potențialilor donatori de organe și creșterea gradului de utilizare a organelor donate în transplantul de organe în vederea stimulării participării la noi proiecte PC 7” – CEEEX M III nr. 236/2006;
- Partener în derularea proiectului european FP6: „European Training Program on Organ Donation (ETPOD)” – Proiect în derulare, consorțiu EU, cu participarea a 18 țări și 22 de parteneri;
- Organizarea în premieră națională în martie 2007 a Primului Curs național cu participare internațională (lectori din Spania, Belgia, Israel) privitor la donarea de organe DONORG 2007;
- Disciplina ATI a organizat Cursul internațional de Management al donatorului de organe DONORG, împreună cu Agenția Națională de Transplant, în cadrul unui Proiect de cercetare CEEEX Modul III. La curs au participat aproximativ 250 de cursanți, fiind prezentate conferințe de către lectori din Spania, Belgia și Israel;
- Ca o consecință imediată a cursului, Universitatea a fost inclusă în Proiectul european ETPOD ca partener activ într-o acțiune de anvergură europeană legată de instruirea în acest domeniu;
- În cadrul învățământului postuniversitar, Disciplina ATI a organizat 2 ediții ale Cursului anual al Federației Europene de Învățământ Anestezic (FEEA);
- În februarie 2008 s-a desfășurat Cursul intensiv de perfecționare de transplant de celule stem hematopoietice în sindroame limfoproliferative organizat de Școala Europeană de Hematologie (ESH), Asociația Europeană de Transplant de Măduvă (EBMT) și Universitatea de Medicină și Farmacie Tîrgu-Mureș (UMF – Clinica de Hematologie și Transplant Medular Tîrgu-Mureș), cu participarea



celor mai prestigioase personalități ale transplantului de măduvă osoasă și celule stem hematopoietice din Europa și Israel;

- **Prima Conferință Internațională în domeniul transplantului de celule stem hematopoietice periferice și din sânge de cordon ombilical**, cu participarea celor mai renumiți specialiști din domeniu din Europa și România, în derularea unui Grant CEEEX Modul III – „Promovarea cercetării în domeniul transplantului de celule stem hematopoietice periferice și din sânge de cordon ombilical în tratamentul afecțiunilor onco-hematologice în vederea stimulării participării la proiecte PC7”.

Proiecte de cercetare în derulare în aceste domenii:

- Promovarea cercetării în domeniul transplantului de celule stem și sânge de cordon ombilical în tratamentul afecțiunilor hematologice maligne și bolilor autoimune severe;
- Corelații între morfologia externă a ficatului și distribuția intraparenchimatoasă a elementelor de angio- și bilioarhitectură;
- **Centrul de cercetări transplant de organe – CCTO, proiect POS CCE AP2: Creșterea competitivității economice prin cercetare-dezvoltare și inovare D2.2: Investiții în infrastructura de CDI și dezvoltarea capacității administrative O2.2.1: Dezvoltarea infrastructurii C-D existente și crearea de noi infrastructuri C-D (laboratoare, centre de cercetare).**

În municipiul Tîrgu-Mureș se concentrează cea mai mare parte a unităților sanitare, existând și unități de elită dotate cu aparatură performantă și cadre medicale cu înaltă specializare:

- **Spitalul Clinic Județean de Urgență Tîrgu-Mureș**, unitate de interes regional (2.333 paturi);
- **Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare (SMURD) Tîrgu-Mureș**, unitate de asistență medicală de urgență prespitalicească recunoscută pe plan național;
- **Institutul de Boli Cardiovasculare și Transplant Tîrgu-Mureș**, unitate de excelență aflată în directă subordonare a Ministerului Sănătății (200 paturi).

CLINICI

- Clinica de Boli Infecțioase I – II
- Clinica de Boli Infecțioase III
- Clinica de Chirurgie Oro-Maxilo-Facială
- Clinica de Boli Profesionale
- Clinica de Neuro-Psihiatrie Infantilă
- Clinica de Boli Dermato-Venerice
- Dermato-Venereal clinic
- Clinica de Endocrinologie
- Clinica Medicală II
- Clinica O.R.L.
- Clinica de Obstetrică – Ginecologie I
- Clinica de Obstetrică – Ginecologie II
- Clinica de Oftalmologie
- Clinica de Oncologie
- Clinica de Ortopedie și Traumatologie
- Clinica de Pediatrie II – III
- Clinica Pneumoftiziologie
- Clinica de Psihiatrie I
- Clinica de Psihiatrie II
- Clinica de Odontologie/Parodontologie



- Clinica de Protetică Dentară

POLICLINICI

- Spitalul Clinic Județean
- Spitalul Clinic Municipal
- Carit-san
- Santa Pro Sanitas
- Dispensarul Policlinic cu Plată
- Algocalm, Atlas, Top Med
- Policlinica Județeană de Copii, Provisan
- Societatea Medicală Empatia

Starea de sănătate a populației municipiului este influențată de o multitudine de factori, atât de ordin biologic, cât și socio-economic, ea fiind în același timp și un indicator al condițiilor de viață ale locuitorilor acestui județ.

În anul 2002, *grupele populaționale expuse la risc, mari consumatoare de servicii medicale*, reprezentau aproximativ 20% din totalul populației județului, fiind repartizate pe grupe de vârstă, medii și sexe după cum urmează:

Grupa expusă la risc	Mediu urban			Mediu rural		
	Total	Masculin	Feminin	Total	Masculin	Feminin
0 – 1 an	2.533	1.309	1.224	3.535	1.797	1.738
1 – 4 ani	10.069	5.190	4.879	15.090	7.687	7.403
65 ani și peste	32.261	13.276	18.985	52.134	21.808	30.326
TOTAL	44.863	19.775	25.088	70.759	31.292	39.467

Se constată că peste 60% din numărul persoanelor aflate în grupele expuse la risc se află în mediul rural, ceea ce impune dezvoltarea serviciilor de sănătate din zona rurală.

Pe fondul unui spor natural negativ, mortalitatea infantilă și mortalitatea maternă sunt indicatori extrem de importanți în stabilirea stării de sănătate a populației județului. Sănătatea copilului și a mamei reprezintă una din problemele prioritare de sănătate publică. Protecția materno-infantilă rezultă din caracteristicile proprii ale acestor grupuri populaționale, fiind grupurile cele mai expuse la boală/deces, datorită reactivității scăzute față de agresivitatea factorilor de mediu și o receptivitate crescută la boală. Prin urmare, determină nevoi specifice, necesită îngrijiri particulare și asistență preferențială.

Rata mortalității infantile înregistrează în ultimii ani o ușoară tendință de scădere (15,6 ‰ în 2003), evoluția fenomenului fiind favorabilă față de evoluția lui la nivel național.

Rata mortalității materne înregistrează o tendință de creștere, în anul 2003 atingând o valoare (0,63 ‰), cu mult peste nivelul atins în anii anteriori (0,22 ‰). Se constată că multe din decese apar în rândul populației rome neafiate în evidența medicilor de familie.

În cursul anului 2003 au fost raportate un număr de 85.469 cazuri, față de 97.058 în anul 2002, înregistrându-se o scădere ușoară a **morbidității prin boli transmisibile**, de la 16.709,62 ‰/0000 locuitori în anul 2002, la 14.585,41 ‰/0000 locuitori în anul 2003.

Principalele boli care au dus la decese în perioada 1996 – 2002 au fost:

- **Boli ale aparatului circulator** – principala cauză a deceselor (peste 60% din decese în 2002, evoluția fiind în creștere);
- **Tumori** – a doua cauză a deceselor (17,4% din decese în 2002, în ușoară scădere față de 2001);
- **Boli ale aparatului respirator** – reprezintă 5,2% din decesele înregistrate în anul 2002.



În ceea ce privește infecția HIV/SIDA, în județul Mureș există în evidență 426 cazuri, depistate și confirmate în perioada 1990 – 2003. Până la sfârșitul anului 2003 au decedat 212 bolnavi, din care 13 bolnavi în cursul anului 2003.

Furnizorii de servicii de sănătate

Sistemul sanitar cuprinde atât baza materială, cât și personalul medico-sanitar.

Prin dotarea existentă, județul Mureș ocupa în anul 2002 locul 8 pe țară, deținând o pondere de 3% din totalul paturilor din unitățile sanitare la nivel național. Unitățile sanitare existente în 2008, pe forme de proprietate sunt:

Denumirea unității	Proprietate publică - număr unități -	Proprietate privată - număr unități -
▶ Spitale	7	-
▶ Policlinici	2	12
▶ Dispensare medicale	10	-
▶ Centre de sănătate	4	-
▶ Preventorii	1	-
▶ Cabinete medicale școlare	18	-
▶ Cabinete medicale individuale	271	234
▶ Cabinete stomatologice	71	145
▶ Farmacii	12	142
▶ Ambulatorii de spital	6	-
▶ Ambulatorii de specialitate	3	-
▶ Cabinete medicale de specialitate individuale	53	-
▶ Laboratoare medicale	-	3
▶ Laboratoare de tehnică dentară	-	50
▶ Centre medicale	-	1
▶ Depozite farmaceutice	-	14

Evoluția sistemului sanitar din ultimii ani s-a încadrat în tendința generală de pe plan național în sensul dezvoltării continue a unităților sanitare din sistemul privat și scăderii numărului de unități publice (în special cabinete stomatologice și farmacii).

În anul 2007, **numărul de paturi în spitale** a fost de 2 613, la 1.000 locuitori revenind un număr de 4,3 paturi. În anul 2003, numărul de paturi în unitățile sanitare a scăzut la 4.340, ele fiind repartizate în spitalele pentru îngrijiri acute (3.578 paturi) și spitale pentru îngrijiri de lungă durată (762 paturi).

DATE STATISTICE

	2005	2006	2007
Paturi în spitale – sector public – număr	2.613	2.613	2.613
Medici – sector public – persoane	1.225	1.282	1.283
Medici – sector privat – persoane	59	65	95
Personal mediu sanitar – sector public – persoane	2.546	2.666	2.563
Personal sanitar mediu – sector privat – persoane	222	239	183
Spitale – sector public	2	2	2
Dispensare medicale – sector public	1	1	1
Policlinici – sector public	2	2	-
Policlinici – sector privat	35	36	35
Cabinete medicale individuale (de familie) – sector public	48	50	46
Cabinete medicale de familie – sector privat	4	11	15



Cabinete medicale de specialitate (individuale) – sector public	28	34	28
Cabinete medicale de specialitate – sector privat	109	119	357
Cabinete medicale de medicina generală – sector privat	55	47	60
Farmacii – sector public	10	10	8
Farmacii – sector privat	50	62	79
Ambulatorii de specialitate – sector public	2	1	3
Ambulatorii de spital – sector public	2	1	1
Centre de transfuzie sanguină – sector public	1	1	1
Creșe – sector public	5	5	5

Lista furnizorilor de îngrijiri la domiciliu

- Organizația Caritas Tîrgu-Mureș;
- Centrul Medical Top Med S.R.L. Tîrgu-Mureș;
- Fundația Rheum Care Tîrgu-Mureș;
- Fundația Creștină Diakonia Tîrgu-Mureș;
- SC Cardiomed SRL Tîrgu-Mureș;
- Fundatia Pro-Hen Tîrgu-Mureș;
- S.C. Sorana Prax Med S.R.L. Tîrgu-Mureș

18. Asistența socială

La nivelul municipiului Tîrgu-Mureș, în conformitate cu legislația în vigoare, serviciile de asistență sociale sunt asigurate prin intermediul **Serviciului Public de Asistență Socială**. În perioada 2000-2009 aceste servicii s-au dezvoltat foarte mult datorită modificărilor legislative care au transferat în sarcina administrației publice locale o serie de responsabilități privind asistența socială a persoanelor aflate în dificultate. Pe de altă parte din inițiativa Serviciului Public de Asistență Socială, în parteneriat cu societatea civilă, s-au derulat o serie de proiecte cu finanțare internațională care au contribuit la crearea unor centre sociale prin intermediul cărora se pot asigura servicii sociale integrate pentru diferite categorii de persoane aflate în dificultate, conform legislației în vigoare.

Structura pe compartimente a Serviciului Public de Asistență Socială:

1. Serviciul Protecție Socială

Analizează și aprobă dosare ajutor social pentru:

- ajutoarelor de urgență;
- cantina de ajutor social;
- alocații de stat; alocații pentru copii nou-născuți preluați.

2. Serviciul de Protecție Specială

a) Compartimentul protecția copilului, familiei și persoanelor singure

Compartimentul a fost înființat în luna aprilie 2003 în baza HCL nr. 58/27 martie 2003, conform prevederilor Regulamentului-cadru, aprobat de Guvern prin Hotărârea nr. 90/2003 rezolvând:

- studierea legilor și redactarea formularului de anchetă socială și grila de evaluare;
- monitorizarea cazurilor legate de protecția copilului, familii și persoane singure;
- stabilirea de legături cu ONG-uri pentru încheierea de convenții de colaborare.

b) Compartimentul asistență persoane vârstnice asigurate:

- serviciile oferite de Centrul de Servicii Comunitare;



- servicii de asistență medicală și socio-medicală acordate de ONG-uri în temeiul Legii nr. 17/2000 și a convențiilor de colaborare;
- anchete sociale în vederea internării într-un cămin de bătrâni și în vederea angajării unor îngrijitori la domiciliul persoanelor vârstnice;
- anchete sociale pentru I.S.T.P.H. și Asociația Nevăzătorilor, legate de persoanele care au restanțe la plata consumului energiei termice, efectuarea anchetelor sociale pentru transport.

c) Centrul de servicii comunitare asigură asistența socială la domiciliul persoanelor vârstnice.

d) Compartimentul asistență persoane cu handicap efectuează anchete sociale pentru încadrarea de asistenți personali ai persoanelor cu handicap, în vederea acordării indemnizației pentru însoțitorii persoanelor cu handicap; s-a urmărit respectarea obligațiilor reciproc asumate prin convențiile încheiate cu O.N.G –uri/Culte religioase, acordându-se diferite ajutoare persoanelor cu handicap; pregătirea și desfășurarea instructajului anual al asistenților personali ai persoanelor cu handicap; pregătirea metodologiei de lucru și a formularelor pentru acordarea indemnizației pentru însoțitorii persoanelor cu handicap; pregătirea metodologiei și a formularelor pentru efectuarea anchetelor sociale în vederea acordării gratuității la transportul urban pentru persoanele cu handicap accentuat și grav, respectiv însoțitorii sau asistenții personali ai acestora.

Au fost efectuate un număr de anchete sociale pentru acordarea unor drepturi ale persoanelor cu handicap (altele decât cele pentru asistenți personali și transport), din care:

- anchete către Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului;
- anchete către Asociația Nevăzătorilor;
- anchete către Direcția Județeană de Asistență Socială.

Alături de Serviciul Public de Asistență Socială, un număr semnificativ de ONG-uri desfășoară o serie de activități menite să asigure asistența socială a persoanelor aflate în dificultate (vârstnici, handicapați copii și tineri). În acest sens Municipiul Tîrgu-Mureș sprijină financiar ONG-urile, în baza Legii nr. 34/1998 în vederea desfășurării unor programe de asistență socială pentru vârstnici, handicapați copii și tineri aflați în dificultate.

Serviciile sociale pot fi structurate în trei mari categorii astfel:

- Servicii sociale integrate (găzduire, hrănire, ajutor pentru igienă corporală, reinsertie socială);
- Servicii sociale cu caracter primar (informare, consiliere, măsuri educative și de supraveghere); și
- Ajutor social (sprijin material și financiar).

Serviciile sociale integrate sunt asigurate prin intermediul instituțiilor:

- Căminul pentru vârstnici;
- Centrul social cu:
 - Azilul de noapte;
 - Cămin social;
- Centrul de zi „Rozmarin”.

În cadrul Serviciilor sociale primare sunt asigurate astfel:

Asistența persoanelor vârstnice la domiciliu prin:

- Îngrijitori;
- Centrul de servicii sociale comunitare;

Ajutorul social constă în acordarea unor alocații financiare:

- Ajutor pentru încălzirea locuinței cu lemne;
- Ajutor de urgență/înmormântare;
- Cămin social (fără azil);



- Burse sociale (40.000 lei/lună/elev);
- Alocații de stat pentru copii (24 lei/lună);
- Alocații nou-născuți (195 lei/lună);
- Indemnizația pentru creșterea copilului (800 lei/lună);
- Stimulent pentru creșterea copilului (300 lei/lună);
- Alocații familiale complementare;
- Alocații de susținere pentru familia monoparentală.

Transport gratuit pentru vârstnici:

- pensionari cu vârsta peste și sub 65 ani;
- deportați, deținuți politici, revoluționari, refugiați;

Transport gratuit pentru:

- persoane cu handicap și asistenții personali ai acestora;
- elevi și studenți;

Plăți pentru persoane cu handicap grav:

- asistenți personali (salarii);
- indemnizații.

Dispeceratul Integrat pentru Intervenții de Urgență funcționează ca dispecerat pilot la nivel județean asigurând intervențiile în cazuri de natură medicală, incendii, accidente.

Analiza **sectorului prestațiilor de asistență socială** duce la concluzia că nivelul la care au evoluat prestațiile este unul suficient de ridicat, avându-se în vedere sumele importante care au fost angajate. Înainte de 1989, serviciile erau aproape inexistente. Aceste servicii, deși au evoluat, sunt încă incapabile să absoarbă mare parte dintre cazurile de marginalizare sau excludere socială. Ele sunt destinate cu preponderență persoanelor cu handicap sau copiilor, fie că este vorba de servicii acordate în centre specializate, fie că este vorba de asistență personalizată. În afara acestor două categorii de beneficiari (copiii și persoanele cu handicap), rămân insuficient deserviți vârstnicii cu probleme de inserție socială, familiile instabile din cauza violenței, tinerii care provin din instituțiile pentru protecția copilului.

Pentru toate aceste categorii, soluția alocării de bani pentru ajutor social sau alocațiile existente este insuficientă și foarte costisitoare. Soluția principală este dezvoltarea serviciilor și programelor sociale.

Structura alocărilor bugetare pe categorii de activități specifice sectorului protecție socială este următoarea:

Forma de protecție socială Baza legală	2004	2005	2006	2007	2008
	Suma (Lei)	Suma (Lei)	Suma (lei)	Suma (lei)	Suma (lei)
Alocație nou născuți (32 lei/lună) Legea nr. 416/2001	184.100	243.756	273.428	281.892	313.922
Trusou nou născuți (150 lei) Legea nr. 482/2006	-	-	-	-	-
Indemnizație pt. creșterea copilului + stimulent Legea nr. 448/2007	-	-	-	-	-
Alocație complementară și de susținere OUG nr. 105/2003	71.354	13.215	9.071	5.722	9.123
Ajutor social (nr. dosare) Legea nr. 416/2001	962.764	467.317	304.583	215.233	205.272,3
Cantina socială Legea nr. 208/1997	59.015	80.124	81.182	89.485	111.192
Ajutor de urgență Legea nr. 416/2001	5.500	2.964	11.380	4.906	6.600
Burse sociale Legea nr. 416/2001	42.768	72.240	54.318	111.170	101.640
Asistent personal sau indemnizație	1.970.526	2.706.847	3.434.619	4.476.258	5.901.828



Legea nr. 448/2006					
Îngrijire la domiciliu Legea nr. 17/2000	198.175	313.765	302.584	366.212	391.078
Transport urban gratuit și subvenționat Legea nr. 42/1990, HCL nr. 43/2008, Hot. nr. 233/1991, Legea nr. 118/1990, Legea nr. 448/ 2006, HCL nr. 48/2008	2.991.123	3.724.397	4.707.043	6.747.329	11.143.329
Centrul de zi pentru copii Legea nr. 272/2004	-	-	-	45.773	38.173
Centrul social HCL nr. 233/2006	52.549	56.957	75.445	78.138	84.959
Cămin persoane vârstnice	848.350	786.441	995.913	1.041.552	1.328.911
D.I.U. Apel de urgență tel.112	188.625	231.331	299.648	400.234	525.438
Ajutor de încălzire OUG nr. 5/2003, OUG nr. 57/2006	2.478.794	-	-	-	-
Subvenționare O.N.G Legea nr. 34/1998	69.960	130.642	167.526	150.144	161.425

Forma de protecție socială Baza legală	Număr de beneficiari				
	2004	2005	2006	2007	2008
Alocație nou născuți (32 lei/lună) Legea nr. 416/2001	1.315	1.335	1.400	1.388	1.456
Trusou nou născuți (150 lei) Legea nr. 482/2006	-	-	-	1.239	1.510
Indemnizație pt. creșterea copilului + stimulent Legea nr. 448/2007	-	-	3.226	1.272	1.350
Alocație complementară și de susținere OUG nr. 105/2003	1.880	284	183	113	183
Ajutor social (nr. dosare) Legea nr. 416/2001	6.417	3.689	3.617	2.287	5.202
Cantina socială Legea nr. 208/1997	13.505	16.569	16.242	17.885	20.015
Ajutor de urgență Legea nr. 416/2001	19	8	26	30	16
Burse sociale Legea nr. 416/2001	10.692	8.583	9.876	10.125	8.080
Asistent personal sau indemnizație Legea nr. 448/2006	5.261	6.287	7.167	7.640	8.749
Îngrijire la domiciliu Legea nr. 17/2000	680	872	732	651	612
Transport urban gratuit și subvenționat Legea nr. 42/1990, HCL nr. 43/2008, Hot. nr. 233/1991, Legea nr. 118/1990, Legea nr. 448/ 2006, HCL nr. 48/2008	170.919	174.384	182.518	191.149	324.839
Centrul de zi pt. copii Legea nr. 272/2004	-	-	40	40	40
Centrul social HCL nr. 233/2006	1.002	1.053	1.291	994	814
Cămin persoane vârstnice	949	939	910	938	904
D.I.U. Apel de urgență tel.112	57.404	62.804	62.913	58.085	78.871
Ajutor de încălzire OUG nr. 5/2003, OUG nr. 57/2006	40921	-	-	89.507	77.509
Subvenționare O.N.G Legea nr. 34/1998	2.447	4.086	2.720	2.650	2.627

Începând cu 1999, în cadrul D.G.A.S.P.C. Mureș funcționează linia telefonică „Alo Oblio” pentru sesizarea cazurilor de abuz săvârșite asupra copiilor.

Societatea civilă

Societatea civilă mureșeană include: sindicate și organizații patronale, organizații neguvernamentale (asociații profesionale, organizații civile, asociații de caritate, organizații care implică cetățenii în viața locală și municipală) inclusiv instituțiile bisericii și ale comunităților religioase.

Se remarcă o evoluție permanentă, prin concentrarea activităților, în rândul cărora se înscriu oferirea de servicii alternative pe piață, monitorizarea acțiunilor sociale, transferul de know-how, abordarea de metode și tehnici inedite, încheierea de parteneriate public-private. La acestea se adaugă o colaborare bună cu alte organizații neguvernamentale naționale, administrația publică, organizații internaționale, mass-media, mediu de afaceri, fapt ce denotă o schimbare de mentalitate. O dovadă a acestei colaborări multidimensionale este organizarea diverselor manifestări, cum ar fi Forumul Organizațiilor Neguvernamentale, organizat anual și Târgul Organizațiilor Neguvernamentale, eveniment la care au participat peste 40 de organizații neguvernamentale din județ.

Sectorul neguvernamental al județului Mureș este format din asociații, fundații, precum și alte forme juridice: ligi, uniuni, cluburi, sindicate.

Dintre acestea 57% sunt afiliate internațional, 25% dețin filiale locale și 29% sunt partenere în rețele naționale.

Mișcarea sindicală este grupată în jurul a 5 dintre cele mai importante sindicate naționale care au filiale în județ: C.N.S.R.L. Frăția, C.N.S. Cartel Alfa, C.N.S.Meridian, C.S.D.R., Blocul Național

Comunitatea rromilor

Conform datelor rezultate în urma Recensământului Populației din 2002, comunitatea rromilor din județul Mureș număra 40.425 persoane, reprezentând 7% din totalul populației. Se constată că în ultimii 25 ani populația de etnie rromă din județ s-a dublat, având tendința de creștere în continuare. Cele mai numeroase comunități se găsesc în comunele Apold, Band, Crăciunești, Fărăgău, Mica, Petelea, Sînpaul.

Populația de etnie rromă se confruntă cu numeroase probleme generate în principal de nivelul scăzut al veniturilor, lipsa de locuințe, nivel de educație redus, condiții igienico-sanitare precare. Această situație a dus la o marginalizare socială deosebit de complicată, care este cu atât mai delicată cu cât rromii înșiși au tendința de a se autoizola formând grupuri sau chiar comunități situate în jurul sau la marginea localităților. Ele au un stil de viață lipsit de valorile îndeobște recunoscute de societate, generând probleme sociale grave, cum sunt reproducerea și educația nesănătoase, faptele antisociale, abandonul de familii și copii etc.

În ultimii ani, s-au făcut eforturi deosebite pentru îmbunătățirea situației rromilor. S-au stabilit măsurile prioritare pentru perioada 2007 – 2013, realizându-se progrese semnificative în atragerea de fonduri externe necesare pentru derularea de proiecte în domeniul construcției de locuințe sociale, reabilitării de drumuri, înființarea unor ateliere de lucru pentru rromi, grădinițe și cabinete medicale în comunitățile de rromi.

19. Criminalitatea stradală în municipiul Tîrgu-Mureș

Având în vedere faptul că **supravegherea video vizează spațiul public**, analiza datelor se axează în mod firesc pe **criminalitatea stradală**. Acest segment al criminalității se află permanent în atenția Poliției Române, continuând să constituie, ca și în anii precedenți, o prioritate de acțiune pentru poliția mureșeană, cu atât mai mult cu cât sentimentul de siguranță al cetățeanului, indicator esențial al activității poliției, depinde în mod direct de evoluția criminalității din stradă.

Deși datele analizate sunt legate de anul 2009, concluziile se pot extinde la perioada ultimilor ani, fenomenul infracțional în municipiul Tîrgu-Mureș necunoscând oscilații semnificative.

Analizând așadar **criminalitatea stradală sesizată din Tîrgu-Mureș** (deci mediul urban), se pot extrage câteva concluzii.

1. Criminalitatea stradală din municipiul Tîrgu-Mureș reprezintă aproape 60% din criminalitatea stradală comisă la nivelul întregului județ.

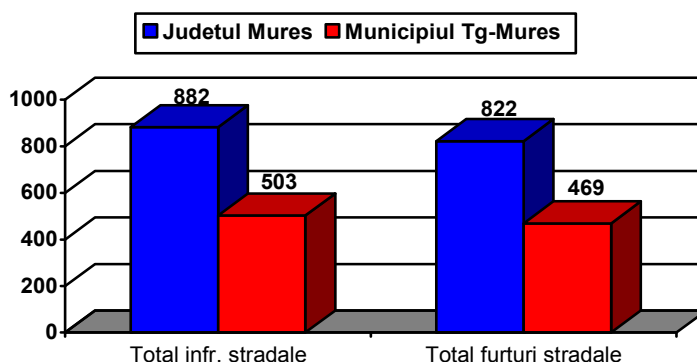
Municipiul Tîrgu-Mureș fiind cel mai important centru urban al județului, oarecum firesc concentrează și o mare parte a criminalității specifice zonelor urbane, respectiv criminalitatea stradală.

Mai exact, dacă în anul 2009 în județul Mureș au fost sesizate 882 infracțiuni stradale, 503 dintre acestea, **respectiv 57%, au fost reclamate în municipiul Tîrgu-Mureș.**

În cadrul acestui segment de criminalitate, **furturile reprezintă un procent covârșitor:** la nivelul județului – 93%, iar la nivelul municipiului reședință de județ – 93,3%.

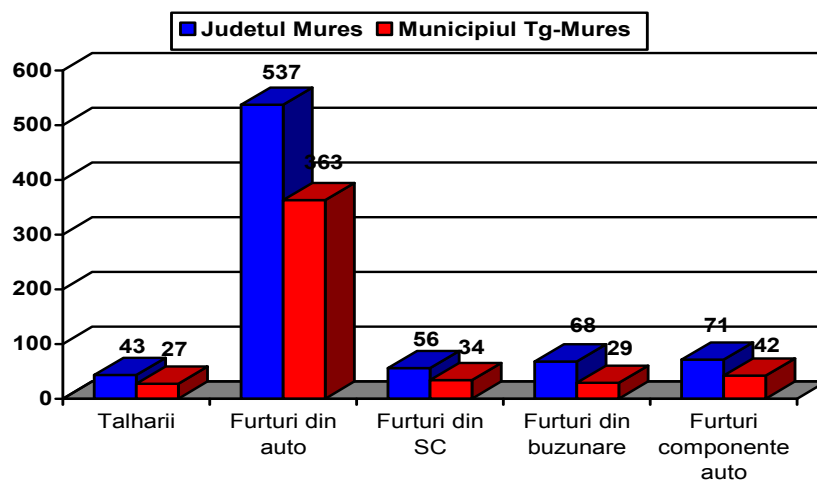
Mai mult de jumătate din **furturile stradale reclamate** în tot județul s-au comis în municipiul Tîrgu-Mureș, **respectiv 57%.**

În categoria infracțiunilor stradale se includ: tâlhăriile, furturile de/din autoturisme, furturile de componente exterioare auto, furturile din societăți comerciale, din buzunare/genți precum și alte fapte de încălcare a ordinii și liniștii publice, dacă au fost comise **în stradă.**



Așa cum reiese și din graficul de mai jos, **în Tîrgu-Mureș se concentrează** (cu o singură excepție) **procentul majoritar al fiecărei categorii de fapte stradale comise la nivel de județ:**

- tâlhării stradale – 63%
- furturi din autovehicule – 67,5%
- furturi de componente exterioare auto – 60%
- furturi din societăți comerciale – 61%
- furturi din buzunare/genți – 42,6%
- infracțiuni la Legea 61/1991 – 60%

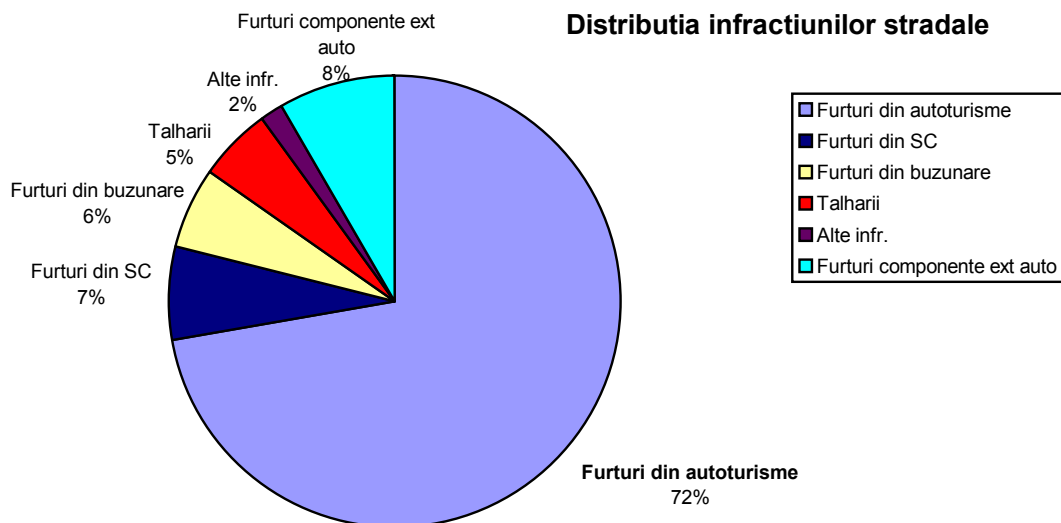


2. Cel mai important segment al criminalității stradale îl constituie furturile din autoturisme.

Așa cum se observă din grafic, în paleta infracțiunilor stradale, atât la nivel județean, cât și în municipiul Tîrgu-Mureș, **furturile din autoturisme ocupă cel mai important loc.** Chiar

dacă aceste infracțiuni nu sunt considerate a fi cu un pericol social deosebit, ele sunt totuși din categoria celor care **crează un disconfort accentuat în rândul cetățenilor**.

3. Chiar dacă uneori se pot stabili unele sectoare ca fiind de risc, infracțiunile sunt dispersate pe întreg teritoriul municipiului. În urma demersurilor analitice efectuate frecvent, pentru gestionarea eficientă a resurselor, se pot uneori stabili anumite zone de risc la nivelul municipiului. Însă privind în ansamblu fenomenul infracțional stradal, se poate observa faptul că infracțiunile sunt dispersate pe tot teritoriul orașului, uneori comise aproape simultan, ceea ce face cu atât mai dificilă prevenirea lor.



4. În ciuda eforturilor depuse, un număr destul de mare de infracțiuni comise de autori se află în continuare în lucru. Activitatea de cercetare/finalizare a cercetărilor în cazul faptelor penale este una prioritară pentru poliție. Obținerea probelor și implicit rezolvarea cazurilor este îngreunată în mod constant de numărul mare de fapte comise și mai ales de dificultatea obținerii probelor odată cu „profesionalizarea” infractorilor.

TRAFICUL RUTIER ÎN MUNICIPIUL TÎRGU-MUREȘ

Ca orice mare centru urban, municipiul Tîrgu-Mureș este un **nod de tranzit în județ** în ceea ce privește traficul rutier. Mai exact, drumul european E60 traversează municipiul, la fel ca și drumul național DN15A. Acest lucru face ca întreg fluxul de autoturisme care se deplasează pe rute importante: Cluj – Brașov, Cluj – Toplița, Brașov – Toplița și nu numai, să **supraaglomereze arterele din oraș**, în condițiile în care există o singură centură ocolitoare pentru cei de pe ruta Cluj-Brașov.

În plus, numărul autoturismelor (98.000), al posesorilor de permise de conducere (67.168) la nivelul municipiului Tîrgu-Mureș, ambele în continuă creștere, contribuie în mod semnificativ la **aglomerarea traficului rutier, crearea de blocaje**, și nu în ultimul rând aglomerarea până la refuz a parcărilor. Și din aceste considerente, supravegherea video ar constitui un sprijin real pentru gestionarea fluenței traficului rutier și evitarea supraaglomerărilor.

Propunerile poliției în ceea ce privește locațiile camerelor de supraveghere în municipiul Tîrgu-Mureș

Municipiul Tîrgu-Mureș, principala unitate administrativ-teritorială a județului Mureș, are o populație de 150.041 locuitori (conform Recensământului din anul 2002), reprezentând 25,83% din populația județului, fiind și **principalul centru industrial, cultural și artistic al**



judetului. Toate acestea însă îl includ și în categoria zonelor cu **cele mai multe probleme de criminalitate specifică aglomerațiilor urbane.**

Din punct de vedere al activității poliției, municipiul este structurat în **8 sectoare**, fiecare sector incluzând câteva zone și având **trăsături specifice din punct de vedere al riscului criminogen.**

Sectorul I Unirii, Aleea Carpați	<ul style="list-style-type: none"> • Punct de intrare/ieșire din oraș • Complexul „Mureșul” • zona Beșa (categorii sociale defavorizate)
Sectorul II 22 Decembrie 1989 (7 Noiembrie), Cornișa	<ul style="list-style-type: none"> • Punct de intrare/ieșire din oraș • Spitalul Județean, alte unități sanitare intens tranzitate • Complexul „Mureșul”, Platoul Cornești, UMF
Sectorul III Zona Centrală	<ul style="list-style-type: none"> • Piață de zi intens populată • Aglomerare urbană – populație puternic diversificată • Unități financiar-bancare, instituții publice, magazine
Sectorul IV Piața Armatei, Rovinari	<ul style="list-style-type: none"> • Piață de zi intens populată • Număr mare de locuitori din categorii defavorizate
Sectorul V Mureșeni	<ul style="list-style-type: none"> • Punct de intrare/ieșire din oraș • Gara CFR • Centre comerciale • Locuitori din categorii defavorizate • str. Dealului (categorii sociale defavorizate)
Sectorul VI Cart. 1848 (Dâmbu), Furnica	<ul style="list-style-type: none"> • Vecinătate Valea Rece, Budiul Mic (categorii sociale defavorizate) • Multiple străzi lăturalnice, în apropierea centurii orașului • Piață de zi intens populată
Sectorul VII C. Sighișoarei, Pandurilor	<ul style="list-style-type: none"> • Vecinătate Valea Rece • Densitate mare de populație
Sectorul VIII Fortuna, Înfrățirii, Livezeni	<ul style="list-style-type: none"> • Punct de intrare/ieșire din oraș • Centre comerciale • Densitate mare de populație • Proximitate sat Livezeni

În analiza locațiilor pentru instalarea camerelor de supraveghere au fost luați în calcul mai mulți factori.

Având în vedere faptul că supravegherea video vizează

- 1. prevenirea criminalității/identificarea autorilor;**
- 2. asigurarea fluenței traficului rutier,**

locațiile propuse sunt direct legate de:

- ✚ punctele de **intrare/ieșire din oraș (7)**;
- ✚ principalele **intersecții/artere** de circulație;
- ✚ zona **unităților școlare** unde pot apărea situații de risc;
- ✚ **zone intens tranzitate de cetățeni** (piețe, parcuri, Complexul „Mureșul”, Platoul Cornești, unități spitalicești, centre comerciale, case de cultură, stația CFR);
- ✚ **zone cu risc criminogen ridicat** (populate de cetățeni din categorii defavorizate, zone cunoscute cu risc criminogen).

În ceea ce privește **unitățile de învățământ**, respectiv spațiul exterior din zona acestora, propuse a face obiectul supravegherii video, demersul analitic a avut în vedere:



- ✚ amplasarea în zone cu risc criminogen (zone periferice, în vecinătatea comunităților cu risc criminogen);
- ✚ inexistența/insuficiența măsurilor de asigurare a pazei;
- ✚ frecventarea cursurilor de către elevi din categorii de risc;
- ✚ existența a două corpuri de clădire, între care elevii tranzitează;
- ✚ existența unor incidente/evenimente care motivează o atenție sporită în zonă.

Având în vedere toate aspectele prezentate, **propunerile Poliției** privind locațiile camerelor de supraveghere sunt:

SECTORUL I

1. Intersecția str. Vasile Lucaciu cu str. Voinicenilor – *intrare/ieșire*;
2. Intersecția str. Bărăganului cu str. Decebal;
3. Str. Aleea Carpați nr. 31 vis-a-vis de pasarela peste râul Mureș;

SECTORUL II

4. Intersecția str. 22 Decembrie 1989 cu str. Gh. Marinescu (sens giratoriu) – *intrare/ieșire*;
5. Intersecția complex „Unic”;
6. Intersecția str. 22 Decembrie 1989 cu str. Constantin Romanu-Vivu;
7. Casa de Cultură a Tineretului;
8. Parcarea Spitalului Județean;
9. Complex „Mureșul” (str. Luntrașilor) și intrarea din spate a complexului pe malul stâng al Turbinei;
10. Intersecția str. 22 Decembrie 1989 cu str. Secuilor Martiri;
11. Intersecția str. Verii cu str. Mihai Viteazul;

SECTORUL III

12. P-ța Petofi;
13. Str. Călărașilor vis-a-vis de Hotel Continental;
14. Intersecția str. Poligrafiei cu str. Bartok Bella;
15. Intersecția str. Aurel Filimon cu str. Horea;
16. Zona centrală intersecție cu str. Bolyai;
17. Zona centrală intersecție cu str. Artei;
18. Zona centrală intersecție cu str. Enescu;
19. Zona centrală intersecție cu str. Primăriei;
20. Intersecția str. Koteles Samuel cu str. Artei (Parcul Unirii);
21. Platoul Cornești (parcul pentru copii);
22. Platoul Cornești (parcarea auto din fața grădinii zoologice);
23. Intersecția str. Bradului cu str. Cornești;

SECTORUL IV

24. Intersecția str. Iuliu Maniu cu str. Tușnad (Panov);
25. Str. Libertății (Panoramic);
26. Intersecția str. Rodnei cu str. Liviu Rebreanu;
27. Intresecția str. Mioriței cu str. Romulus Guga;
28. Parcarea BCR Finanțe;
29. P-ța Armatei (str. Ialomița);

SECTORUL V

30. Str. Gh. Doja (Fabrica de Conserve);
31. Stația CFR (parcare auto);



32. P-ța Gării nr.1 (barul „Mariana”);
33. Str. Băneasa nr. 7;
34. Str. Băneasa nr. 8;
35. Intersecția str. Hunedoara cu str. Cisnădiei;
36. Intersecția str. Cugir cu str. Hunedoara;
37. Parcul din zona complexului „Iris” (fostul complex Record);
38. Intersecția str. Dealului cu str. Sudului;
39. Intersecția str. Dezrobirii cu str. Depozitelor;
40. Intersecția str. Dezrobirii cu str. Barajului (Mureșeni Sat);
41. Str. Bega – lângă Comodex;
42. Intersecția str. Libertății cu str. Barajului – *intrare/ieșire*;
43. Gh. Doja – sens giratoriu Auchan – *intrare/ieșire*;

SECTORUL VI

44. Intersecția str. Petru Dobra cu str. Ion Buteanu;
45. B-dul 1848 (Poșta);
46. Intersecția B-dul 1848 cu str. Koos Ferencz;
47. Str. Ceahlău (parcarea auto);
48. Intersecția str. Parângului cu str. Măgurei;
49. Intersecția str. Măgurei cu str. Pășunii;
50. Complex „Furnica”;
51. Intersecția str. Budai Nagy Antal cu str. Predeal;
52. Intersecția B-dul 1848 cu str. Gh.Doja;

SECTORUL VII

53. B-dul Pandurilor (Parcul Albastru);
54. B-dul Pandurilor (Parcul Roșu);
55. B-dul Pandurilor nr. 100 (Poșta);
56. Str. Valea Rece;
57. Intersecția str. Secerei cu str. Predeal;
58. Intersecția str. Secerei cu B-dul 1 Decembrie 1918;
59. Intersecția B-dul 1 Decembrie 1918 cu str. Al. Papiu Ilarian;
60. Str. Moldovei („Macul Roșu”);
61. Complex „Dacia”;
62. Complex „Super”;

SECTORUL VIII

63. Intersecția str. Cutezanței cu str. Înfrățirii;
64. Intersecția str. Cutezanței cu str. Livezeni – *intrare/ieșire*;
65. Intersecția str. Înfrățirii cu str. Viitorului;
66. Parcul Diamant;
67. Intersecția str. Livezeni cu B-dul 1 Decembrie 1918 – *intrare/ieșire*;
68. Intersecția str. Înfrățirii cu str. Muncii;
69. Str. Sânguinței nr. 20;
70. Intersecția str. Calea Sighișoarei cu B-dul 1 Decembrie 1918 – *intrare/ieșire*.

Zona unităților de învățământ

SECTORUL I

1. Liceul Agricol „Traian Săvulescu”, str. Călărașilor nr. 101;
2. Școala Generală nr.16 „Frederic Schiller”, str. Aleea Carpați nr. 11,



SECTORUL II

3. Grup Școlar „Ion Vlasiu”, str. Gh. Marinescu nr. 62;
4. Școala Generală nr.7, str. Aleea Constructorilor nr. 49 corp A;
5. Școala Generală nr.7, str. Aleea Constructorilor nr. 49 corp B;

SECTORUL VIII

6. Gimnaziul „Europa”, str. Horea nr. 19;
7. Colegiul Economic „Transilvania”, str. Călimanului nr. 1;

SECTORUL IV

8. Grup Școlar „Aurel Perșu”, str. Milcovului nr. 1+5;
9. Gimnaziul „Nicolae Bălcescu” corp C, str. Libertății nr. 36 A;

SECTORUL V

10. Grup Școlar „Emil Dandea”, str. Gh. Doja nr. 250;
11. Grup Școlar „Traian Vuia”, str. Gh. Doja nr. 102;
12. Gimnaziul „Serafim Duicu” corp A, str. Hunedoarei nr. 38;
13. Gimnaziul „Serafim Duicu” corp B, str. Budiului nr. 50/A;

SECTORUL VI

14. Gimnaziul „Liviu Rebreanu” corp B, B-dul 1848 nr. 55;
15. Gimnaziul „Dacia”, str. Panseluțelor nr. 6;
16. Grup Școlar „Gheorghe Șincai”, str. Șurianu nr.1;

SECTORUL VIII

17. Gimnaziul „Romulus Guga”, str. Cernavodă nr. 2;
18. Gimnaziul „George Coșbuc”, str. Moldovei nr. 30;

SECTORUL VIII

19. Gimnaziul „Tudor Vladimirescu”, str. Cutezanței nr. 51;
20. Grup Școlar „Electromureș”, str. Livezeni nr. 5.

Supravegherea video și siguranța cetățenilor

Supravegherea video (CCTV – televiziune cu circuit închis) reprezintă un instrument modern și foarte bine adaptat în lupta cu infractorii. Experimentat în unele state cu mulți ani în urmă, aceasta metodă eficientă de prevenire a criminalității a câștigat teren în ultimii ani, mai multe state moderne extinzându-l de la an la an.

Motivul pentru care această tehnică a fost adoptată sunt avantajele pe care aceasta le oferă:

- supraveghere constantă și deplină, 24 de ore pe zi, în fiecare zi;
- monitorizarea traficului și implementarea unor reacții prompte în caz de urgențe;
- identificarea infractorilor;
- monitorizarea tuturor ariilor;
- detectarea infracțiunilor;
- reducerea posibilelor prejudicii;
- creșterea productivității oamenilor.

În contextul social care caracterizează centrele urbane importante, **supravegherea video a spațiului public devine o măsură necesară** pentru a ține în frâu infracționalitatea. Este imperios necesar ca, odată cu **diversificarea formelor de criminalitate, a metodelor și mijloacelor folosite de delincvenți**, și autoritățile statului responsabile de menținerea ordinii

și liniștii publice, de protejarea cetățenilor, **să adopte măsuri și tehnici moderne, performante**, cu atât mai mult cu cât acestea și-au dovedit deja eficiența în alte state.

Supravegherea video și drepturile cetățenilor

Încă de la apariția primelor sisteme de supraveghere a spațiului public, s-a pus problema **interferenței cu drepturile cetățenilor**, în special cu dreptul la viața privată.

Supravegherea video are ca scop tocmai respectarea drepturilor cetățenilor, cu asigurarea ordinii și liniștii publice, pentru **PROTEJAREA** lor împotriva actelor antisociale îndreptate asupra persoanei și asupra bunurilor.

În plus, există reguli foarte clare în ceea ce privește înregistrarea, utilizarea, păstrarea și confidențialitatea înregistrărilor, tocmai pentru ca acest sistem să nu fie folosit abuziv, în detrimentul cetățenilor onești.

Acest lucru a fost înțeles de către majoritatea cetățenilor care locuiesc în zone supravegheate. Ca exemplu, în urma sondării opiniei publice din Budapesta, cca. 80% dintre locuitori s-au declarat de acord cu această măsură de prevenire a criminalității. De asemenea, 78% dintre cetățenii francezi au dorit luarea acestei măsuri pentru protecția lor.

La nivelul municipiului Tîrgu-Mureș, din discuțiile avute cu cetățenii cu diverse ocazii, aceștia nu se simt lezați în drepturile lor de supravegherea spațiului public. Pentru rezultate și mai concludente în acest sens, subiectul este supus dezbaterii publice.

Accentuăm însă scopul supravegherii video în spațiile deschise publicului, și anume nu de a supraveghea cetățenii, ci **pentru a le garanta drepturile și libertățile**.

Experiența altor state

Marșând pe principiul **învățării din experiența altor persoane/state**, s-a realizat o documentare privind existența, modul de funcționare și consecințele supravegherii video a spațiului public în alte state europene.

Din punct de vedere al activității de poliție, ceea ce interesează în primul rând este influența acestui sistem asupra criminalității stradale, atât în ceea ce privește prevenția, identificarea autorilor, cât și îmbunătățirea climatului de siguranță al cetățeanului în spațiul public.

Din cele mai jos prezentate, **concluzia** care se desprinde este una cât se poate de clară: **supravegherea video a avut efectele scontate**, iar tendința actuală este de **extindere a sistemului**, în contextul **expansiunii segmentului infracțional** și mai ales al diversificării formelor de manifestare.

ANGLIA

În Anglia, poate cea mai renumită țară din punctul de vedere analizat, camere de supraveghere au fost montate **pentru prima dată în 1985 în Bournemouth**, iar în perioada 1992 – 2002 statul a investit 250 milioane lire sterline pentru extinderea sistemului de supraveghere video.

În cazul Londrei, unde numărul camerelor de supraveghere a crescut enorm în ultimii 20 de ani, decizia de a forma „inelul de oțel” din jurul orașului, pentru a monitoriza fiecare intrare în metropolă, a fost luată imediat după atacul terorist asupra Bishopgate în anul 1993. În prezent, securitatea și supravegherea video din cea mai aglomerată zonă comercială – Strada Oxford – este asigurată cu un sistem de peste 35 de camere video.

Deși nu este permis accesul la informații despre sistemele de supraveghere video ale Londrei, presa a scris despre faptul că 78% din bugetul alocat pentru prevenirea infracționalității în ultimii 20 de ani au fost alocați pentru introducerea de sisteme de supraveghere video în majoritatea locurilor publice.

Infrastructura transportului din Londra s-a bucurat de atenție specială din punctul de vedere al securizării. Astfel, prima instalare a unui sistem de supraveghere video la metroul din Londra a fost realizată tocmai în anul 1961, la stația Holborn din linia centrală, unde au



fost instalate 5 camere alb-negru. În anii '90 în sistemul de metrou londonez a demarat realizarea programului integrat de supraveghere video pentru 250 de stații, acestuia adăugându-i-se multiple exemple din rețeaua de căi ferate sau de pe șoselele Angliei, unde, doar în Londra, poliția are la dispoziție pentru supravegherea traficului 650 de camere pentru viteză.

FRANȚA

Spre deosebire de situația Angliei, informații privind supravegherea video în statul francez sunt mult mai generos oferite, atât pe site-uri oficiale (<http://www.gouvernement.fr>), cât și prin intermediul declarațiilor mai multor personalități franceze.

Astfel, **ministrul de interne** subliniază faptul că în orașele în care au fost instalate, camerele de supraveghere **au făcut dovada eficacității atât în calitate de instrument de prevenire, precum și ca instrument de anchetă și elucidarea infracțiunilor.**

Conform oficialilor francezi, scopul este **de a proteja cetățenii de infracțiuni și nu de a-i supraveghea.** Pentru a garanta libertățile și viața privată a fiecăruia, dispozitivele de supraveghere sunt încadrate cu strictețe, atât tehnic, cât și juridic.

Astfel, instalarea acestor camere în public, în locuri sau clădiri destinate publicului este **strict utilizată pentru a garanta libertățile publice și viața privată a fiecăruia.**

Camerele de supraveghere reprezintă de asemenea un **instrument modern și foarte bine adaptat în lupta contra noilor forme de delincvență.**

Cifrele oferite de oficialul francez (prezentate și în articolul „Supravegherea video scade delincvența din stradă” publicat în **Le Figaro** – <http://www.lefigaro.fr/actualite-france/2009/03/23/01016-20090323ARTFIG00238-la-videosurveillance-fait-chuter-la-delinquance-de-rue-.php>) vorbesc despre eficiența supravegherii video.

La **Strasbourg**, de exemplu, în cartierele sensibile (Meinau și Honheim), **criminalitatea din spațiul public a scăzut cu 45%.** Aceeași reușită s-a înregistrat în zona centrală supravegheată video, diminuarea fiind de două ori mai rapidă. La Orleans s-a obținut **o scădere a delictelor din cartiere cu mai mult de 58%.**

Orașele cele mai echipate din punct de vedere al numărului de camere de supraveghere sunt:

- Paris – 1.000 camere;
- Cannes – 218 camere;
- Lyon – 213 camere;
- Strasbourg – 210 camere;
- Montpellier – 114 camere.

Mai mult, este precizat faptul că **datorită eficienței acestui sistem** de supraveghere, **obiectivul statului Francez este de a tripla numărul de camere de supraveghere, de la 20.000 la 60.000.**

Alte declarații oficiale vin să completeze aceste concluzii:

Jean-Luc Moudenc, Primar Toulouse 2004 – 2008:

„Insecuritatea este întotdeauna prezentă, în societatea și în orașele noastre în mod deosebit, iar arsenalul juridic întărit în anii precedenți a produs rezultate, să recunoaștem, inegale. Nu există nicio soluție miraculoasă, asta se știe, iar eu consider că noi trebuie să fim mai pragmatici decât ideologii, că orice soluție este bună, cu precădere în domeniul prevenirii decât în cel al combaterii criminalității. În acest sens am instalat, în **2007, câteva camere în centrul orașului**, în locurile populate de asociațiile de comercianți, acolo unde am constatat acte de delincvență în repetate rânduri.”

Benoît Demeulin, consilier municipal Courbevoie

„Analiza statisticilor delincvenței ne indică un **impact semnificativ al videoprotecției în materie de prevenire**, deoarece faptele constatate sunt **rezolvate mult mai rapid** în orașele echipate cu aceste dispozitive decât în cele unde niciun dispozitiv nu este instalat.”

UNGARIA

Budapesta – capitala Ungariei – este structurată în 23 de districte. Districtul VI, cu o suprafață de 2.38 km² și o populație de 41.700 locuitori, este poziționat în zona centrală. Deși acest district nu este întins ca suprafață, situația operativă este diversificată deoarece aici se află Gara Budapesta, cea mai mare stație de metrou, teatre, ambasade, cluburi/discoteci, dar și un mare centru comercial. În acest district își desfășoară activitatea 189 de polițiști, **înregistrându-se anual cca. 4.500 de infracțiuni.**

În această zonă funcționează sistemul CCTV, operațional din anul **2002**. În baza colaborării cu autoritățile locale, în districtul VI au fost amplasate **71** de camere de supraveghere.

În urma implementării acestui sistem, **infracționalitatea stradală a scăzut cu mai mult de 50%**. Detalii despre acest sistem a oferit d-l Teremy Sandor – coordonator proiect, în cadrul unei vizite de schimb de experiență efectuate de un ofițer de poliție din cadrul IPJ Mureș la Poliția Budapesta.

Beneficiile supravegherii video în municipiul Tîrgu-Mureș din perspectiva poliției

Analizând cu atenție coordonatele de mai sus, respectiv:

- **situația operativă în municipiul Tîrgu-Mureș;**
- **avantajele oferite de sistem, precum și**
- **rezultatele obținute în alte state prin supravegherea video,**

apreciem că **implementarea acestui sistem în municipiul Tîrgu-Mureș va avea mai multe beneficii:**

1. Prevenirea criminalității stradale. Constituind unul dintre obiectivele supravegherii video, prevenirea infracțiunilor din spațiul public poate fi privită din trei perspective, în fapt trei mari beneficii la rândul lor:

- 1.1. **Descurajarea comiterii de fapte antisociale** – reprezintă o consecință așteptată din momentul în care instalarea camerelor va fi anunțată publicului, fiind de asemenea semnalizată prin indicatoarele de rigoare;
- 1.2. **Prevenirea prin posibilitatea intervenției urgente** – constituie un avantaj deosebit, întrucât momentul intervenției la un eveniment poate fi crucial, în special când există riscul degenerării în evenimente de o gravitate crescută;
- 1.3. **Prevenirea prin prinderea infractorilor** – fiind cunoscut faptul că prinderea și sancționarea autorilor infracțiunilor are, în mod logic, un puternic caracter preventiv.

2. Furnizarea mijloacelor de probă și identificarea infractorilor constituie un beneficiu esențial al acestui sistem. În multe fapte stradale și nu numai, identificarea autorilor este îngreunată de **imposibilitatea prelevării de probe**. Spre exemplu, **furturile din autoturisme** – faptele cele mai frecvente din stradă – se pot comite în 3-5 secunde, fără a lăsa urme. Bunurile vizate sunt greu de identificat și urmărit, recuperarea prejudiciului fiind deosebit de dificilă. Poate fi atunci ușor apreciat **avantajul pe care înregistrările video din principalele parcuri/zone vulnerabile l-ar prezenta pentru probarea faptelor și tragerea la răspundere a autorilor.**

Același lucru poate fi amintit și în cazul tâlhăriilor stradale, agresiunilor, furturilor din societăți comerciale ori distrugerilor. Însă avantajele nu se opresc aici. **Chiar dacă unele infracțiuni nu se comit în spațiul public** (ex. furturile din locuințe – segment important al criminalității), ar fi esențiale imagini cu infractorul care tranzitează spațiul public cu un anumit autoturism, având asupra sa anumite bunuri etc.

Monitorizarea video are un rol esențial în cazul **furturilor de autoturisme**. Posibilitatea urmării autoturismului, localizarea acestuia ar avea o contribuție masivă la prinderea infractorilor și probarea faptei.

3. Supravegherea traficului rutier – asigurarea fluenței

Având în vedere condițiile de trafic din municipiu, numărul de autoturisme raportat la infrastructură, este esențială **monitorizarea fluenței circulației rutiere, posibilitatea utilizării imaginilor înregistrate**. Astfel, din perspectiva circulației rutiere, **avantajele sunt multiple:**

- **monitorizarea fluenței circulației rutiere;**
- **intervenția promptă în cazul blocajelor;**
- **probarea încălcărilor legislației rutiere;**
- **identificarea autoturismelor;**
- **disciplinarea participanților la traficul rutier;**
- **monitorizarea eficienței unor proiecte de sistematizare/semnalizare.**

4. Monitorizarea punctelor de intrare/ieșire din oraș

Acest lucru oferă posibilitatea vizualizării/monitorizării autoturismelor urmărite, a elementelor infractoare care intră sau ies din oraș, cu posibilitatea intervenției rapide după localizarea lor. Este ceea ce englezii au numit „**inelul de oțel**” în jurul orașului, ce oferă protecție împotriva infractorilor, identificarea lor, urmărirea și probarea faptelor, cu ajutorul înregistrărilor video.

5. Supravegherea permanentă a mai multor zone simultan

Acest beneficiu trebuie privit din două puncte de vedere. În primul rând, având rolul preventiv binecunoscut, supravegherea mai multor zone simultan reprezintă un instrument indispensabil, în condițiile în care în municipiul Tîrgu-Mureș nu putem vorbi despre o „zonare” clară a sectoarelor de risc. Infracțiunile se comit în toate cartierele, uneori chiar simultan, ceea ce face dificilă prevenirea lor de către polițiști. Supravegherea video permanentă, a tuturor zonelor de interes, va ajuta echipajele de poliție să intervină eficient, rapid, exact acolo unde este nevoie.

Dintr-un alt punct de vedere, supravegherea simultană a mai multor zone, acoperind practic întreg orașul, oferă posibilitatea monitorizării deplasării pe teritoriul orașului a unei persoane ori a unui autoturism, uneori greu de realizat, chiar imposibil, în condițiile valorilor ridicate de trafic în anumite intervale de timp.

6. Protejarea zonelor adiacente unor unități școlare

Unitățile de învățământ și zonele din jurul acestora se află permanent în atenția autorităților locale, a Poliției. Protejarea copiilor, elevilor, cadrelor didactice, derularea procesului de învățământ în condiții de siguranță – reprezintă motivele pentru care atât polițiștii, cât și polițiștii comunitari, sunt prezenți permanent în aceste locații.

Supravegherea unor zone catalogate ca vulnerabile în urma analizării mai multor factori de risc ar oferi însă protecție reală elevilor și cadrelor didactice în preajma școlii, ar descuraja elementele infractoare și, nu lipsit de importanță – ar da un sentiment de siguranță atât elevilor, cât și părinților acestora.

7. Creșterea sentimentului de siguranță al cetățenilor în spațiul public

Deziderat al Poliției și autorităților locale, spre acesta converg toate măsurile, acțiunile și eforturile celor abilitați să asigure liniștea, ordinea publică. Confortul cetățeanului în spațiul public ar fi substanțial sporit atunci când va simți „protecția” oferită de ochiul camerei, de fapt ochiul structurilor de ordine, în măsură să îl ajute la nevoie.



Cetățenii s-ar simți mai în siguranță pe stradă, în parcuri, își vor ști copiii mai în siguranță la școală și se vor putea bucura de o intervenție mai promptă la nevoie din partea polițiștilor.

Nu în ultimul rând, progresele în prinderea și pedepsirea infractorilor, lucru atât de dorit de cetățeni, le va demonstra că cei care trebuie să le asigure protecția depun toate eforturile pentru a-și îndeplini misiunea.

20. Fondul de locuințe și calitatea locuirii

Conform datelor statistice publicate la recensământul populației și locuințelor în municipiul Tîrgu-Mureș există un număr de 10.610 clădiri de locuit. Dintre acestea aproximativ 65% sunt clădiri individuale cu o locuință, 17% clădiri de locuit cu două sau mai multe locuințe înșiruite, iar 22% locuințe de tip bloc.

Majoritatea locuințelor colective au fost construite între 1960 – 1990. Cele mai multe dintre ele sunt construite din beton armat sau cărămidă cu planșee din beton armat. Dintre locuințele individuale, 60% sunt construite înainte de 1944, 26% între 1945 – 1960, 21% între 1960 – 1990, iar 3% după 1990. La nivelul teritoriului clădirile cele mai vechi se găsesc în zona centrală și vecinătăți. Din totalul de locuințe majoritatea au două camere de locuit – 50%, urmate de cele cu trei camere – 32%, o cameră de locuit – 17%. Numărul mediu de persoane/locuință este de 2,51.

Ponderea locuințelor care beneficiază de instalații edilitare corespunzătoare

Alimentare cu apă în locuință	Canalizare din rețea publică sau sistem propriu	Instalație electrică	Încălzire prin termoficare sau prin centrală termică	Bucătărie	Baie
TOTAL	97,3	97,0	99,6	80,4	95,3
Tîrgu-Mureș	98,2	98,0	99,7	80,7	96,3
Mureșeni	95,5	95,4	99,2	88,1	94,4
Remetea	86,9	86,4	99,4	69,3	84,6

Conform ultimelor date statistice numărul locuințelor permanente a crescut de la 57.192 în 2002 la 57.695 în 2008.

Dinamica realizării locuințelor la nivelul municipiului Tîrgu-Mureș 2005-2008

	2005	2006	2007	2008
Suprafața totală – ha	4.930	4.930	4.930	-
Locuințe existente – total număr	57.389	57.418	57.517	57.659
Locuințe în proprietate majoritară de stat – număr	1.920	1.970	2.035	2.060
Locuințe în proprietate majoritar privată – număr	55.469	55.448	55.482	55.599
Suprafață locuibilă total – mp	2.123.548	2.132.668	2.141.314	2.153.504
Suprafață locuibilă proprietate majoritară de stat – mp	55.994	57.248	59.531	60.295
Suprafață locuibilă proprietate majoritar privată – mp	2.067.554	2.075.420	2.081.783	2.093.209
Suprafața intravilană a municipiilor și orașelor – ha	3.210	3.210	3.210	3.210



Suprafața spațiilor verzi a municipiilor și orașelor – ha	160	160	160	160
---	-----	-----	-----	-----

Comparând structura fondului de locuințe pe forme de proprietate, se remarcă creșterea ponderii locuințelor din fonduri private de la 95,9% în anul 2002 la 96,4% în anul 2008.

Marea majoritate a locuințelor nou construite sunt locuințe individuale moderne, cu grad sporit de confort și sunt situate în zona Platoul Cornești, Cartierul Belvedere. Locuințele în proprietate majoritară de stat sunt cele construite prin ANL.

Pe versantul sudic al Căii Sighișoarei – zona pășunilor, se dezvoltă un nou cartier de locuințe, „Cartierul Belvedere”, pe o suprafață de 75,5 ha. Trama stradală de circulație locală se va executa sub forma unor inele legate de artere radiale, de-a lungul căroara se realizează lotizarea terenului în vederea realizării locuințelor. Centrul rețelei inelare se propune a se rezerva pentru servicii publice de cartier și de educație. Circa 50 ha de teren vor fi ocupate de locuințe, 8,5 ha vor fi ocupate de amenajări exterioare publice și edilitare, restul fiind amenajate ca zone verzi. Rețeaua de drumuri însumează circa 11 km.

21. Evoluția demografică și resursele de muncă ale municipiului

Județul Mureș deține un procent de 23% din totalul populației la nivelul Regiunii Centru, cu un grad de urbanizare de 49,3% în anul 2008.

Populația. Populația municipiului Tîrgu-Mureș reprezintă 25,2% din populația totală a județului Mureș. Conform datelor statistice din 2008, populația stabilă a Municipiului Tîrgu-Mureș era de 144.806 locuitori, din care: 68.503 populație de gen masculin și 76.303 populație de gen feminin, cu 10% mai mult populație de gen feminin decât cea de masculin.

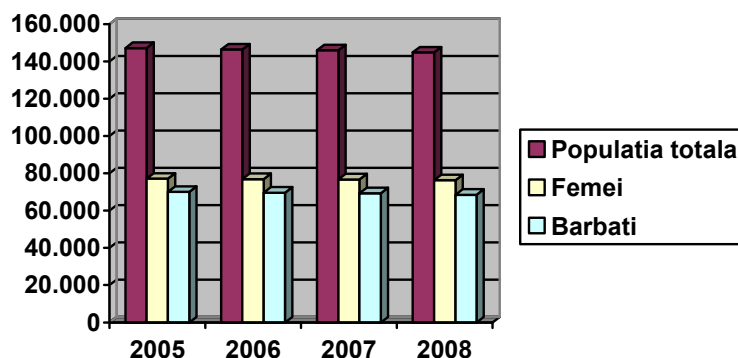
Analiza datelor statistice în perioada 1992 – 2008 arată faptul că populația municipiului Tîrgu-Mureș este în continuă scădere după 1996.

Astfel la nivelul anului 1992 – 165.193 locuitori,
1996 – 166.099 locuitori
2000 – 163.184 locuitori

Conform recensământului din 2002 populația totală era de 150.041 locuitori, cu 5.235 mai mulți locuitori decât în 2008.

Rata medie de creștere a populației în perioada 1992 – 2008 este de 0,78% pe an.

	2005	2006	2007	2008
Populația totală	147.112	146.448	145.943	144.806
Femei	77.145	76.861	76.677	76.303
Bărbați	69.967	69.587	69.266	68.503



Scăderea numărului locuitorilor este determinată pe de o parte de migrația populației tinere spre alte zone ale țării sau în străinătate, iar pe de altă parte de numărul nașterilor în raport cu decesele.

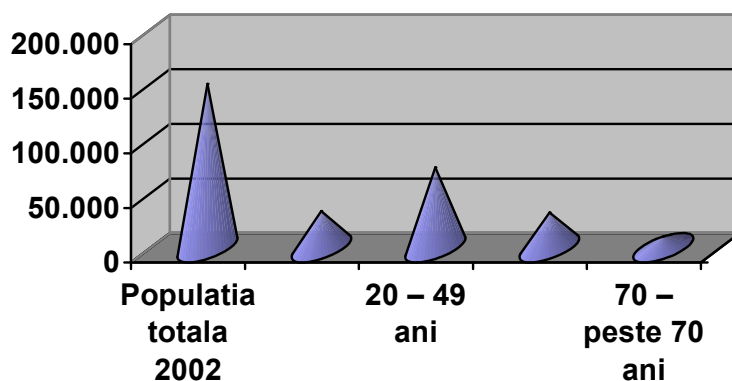
	2005	2006	2007	2008
Stabiliri de domiciliu în localitate	1.169	1.562	1.625	1.496
Plecări cu domiciliul din localitate	2.148	2.400	2.661	2.552
Stabiliri cu reședința în localitate	2.419	2.379	3.035	2.923
Plecări cu reședința din localitate	1.175	822	1.263	1.166
Emigranți	228	178	121	109
Imigranți	26	54	68	102

	2005	2006	2007	2008
Născuți vii	1.443	1.530	1.448	1.541
Născuți morți	3	6	7	8
Decedați – total	1.511	1.398	1.436	1.369
Decedați sub un an	15	7	15	11

Structura pe grupe de vârstă

Evoluția structurii pe grupe mari de vârstă indică un proces accelerat de îmbătrânire a populației în Tîrgu-Mureș.

Populația totală 2002	0 – 19 ani	20 – 49 ani	50 – 69 ani	70 – peste 70 ani
150.041	33.672	73.581	32.181	10.607

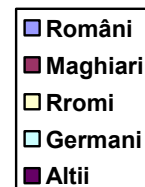
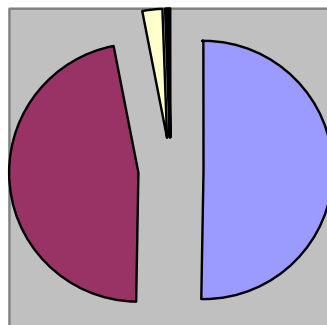


Structura etnică

Județul Mureș și implicit Municipiul Tîrgu-Mureș se caracterizează printr-o mare diversitate etnică, lingvistică și religioasă. Comparativ cu alte județe ale Regiunii Centru și ale țării, aici întâlnim un procent semnificativ de persoane aparținând minorităților etnice conlocuitoare. La nivelul județului situația este următoare: 53,2% români, 39,3% maghiari, 6,6% rromi, 0,3% germani.

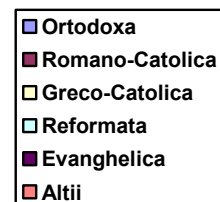
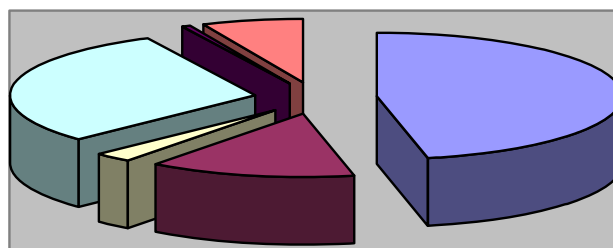
Conform recensământului din 2002, structura etnică la nivelul municipiului Tîrgu-Mureș indică: 50,34% români, 46,72% maghiari, 2,43% rromi, 0,20% germani, 0,31% alții

Populația totală 2002	Români	Maghiari	Rromi	Germani	Alții
150.041	75.533	70.108	3.660	304	436



Structura după religie

Populația totală 2002	Ortodoxă	Romano- catolică	Greco- catolică	Reformată	Evangelică	Alții
150.041	70.136	20.258	3.909	45.104	543	10.091



Situația privind starea civilă

Ambele sexe	Persoane necăsătorite		Persoane căsătorite			Persoane divorțate		
	Masculin	Feminin	Ambele sexe	Masculin	Feminin	Ambele sexe	Masculin	Feminin
Județ 239.236	132.139	107.097	269.412	134.395	135.017	20.345	8.317	12.028
Urban 112.903	60.159	52.744	136.511	68.090	68.421	13.448	4.699	8.749
Rural 126.333	71.980	54.353	132.901	66.305	66.596	6.897	3.618	3.279
Tîrgu- Mureș 59.374	31.005	28.369	71.895	35.932	35.963	8.208	2.788	5.420

Evoluția numerică a populației este determinată de evoluția principalelor componente ale mișcării populației (mișcarea naturală, mișcarea migratorie internă și externă).

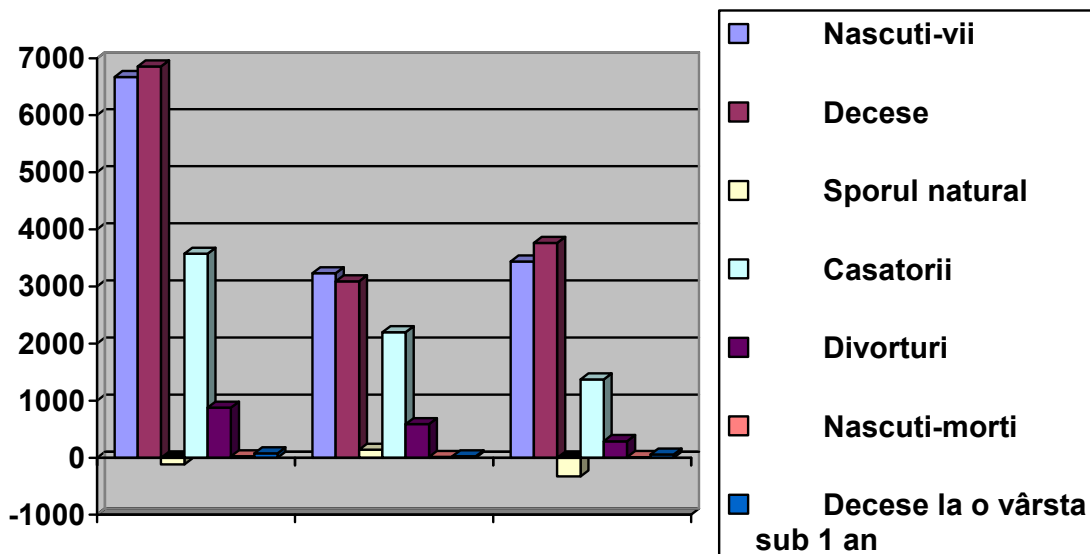
Statistica componenței demografice a județului, a numărului de locuitori de la orașe și din mediul rural arată o ușoară creștere a populației din ambele medii. Dacă în 2007 în mediul urban locuiau 306.412 persoane, iar în mediul rural 275.862 persoane, în 2008 numărul

persoanelor din mediul urban locuiau 304.533 persoane, iar în mediul rural 276.867 persoane. Deci se arată o creștere mai mare a numărului locuitorilor din mediul urban.

Privind componența pe sexe se observă că în județul Mureș sunt cu 12.476 mai multe femei decât bărbați, numărul femeilor fiind de 296.938, iar al bărbaților de 284.462. Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Mureș anunță o rată a șomajului de 8% pentru sfârșitul lunii decembrie, adică 20.000 de șomeri în județul Mureș.

Mișcarea naturală a populației, pe medii, în anul 2008

Județul Mureș	Total	Urban	Rural
Date absolute (număr)			
Născuți-vii	6.670	3.231	3.439
Decese	6.858	3.092	3.766
Sporul natural	-118	+139	-327
Căsătorii	3.574	2.201	1.373
Divorțuri	880	590	290
Născuți-morți	26	15	11
Decese la o vârstă sub 1 an	77	23	54
Rate (la 1.000 locuitori)			
Născuți-vii	11,5	10,7	12,3
Decese	11,8	10,2	13,5
Sporul natural	-0,3	0,5	-1,2
Căsătorii	6,1	7,3	4,9
Divorțuri	1,51	1,95	1,04
Născuți-morți la 1.000 născuți (vii+morți)			
	3,9	4,6	3,2
Decese la o vârstă sub 1 an la 1.000 născuți-vii			
	11,5	7,1	15,7



Ratele de fertilitate, pe grupe de vârstă, în anul 2008

Județul Mureș	Total	Urban	Rural
Rata generală de fertilitate ¹⁾	46,2	39,9	54,2



Grupa de vîrstă (ani)			
15-19	53,8	34,8	73,0
20-24	76,1	53,8	102,3
25-29	90,0	85,8	95,4
30-34	60,9	65,6	54,8
35-39	21,7	22,4	20,8
40-44	4,5	4,3	4,8
45-49	0,2	-	0,5

¹⁾ Născuți vii la 1.000 femei

Durata medie a vieții, pe sexe

Anii	Ambele sexe	- ani -	
		Masculin	Feminin
1990-1992	70,23	66,92	73,76
1995-1997	68,92	64,83	73,45
1998-2000	69,99	66,43	73,78
1999-2001	70,79	67,36	74,43
2000-2002	70,90	67,32	74,69
2001-2003	70,83	67,02	74,91
2002-2004	70,83	67,37	75,19
2003-2005	71,54	67,93	75,35
2004-2006	72,07	68,43	75,90
2005-2007	72,47	68,93	76,16
2006-2008	72,99	69,42	76,69

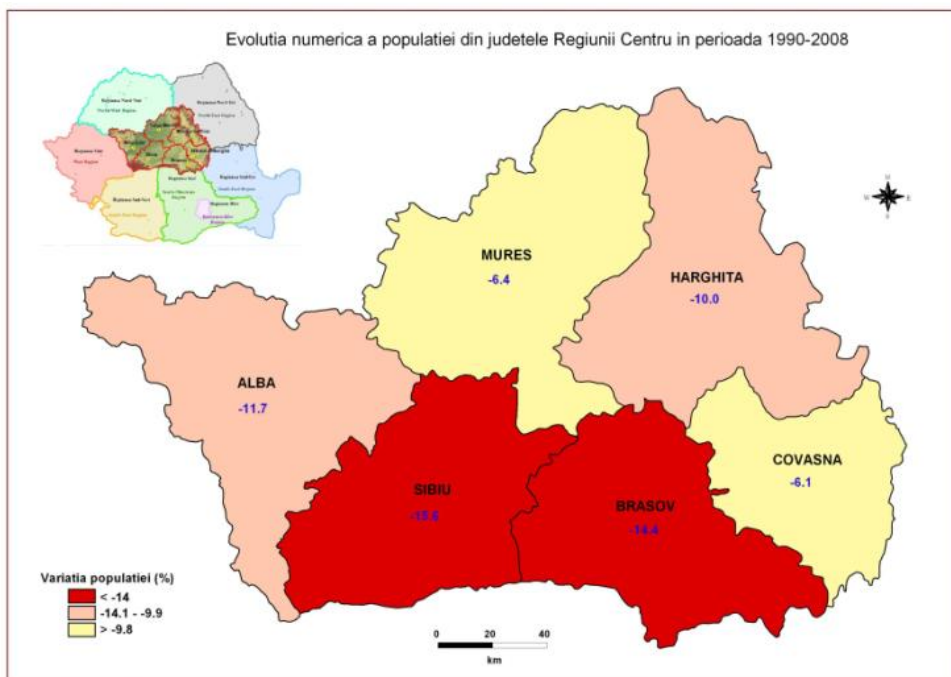
Evoluția numerică a populației în perioada 1990 – 2008

	1990	1992	2002	2008	Variație 2002/1992		Variație 2008/1990	
					abs.	%	abs.	%
România	23.206.720	22.810.035	21.680.974	21.528.627	-1.129.061	-4.9	-1.678.093	-7.2
Regiunea Centru	2.843.215	2.701.697	2.523.021	2.524.628	-178.676	-6.6	-318.587	-11.2
Alba	424.258	413.919	382.747	374.727	-31.172	-7.5	-49.531	-11.7
Brașov	696.441	643.261	589.028	596.467	-54.233	-8.4	-99.974	-14.4
Covasna	237.669	233.256	222.449	223.208	-10.807	-4.6	-14.461	-6.1
Harghita	361.856	348.335	326.222	325.682	-22.113	-6.3	-36.174	-10.0
Mureș	621.445	610.053	580.851	581.400	-29.202	-4.8	-40.045	-6.4
Sibiu	501.546	452.873	421.724	423.144	-31.149	-6.9	-78.402	-15.6

Populația Regiunii Centru s-a redus între 1990 și 2008 cu 11,2% (aproximativ 320 mii persoane), scăderea înregistrată la nivel național fiind de 7,2%.

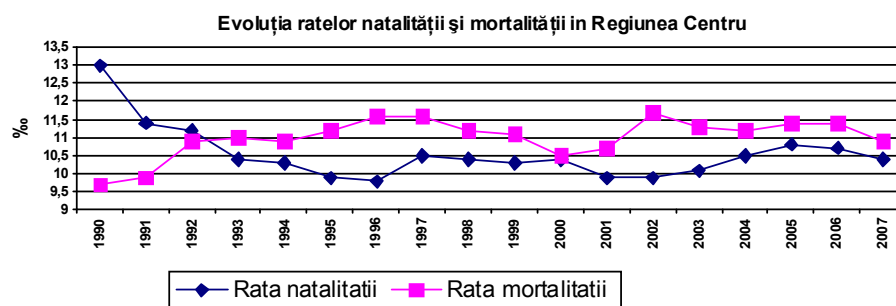
- Evoluția numerică a populației este determinată de evoluția principalelor componente ale mișcării populației (mișcarea naturală, mișcarea migratorie internă și externă);
- Sporul natural al populației a devenit prima dată negativ în anul 1993, atingând un minim, în termeni relativi, de -1,8% în anii 1996 și 2002;
- Rata natalității a avut o evoluție descendentă, scăzând de la valoarea de 12,9% înregistrată în 1990, până la valoarea de 9,8 % înregistrată în anii 1995 și 1996. În

intervalele 1997-2000 și 2003-2006 rata natalității a cunoscut creșteri față de intervalele precedente;



Sursa ADR Centru

- Rata mortalității generale a crescut după anul 1990 atât ca urmare a creșterii mortalității specifice la anumite grupe de vârstă, determinată de deteriorarea stării generale de sănătate, cât și ca urmare a modificării structurii pe vârste a populației (creșterea ponderii populației de peste 60 ani). Valoarea maximă a ratei mortalității generale a fost de 11,7 ‰ și s-a înregistrat în anul 2002;



Evoluția populației în perioada 2007-2050 - varianta medie –							mii persoane	
	2007	2010	2015	2020	2025	2050	Variație abs, 2050/2007	Variație % 2050/2007
România	21.537,6	21.226,3	20.696,6	20.026,4	19.243,4	16.083,3	-5.454,3	-25,3
Regiunea Centru	2.524	2.509,5	2.460,7	2.391,6	2.305,4	1.906,8	-617,2	-24,5
Alba	376,1	371,0	357,6	341,7	323,6	238,5	-137,6	-36,6
Brașov	593,9	593,1	584,8	570,6	551,1	468,3	-125,6	-21,1
Covasna	223,4	221,2	216,8	210,5	202,7	164,6	-58,8	-26,3



Harghita	325,6	322,3	314,8	305,0	293,2	230,6	-95	-29,2
Mureș	581,8	580,3	570,7	557,2	540,7	436,6	-145,2	-25,0
Sibiu	423,2	421,6	416,0	406,6	394,1	368,2	-55	-13,0

- Ponderea populației tinere (0-14 ani) a scăzut de la 23,8% în anul 1990 la 15,5% în anul 2007;
- Ponderea populației adulte și cea a vârstnicilor au crescut, în același interval, de la 61,8% la 66% respectiv de la 14,4% la 18,5% din totalul populației regiunii.

Potrivit prognozei realizate de Institutul Național de Statistică (varianta medie), numărul populației Regiunii Centru va scădea în perioada 2007-2025 cu aproape 9%, iar pentru perioada 2007-2050 se prevede o scădere de aproape 1/4 (aproximativ 617 mii persoane).

Prognoza evoluției populației realizată de Institutul Național de Statistică pentru perioada 2003-2025 se prezintă după cum urmează:

Evoluția populației în perioada 2003-2025								
	2003	2005	2010	2015	2020	2025	2003-2025	Evoluție %
România	21.733,6	21.614,7	21.226,3	20.696,6	20.026,4	19.243,4	-2.490,2	-11,5
Regiunea Centru	2.545,2	2.538,5	2.509,5	2.460,7	2.391,6	2.305,4	-239,8	-9,4
Alba	385,5	381,9	371,0	357,6	341,7	323,6	-61,9	-16,1
Brașov	595,8	595,9	593,1	584,8	570,6	551,1	-44,7	-7,5
Covasna	224,9	224,1	221,2	216,8	210,5	202,7	-22,2	-9,9
Harghita	329,3	327,6	322,3	314,8	305,0	293,2	-36,1	-11,0
Mureș	586,0	585,3	580,3	570,7	557,2	540,7	-45,3	-7,7
Sibiu	423,7	423,7	421,6	416,0	406,6	394,1	-29,6	-7,0

Se observă că atât la nivel național cât și la nivelul județului se va înregistra o scădere a populației.

Populația civilă ocupată, pe activități ale economiei naționale (CAEN Rev.1) (la sfârșitul anului 2008)

Anii	mii persoane										
	1992	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Total economie	271,9	260,4	245,7	239,6	240,8	243,5	234,4	236,0	236,2	238,1	236,8
Agricultură, vânătoare și silvicultură	86,3	95,1	103,1	100,4	87,1	82,9	75,9	76,8	72,6	70,8	68,9
Pescuit și piscicultură	0,1	0,1	-	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	-	-
Industrie din care:	94,4	78,9	62,2	65,2	69,8	69,5	65,0	65,7	64,8	61,1	59,5
Industrie extractivă	3,5	2,7	2,8	2,9	2,6	2,6	2,8	2,9	3,0	3,1	3,0
Industrie prelucrătoare	85,4	71,2	53,4	56,6	61,9	62,3	57,9	58,4	57,6	53,8	53,2
Energie electrică și termică, gaze și apă	5,5	5,0	6,0	5,7	5,3	4,6	4,3	4,4	4,2	4,2	3,3
Construcții	12,3	8,5	8,8	7,5	10,9	12,8	9,5	9,7	10,9	11,9	14,3
Comerț	17,1	20,4	21,4	20,0	26,0	27,5	27,5	28,2	30,4	33,4	29,9
Hoteluri și restaurante	5,3	3,2	2,7	2,5	2,8	3,3	4,6	3,9	4,0	4,3	4,9
Transport, depozitare și comunicații	15,5	13,6	11,1	8,7	9,3	9,4	10,5	10,1	11,1	11,7	12,6
Activități financiare, bancare și de asigurări	1,2	1,7	2,3	1,7	1,6	1,6	1,6	1,9	1,9	2,2	2,6
Tranzacții imobiliare, închirieri și servicii prestate întreprinderilor	9,6	7,5	3,5	4,0	3,9	5,1	6,4	5,7	6,1	6,6	8,1
Administrație publică	3,0	3,0	2,6	2,8	2,8	3,5	3,6	3,4	3,7	4,3	4,7
Învățământ	10,9	12,2	13,5	12,6	11,4	11,6	11,8	12,1	12,1	12,6	12,6
Sănătate și asistență socială	10,0	9,8	10,4	10,5	11,4	11,5	12,0	12,2	12,5	12,5	12,8
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	6,2	6,4	4,1	3,6	3,7	4,7	5,9	6,2	6,1		

**Șomerii înregistrați și rata șomajului**

Anii	Șomerii înregistrați la Agenția pentru ocuparea forței de muncă (număr persoane)	din care: femei (număr persoane)	Rata șomajului - total - (%)	Rata șomajului - femei - (%)
1991	6.503	3.971	2,2	2,7
1995	37.087	20.685	12,5	14,9
2000	18.887	8.058	7,1	6,4
2001	15.488	6.434	6,1	5,2
2002	16.554	6.256	6,4	5,1
2003	17.360	7.139	6,7	6,0
2004	10.736	4.793	4,4	4,2
2005	11.473	4.965	4,6	4,3
2006	13.082	5.598	5,2	4,8
2007	10.691	4.675	4,3	4,0
2008	11.607	5.245	4,7	4,6

Conform recensământului din 2002 situația forței de muncă la nivelul municipiului indică:

- populația activă este de 66.461 de persoane, reprezentând 42,29% din populația totală a municipiului;
- populația ocupată este de 61.409 de persoane, reprezentând 40,92% din populația totală a municipiului.

Analizând datele statistice se constată o scădere a numărului total de salariați de la 67.779 în anul 1998 la 55.143 în 2005. Această scădere este determinată de fenomenul migrației forței de muncă, dar și de schimbările care au intervenit la nivelul fostelor întreprinderi de stat. Fenomenul se reflectă și la nivelul indicelui de șomaj, care în perioada 2002-2003 se ridică la 6,72%. În perioada 2005-2007 se constată o ușoară creștere a numărului de salariați și o scădere a ratei șomajului până la 4,28%.

Forța de muncă

	2005	2006	2007
Salariați – total – număr mediu	55.143	55.928	58.655
Număr mediu salariați în agricultură	129	136	219
Număr mediu salariați în industrie	20.424	19.531	18.893
Număr mediu salariați în energie electrică și termică, gaze și apă	1.837	1.753	2.553
Număr mediu salariați în construcții	4.106	4.463	4.909
Număr mediu salariați în comerț	8.335	9.163	10.450
Număr mediu salariați în transport și poștă	3.996	3.900	4.036
Număr mediu salariați în activități financiare, bancare și de asigurări	1.195	1.202	1.414
Număr mediu salariați în administrație publică	1.406	1.496	2.057
Număr mediu salariați în învățământ	4.327	4.477	4.514
Număr mediu salariați în sănătate și asistență socială	5.506	5.687	7.045



Numărul total de salariați din municipiu este de 58.655 de persoane, reprezentând 40,19% din care:

- salariați în industrie – 32,21%;
- salariați în agricultură – 0,37%;
- salariați în construcții – 8,36%;
- salariați în comerț – 17,81%;
- salariați în poștă și telecomunicații – 4,35%;
- salariați în activități financiare, bancare și de asigurare persoane – 3,50%;
- salariați în administrație publică -3,5%;
- salariați în învățământ – 6,79%;
- salariați în sănătate și asistență socială - 12,01%.

Marea majoritate a populației active, respectiv 50% este angajată în industrie și comerț, urmată de învățământ, administrație și sănătate.

Din punct de vedere a pregătirii forței de muncă se evidențiază:

- 12,75% populație cu studii superioare;
- 69,54% populație cu studii medii;
- 9,53% populație cu studii primare;
- 2,27% populație fără școală absolvită.

În ceea ce privește situația **șomajului** în Tîrgu-Mureș, un factor îmbucurător este scăderea șomerilor începând cu anul 2005. Diminuarea ratei șomajului începând cu anul 2004 față de 2003 reflectă o creștere a ratei de ocupare a populației din municipiu, și implicit a creșterii nivelului de trai. În perioada 2002 – 2008, cel mai ridicat nivel al ratei șomajului s-a înregistrat în 2003 ajungând la 6,72%, iar cel mai scăzut în 2004, ajungând la 4,12%. În anul 2008 rata șomajului a ajuns la 4,66%, cu 0,38 puncte mai mult decât în 2007 și 0,62 puncte mai puțin decât în 2006.

Din totalul șomerilor înregistrați în anul 2008, au fost 3.330 șomeri indemnizați și 8.277 șomeri neindemnizați. Numărul șomerilor indemnizați a scăzut față de anii 2002-2005 (cu aproximativ 2.000 de persoane), dar a crescut față de 2007 cu 337, în timp ce numărul șomerilor neindemnizați a crescut cu 1.008 persoane. Ponderea șomerilor neindemnizați în numărul total al șomerilor este de 28,68% în 2008.

Numărul șomerilor și rata șomajului la nivelul municipiului Tîrgu-Mureș

Numărul șomerilor înregistrați – total	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beneficiari de ajutor de șomaj și de ajutor de integrare profesională – total	5.462	5.735	5.030	4.984	3.892	2.993	3.330
Beneficiari de alocație de sprijin – total	4.504	670	11	-	-	-	-
Beneficiari de plăți compensatorii	398	28	32	-	-	-	-
Persoane aflate în evidența AJOFM – total	16.554	17.360	10.736	11.473	13.082	10.691	11.607
Rata șomajului – total (%)	6,46	6,72	4,12	4,68	5,28	4,28	4,66



La sfârșitul lunii iulie 2009, rata șomajului înregistrată la nivel național a fost de 6,3%, mai mare cu 2,7 puncte procentuale decât cea din luna iulie a anului 2008 și mai mare cu 0,3 puncte procentuale decât cea din luna iunie a anului 2009.

Numărul total de șomeri înregistrați la finele lunii iulie, de 572.562 persoane, a crescut cu 23.632 persoane față de cel înregistrat la finele lunii anterioare.

Din totalul șomerilor înregistrați, 308.285 au fost șomeri indemnizați și 264.287 neindemnizați, numărul celor indemnizați crescând cu 23.804 persoane, iar numărul celor neindemnizați cu 5.628 persoane față de luna precedentă.

Numărul de șomeri a crescut în 39 de județe, creșterile cele mai importante înregistrându-se în județele Prahova (1.765 persoane), Dolj (1.442 persoane), Iasi (1.343 persoane), Brașov (1.241 persoane), Sibiu (1.150 persoane), Argeș (1.110 persoane), Timiș (1.060 persoane), Mureș (1.050 persoane), Dâmbovița (1.007 persoane). Scăderi ale numărului de șomeri se înregistrează în Municipiul București (105 persoane) și în județele Vaslui (1.317 persoane) și Bacău (952 persoane). Județele cu cea mai mare pondere a șomerilor neindemnizați din numărul total al șomerilor sunt: Mehedinți (69,64%), Dolj (64,79%), Teleorman (64,73%), Vrancea (63,58%), Iași (62,32%), Galați (61,89%) și Călărași (61,81%).

Șomajul înregistrat la nivelul județelor din care fac parte orașele poli de dezvoltare urbană în România (iulie 2009) arată că Tîrgu-Mureș este pe locul 6, cu un număr de șomeri de 5.443, și rata șomajului înregistrat de 6,2%.

1. Oradea	4,5%	8. Sibiu	6,7 8%
2. Satu-Mare	4,9	9. Râmnicu Vâlcea	6,8%
3. Baia Mare	5,3%	10. Pitești	7,7%
4. Arad	5,7%	11. Bacău	8,2%
5. Suceava	5,8%	12. Deva	9,2%
6. Tîrgu-Mureș	6,2%	13. Galați	9,5%
7. Brăila	6,3%		

Produsul Intern Brut (PIB) în județul Mureș

	<i>- prețuri curente-</i>									
	1998 ¹⁾	1999 ¹⁾	2000 ¹⁾	2001 ¹⁾	2002 ²⁾	2003 ²⁾	2004 ²⁾	2005 ²⁾	2006 ²⁾	2007
	miliarde lei	miliarde lei	miliarde lei	miliarde lei	Milioane RON	Milioane RON	Milioane RON	Milioane RON	Milioane RON	Milioane RON
Județul Mureș	11.645,1	16.315,1	24.030,6	35.265,2	3.975,3	5.438,6	6.213,5	6.888,0	8.174,1	9.440,8

Direcția Județeană de Statistică Mureș informează că efectivul salariaților la sfârșitul lunii mai 2009 a fost de 132.406 persoane, nivel mai scăzut decât la sfârșitul anului precedent (-3.908 persoane) și decât cel înregistrat în luna mai 2008 (-6.287 persoane).

La sfârșitul lunii mai 2009, numărul șomerilor înregistrați a fost de 14.188 persoane, cu 3.558 persoane mai mult decât în luna corespunzătoare a anului precedent, fapt reflectat într-o rată a șomajului de 5,7%, în creștere cu 1,4 puncte procentuale față de cea de la sfârșitul lunii mai 2008.

Câștigul salarial mediu nominal a înregistrat o creștere semnificativă, cifrându-se în luna mai 2009 la 1.540 RON brut, cu 12,0% mai mult decât în luna mai 2008 (+165 RON) și 1.139 RON net (+11,3%; +116 RON).

Totodată, indicele câștigului salarial real, calculat ca raport între indicele câștigului salarial nominal net și indicele prețurilor de consum, a crescut cu 5,1% în luna mai 2009 comparativ cu aceeași lună a anului anterior.



Căștigul salarial nominal mediu net lunar, pe activități ale economiei naționale (CAEN Rev.1)

Anii	lei / salariat											
	1991	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005 ^{*)} -RON-	2006 ^{*)} -RON-	2007 ^{*)} -RON-	2008 ^{*)} -RON-	
Total economie	7.186	189.093	1.959.080	2.734.030	3.497.464	4.629.628	5.634.486	671	784	950	1.133	
Agricultură, vânătoare și silvicultură	6.435	161.508	1.637.903	2.172.748	2.862.558	3.592.431	4.363.337	506	548	676	-	
din care: agricultură; vânătoare	483	625	843	
silvicultură; exploatare forestieră	640	768	1.142	
Pescuit și piscicultură	7.637	176.242	1.421.312	2.187.260	2.748.969	3.513.888	4.008.231	427	463	605	752	
Industrie – total din care:	7.072	200.147	2.095.317	2.786.718	3.504.278	4.727.187	6.290.399	707	791	991	1.184	
Industrie extractivă	10.559	351.379	4.246.497	4.858.986	7.459.872	8.444.148	10.468.501	1.101	1.680	2.050	2.555	
Industrie prelucrătoare	6.794	185.709	1.826.899	2.472.018	3.077.939	4.234.990	5.786.778	625	673	836	983	
Energie electrică și termică, gaze și apă	9.455	313.068	3.266.919	477.906	5.860.879	7.735.111	9.123.950	1.361	1.479	1.726	2.295	
Construcții	7.827	213.355	1.724.401	2.675.840	3.431.464	4.025.489	5.174.385	516	630	746	944	
Comerț	6.917	150.044	1.490.653	1.915.456	2.440.693	3.748.972	3.364.214	444	585	743	783	
Hoteluri și restaurante	5.998	120.939	1.263.546	1.757.367	2.002.113	3.330.931	3.659.847	448	474	532	763	
Transport, depozitare și comunicații	8.835	234.298	2.148.249	3.493.939	4.832.316	6.168.908	6.420.010	704	867	1.012	-	
din care: transport și depozitare	871	1.016	1.221	
poștă și telecomunicații	849	997	1.210	
Intermedieri financiare	8.847	377.071	4.715.495	6.867.226	9.217.420	10.992.916	13.927.861	1.630	1.688	2.058	2.798	
Tranzacții imobiliare și alte servicii	7.572	130.027	1.829.532	2.527.678	3.242.531	4.406.509	4.904.449	524	711	772	1.046	
Administrație publică	7.609	203.726	2.753.103	3.693.024	4.814.803	6.442.546	7.402.867	1.018	1.416	1.894	2.339	
Învățământ	7.236	189.862	1.905.385	2.749.270	3.842.985	4.688.744	5.791.075	782	950	1.019	1.318	
Sănătate și asistență socială	8.152	159.539	1.705.934	2.768.672	3.280.447	4.279.251	5.335.973	713	855	977	960	
Celelalte activități ale economiei naționale	5.884	142.995	1.711.275	2.400.321	4.031.922	4.171.696	5.241.443	608	658	758	981	

Drept urmare, se impune adoptarea unor politici sociale de descurajare a șomajului și de încadrare în câmpul muncii a cât mai multor persoane din municipiu, dar și din județ în ansamblul său. Asigurarea persoanelor cu locuri de muncă reprezintă cea mai eficientă cale de asigurare împotriva riscului de sărăcie și excluziune socială, dar și o premisă pentru dezvoltarea afacerilor la nivel de municipiu, și, per ansamblu, la dezvoltarea și modernizarea municipiului Tîrgu-Mureș.

În plus, după cum arată sondajele, primăria este instituția publică a cărei activitate vizează direct locuitorii, în care cetățenii României au cea mai mare încredere în ceea ce privește satisfacerea nevoilor și așteptărilor. Astfel, primăria municipiului Tîrgu-Mureș are un avantaj considerabil și beneficiază de încrederea populației orașului pentru a satisface nevoile populației și pentru a propune și implementa proiecte investiționale care vor satisface așteptările locuitorilor.

Încrederea oamenilor în instituții descrie curbe aflate în zona critică, excepție face, însă, primăria, a cărei vizibilitate în plan local este mai mare decât a oricărei alte instituții și al cărei contact direct cu oamenii este în mare măsură posibil.

22. Administrația publică locală

Municipiul Tîrgu-Mureș este persoană juridică de drept public, care are ca obiectiv administrarea eficientă a resurselor comunității. Autoritățile administrației publice prin care se realizează autonomia locală în municipiu sunt Consiliul Local, ca autoritate deliberativă, și Primarul, ca autoritate executivă. Consiliul local și Primarul au fost aleși în urma alegerilor



locale din data de iunie 2008 pentru o perioadă de 4 ani, în condițiile prevăzute de Legea privind alegerile locale. Competențele și atribuțiile autorităților administrației publice locale sunt stabilite prin Legea nr. 215 din 2001 a administrației publice locale. În relațiile dintre autoritățile administrației publice locale și Consiliul Județean, pe de o parte, precum și între Consiliul Local și Primar, pe de altă parte, nu există raporturi de subordonare.

Consiliul local are inițiativa și hotărăște, în condițiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care sunt date prin lege în competența altor autorități publice, locale sau centrale. Își exercită atribuțiile prin hotărâri de Consiliu Local, luate în ședințe de lucru organizate lunar, după ce în prealabil propunerile au fost analizate în comisii de specialitate.

Municipiului Tîrgu-Mureș este condus de un primar și doi viceprimari având o structură organizatorică funcțională, care permite desfășurarea de activități complexe.

Primarul, viceprimarii, secretarul municipiului, împreună **cu aparatul de specialitate al Primarului** constituie **Primăria Municipiului**, instituție publică cu activitate permanentă care asigură ducerea la îndeplinire a prevederilor Constituției, ale legilor țării, ale decretelor Președintelui României, ale hotărârilor Guvernului, ale actelor emise de ministere și alte autorități ale administrației publice centrale, ale hotărârilor Consiliului județean, ale Consiliului local și soluționează problemele curente ale colectivității. Asigură respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor. **Primarul** este autoritatea executivă a administrației publice prin care se realizează autonomia locală în municipiu.

Primăria municipiului este structurată astfel:

STRUCTURA ORGANIZATORICĂ

Structura organizatorică a aparatului de specialitate al Primarului, direcțiilor, serviciilor, birourilor și compartimentelor cuprinde:

PRIMAR

- Serviciul audit public intern
- Compartimentul control și relații cu asociațiile de proprietari
- Serviciul investiții și control investiții
- Unitatea locală de monitorizare

DIRECȚIA COMUNICARE, PROGRAME DE FINANȚARE INTERNAȚIONALĂ ȘI RESURSE UMANE

- Serviciul relații publice, interne și internaționale;
- Serviciul programe de finanțare internațională;
- Serviciul informatică și relații cu publicul;
- Serviciul salarizare și resurse umane;
- Serviciul logistică;
- Compartimentul asistență romi

Atribuții

- Menținerea și dezvoltarea relațiilor externe ale municipalității; inițierea unor noi relații internaționale, fie cu orașe, fie cu organisme internaționale; crearea modalităților și mijloacelor de promovare a municipiului;
- Accesarea unor programe de finanțare interne și externe; elaborarea de proiecte pentru obținerea de finanțări și implementarea acestora;
- Coordonarea procesului de informatizare, programare și dezvoltare de aplicații software necesare serviciilor din cadrul Primăriei și dezvoltarea, actualizarea sau implementarea unor noi pachete de programe care să permită informatizarea activităților desfășurate.

DIRECȚIA ECONOMICĂ

- Serviciul de stabilire, încasare impozite și taxe
- Serviciul de urmărire și executare silită persoane fizice și juridice



- Serviciul buget contabilitate (Control financiar intern)
- Serviciul concesiuni, închirieri, vânzări și respectarea disciplinei contractuale

Atribuții

- Urmărește încasarea veniturilor bugetului local constituind impozite, taxe și contribuții prevăzute de lege; înregistrarea în contabilitate a elementelor de activ, a creanțelor și datoriilor, a plăților de casă și a cheltuielilor efective;
- Încheierea de contracte de concesiune terenuri, în urma organizării licitațiilor sau în baza hotărârilor de Consiliu Local; reglementarea ocupării temporare și permanente a terenurilor aparținând domeniului public;
- Încasarea la bugetul local a impozitelor și taxelor locale prevăzute la art.248 din Codul Fiscal, precum și a amenzilor acordate de Poliția Rutieră, Poliția Comunitară, și al taxelor instituite prin hotărâri de Consiliu Local;
- Stabilirea impozitelor și taxelor locale pentru contribuabilii persoane juridice și persoane fizice;
- Organizarea achizițiilor publice pentru municipiu și încheierea contractelor de achiziție publică;

ARHITECT ȘEF

- Serviciul autorizări și disciplină în construcții
- Serviciul urbanism, amenajarea teritoriului și gestiune date urbane

Atribuții

- Coordonarea procesului de dezvoltare urbană în vederea dezvoltării urbanistice armonioase a municipiului, prin aplicarea strategiei impuse de planurile de sistematizare aprobate;
- Verificarea documentațiilor ce stau la baza eliberării certificatelor de urbanism și autorizațiilor de construire; executarea lucrărilor de întocmire, aprobare și eliberare a autorizațiilor de construire, a avizelor legale necesare autorizațiilor de construire, a Planurilor Urbanistice de Zonă și de Detaliu;
- Autorizații de construire pentru: bransamente apă-canal, gaz metan, energie electrică, telefonică și termică, amenajări parcuri, organizări de șantier, protecția mediului.

SERVICIUL INVESTIȚII

- Fundamentarea și gestionarea eficientă a fondurilor alocate pentru realizarea obiectivelor de investiții finanțate de la bugetul local;
- Coordonarea lucrărilor de investiții de mare anvergură la nivelul municipiului;

II. VICEPRIMAR 1

DIRECȚIA ACTIVITĂȚI SOCIALE, CULTURALE ȘI PATRIMONIALE

- Serviciul activități culturale, sportive și de tineret și locativ;
- Serviciul autorizări și control activități economice;
- Compartimentul spațiu locativ și spații cu altă destinație;
- Compartimentul de evidență și gestiune patrimoniu sănătate, învățământ și culte

Atribuții

- Activitatea de monitorizare transport, societăți comerciale și regii autonome; unitate de implementare a proiectelor și management, verificarea respectării normelor legale cu privire la activitățile comerciale pe domeniul public și asigurarea unui comerț civilizată;
- Autorizații pentru desfășurarea de către persoane fizice a unor activități economice în mod independent, precum și pentru înființarea și funcționarea de asociații familiale;
- Organizarea de evenimente culturale, colaborarea cu instituțiile de cultură; asigurarea de servicii pentru ONG-uri; coordonarea activităților sportive, organizarea de competiții și manifestări sportive; propunerea și realizarea de strategii de dezvoltare și eficientizare a activităților sportive desfășurate în municipiu;



- Acordarea de locuințe sociale unor persoane sau familii cu situația economică care nu permite accesul la o locuință în proprietate.

Serviciul Public de Asistență Socială: este furnizor de servicii sociale, având responsabilitatea dezvoltării și diversificării prioritare a serviciilor de asistență și îngrijire comunitară; asigurarea de servicii care permit menținerea persoanei în mediul propriu de viață, în familie și comunitate; realizarea la nivel local a măsurilor de asistență socială în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap, precum și a oricăror persoane aflate în nevoie; sprijinirea persoanelor vârstnice din municipiu, prin acordarea de servicii socio-medicale; oferirea de servicii sociale cu caracter primar, având drept scop prevenirea sau limitarea unor situații de dificultate ori vulnerabilitate care pot duce la separarea copilului de familie;

Coordonează activitatea Dispeceratului Integrat de Urgență – 112

Dispeceratul Integrat de Urgență Mureș 112 este un serviciu independent înființat în structura Primăriei municipiului Tîrgu-Mureș, în baza Hotărârii Consiliului Local municipal nr. 87/25.05.2000. Instituția funcționează din data de 9 martie 2001, având ca obiect de activitate preluarea, înregistrarea (audio și în format electronic), triajul urgențelor pe coduri, transmiterea datelor către subdispecerate, coordonarea și urmărirea activității (prin satelit a autospecialelor dotate cu GPS, menținerea legăturii radio sau telefonice cu toate autospecialele și subdispeceratele). Dispeceratul preia apelurile medicale de urgență (pentru Serviciul de Ambulanță Județean și S.M.U.R.D.), cele specifice serviciilor comunitare de intervenție: Poliție, Pompieri, Jandarmerie și Protecție Civilă.

Administrația Creșelor: se ocupă cu îngrijirea, supravegherea și educarea copiilor cu vârsta între 0 – 3 ani în cadrul a 5 creșe.

Grădina Zoologică:

Administrarea grădinii zoologice prin întreținerea și conservarea colecției de animale din grădina zoologică; întreținerea și conservarea parcului ca destinație turistică și spațiu de recreere pentru locuitorii municipiului.

III. VICEPRIMAR 2

Administrația domeniului public

- Modernizare, reparații străzi, activități de reparații, întreținere, reabilitare și modernizare a instituțiilor de învățământ preuniversitar de stat și a instituțiilor de cultură finanțate de la bugetul local;
- Administrarea eficientă a zonelor verzi, parcurilor, scuarurilor și a locurilor de joacă pentru copii; asigurarea iluminatului public în municipiu;
- Asigurarea salubrității domeniului public și privat al municipiului și a respectării contractelor de salubritate; asigurarea unui trafic rutier și pietonal optim;
- organizarea și desfășurarea activității privind gestionarea câinilor fără stăpân din municipiu, dar și din alte localități; respectarea Regulamentului de creștere și deținere a animalelor domestice și a păsărilor de curte în municipiu.

Poliția Comunitară: asigură ordinea și liniștea publică în zonele și locurile stabilite prin planul de pază și ordine publică; previne și combate încălcarea normelor legale privind curățenia localităților și comerțul stradal, precum și alte fapte stabilite prin hotărâri ale Consiliului Local; asigură paza obiectivelor și a bunurilor de interes public și privat stabilite de Consiliul Local, conform planurilor de pază și ordine publică. Activitatea Poliției Comunitare se realizează în interesul persoanei, al comunității, al asigurării pazei și protecției obiectivelor de interes public local, exclusiv pe baza și în executarea legii.

Serviciul de utilități municipale: asigură administrarea Cetății Medievale, Platoul Cornești, Cimitire

Prin tradiție, Cetatea a devenit spațiul de desfășurare a unor manifestări culturale de referință. Aici se desfășoară sărbătoarea „Zilelor Tîrgumureșene”, manifestare ce reunește



anual peste 80.000 de participanți. De-a lungul anului, tot incinta Cetății găzduiește și „Festivalul Berii”, „Sărbătoarea Vinului și a Mustului”, „Orășelul Copiilor”, precum și alte evenimente de interes pentru locuitorii orașului.

Are în subordine Casa de Cultură „Mihai Eminescu”

Administrația Serelor, parcurilor și zonelor verzi

Sera de Flori și Zone Verzi aparține, organizatoric, Primăriei municipiului Tîrgu-Mureș. Situată în partea nord-vestică a municipiului, Sera de Flori și Zone Verzi ocupă o suprafață totală de 7,5 ha teren arabil, din care 1,5 ha seră acoperită.

Obiect de activitate:

- producerea materialului dendro-floricol necesar înfrumusețării parcurilor existente în municipiul Tîrgu-Mureș;
- plantarea și întreținerea celor 16.000 mp de ronduri, rabate și jardiniere;
- întreținerea – cosit, greblat, udat, transportat – celor 75 de ha de spații verzi de pe raza orașului;
- întreținerea mobilierului specific existent în dotarea parcurilor din municipiul Tîrgu-Mureș.

Sera de Flori și Zone Verzi cultivă anual un număr de 70-75 de specii floricole și 23 de specii dendrologice. Cantitatea de plante floricole și dendrologice produsă anual este de 350 – 450 de mii de fire, cantitate ce acoperă în întregime necesitățile municipiului. Excedentul floricol și dendrologic produs este destinat vânzării atât prin cele trei magazine proprii, precum și prin intermediul pieței libere.

Complexul de agrement și sport „Mureșul” și Casa de oaspeți

Complexul de Agrement și Sport „Mureșul”, cunoscut în plan local și sub denumirea de „Week-End”, a fost amenajat și utilizat încă de la finele secolului al XIX-lea, în jurul unui fost braț mort al râului Mureș. Complexul a pornit de la un bazin de canotaj, ajungând în prezent să cuprindă alte patru bazine, de dimensiuni și adâncimi diferite, destinate atât înotătorilor, cât și celor care nu au deprins încă înotul. Complexul oferă posibilitatea închirierii unor ambarcațiuni pentru bazinul de canotaj, cât și alte echipamente pentru desfășurarea unor activități sportive. Sunt amenajate terenuri de mini-fotbal, baschet, handbal, volei, tenis, precum și pentru alte activități recreative. În sezonul estival, își petrec timpul liber în medie 6.000 de persoane/zi. În cursul verii au loc diverse spectacole în aer liber, discoteci, concursuri și reprezentații sportive.

Serviciul voluntar pentru situații de urgență

DIRECȚIA JURIDICĂ, CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ LOCALĂ:

- Serviciul juridic și contencios administrativ;
- Serviciul autoritate tutelară;
- Serviciul fond funciar și registrul agricol;
- Serviciul relații cu consilierii, secretariat, evidență alegători și arhivă

Atribuții

- Reprezentarea municipiului, a Consiliului Local, a Primarului în fața instanțelor de judecată; organizarea ședințelor Consiliului Local, acordarea de asistență juridică compartimentelor de specialitate; efectuarea de anchete sociale;
- colaborează cu Direcția pentru urmărirea cu ajutorul specialiștilor din agricultură cultivarea suprafețelor de teren de către proprietari, aplicând prevederile legale. De asemenea, pentru emiterea Titlurilor de proprietate.

Serviciul Public Comunitar de Evidență a Persoanei: primește și soluționează cererile cetățenilor pe probleme specifice de evidență a persoanelor din municipiul, cât și din unele localități învecinate;



Serviciile publice subordonate direct Consiliului Local sunt:

Serviciul Administrare Piețe: organizarea comerțului cu amănuntul și a prestărilor de servicii în cadrul piețelor publice și a platformelor comerciale din municipiu, în condiții de protecție optimă a consumatorilor și de concurență loială între agenții economici.

- **Universitatea populară**

REGII AUTONOME ȘI SOCIETĂȚI DE INTERES COMUNITAR

S.C. COMPANIA AQUASERV S.A.

Obiect de activitate:

- captarea, tratarea și distribuția apei potabile; colectarea și epurarea apelor uzate;
- bransamente de apă și canal; desfundări canale interioare; verificări metrologice.

S.C. ENERGOMUR S.A.

Obiect de activitate:

- producerea și distribuirea energiei termice sub formă de agent termic de încălzire, respectiv de apă caldă, și consum în cvartalele de locuințe din municipiul Tîrgu-Mureș.

S.C. SALUBRISERV S.A.

Obiect de activitate:

- salubritatea stradală și transportul deșeurilor; strângerea și curățarea noroiului și a zăpezii, spargerea și colectarea gheții de pe străzi și trotuare; măturarea și spălarea manuală sau mecanică a străzilor și trotuarelor; administrarea rampei de deșeuri a municipiului Tîrgu-Mureș.

S.C. LOCATIV S.A.

Specificul societății constă în coordonarea activității unor grupuri de experți specializați în închirieri de locuințe sau de spații cu altă destinație decât locuințe, proiectare, marketing locativ, precum și întreținere și intervenții.

Orașe înfrățite cu municipiul Tîrgu-Mureș

Municipiul Tîrgu-Mureș se află în relații de parteneriat sau de înfrățire cu 9 orașe: Bournemouth (Anglia), Ilmenau (Germania), Szeged, Kecskemet, Budapesta – sectorul XI, Zalaegerszeg, Baja (Ungaria), Chișinău (Moldova) și Guzelcamli (Turcia). Aceste relații se concretizează printr-o permanentă colaborare în plan economic, social, tehnic și cultural, prin schimburi de experiență, parteneriate între societățile comerciale, acțiuni organizate în comun.

PROIECTE

Procesul de dezvoltare a municipiului Tîrgu-Mureș ca oraș modern a luat amploare începând cu anul 2000. Strategia de dezvoltare a orașului s-a axat pe patru elemente cheie:

- Planificarea și prioritizarea investițiilor de mare anvergură;
- Deschiderea administrației către investiții prin utilizarea instrumentelor financiare de genul obligațiunii municipale, credite bancare, parteneriat public-privat;
- Tranziția de la administrarea resurselor financiare pe baza managementului de buget la administrarea pe baza managementului prin proiecte;
- Implicarea societății civile și a întreprinzătorilor locali în procesul de dezvoltare a municipiului.

În acest sens s-a promovat o politică investițională, iar activitatea departamentelor din cadrul Primăriei a fost concentrată pe următoarele direcții de acțiune:

- armonizarea planificării spațiale cu planificarea socio-economică în contextul protejării mediului;
- corelarea planificării multianuale a investițiilor cu procesul de planificare strategică;



- procesul de planificare strategică urbană a devenit activitate sistematică și la nivelul cartierelor;
- program complex de investiții direcționate pe reabilitarea rețelei stradale la nivelul arterelor principale, dar și la nivelul cartierelor;
- atragerea fondurilor prin programe guvernamentale și proiecte europene;
- reabilitarea și amenajarea spațiilor verzi, parcurilor de agrement și joacă pentru copii;
- amenajarea unor zone de agrement;
- construire de minicartiere și locuințe sociale pentru tineri;
- reabilitarea fațadelor clădirilor în zona centrală a orașului;
- reabilitarea termică a blocurilor de locuit;
- modernizarea sistemului de termoficare;
- modernizarea și dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare;
- modernizarea instituțiilor de învățământ;
- asigurarea unui sistem integrat de servicii sociale și locative pentru persoanele aflate în stare de dificultate;
- asigurarea serviciilor eficiente de salubritate la nivelul municipiului;
- retrocedarea terenurilor și clădirilor de patrimoniu ale orașului;
- modernizarea serviciilor de transport local pentru cetățeni, oferind condiții de confort și siguranță;
- paza și ordinea la nivelul municipiului;
- dezvoltarea relațiilor de cooperare cu orașe din Europa;
- promovarea municipiului în cadrul unor evenimente de anvergură de interes regional.

Primăria municipiului Tîrgu-Mureș este interesată să implice și să cointerezeze investitorii în promovarea unor servicii moderne, la standarde înalte, în interesul orașului, precum și în realizarea unor investiții generatoare de locuri de muncă. În acest sens, li se oferă celor interesați posibilitatea amenajării unui parc de distracții, cât și concesionarea unor terenuri pentru implementarea unor proiecte specifice sportului, agrementului și divertismentului.

- Modernizarea Complexului de Agrement și Sport „Mureșul”;
- Construirea Cartierului „Belvedere”;
- Modernizarea străzii Gheorghe Doja – segment din E60;
- Construirea pasajului subteran din zona centrală a orașului;
- Reabilitarea termică a unui număr de 44 blocuri;
- Modernizarea sistemului de termoficare;
- Modernizarea unităților de învățământ;
- Crearea Dispeceratului Integrat de Urgență;
- Construirea de locuințe pentru tineri – ANL;
- Construirea a 40 de apartamente pentru rromii din Valea Rece;
- Modernizarea blocurilor din Rovinari.

Anul	Autorități publice și executive	Învățământ	Cultură și religie	Asistență Socială	Locuințe, servicii dezvoltare publică	Protecția mediului	Transporturi	TOTAL
2004	612.049	688.070	-	209.941	6.490.313	-	2.000.486	10.000.859
2005	381.740	476.417	-	30.645	13.849.056	-	3.023.133	17.765.703
2006	361.077	840.051	65.921	120.516	3.387.976	26.186	5.358.726	34.861.970
2007	600.084	2.874.105	1.497.662	1.789.573	4.385.331	3.916.389	7.108.088	22.281.493
2008	305.097	3.851.514	2.988.985	2.400.221	5.336.595	1.210.316	4.950.139	21.620.346
2009	563.430	5.134.163	474.941	2.545.867	3.950.211	4.561.653	7.456.899	24.863.887
Total	2.823.477	13.864.320	5.027.509	7.096.763	37.399.482	9.714.544	29.897.471	131.394.258



Volumul investițiilor în perioada 2004-2009 este estimat la **131.394.258 lei** din care:

- Investițiile în locuințe se situează pe primul loc cu **37.399.482 lei**;
- Investițiile în lucrări de infrastructură rutieră **29.897.471 lei**;
- Investițiile în lucrări de reabilitare a unităților de învățământ **13.864.320 lei**.

În această perioadă se poate observa o creștere semnificativă și continuă a veniturilor proprii ale Primăriei Tîrgu-Mureș, ceea ce determină posibilitatea investirii unui anumit procent din aceste venituri și pentru implementarea de noi proiecte investiționale pentru beneficiul orașului și a locuitorilor săi.

Putem observa că domeniile în care s-a investit cel mai mult, dar și care solicită cele mai multe investiții sunt locuințele, dezvoltarea urbană a orașului, iar pe de altă parte, sunt transporturile și comunicațiile cu o pondere de 62%.

Din anul 2006 semnificativ este faptul că se alocă sume pentru investiții în domenii noi, cum ar fi cultura, recreerea și religia, ceea ce indică ridicarea standardelor de viață a locuitorilor din Tîrgu-Mureș și modernizarea orașului în vederea ralierei lui la standardele Uniunii Europene.



C. Analiza SWOT 2007-2013

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Poziționarea în teritoriu	
<ul style="list-style-type: none"> - Așezare centrală, prin care se realizează conexiuni cu celelalte orașe și județe din regiune; municipiul Tîrgu-Mureș asigură distanțele cele mai scurte pentru crearea de centre logistice; - Noduri importante de transport rutier și feroviar datorită situării în centrul României; - Rețea hidrografică bogată, cu potențial energetic; - Județul Mureș este traversat de Drumul european E60 (București – Oradea – Budapesta – Viena); - Face parte dintr-o regiune mediu-dezvoltată în care poate deține un rol coordonator; - Municipiul are o climă continentală temperată; - Permanent centru de atracție turistică, datorită monumentelor istorice și arhitectonica orașului; - Zonă cu risc seismic redus. 	<ul style="list-style-type: none"> - Datorită configurației specifice a reliefului, accesul rutier și feroviar se realizează doar în anumite culoare de trecere; - Situat în afara principalelor trasee de transporturi feroviare; - Imposibilitatea extinderii pe orizontală a municipiului.
Populația și forța de muncă	
<ul style="list-style-type: none"> - Concentrarea mai multor naționalități, interferențe culturale, lingvistice și religioase cu o mare varietate de tradiții și obiceiuri; - Rețea de educație și formare profesională bine reprezentată pentru toate nivelele de calificare; - Centru universitar cu tradiție; - Resurse umane cu calificare variată; - Forță de muncă înalt calificată; - Prezența învățământului superior, în special a celui medical; - Există un echilibru aproximativ între numărul de femei și bărbați: 76.303 femei și 68.503 bărbați la nivelul anului 2008; - Datele statistice ale anului 2008 indică o populație stabilă de 147.806 locuitori; - Rata șomajului este scăzută, fiind la 30.12.2008 de 4,66%, mult sub media națională de 6,2%; - Numărul șomerilor a scăzut de la 5.462 în 2002 la 3.330 în 2008. 	<ul style="list-style-type: none"> - Amplificarea migrației care cuprinde în special populația tânără; - Sporul natural negativ și procesul de îmbătrânire a populației; - Prognoze demografice care evidențiază reducerea numărului de locuitori și schimbarea structurii pe grupe de vârste; - Nivel scăzut al investițiilor în capital uman; - Decalaj între pregătirea oferită de școală și cerințele pieții muncii; - Dificultati de integrare și reintegrare socio-profesională a grupurilor dezavantajate – romi, persoane peste 45 de ani, șomeri de lungă durată, persoane cu dizabilități, persoane instituționalizate, etc.
Infrastructura edilitară și dezvoltare urbană	
<ul style="list-style-type: none"> - Rețea de transport rutier (E60, DN13); - Existența aeroportului internațional Tîrgu-Mureș; - Existența unei rețele de cale ferată satisfăcătoare; - Rețea de distribuție a gazelor naturale bine dezvoltată; - Modernizarea echipamentelor de telecomunicații și extinderea telefoniei fixe și mobile; - Implementarea proiectului ISPA de către Aquaserv SA, privind modernizarea Uzinei de apă, extinderea rețelei de alimentare cu apă potabilă și canalizare și reabilitarea Stației de epurare Cristești; - Rețea de telecomunicații extinsă; - Grad ridicat de urbanizare; - Localitate cu importanță istorică și culturală a patrimoniului construit; - Dezvoltare urbană policentrică. 	<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa centurilor rutiere ocolitoare; - Rețea stradală de slabă calitate; - Calea ferată neelectricată pe relația Tîrgu-Mureș – Războieni; - Inexistența căii ferate pe relația Tîrgu-Mureș – Sighișoara; - Calea ferată îngustă neutilizată; - Trecherile de nivel cu bariere clasice care îngreunează traficul rutier; - Rețea de distribuție a energiei termice neperformantă; - Circulație îngreunată de numărul extrem de mare de automobile și de arhitectura centrului orașului; - Consumul mare de gaze naturale datorat debrășărilor de la rețeaua de distribuție a agentului termic și montării de centrale de apartament;



	<ul style="list-style-type: none"> - Pierderi de gaze datorită vechimii și deteriorării stării conductelor prin care circulă acesta; - Infrastructura edilitară învechită; - Amenajări urbane necorespunzătoare – existența unor cartiere (Valea Rece, Remetea) situate la marginea orașului, cu locuințe neautorizate, insalubre, care nu dispun de rețele tehnico-edilitare ; - Numeroase obiective istorice și culturale în stare de degradare; - Număr insuficient de parcări, atât în zona centrală, cât și în cartierele de locuințe; - Potențialul zonelor de sport și agrement, a spațiilor verzi, insuficient valorificat; - Posibilități limitate de extindere a intravilanului; - Existența unor suprafețe de teren și clădiri nevalorificate, aflate în patrimoniul ministerelor.
Mediul de afaceri	
<ul style="list-style-type: none"> - Sector industrial diversificat; - Vechi tradiții în prelucrarea unor resurse locale; - Orientarea industriei spre prelucrarea resurselor și produselor existente în regiune; - Tendința de creștere a numărului IMM-urilor; - Potențial turistic datorită patrimoniului cultural și arhitectural, datinilor și obiceiurilor; - Structura economică diversificată; - Preponderența proprietății private; - Industria prelucrătoare deține un procent mai însemnat față de industria producătoare în cadrul economiei județului; - Sectorul IT foarte dezvoltat; - Existența parcului tehnologic Mureș – Vidrasău, Ungheni; - Deschiderea administrației actuale față de investitori; - Municipiul Tîrgu-Mureș ocupă locuri fruntașe în economia națională la producția mobilei și instrumentelor medicale, tricotaje, confecții textile, piele; - Diversitatea ramurilor industriale: extractivă, metalurgică, prelucrare a lemnului, chimică, prelucrare a pielii, constructoare de mașini, medicamente, materiale de construcții, tricotaje, confecții, alimentară etc.; - sector IT <i>relativ</i> dezvoltat. 	<ul style="list-style-type: none"> - Serviciile de consultanță în domeniul afacerilor sunt slab dezvoltate; - Slaba capitalizare a întreprinderilor, în special a IMM-urilor; - Echipamente și tehnologii de producție învechite; - Lenta adaptare a întreprinderilor la modificările din structura piețelor; - Întreprinderi poluante și energointensive; - Număr relativ mic de IMM-uri cu activitate de producție; - Investiții reduse de capital străin în economia locală; - Promovare turistică insuficientă; - Lipsa unei Strategii de dezvoltare a municipiului; - Parteneriatele public-privat insuficient puse în valoare; - Insuficiența terenurilor pentru construirea de noi unități economice mari; - Lipsa unei culturi manageriale în sectorul privat; - Salarii mici în comparație cu costul vieții; - Oferta scăzută a serviciilor de consultanță pentru elaborarea de studii de marketing, management de proiect; analize financiare, etc.
Educație, cultură, sport și turism	
<ul style="list-style-type: none"> - Existența infrastructurii sociale și educaționale de bază; - Existența a 4 instituții de învățământ superior frecventate de un număr de peste 11.717 de studenți; - Existența unei universități cu renume nu numai pe plan național, ci și internațional: Universitatea de Medicină și Farmacie; - Bună rețea de pregătire profesională; - Centru universitar puternic; - Potențial turistic ridicat utilizabil pe tot parcursul anului datorat peisajului, tradițiilor, monumentelor arhitecturale și istorice; - Grădina Zoologică din Tîrgu-Mureș este a doua ca mărime din România, după cea din București; - Oraș bogat în monumente istorice și un vast patrimoniu arhitectural; 	<ul style="list-style-type: none"> - Probleme educaționale la grupele de populație sărace, în special romi; - Necorelarea ofertei educaționale cu nevoile de pe piața muncii; - Specializări universitare lipsite de dotarea la vârf necesară; - Multe școli au o infrastructură învechită; - Nivelul scăzut al salariilor în sistemul educațional; - Procent relativ mic din PIB alocat sistemului educațional în comparație cu media pe UE; - Sprijinirea insuficientă a artei și culturii; - Implicarea în prea mică măsură a tinerilor în viața culturală și artistică; - Insuficienta implicare a autorităților locale în renovarea stadioanelor și încurajarea sportului; - Lipsa unor semne de direcționare în cel puțin o



<ul style="list-style-type: none"> - Condiții favorabile pentru practicarea unei game variate de forme de turism la nivelul județului: drumeție, alpinism, turism auto, sporturi de iarnă și de vară, odihnă de scurtă și de lungă durată, tabere de copii și tineret, tratament balnear etc. 	<ul style="list-style-type: none"> limbă de circulație internațională; - Subvalorificarea resurselor turistice din zonă; - Calitatea scăzută a serviciilor și informațiilor turistice; - Durata redusă a șederii turiștilor; - Lipsa programelor și a resurselor financiare necesare protejării patrimoniului; - Existența unor unități de cazare la standarde calitative necorespunzătoare; - Investiții reduse în tehnologii de protecție a mediului.
<p>Sănătate și asistență socială</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Important centru medical din Regiunea Centru și din țară; - Dezvoltarea sectorului privat în domeniul sănătății; - Existența în sectorul privat a unui număr mare de unități sanitare moderne; - Renumele de care se bucură municipiul în domeniul medical; - Unul dintre cele mai importante centre în domeniul cardiologiei din țară; - Fondarea Serviciului Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare din Tîrgu-Mureș; - Colaborarea cu instituții de profil din străinătate; - Dotarea cu mașini ambulanță cu o stare tehnică relativ bună; - Consolidarea rolului ONG-urilor în furnizarea serviciilor sociale. 	<ul style="list-style-type: none"> - Deficite și disparități înregistrate în sistemul de sănătate; - Dotări tehnico-sanitare precare; - Existența în sectorul public a unităților de sănătate vechi modernizate doar parțial; - Starea precară din punct de vedere tehnic și material din unele spitale; - Salariile mici din sistemul sanitar, care face ca foarte mulți medici, farmaciști și asistente să migreze în străinătate pentru locuri de muncă mai bine plătite; - Slaba profilaxie; - Insuficienta preocupare pentru procurarea de fonduri extrabugetare.
<p>Capacitate administrativă</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Deschiderea administrației actuale către investiții prin utilizarea instrumentelor financiare și legislative: obligațiunii municipale, credite bancare, parteneriat public-privat; - Disponibilitatea administrației publice locale de a oferi facilități pentru investitori strategici; - Existența unei forțe de muncă calificate în domeniul administrației publice; - Colaborarea, în vederea eficientizării procesului administrativ, între administrația locală și unitățile descentralizate ale ministerelor în teritoriu; - Sporirea colaborării cu instituții ale administrației publice locale din țară și din străinătate și dezvoltarea de proiecte comune; - Administrația publică locală sprijină financiar implicarea ONG-urilor specializate în rezolvarea problemelor comunităților, în special în domeniile cultură, educație, sport, asistență socială și mediu; - Organizarea unor manifestări de mare anvergură în vederea valorificării patrimoniului cultural-artistic, promovarea multi-culturalității și dialogului intercultural; - Procesul de planificare strategică a început din 2000 cu „Agenda Locală 21”; - S-a înființat Asociația „Zona Metropolitană Tîrgu-Mureș” cu scopul de a dezvolta zona, din perspectiva relațiilor economice, sociale, culturale, turistice și sportive, existente între autoritățile administrației publice locale componente ale zonei; <p>Municipiul Tîrgu-Mureș este membru în Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară: „Ecolect” – managementul integrat al deșeurilor la nivel județean și „Aquinvest” – rețeaua de apă-canal la nivel județean.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa colaborării între instituțiile statului la elaborarea strategiilor de dezvoltare; - Capacitate limitată pentru realizarea de proiecte; - Capacitate insuficientă de cofinanțare a proiectelor din bugetul local; - Insuficientă coordonare a eforturilor de dezvoltare la nivel local; - Insuficientă transparentă; - Eficiența redusă a investițiilor publice; - Inexistența unor baze de date complete și actualizate la nivelul tuturor instituțiilor publice, ceea ce îngreunează accesul la informație.



OPORTUNITĂȚI	PERICOLE
Poziționarea în teritoriu	
<ul style="list-style-type: none"> - Extinderea zonei metropolitane; - Poziție avantajoasă a regiunii în raport cu proiectele europene care vizează infrastructura de transport; - Realizarea drumurilor ocolitoare pe două segmente: Corunca – Sângeorgiu de Mureș (relația Sighișoara – Reghin) și prelungirea Căii Sighișoarei (relația Cluj-Napoca – Sighișoara). 	<ul style="list-style-type: none"> - Risc ridicat pentru inundații.
Populația și forța de muncă	
<ul style="list-style-type: none"> - Valorificarea potențialului uman în vederea transformării orașului într-un puternic centru administrativ, bancar, comercial, cultural și de învățământ; - Dezvoltarea/crearea de noi oportunități pentru investiții după aderarea României la Uniunea Europeană; - Existența unor instituții guvernamentale și neguvernamentale care se ocupă cu pregătirea și reconversia profesională; - Programe guvernamentale sprijin pentru încadrarea șomerilor; - Rata scăzută a angajării în sectorul serviciilor mult mai mică decât în UE oferă oportunități pentru dezvoltarea sectorului; - Dezvoltarea de parteneriate între mediul academic și mediul de afaceri, în vederea satisfacerii cerințelor pieței; - Fonduri alocate de către UE pentru dezvoltarea resurselor umane. 	<ul style="list-style-type: none"> - Migrarea tinerilor specialiști spre alte zone din țară mai puternic dezvoltate și în străinătate, în special în SUA, Canada; - Creșterea gradului de îmbătrânire a populației; - Libera circulație a forței de muncă, în special a celei înalt calificate, va afecta calitatea și cantitatea resurselor de muncă.
Infrastructura edilitară și dezvoltare urbană	
<ul style="list-style-type: none"> - Marile proiecte europene de infrastructură vor facilita transportul și vor duce la creșterea atractivității turistice; - Construirea centurilor rutiere ocolitoare; - Modernizarea și extinderea căii ferate; - Negocieri cu zona periurbană în scopul transformării zonei într-o aglomerație urbană; - Construirea podului peste râul Mureș în comuna periurbană Ungheni; - Accesarea finanțărilor externe (Banca Mondială, Banca Europeană de Reconstrucție și Dezvoltare, Uniunea Europeană) privind modernizarea infrastructurii; - Modernizarea Gării Tîrgu-Mureș; - Deschiderea de noi curse internaționale; - Decongestionarea traficului în zona centrală; - Electrificarea căii ferate ce leagă Tîrgu-Mureș de Războieni; - Asigurarea utilităților (apă, canalizare, gaz, telefon, curent electric, drumuri) în zonele noi în care sunt planificate a se construi noi locuințe; - Continuarea procesului de modernizare a trotuarelor și în cartiere; - Crearea de parteneriate pentru dezvoltarea urbană integrată; - Elaborarea de planuri de dezvoltare metropolitane; - Dezvoltarea parteneriatelor sat-oraș. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zone cu pantă accentuată și alunecări de teren; - Prioritizarea investițiilor naționale către alte zone/regiuni; - Degradarea mediului natural pe axele noi de transport; - Nerespectarea reglementarilor urbanistice în dezvoltarea orașelor.



Mediul de afaceri	
<ul style="list-style-type: none"> - Finalizarea procesului de privatizare a marilor întreprinderi; - Crearea unor fonduri naționale/regionale care să susțină dezvoltarea regională și locală; - Programele europene care vizează sprijinirea afacerilor; - Potențial de dezvoltare a cercetării în domeniile productive; - Dezvoltarea turismului, prin crearea unei rețele informaționale turistice la nivel național; - Crearea parcului industrial la 15 km de Tîrgu-Mureș; - Dezvoltarea de structuri specializate pentru atragerea de investiții străine; - Facilitarea parteneriatelor dintre întreprinzătorii locali și cei străini; - Dezvoltarea comerțului electronic; - Existența unei burse de locuri de muncă; - Construirea unui „incubator de afaceri”; - Dezvoltarea antreprenoriatului; - Cooperarea cu alte țări în domeniul educației și formării; - Dezvoltarea firmelor specializate în studii de piață, consultanță în afaceri, consultanță financiară, proiecte etc. <p>Municipiul Tîrgu-Mureș este renumit în țară prin unitățile producătoare de:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mobilă – Mobex SA; • Îngrășăminte chimice – SC Azomureș SA acoperă toate consumurile majore ale regiunilor agricole importante din România; • Preparate farmaceutice – Gedeon Richter România SA, Sandoz SRL. 	<ul style="list-style-type: none"> - Instabilitate legislativă; - Politicile protecționiste ale UE vor determina scăderea importanței produselor autohtone față de cele ale țărilor membre; - Fiscalitate ridicată; - Insuficienta susținere a sectorului IMM (lipsa facilităților); - Capacitatea scăzută de adaptare a întreprinderilor la modificările care apar în structura piețelor; - Incapacitatea de a face față competiției cu localități din zonă (Reghin) sau din regiune (Cluj-Napoca) în privința atragerii de investiții și dezvoltării economice; - Interesul scăzut pentru introducerea de noi tehnologii; - Adâncirea dezechilibrului pe piața muncii între cerere și ofertă; - Migrarea forței de muncă înalt calificată; - Inexistența unui incubator de afaceri, parc tehnologic, parc industrial la nivelul municipiului Tîrgu-Mureș
Educație, cultură, sport și turism	
<ul style="list-style-type: none"> - Existența programelor europene destinate reabilitării infrastructurii sociale și de educație; - Modernizarea sălilor de sport și construirea altora noi; - Înființarea a noi centre de cercetare; - Integrarea Universităților din Regiune în rețele europene; - Atragerea de studenți din alte țări; - Creșterea numărului de burse oferite în străinătate pentru studenții români; - Îmbunătățirea sistemului educațional; - Continuarea proceselor de modernizare, reabilitare și dotare a școlilor și liceelor; - Preocuparea tot mai accentuată pentru colaborarea cu școli și licee din străinătate în vederea organizării de acțiuni comune; - Aplicarea pentru programe și granturi de sprijinire și dezvoltare a culturii și tradițiilor; - Valorificarea la maxim a tradițiilor și culturii; - Promovarea internațională a tradițiilor locale; - Încurajarea tinerilor pentru sportul de performanță; - Valorificarea superioară a potențialului turistic al municipiului; - Creșterea cererii pe plan internațional pentru turismul cultural, eco-turism și turism balnear; <p>Creșterea interesului administrației publice pentru dezvoltarea turismului.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Scăderea continuă a numărului de elevi, pe fondul scăderii natalității și al îmbătrânirii populației; - Lipsa unor strategii de investiții care să ia în considerare evoluțiile demografice; - Scăderea interesului adolescenților față de studiile universitare; - Subestimarea problemelor sistemului educațional preuniversitar duce la demotivarea personalului didactic; - Scăderea atractivității sistemului de învățământ datorită salariilor mici din acest sector; - Insuficientă susținere a vieții culturale de către societatea civilă; - Salariile mici din cultură, sport, artă; - Starea precară a unor drumuri; - Folosirea în prea mică măsură a potențialului turistic; - Pericolul degradării florei și faunei în zonele protejate, datorita turismului necontrolat.



Sănătate și asistență socială	
<ul style="list-style-type: none"> - Crearea de noi centre private de sănătate; - Dezvoltarea sistemului de asigurări private; - Continuarea procesului de modernizare și rețehnologizare a unităților de profil existente; - Specializare în străinătate; - Extinderea colaborării atât la nivel național cât și internațional; - Dezvoltarea cercetării în domeniul medical; - Construirea Spitalului Regional de Urgență; - Distribuirea mai eficientă a banilor proveniți de la CAS. 	<ul style="list-style-type: none"> - Creșterea numărului de probleme medicale ca urmare a procesului de îmbătrânire a populației; - Creșterea numărului de îmbolnăviri datorate degradării factorilor de mediu; - Migrarea unui număr tot mai mare de specialiști în domeniul medical; - Indiferența medicilor față de pacienți datorită slabei remunerări.
Capacitate administrativă	
<ul style="list-style-type: none"> - Volumul mare al fondurilor de post-aderarea ce vor fi acordate României; - Dezvoltarea parteneriatului public-privat privind amenajarea spațiilor și structurilor în sprijinul întreprinderilor, precum și promovarea dezvoltării economice sustenabile; - Implicarea mediului universitar în rezolvarea și soluționarea problemelor și stabilirea de parteneriate a universităților cu autoritățile administrației publice locale; - Existența unor reglementări legislative privind crearea la nivelul administrației publice a unor parteneriate la nivel județean sau regional în vederea atragerii de fonduri europene nerambursabile privind: managementul integrat al deșeurilor, al rețelei de apă – apă uzată, îmbunătățirea dotării cu echipamente a bazelor operaționale pentru intervenții în situații de urgență; - Desemnarea municipiului Tîrgu-Mureș ca pol de dezvoltare urbană, prin HG nr.998/2008. 	<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa unei coordonări a acțiunilor de atragere de investitori străini; - Lipsa unei culturi a parteneriatului cu universitățile și cu sectorul privat; - Lipsa unei culturi de implicare a cetățenilor în problemele comunitare; - Putere redusă a sectorului ONG de a asigura rețele de asistență pentru categoriile defavorizate; - Criza economică manifestată la nivel mondial; - Regiunea de dezvoltare „Centru” beneficiază, comparativ cu celelalte zone ale țării, de un procent mai mic din totalul fondurilor europene alocate României.





D. Strategia de dezvoltare a municipiului

1. OBIECTIVE, PRIORITĂȚI, MĂSURI.

1.1. CADRUL STRATEGIC NAȚIONAL DE REFERINȚĂ

Analiza cadrului strategic identifică prioritățile stabilite la nivelurile: național, regional și județean. Aceasta își propune, de asemenea, să identifice influența pe care strategiile respective o au asupra municipiului Tîrgu-Mureș, precum și importanța de care acesta se bucură în cadrul procesului de elaborare a planurilor de dezvoltare. Cadrul strategic național de referință identifică prioritățile stabilite pentru perioada 2007-2013.

A. La nivel național

Planul Național de Dezvoltare este instrumentul fundamental prin care România va încerca să recupereze cât mai rapid disparitățile de dezvoltare socio-economică față de Uniunea Europeană.

Planul de Dezvoltare este un concept specific politicii europene de coeziune economică și socială și reprezintă documentul de planificare strategică și programare financiară multianuală, elaborat într-un larg parteneriat, care va orienta și stimula dezvoltarea socio-economică a României în conformitate cu Politica de Coeziune a Uniunii Europene.

De asemenea, Planul Național de Dezvoltare reprezintă un instrument de prioritizare a investițiilor publice pentru dezvoltare. Rațiunea elaborării Planului de Dezvoltare este aceea de a stabili direcțiile de alocare a fondurilor publice pentru investiții cu impact semnificativ asupra dezvoltării economice și sociale, din surse interne – buget de stat, bugete locale etc., sau externe – fondurile structurale și de coeziune, fonduri UE pentru dezvoltare rurală și pescuit, credite externe etc., în scopul diminuării decalajelor de dezvoltare față de Uniunea Europeană și disparităților interne.

Totodată, având în vedere rolul Planului Național de Dezvoltare 2007-2013 de a fundamenta accesul la Fondurile Structurale și de Coeziune ale Uniunii Europene, aceste priorități trebuie să fie compatibile cu domeniile de intervenție ale acestor instrumente, conform reglementărilor comunitare.

Obiectivul Global al PND 2007-2013 este „Reducerea cât mai rapidă a disparităților de dezvoltare socio-economică între România și Statele Membre ale Uniunii Europene”.

Obiectivul global se sprijină pe trei **obiective specifice**:

- Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești;
- Dezvoltarea la standarde europene a infrastructurii de bază;
- Perfecționarea și utilizarea mai eficientă a capitalului uman autohton.

În vederea atingerii obiectivului global și a obiectivelor specifice și pornind de la aspectele identificate în etapa de analiză socio-economică, au fost formulate șase **priorități naționale de dezvoltare** pentru perioada 2007-2013:

- Creșterea competitivității economice și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere;
- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport;
- Protejarea și îmbunătățirea calității mediului;
- Dezvoltarea resurselor umane, promovarea ocupării și a incluziunii sociale și întărirea capacității administrative;
- Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol;
- Diminuarea disparităților de dezvoltare între regiunile țării.

În cadrul negocierilor la Capitolul 21 „Politica regională și coordonarea instrumentelor structurale” (închise la data de 23 septembrie 2004), autoritățile române și Comisia Europeană au stabilit viitoarele Programe Operaționale prin intermediul cărora se vor gestiona Fondurile Structurale și de Coeziune pe baza domeniilor acoperite de prioritățile sus formulate (cu



excepția agriculturii, dezvoltării rurale și pescuitului, care vor fi finanțate din instrumente comunitare distincte).

B. La nivel regional

Pentru perioada de programare 2007-2013, obiectivul operațional al procesului de planificare regională statuat în documentele de lucru este conștientizarea mai puternică a necesității concentrării pe acele acțiuni de natură să creeze **avantaje competitive pentru regiune**.

În profil teritorial, regiunea este structurată în jurul a trei centre de polarizare: municipiile Tîrgu-Mureș, Brașov și Sibiu. Fiecare dintre acești poli are un potențial semnificativ de influență nu doar regională, ci și extra-regională.

Regiunea de Dezvoltare Centru are o suprafață de 34.100 km² (14.31% din suprafața țării) și este formată din județele Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș și Sibiu. Regiunea are rezerve semnificative de metan, zăcăminte nemetalice, sare, apă termală și minerală, iar 1/3 din suprafață este acoperită de pădure. Zona, în comparație cu alte regiuni, are importante resurse hidrografice și o rețea de transporturi dezvoltată (excepție făcând direcția Nord-Sud), dar cea mai importantă resursă este reprezentată de capitalul uman. Rata de naștere este scăzută și se constată un proces demografic de îmbătănire, dar emigranții din alte zone ale țării au fost foarte bine integrați. Meșteșugăritul în această zonă are o tradiție îndelungată, iar activitățile economice sunt diversificate.

Potențial de dezvoltare:

Potențialul Regiunii Centru este foarte diversificat, deținând resurse naturale, umane, sociale și economice. Rețeaua universitară este foarte dezvoltată, în regiune existând universități în domeniul medicinei, farmaciei, teatrului – toate situate în Tîrgu-Mureș, domeniul silvic și tehnic – Brașov, profil umanitar în Sibiu; profilul ingineriei este, de asemenea, reprezentativ.

Trei instituții care activează în domeniul lemnului, realizează și proiecte de cercetare în Regiune, fiind instituții cu tradiție în procesarea lemnului. Există alte două instituții care cercetează aspectele istorice ale regiunii.

Potențialul turistic al Regiunii Centru este diversificat datorită reliefului și varietății istorice și culturale. Există 17 zone unde pot fi practicate sporturi de iarnă, unele dintre ele recunoscute la nivel internațional (Predeal, Poiana Brașov, Păltiniș). În zonă există importante baze de tratament, patru dintre ele de interes național (județul Covasna, Predeal – județul Brașov, Băile Tușnad – județul Harghita, Sovata – județul Mureș) și alte 11 de interes local. Aceste zone dispun de resurse curative naturale, dar, pe de altă parte, de infrastructură ieșită din uz, servicii neadecvate, promovare insuficientă și ofertă nediversificată. Sectorul agroturismului este în plină ascensiune, zonele rurale având un real potențial în acest domeniu (au fost acreditate 237 de pensiuni de către ANT).

Turismul cultural și istoric este de o importanță aparte, datorită conservării tradițiilor, arhitecturii și a tehnicii (construcții de case, porți, monumente religioase), procesului de prelucrare a lemnului etc. Cele mai importante arii etnografice sunt localizate în Munții Apuseni, zona Superioară a Oltului, Valea Sebeșului, Odorhei, Casin Covasna, Mărginimea Sibiului, platoul Târnavei etc. Acestea au fost păstrate datorită izolării și a infrastructurii deficitare. Deficiența infrastructurii de transport, în particular rețeaua de drumuri, a condus la pierderea eficienței economice și a generat o imagine negativă a zonelor ca localizare pentru investiții. Doar 4,2% din drumurile județene și comunale sunt modernizate, față de 10,2% la nivel național conform datelor din 2003. Densitatea drumurilor la 100 km² din Regiunea Centru se situează sub media pe țară: 29,7 față de 33,1. Există dificultăți majore în traficul de mărfuri și al celui urban în orașele mari prin lipsa centurilor ocolitoare (Brașov, Sibiu, Sebeș, Făgăraș, Săcele).

La sfârșitul anului 2007 în Regiunea Centru drumurile publice și străzile orașenești erau modernizate în proporție de 23%, respectiv 58,7%. Transportul urban de pasageri (linie



simplă – tramvaie, troleibuze) plasează Regiunea Centru pe locul VII, respectiv locul II pe țară în ierarhia regiunilor, la acești indicatori. Nu există o rețea regională propriu-zisă de transport în comun, cele de la nivel județean fiind slab dezvoltate. Există deficite în transport mai ales în legăturile cu zonele izolate (în special cu zona nord-vestică). În majoritatea cazurilor, serviciile prestate populației sunt necorespunzătoare; mijloacele de transport utilizate sunt învechite și uzate; investițiile realizate în domeniu au fost destul de reduse în ultimii ani.

În ceea ce privește partea istorică, orașele medievale și bisericile fortificate au fost conservate foarte bine, unele dintre fiind recunoscute la nivel internațional ca făcând parte din patrimoniul UNESCO.

Potențialul de dezvoltare a infrastructurii de afaceri în Zona Centru este semnificativ datorită existenței spațiilor industriale nevalorificate, rezultate ca urmare a restructurării industriale. Multe dintre aceste situri au fost amenajate și transformate în parcuri industriale, a căror finanțare este în derulare.

În agricultură, cel mai mare potențial în obținerea veniturilor în zonele rurale și existența resurselor umane o are îndeletnicirea de creștere a animalelor (aceasta reprezintă aproximativ 47% din suprafața regiunii).

Datorită multiculturalismului din regiune, ca urmare a celor trei naționalități existente: română, germană și maghiară, s-a conturat un profil regional aparte, populație cu tradiții, educată în spiritul muncii și a disciplinei. Aceste caracteristici sunt prezente și în determinarea lor de a păstra tradițiile și meșteșugăritul de-a lungul istoriei.

În Zona Centru este foarte ridicat gradul de angajare a populației ce a absolvit școli profesionale. De asemenea, regiunea deține locul 3 la rata de angajare a populației cu studii superioare.

Opțiunile strategice regionale sunt următoarele:

- 1) Îmbunătățirea generală a calității transportului regional cu respectarea condițiilor de protecție a mediului;
- 2) Creșterea prosperității locuitorilor regiunii prin dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijocii și crearea de noi locuri de muncă;
- 3) Creșterea rolului turismului în economia regiunii prin investiții directe, promovare și îmbunătățirea serviciilor turistice;
- 4) Creșterea nivelului de trai al locuitorilor de la sate prin diversificarea activităților economice în condițiile conservării patrimoniului natural și istoric;
- 5) Ridicarea performanțelor economice prin sprijinirea cercetării, a transferului de tehnologie și dezvoltarea rețelelor informaționale pentru afaceri;
- 6) Reducerea șomajului prin îmbunătățirea angajării și a adaptabilității forței de muncă, promovarea oportunităților egale, îmbunătățirea pregătirii și combaterea excluziunii sociale;
- 7) Reducerea disparităților în dezvoltarea centrelor urbane din regiune;
- 8) Dezvoltarea și încurajarea creării de parteneriate în domeniul cercetării și inovării tehnologice.

Principalele direcții de dezvoltare a regiunii sunt:

a) Dezvoltarea economică prin:

- restructurarea ramurilor industriale nerentabile;
- stimularea activităților economice performante;
- modernizarea și diversificarea activităților;
- promovarea unui turism modern și eficient;
- creșterea ponderii IMM-urilor în ansamblul activităților economice;
- modernizarea agriculturii și exploatarea rațională a pădurilor;
- promovarea serviciilor destinate susținerii activităților economice;



- alinierea la standardele europene și internaționale în vederea creșterii exporturilor.
 - utilizarea mai eficientă a energiei.
- b) Îmbunătățirea utilizării resurselor umane prin:**
- înlesnirea accesului la educație pentru toți cetățenii din regiune;
 - asigurarea accesului la servicii medicale de calitate în toate zonele regiunii;
 - creșterea gradului de ocupare a forței de muncă prin dezvoltarea unor programe destinate tinerilor, femeilor și șomerilor;
 - creșterea gradului de protecție socială pentru șomeri, prin măsuri active;
 - creșterea performanțelor forței de muncă;
 - stimularea spiritului antreprenorial;
 - îmbunătățirea managementului;
 - dezvoltarea potențialului de cercetare-dezvoltare și de inovare;
 - programe de susținere socială a categoriilor defavorizate.
- c) Îmbunătățirea infrastructurii fizice și de susținere a dezvoltării economice și sociale prin:**
- reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii de transport, comunicații, energetice și edilitare;
 - dezvoltarea infrastructurii de susținere a activităților economice (centre de inovare și transfer de tehnologie, parcuri industriale, centre de consultanță, etc.);
 - reabilitarea infrastructurii serviciilor publice (spitale, școli, orfelinate etc.);
 - dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților.
- d) Protejarea mediului și conservarea patrimoniului natural, istoric și cultural al localităților:**
- crearea unui parteneriat eficient între organele administrației publice și populație în vederea dezvoltării durabile a localităților;
 - protejarea și promovarea patrimoniului natural, cultural și istoric al localităților;
 - conservarea valorilor particulare ale localităților prin întărirea identității lor și prin încadrarea construcțiilor într-o estetică tradițională;
 - îmbunătățirea gospodăririi deșeurilor menajere și industriale;
 - îmbunătățirea protecției mediului împotriva calamităților naturale și dezastrelor ecologice;
 - încurajarea practicării meseriilor tradiționale;
 - conservarea biodiversității la nivel regional;
 - reducerea poluării mediului și reconstrucția ecologică a zonelor degradate.

C. La nivel județean

Strategia de Dezvoltare a Județului Mureș pentru perioada 2007-2013 se axează pe aceleași sectoare prioritare ca și strategia regională: competitivitate, transporturi, resurse umane, dezvoltare rurală și mediu.

La nivel județean au fost identificate 2 tipuri de obiective: obiective strategice și obiective prioritare. Obiectivele prioritare se doresc a fi concluzii ale activității de planificare strategică.

Obiectivele prioritare la nivelul județului Mureș sunt următoarele:

- Dezvoltarea infrastructurilor majore – transporturi;
- Integrare regională și dezvoltare metropolitană;
- Valorificarea patrimoniului imobiliar al Consiliului Județean Mureș;
- Valorificarea patrimoniului natural;
- Dezvoltarea zonală a infrastructurilor edilitare;



- Infrastructură pentru cercetarea științifică integrată și stimularea mediului de afaceri;
- Creșterea PIB/locuitor la nivel județean;
- Reabilitarea și modernizarea patrimoniului rețelei de învățământ.

Primul obiectiv prioritar, dezvoltarea infrastructurilor majore, susține dezvoltarea Aeroportului Internațional Tîrgu-Mureș, realizarea variantelor ocolitoare pentru Tîrgu-Mureș:

1. drumuri naționale:

Varianta de ocolire a municipiului Tîrgu-Mureș:

- varianta sud – pe tronsonul Tîrgu-Mureș – Acățari – Reghin (DN13 – DN15);
- varianta est – pe tronsonul Tîrgu-Mureș – Livezeni – Ernei (DN13 – DN15).

Varianta de ocolire a municipiului Reghin se desprinde din DN15 la km 99+200, ocolește localitatea Apalina, intersectează DN16 la km 89+200, ocolește municipiul la nord-vest și revine în DN15 la km 110+500.

Reabilitare primară a DN15 Tîrgu-Mureș – Toplița (100 km).

2. drumuri județene: modernizare, întreținere, administrare 205,57 km; consolidări, reabilitări 14,43 km.

3. drumuri comunale: modernizare, reabilitare în localitățile: Nadeș, Frunzeni-Băița, Gurghiu, Bălăușeri, Păsăreni, Acățari, Mica, Miheșu de Câmpie, Batoș, Chiheru de Jos, Ațintiș, Gălești, Gheorghe Doja, Viișoara, Ideciu de Jos, Vătava, Sânpaul, Crăciunești, Sîmpetru de Cîmpie, Brâncovenești, Cuci, Sânger, Vărgata, Ghindari, Aluniș, Bichiș.

- realizarea următoarelor lucrări pe termen mediu la rețeaua de căi ferate: reabilitarea terasamentelor și suprastructurii de cale ferată la linia cu ecartament îngust Tîrgu-Mureș – Sovata și redarea în circulație în scop turistic.

De asemenea este vizată crearea zonei metropolitane (prin cel de-al doilea obiectiv), având municipiul Tîrgu-Mureș drept centru polarizator. Se dorește valorificarea patrimoniului imobiliar și natural al județului prin facilitarea unor investiții, precum și a parcului industrial Mureș – platforma Vidrasău, Ungheni, modernizarea Teatrului Național Tîrgu-Mureș și a Muzeului Județean Mureș, reamenjarea Cetății Medievale din Tîrgu-Mureș, a Platoului Cornești și a complexului de agrement „Week-End”, parcaje și servicii, Spitalul Județean Regional de Urgență, înființarea Centrului de Cercetare, Inovare și Transfer de Tehnologie.

Un alt obiectiv vizează dezvoltarea infrastructurii edilitare – apă, canalizare, drumuri, electricitate, gaze naturale și gestionarea deșeurilor. Crearea unui mediu optim aplicării tehnologiilor de vârf, invențiilor și inovațiilor tehnice, a locurilor de muncă pentru absolvenții învățământului superior se doresc a fi realizate prin crearea unui Centru de Cercetare Interdisciplinară Mureș și prin intermediul incubatoarelor de afaceri (parteneriat cu învățământul universitar și agenții economici).

Obiectivele strategice au fost elaborate în funcție de cele 5 sectoare prioritare:

- Creșterea competitivității economice bazate pe cunoaștere;
- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport;
- Protejarea și îmbunătățirea calității mediului;
- Dezvoltarea resurselor umane, creșterea gradului de ocupare și combaterea excluziunii sociale;
- Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol;
- Participarea echilibrată a tuturor comunelor din județul Mureș la procesul de dezvoltare socio-economică.

Un alt demers inițiat la nivel regional și efectuat la cel județean este delimitarea Unităților Teritoriale de Planificare (UTP). La nivelul județului Mureș au fost delimitate 7 asemenea UTP-uri:



UTP	Pol de dezvoltare
Zona metropolitană Tîrgu-Mureș	Tîrgu-Mureș, Corunca, Cristești, Ungheni, Livezeni, Acățari, Pănet, Ernei, Crăciunești, Gheorghe Doja, Ceuașu de Câmpie, Sângeorgiu de Mureș, Sâncraiu de Mureș, Sântana de Mureș
Zona est	Miercurea Nirajului, Sângeorgiu de Pădure
Zona nord	Deda, Reghin, Stânceni, Lunca Bradului, Răstolița, Solovăstru
Zona sud	Sighișoara
Zona sud-vest	Târnăveni
Zona vest	Luduș, Iernut
Zona nord-vest	Band, Sărmașu

În cazul specializării funcționale a UTP 1 din care face parte municipiul Tîrgu-Mureș se identifică următoarele sectoare prioritare:

- Infrastructura edilitară;
- Industrie chimică și de prelucrare a lemnului;
- Gospodărirea resurselor de apă, captarea, tratarea și distribuția acesteia;
- Transporturi terestre, transporturi prin conducte;
- Managementul eficient al deșeurilor;
- Transportul, producția și distribuția energiei electrice;
- Conservarea patrimoniului cultural;
- Cercetare.

Concluzii

În procesul de elaborare a planurilor de dezvoltare națională, regională și județeană pentru 2007-2013 s-a preferat o abordare bazată pe 5 domenii prioritare: Competitivitate, Transporturi, Resurse Umane, Dezvoltare Rurală și Mediu.

Principalul motiv, în acest sens, a fost de a fundamenta accesul la Fondurile Structurale și de Coeziune ale Uniunii Europene, astfel încât aceste priorități să fie compatibile cu domeniile de intervenție ale acestor instrumente, conform reglementărilor comunitare.

1.2. CONTEXT POLITIC

Prin Strategia de Dezvoltare a Municipiului Tîrgu-Mureș se urmărește impulsionearea și coordonarea dezvoltării generale a județului prin valorificarea potențialului local și municipal, pentru a obține o dezvoltare teritorială echilibrată.

Bazat pe principiul subsidiarității, au fost luate în considerare acele acțiuni care cad în mod special în sarcina competențelor autorităților și organismelor municipale și locale, caracteristicile naturale, social-economice și culturale din municipiu, dar și utilizarea resurselor interne.

Aplicarea strategiei impune fără echivoc cooperare între actorii locali: administrația publică locală, celelalte instituții de la nivelul municipiului, agenții economici, organizațiile non-profit și societatea civilă în ansamblu, cât și o intensă colaborare cu alți parteneri din țară, europeni și internaționali.

Strategia cuprinde principalele direcții de dezvoltare viitoare ale municipiului.

Scopul imediat al strategiei este acela de a pune la dispoziția Primăriei Municipiului Tîrgu-Mureș și actorilor socio-economici din municipiu un instrument de lucru care să faciliteze luarea unor decizii necesare dezvoltării armonioase și echilibrate a municipiului.

Necesitatea acordării de asistență financiară

Realizarea obiectivelor strategiei este posibilă numai prin implicarea unor importante fonduri financiare prin care să poată fi susținute măsurile necesare.

Aceste sume nu pot fi asigurate doar din bugetul central și bugetele locale, în consecință apare necesitatea atragerii de asistență financiară din fondurile Uniunii Europene și din alte surse de finanțare disponibile.

1.3. OBIECTIVUL STRATEGIC

Având în vedere situația socio-economică, disparitățile existente la nivelul municipiului, obiectivele dezvoltării regionale, legislația existentă și integrarea în Uniunea Europeană, **obiectivul strategic global** este: utilizarea eficientă a tuturor resurselor fizice și umane, pentru realizarea unei dezvoltări economice și sociale durabile, care să ducă pe termen lung la creșterea standardului de viață al populației și la armonizarea coeziunii economice și sociale la nivelul municipiului Tîrgu-Mureș.

Orientarea de bază a strategiei o constituie potențarea punctelor tari ale municipiului în vederea valorificării oportunităților de creștere și minimizarea efectelor punctelor slabe prin eliminarea factorilor care blochează dezvoltarea.

În esență, prin această strategie se urmărește luarea unor măsuri care să permită redresarea economică a municipiului și îmbunătățirea situației zonelor cu întârzieri în dezvoltare, luând în considerare protecția socială și conservarea mediului.

Măsurile prin care se urmărește implementarea strategiei vizează următoarele câmpuri de acțiune:

- Infrastructura;
- Mediul;
- Sprijinirea afacerilor, creșterea ocupării, dezvoltarea resurselor umane;
- Sănătate și asistență socială;
- Învățământ, cultură;
- Turism;
- Eficientizarea și modernizarea administrației.

1.4. PRIORITĂȚILE STRATEGICE DE DEZVOLTARE MUNICIPALĂ

Această strategie este axată pe următoarele priorități și măsuri:

Prioritatea I – Dezvoltarea infrastructurii locale și regionale

Măsuri:

1.1 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport și comunicații

Obiective specifice:

- reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii fizice locale și regionale, cu scopul de a crea cadrul favorabil atragerii de investiții, promovării creșterii economice și creării de locuri de muncă sustenabile;
- îmbunătățirea infrastructurii regionale de transport dintre poliile economice și coridoarele pan-europene;
- facilitarea accesului la zonele industriale, turistice și spre zonele izolate din Regiune;
- sprijinirea sectorului de servicii regionale care asigură crearea și dezvoltarea de rețele de comunicații.

Deficiența infrastructurii de transport, în particular rețeaua de drumuri, a condus la pierderea eficienței economice și a generat o imagine negativă a zonelor ca localizare pentru investiții. Doar 4,2% din drumurile județene și comunale sunt modernizate, față de 10,2% la nivel național, conform datelor statistice din 2007. Densitatea drumurilor la 100 km² din regiunea Centru se situează sub media pe țară: 29,7 față de 33,1. Există dificultăți majore în traficul de mărfuri și a celui



urban în orașele mari prin lipsa centurilor ocolitoare (Brașov, Sibiu, Sebeș, Făgăraș, Săcele).

La sfârșitul anului 2007, în Regiunea Centru drumurile publice și străzile orașenești erau modernizate în proporție de 23%, respectiv 58,7%. Nu există o rețea regională propriu-zisă de transport în comun, cea de la nivel județean fiind slab dezvoltată. Există deficite în transport mai ales în legăturile cu zonele izolate (în special cu zona nord-vestică). Serviciile prestate populației sunt necorespunzătoare în majoritatea cazurilor, mijloacele de transport utilizate sunt învechite și uzate, investițiile realizate în domeniu au fost destul de reduse în ultimii ani.

1.2 Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare și de protecție a mediului

Obiective specifice:

- asigurarea unui standard de viață ridicat pentru locuitorii regiunii centru prin armonizarea cu standardele europene în domeniul calității apei potabile, a tratării apelor menajere și în gestionarea deșeurilor;
- implementarea acquis-ului comunitar în domeniul protecției mediului;
- creșterea oportunităților de investiții în special în domeniul turismului și al activităților de protecție a mediului.

În câmpul infrastructurii urbane, lipsa mare a investițiilor în menținere și renovare a cauzat o rapidă deteriorare în ce privește calitatea serviciilor municipale. Administrațiile locale au preluat responsabilitatea pentru furnizarea apei potabile, tratarea apelor menajere și canalizare, dar duc lipsă de resursele financiare necesare și de instrumentele pentru a accesa finanțarea. În 2001-2007 se înregistrează scăderi la jumătate ale volumului de apă potabilă și ale consumului mediu de apă potabilă/locuitor față de anul de referință 1990. Doar 58,6% din localitățile Regiunii Centru erau alimentate cu apă potabilă; după lungimea rețelei de apă potabilă Regiunea Centru se situează pe poziția a IV-a în rândul celorlalte regiuni.

Rețeaua de canalizare publică acoperă doar 106 (din cele 391) localități din Regiune, dintre care 51% sunt municipii și orașe.

Din punct de vedere al rețelei de canalizare, Regiunea se situează pe locul al III-lea față de celelalte regiuni. Dacă ne raportăm la rețeaua totală de distribuție a apei, lungimea rețelei de canalizare acoperă doar 45,2% din lungimea acesteia. De aici rezultă faptul că există numeroase străzi, deși au rețele de distribuție a apei, nu au rețele de canalizare, apele uzate menajere fiind de cele mai multe ori aruncate la suprafața solului, poluând mediul.

Energia termică este distribuită în 33 de localități, din care 30 sunt urbane. Numărul localităților în care se distribuie energie termică în sistem centralizat s-a redus în ultimii ani datorită costurilor ridicate cât și a găsirii unor soluții alternative din partea consumatorilor.

Regiunea Centru se situează printre regiunile cu cele mai mari probleme în ceea ce privește calitatea mediului. În Regiunea Centru, 25,3% din suprafața pădurilor este afectată de fenomenul de defoliere (fața de 33,8% la nivel de țară), județul cel mai afectat fiind Harghita (40%). În Regiunea Centru nu sunt amplasate stații de supraveghere a poluării de fond.

Degradarea solurilor ca rezultat al activităților antropice se remarcă în zonele: Copșa Mică, Mediaș (județul Sibiu) și în zona Zlatna (județul Alba).

O problemă existentă în mediul urban este insuficiența recipientilor stradali de tip coș de gunoi, fapt care determină un nivel ridicat de dispersie a deșeurilor pe arterele de circulație. Cele 64 de depozite (din care 49 urbane) nu pot fi considerate ecologice, deoarece nu posedă dotările necesare. Majoritatea depozitelor nu posedă autorizație de mediu și sunt amplasate necorespunzător.



Deșeurile industriale reprezintă o problemă importantă pentru regiune, atât prin cantitățile produse (peste 85% din totalul deșeurilor generate), cât și datorită diversității compoziției. Problema majoră o reprezintă depozitarea definitivă a acestora.

1.3 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii educaționale sociale și de sănătate Obiective specifice:

- îmbunătățirea condițiilor de învățământ și a calității pregătirii profesionale;
- oportunități egale pentru elevii aflați în situații defavorizante (în special mediul rural și populația rromă);
- modernizarea infrastructurii sociale și de sănătate și dezvoltarea acestora mai ales în zonele rurale.

În perioada 1990 – 2007, evoluția efectivului populației școlare la nivelul Regiunii Centru s-a aflat pe o curbă puternic descendentă, efectivele reducându-se cu 17,7%. Scăderea este constatată pentru toate formele de învățământ cu excepția celui superior care înregistrează creșteri spectaculoase (de aproape 5,3 ori) și a școlilor postliceale și de maiștri.

Există numeroase școli care necesită reparații urgente sau modernizări. Din punct de vedere a dotării cu calculatoare, în 2001 raportul era de 1 calculator la 13 elevi, față de media europeană 1/8,6.

Din punct de vedere al situației instituțiilor sanitare din regiune, se constată o înrăutățire a acestora față de anul de referință 1990: numărul paturilor din spitale ce revin la 1.000 de locuitori era de 7,1 în 2003, față de 6,5 cât reprezenta media pe țară. Multe unități sanitare prezintă necesități de reabilitare a clădirilor, precum și de înnoire a echipamentelor existente și de achiziționare de noi echipamente medicale performante și necesare derulării activităților specifice.

La nivelul regiunii Centru se va urmări creșterea calității serviciilor sanitare, cu preponderență în spațiul rural, unde aceste servicii sunt inferioare calitativ în comparație cu cele existente în urban.

Prioritatea II – Sprijinirea afacerilor

Măsuri:

2.1 Crearea și dezvoltarea IMM-urilor în sectorul productiv și de servicii

Obiective specifice:

- dezvoltarea IMM-urilor existente cu scopul de a crea noi locuri de muncă și a proteja locurile de muncă existente mai ales în zonele dezavantajate;
- diversificarea activităților economice în zonele afectate de restructurare.

În anul 2007 în Regiunea Centru erau concentrate 12,3% din totalul unităților. Față de anul 1999 numărul total de angajați a scăzut cu 10,9%, la fel cu media pe țară.

În ceea ce privește ponderea unităților active pe diferite sectoare se poate remarca o mare concentrare a firmelor în sectorul activităților de comerț, 44,7% din firmele active de la nivelul regiunii Centru, în timp sectorul productiv deține doar 19,2%, iar cel al altor servicii 36,1%. Dintre acestea, se remarcă un număr relativ ridicat de IMM-uri înființate, dar puține dintre ele sunt active.

Comparativ cu celelalte regiuni, Regiunea se află pe locul 4 în ceea ce privește cifra de afaceri a acestor întreprinderi (10,6% din totalul la nivelul României).

Numărul investitorilor străini și valoarea investițiilor străine au crescut permanent, îndeosebi în ultimii 5 ani. Cu un nivel al investițiilor străine de 253 €/locuitor, față de 467,5 € media națională, Regiunea Centru se situa în anul 2003 pe locul al IV-lea, după Regiunea București-Ilfov, Regiunea Sud Est și Regiunea Vest, în privința acestui important indicator al potențialului dezvoltării economice.



Investițiile străine s-au orientat în principal către IMM-uri, dar se înregistrează investiții substanțiale și în firme cu peste 250 de angajați. Principalele ramuri economice care au exercitat atracție pentru capitalul străin sunt: industria lemnului, industria alimentară, produse lactate, industria medicamentelor, industria chimică și industria de confecții.

2.2 Promovarea produselor industriale și a serviciilor pe piața internă și externă

Obiective specifice:

- creșterea competitivității firmelor prin stimularea îmbunătățirii calității produselor;
- creșterea exporturilor prin promovarea produselor regionale pe piețele internaționale.

Întreprinderile mici și mijlocii înființate în ultimii ani reușesc cu mare greutate să-și impună produsele și serviciile pe piața internă și pe piețele externe. Această situație se datorează atât calității scăzute a majorității produselor locale, cât și lipsei certificării calității și concurenței produselor similare provenite din alte zone geografice, în primul rând al celor din Uniunea Europeană.

În vederea realizării acestui deziderat se urmărește în principal îmbunătățirea calității produselor și a serviciilor prin introducerea conceptului modern de marketing al produselor și a practicilor europene în domeniul standardizării și certificării produselor.

2.3 Dezvoltarea afacerilor prin crearea unor locații specifice

Obiective specifice:

- atragerea de noi investiții prin asigurarea unor locații dotate corespunzător din punct de vedere tehnic;
- crearea de noi locuri de muncă;
- creșterea numărului de firme nepoluante care crează valoare adăugată mare.

Parcurile industriale și celelate concepte specifice dezvoltării afacerilor, cum ar fi incubatoarele de afaceri și parcurile tehnologice, reprezintă un fenomen nou pentru Regiunea centru.

În regiune există doar 8 locații cu titlul de parc industrial (Șelimbăr, Șura Mică – județul Sibiu și Parcul Industrial Sebeș Alba Iulia – județul Alba) și 5 locații rezultate în urma dezafectării amplasamentelor aparținând industriei de apărare (Metrom, Carfil, Tohan – Zărnești, Făgăraș – județul Brașov și Cugir – județul Alba), precum și o investiție pentru un parc industrial în curs de derulare, finanțată din fonduri Phare (Vidrasău – județul Mureș). Există un singur incubator de afaceri la Miercurea Ciuc – județul Harghita.

Srijinul financiar va fi acordat proiectelor care urmăresc să îmbunătățească și să dezvolte infrastructura afacerilor și celor care contribuie la o creștere a eficienței vieții economice a județelor și localităților, precum și a atractivității acestora prin realizarea unei infrastructuri de utilități care să stimuleze investițiile economice.

Prioritatea III – Dezvoltarea turismului

Măsur:

3.1 Conservarea patrimoniului natural, istoric și cultural

Obiective specifice:

- creșterea atractivității turistice a Regiunii prin modernizarea și reabilitarea infrastructurii;
- creșterea veniturilor din turism prin îmbunătățirea bazelor sportive și de agrement în zonele turistice.

Regiunea de dezvoltare Centru, care se identifică parțial cu regiunea istorică Transilvania, dispune de foarte numeroase obiective de patrimoniu, unele dintre ele de interes internațional și național: cetăți, monumente istorice, monumente de arhitectură. O parte din acestea se află într-o stare accentuată de degradare și necesită restaurare. Vor fi încurajate proiectele care propun o abordare integrată a zonelor turistice pe care doresc să le dezvolte. Prin Legea amenajării teritoriului nr. 5/2000 au fost declarate 84 de monumente ale naturii și rezervații, 26 în județul Brașov, unul în Covasna, 36 în Harghita, 14 în județul Mureș și 15 în Sibiu.

O serie de rezervații, parcuri naționale sau naturale se află pe teritoriul județelor Regiunii: Munții Apuseni în județul Alba, Cheile Bicazului în județul Harghita, Munții Bucegi în județul Brașov, Munții Călimani în județul Mureș și Munții Piatra Craiului în județele Brașov.

În Regiune se găsesc sate care sunt interesante prin valorile etno-folclorice, meșteșuguri, produsele de creație artistică și artizanală adunate în colecții muzeale sătești, prin deținerea unor valori recunoscute, istorice sau culturale (muzee, monumente, case memoriale, vestigii arheologice), așa cum sunt satele pe teritoriul cărora se află bisericile fortificate săsești, toate amplasate în Regiunea Centru, sate turistice climaterice și peisagistice, sate turistice vitipomicole, pastorale, sate care oferă posibilități de practicare a sporturilor, sate care sunt adiacente unor rezervații naturale sau altor fenomene geomorfologice deosebite.

Măsurile specifice vor privi acțiuni de conservare, restaurare, valorificare turistică, informare, creșterea conștientizării importanței prezervării patrimoniului natural și antropic, asigurarea structurilor administrative ale parcurilor naționale din interiorul regiunii, dezvoltarea unor programe de evaluare a resurselor ariilor protejate existente, înființarea administrațiilor ariilor protejate, atragerea membrilor comunității locale în administrarea/custodia ariilor protejate, elaborarea planurilor de management pentru fiecare arie protejată, crearea unui sistem informațional regional privind managementul ariilor protejate, delimitarea ariilor protejate în urma finalizării studiilor de fundamentare.

3.2 Dezvoltarea, diversificarea și promovarea ofertei turistice

Obiective specifice:

- creșterea performanțelor firmelor care acționează în domeniul turismului prin îmbunătățirea serviciilor de informare;
- promovarea eficientă a produsului turistic prin participarea la târguri de turism, seminarii și congrese.

Oferta turistică a Regiunii Centru este foarte diversă, existând posibilitatea practicării tuturor formelor de turism (există oferte pentru amatorii de drumeții sau de alpinism, de vânatoare sau pescuit, pentru practicanții de schi sau de patinaj, ori pentru cei interesați de monumente ale naturii, istorice sau arhitecturale sau de tradiții și obiceiuri). Majoritatea stațiunilor turistice dețin resurse turistice care se pot valorifica în mai multe sezoane.

Lipsa promovării sau promovarea de slabă calitate sunt cauze pentru care cererea turistică este redusă, consecința fiind subutilizarea capacității de cazare. Promovarea punctuală a obiectivelor turistice trebuie dublată de promovarea la nivel regional, care va avea rolul de a face cunoscută Regiunea cu zonele ei turistice și va putea oferi o imagine generală turistică care să surprindă întreaga diversitate a posibilităților de practicare a turismului.

Cea mai spectaculoasă creștere în turismul regional este în domeniul agroturismului, care atrage turiști români prin accesibilitatea prețurilor, dar și turiști străini prin posibilitatea de a cunoaște tradițiile locale și un anumit stil de viață arhaic specific ruralului, ospitalitate.



Rețelele turistice tematice la nivel regional sunt slab dezvoltate sau inexistente, promovarea turistică este insuficientă și utilitățile turistice nemodernizate, cu dotare tehnică și marketing turistic necorespunzător.

Dezvoltarea turismului prin diversificarea ofertei, prin stimularea unor activități conexe turismului care pot mări atractivitatea zonei și valorificarea factorilor de atracție turistică ar conduce la crearea de locuri suplimentare de muncă și la reducerea caracterului sezonier al acestora.

Serviciile de informare turistică sunt foarte importante pentru activitatea turistică. De calitatea, actualitatea și integritatea acestora depinde în mod direct călătoria turistului. În prezent, în Regiunea Centru există 8 centre de informare turistică, un singur centru în județele Alba, Brașov și Covasna, respectiv câte două în județele Harghita și Sibiu. În județul Mureș nu există niciun centru de informare turistică. Majoritatea acestor centre sunt susținute de administrația județelor. În continuare se impune consolidarea acestora cu personal competent și susținerea activității acestora pentru a promova turistic județul.

Pentru ca acțiunile care se vor desfășura pentru dezvoltarea acestui sector să ducă la realizarea obiectivelor fixate, s-a considerat că sunt necesare măsuri integrate (pregătire, asistență tehnică și acces la capital, studii de piață legate de oferta turistică, potențialul turistic, editarea de broșuri, pliante, organizarea de târguri de prezentare, seminarii etc.) care să ducă la creșterea calității promovării și la conștientizarea asupra potențialului turistic regional.

3.3 Îmbunătățirea serviciilor în turism

Obiective specifice:

- creșterea competitivității firmelor din domeniul turismului pe o piață europeană deschisă, cu standarde de performanță ridicate;
- formarea unei piețe a serviciilor turistice unitare prin sistem de marketing și rezervare regional;
- sprijinirea parteneriatului public-privat (organizații, asociații, consultanță și activități de informare).

Situată în zona centrală a României, Regiunea Centru este caracterizată de un relief preponderent montan care a favorizat dezvoltarea turismului care are aici vechi tradiții și un mare potențial de dezvoltare. Ca marcă pentru turismul montan, mai ales pentru sporturile de iarnă sunt stațiunile turistice Poiana Brașov, Predeal, Pârâul Rece, Păltiniș, care se numără printre cele mai renumite stațiuni turistice montane din România, fiind apreciate și pe plan internațional pentru posibilitățile pe care le oferă. Regiunea Centru oferă atracții și posibilități de practicare pentru foarte multe forme de turism: turismul montan, turismul balnear, rural și agroturism, cultural, ecumenic, turism sportiv (speoturism, alpinism, mountainbike, zbor cu aparate ultraușoare, canioning, vânătoare și pescuit etc.), turism feroviar, turism de tineret etc.

Regiunea Centru deține 46,4% din pensiunile agroturistice ale României, 37,1% din pensiunile turistice și 30,5% din numărul cabanelor. În județul Brașov se găsește unul din cele două sate de vacanță de care dispune tursimul românesc.

Baza turistică din regiune este parțial învechită, lipsa modernizărilor afectând calitatea serviciilor oferite turiștilor. Rețeaua unităților de primire turistică este neuniform răspândită, concentrarea cea mai mare înregistrându-se în orașul Brașov (431 unități, reprezentând 47,2% din totalul pe regiune al unităților turistice), la polul opus situându-se județul Alba cu doar 29 unități (3,2% din total).

Prioritatea V – Cercetare, inovare tehnologică și crearea societății informaționale

Măsuri:

5.1 Sprijinirea cercetării, a transferului de tehnologie și dezvoltarea rețelelor informaționale pentru afaceri

Obiective specifice:

- asigurarea de suport pentru producție și servicii de tehnologii înalte și medii;
- îmbunătățirea cooperării industriale în domeniul cercetării-dezvoltării și a transferului tehnologic;
- creșterea nivelului tehnologic al întregii rețele productive a regiunii.

După 1990, se constată o scădere dramatică a relațiilor de colaborare și transfer tehnologic dinre universități și industrie, datorită transformărilor economice din regiune, precum și a lipsei de instituții performante în cercetarea științifică și transferul tehnologic. Din acest motiv, dezvoltarea economică a regiunii este dependentă aproape în exclusivitate de importul de tehnologie, un punct slab atât pentru economie cât și pentru instruirea universitară în sine. Înființarea unor centre de cercetare științifică și transfer tehnologic în relație cu marile universități ale regiunii se dovedește astfel o necesitate urgentă.

Numărul cercetătorilor a scăzut progresiv în ultimii ani în sectorul întreprinderilor și în cel guvernamental; se remarcă o tendință de creștere în sectorul învățământului superior.

Măsura intenționează să susțină inovarea și transferul tehnologic în sectoarele specifice de activitate, prin structuri specializate, în scopul de a contribui la procesul de dezvoltare a sistemului de producție și la menținerea competitivității. Măsura își propune de asemenea să favorizeze dezvoltarea și crearea unei rețele științifice și tehnologice între laboratoarele de cercetare, centre de servicii avansate pentru firme, care să fie capabilă să promoveze și să creeze forme concrete și inovative de colaborare cu sistemul public de cercetare.

Prioritatea VI – Creșterea ocupării, dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale

Măsuri:

6.1 Promovarea măsurilor active de ocupare a forței de muncă disponibile și dezvoltarea sistemului de formare profesională inițială și continuă

Obiective specifice:

- sprijinirea tinerilor șomeri și a persoanelor aflate în șomaj de lungă durată pentru a (re)intra pe piața forței de muncă prin scheme speciale de pregătire profesională, consiliere, tutoriat, mediere și plasare în muncă;
- creșterea adaptării între pregătirea profesională a forței de muncă și cerințele de pe piața muncii.

Măsura se concentrează asupra a două componente ale formării: formarea profesională inițială și cea continuă.

Se consideră că o atenție deosebită trebuie să se acorde îmbunătățirii calității învățământului profesional și tehnic, urmărindu-se modernizarea sistemului educațional în vederea oferirii prin unitatea de învățământ a unei pregătiri tehnice și profesionale adaptată nevoilor de dezvoltare personală și profesională a elevilor, dar și nevoilor de dezvoltare integrată, economică și socială, pe termen mediu și lung a localităților.

Măsura va sprijini dezvoltarea parteneriatului pentru învățământul profesional și tehnic, stabilit la nivel regional, în vederea elaborării unei strategii privind direcțiile de dezvoltare în acest domeniu, precum și adaptarea curriculumului școlar la nevoile pieței forței de muncă.



Formarea profesională continuă are drept scop armonizarea nevoilor pieței forței de muncă cu cele ale actorilor sociali prin dezvoltarea de programe deschise, care pot urma oricărei forme de educație inițială.

Datorită procesului de restructurare industrială cu care se confruntă o mare parte a Regiunii Centru, dar și a procesului de tranziție către economia de piață, șomajul a devenit o problemă stringentă care afectează în special persoanele tinere, proaspeți absolvenți, dar și persoanele peste 40 de ani (în special femei) care, în urma disponibilizărilor și a lipsei posibilității de recalificare se află în imposibilitatea găsirii unui loc de muncă.

6.2 Îmbunătățirea și extinderea sistemului de servicii sociale

Obiective specifice:

- creșterea implicării administrației și a sectorului neguvernamental în sprijinirea grupurilor dezavantajate și întărirea rolului acestora în acordarea de servicii sociale;
- asigurarea egalității șanselor și a integrării sociale a tinerilor, femeilor și a persoanelor cu nevoi speciale.

Din analiza realizată de Guvernul României în „Planul antisărăcie și promovarea incluziunii sociale” asupra situației existente rezultă o amplificare dramatică a fenomenului sărăciei în toată țara.

Procesul de sărăcire a unui segment important al populației s-a produs atât prin erodarea veniturilor și degradarea acumulărilor cât și prin creșterea aspirațiilor de consum datorită fluxului de persoane și informații din și spre exteriorul țării. Dintre multiplele modalități de manifestare a sărăciei, excluziunea socială este procesul cu efectele sociale cele mai negative datorită paralizării capacității de redresare.

Din analiza socio-economică a Regiunii se poate observa o lipsă acută a investițiilor atât în infrastructura necesară cât și în servicii.

Conform studiului „Sărăcia comunităților rurale în România” realizat de prof. Dumitru Sandu, județele Alba și Mureș sunt cuprinse cu 9, respectiv 3 comune, în rândul celor mai sărace 10% comune din România.

La recensământul din 2002 s-a înregistrat un procent ridicat al populației de etnie rromă în regiunea Centru, 4,0% față de 2,5% la nivel național, cifră care o situează pe primul loc comparativ cu celelalte regiuni ca număr al populației de etnie rromă.

Această măsură intenționează să dezvolte cadrul instituțional al municipalităților pentru a oferi servicii sociale direct sau a acționa în parteneriat cu agenții economici, organizații publice, private sau non-profit.

Activitățile din cadrul acestei măsuri sunt menite să ducă la diversificarea, extinderea și creșterea calității serviciilor sociale oferite de autoritățile locale, organisme guvernamentale și neguvernamentale astfel încât să poată beneficia de acestea un număr cât mai mare de persoane aflate în situații care necesită intervenția serviciilor sociale specializate. Măsura își propune promovarea proiectelor integrate în sfera serviciilor sociale cu adresabilitate directă asupra grupurilor dezavantajate.

6.3 Achiziționare de competențe specializate în domeniul administrării și dezvoltării afacerilor

Obiective specifice:

- crearea unui cadru potrivit și a unei atitudini pozitive față de începerea și dezvoltarea unei afaceri;



- susținerea accesului personalului din IMM-uri la servicii de instruire și consultanță în scopul valorificării potențialului lor în domeniul producției și serviciilor;
- diminuarea decalajului de instruire a personalului de decizie și execuție față de cel din Uniunea Europeană.

În contextul constrângerilor economice actuale (declinul economic prelungit, evoluția oscilantă și nesustenabilă a economiei, procesul lent de restructurare și privatizarea, dezechilibre structurale cronice cu impact direct în alocarea resurselor pentru dezvoltare), lipsa unei strategii coerente de formare/utilizare a resurselor umane, cererea redusă de formare profesională continuă, pentru o lungă perioadă de timp din partea agenților economici, insuficienta coerență a sistemului legislativ, formarea profesională continuă apare ca o necesitate a politicii de dezvoltare a resurselor umane a companiilor.

Din analiza politicii întreprinderilor în domeniul formării profesionale realizată de Observatorul Național Român în 2001, rezultă tendințe pozitive ale unor IMM-uri în ceea ce privește interesul angajatorilor pentru formarea profesională a angajaților; altele, însă, susțin mai puțin o astfel de politică, fie pentru că angajatorii nu au conștientizat importanța formării profesionale continue și efectele pozitive asupra dezvoltării întreprinderii, fie pentru că nu își permit să investească în dezvoltarea resurselor umane datorită traversării unei perioade dificile pentru menținerea și dezvoltarea lor.

Scăderea numărului de firme active în Regiune are drept cauză și insuficienta pregătire a managerilor, precum și lipsa fondurilor alocate pentru instruirea resurselor umane.

Măsura își propune crearea unei culturi antreprenoriale și furnizarea de sprijin firmelor pentru formarea și calificarea personalului.

Prioritatea VII – Dezvoltare urbană durabilă

Măsuri:

7.1 Sprijinirea dezvoltării urbane integrate

Obiective specifice:

- îmbunătățirea și/sau dezvoltarea infrastructurii urbane și a serviciilor publice urbane, cu scopul de a crea condiții decente pentru locuire;
- regenerarea și revitalizarea ariilor urbane care sunt deteriorate și sunt locuite de categorii defavorizate;
- reabilitarea construcțiilor de patrimoniu pentru a crește atractivitatea centrelor urbane;
- reutilizarea zonelor brownfield pentru a le schimba funcția cu scopul descreșterii investițiilor pe terenuri virane.

Ponderea populației urbane a Regiunii Centru era de 59,2%. Județele cu cel mai înalt grad de urbanizare sunt Brașovul (75,3%) și Sibiu (66,4%), la polul opus situându-se Harghita (44,2%) și Mureșul (49,1%). Cele mai mari orașe, Brașov și Sibiu, au o importanță economică supraregională.

La 31.12.2006, în Regiunea Centru existau 52 orașe, din care 20 municipii, număr care situează Regiunea pe primul loc în comparație cu celelalte regiuni. Cel mai urbanizat județ este Brașovul, unde 75,3% din populație locuiește în mediul urban. În cazul județului Brașov, aproape jumătate din populație locuiește în orașul reședință de județ (48,1%). O mare parte a populației din unele județe locuiește în centrele reședință de județ: municipiile Sibiu (36,8%), Sfântu Gheorghe (28%) și Țirgu-Mureș (25,5%), constituindu-se în centre economice cu influență importantă asupra unui efectiv mare de populație.



Orașele funcționează ca centre de deservire și de asigurare a populației cu servicii publice. Existența unei game diversificate de servicii publice, ca și buna funcționare a acestora sunt necesare pentru a asigura un nivel de trai decent locuitorilor Regiunii.

Obiective investiționale pentru perioada 2007-2013

Municipiul Tîrgu-Mureș reprezintă o zonă atractivă pentru investiții străine și ar putea atrage un număr mare de investitori străini în contextul aderării României la Uniunea Europeană începând cu anul 2007.

Avantajele oferite de municipiul Tîrgu-Mureș sunt:

- poziția geografică favorabilă;
- resurse naturale de importanță națională;
- infrastructură dezvoltată;
- mediul de afaceri favorabil investițiilor străine;
- sector industrial important, cu specializări unice în țară;
- potențial turistic deosebit;
- performanțe deosebite în domeniul medical;
- forță de muncă înalt calificată;
- diversitate culturală și lingvistică;
- disponibilitate pentru colaborare a autorităților publice locale.

În viitor se conturează următoarele tendințe în mediul de afaceri din județul Mureș:

- creșterea activității din industrie, construcții, comerț și servicii;
- înființarea în sectorul industrial a unor activități performante, nepoluante, re tehnologizarea proceselor de fabricație și recuperarea tradiției micii industrii;
- dezvoltarea serviciilor financiare și de consultanță, creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă, aplicarea principiului prevenirii poluării, dezvoltarea sectorului I.M.M. cu activitate în domeniul producției și soluționarea problemei privind eliminarea controlată a deșeurilor industriale toxice și periculoase;
- revitalizarea mediului economic local prin implementarea de tehnologii de producție moderne cu sprijinul capitalului străin.

Obiectivele principale ale dezvoltării **municipiului Tîrgu-Mureș** constau în:

- Dezvoltarea infrastructurii de bază și asigurarea accesului neîngrădit al populației și consumatorilor industriali la această infrastructură (apă, electricitate, distribuție gaze, căi de transport);
- Accesul la locuință;
- Protecția mediului;
- Reducerea sărăciei;
- Regenerarea urbană (regenerarea capitalului natural, în special a terenurilor și a resurselor de apă contaminate, precum și reabilitarea urbană prin refacerea și dezvoltarea centrului istoric, a clădirilor aflate în afara perimetrului istoric delimitat) și crearea unei aglomerări urbane prin accelerarea negocierii cu zonele adiacente rurale, pentru asigurarea unei dezvoltări corelate și coordonate.

Ținând cont de condițiile specifice ale zonei, în subsidiar obiectivelor generale, municipiul Tîrgu-Mureș își propune totodată și își asumă responsabilitatea față de persoanele defavorizate și pentru conviețuirea etniilor.

Atingerea obiectivelor propuse este posibilă prin încurajarea și dezvoltarea parteneriatului: în cadrul comunității locale (administrație publică locală – societate civilă/ONG – comunitate de afaceri – instituții de învățământ, cultură și culte), cu localitățile din zona periurbană și în cadrul regiunii, cu alte orașe din țară și străinătate (orașe înfrățite).

Principiile de management urban în aplicarea celor cinci obiective au fost elaborate conform principiilor dezvoltării durabile, ale Raportului „Orașe Europene Durabile”



(„European Sustainable Cities”, Bruselles, 1996), Declarației de la Bremen din 1997 și în spiritul Tratatului de la Amsterdam.

Având în vedere că o așezare urbană nu este un sistem închis, iar realizarea celor cinci obiective generale se întemeiază pe aplicarea unui management care să conducă la dezvoltare și/sau regenerare urbană, politicile, planificarea strategică urbană, precum și realizarea programelor și proiectelor se vor face cu respectarea următoarelor principii:

- dezvoltare durabilă, astfel încât pe termen lung să se producă schimbări majore de cultură și atitudine în ceea ce privește utilizarea resurselor de către populație și operatorii economici;
- întărirea capacității instituționale prin management eficient, definirea și restructurarea serviciilor publice în raport cu resursele financiare actuale, cu obiectivele dezvoltării durabile, precum și cu doleanțele și cerințele comunității;
- crearea unei rețele de comunicații intermunicipale în scopul schimbului de informații între municipalități cu privire la utilizarea celor mai bune practici (în management urban sau management de proiect);
- realizarea programelor și proiectelor prin parteneriat public-privat;
- realizarea acelor programe și proiecte pe care sectorul privat nu le poate finanța;
- integrarea politicilor atât pe orizontală, pentru a se realiza un efect sinergic simultan între sectoare, cât și pe verticală, având în vedere corelarea și integrarea politicilor de dezvoltare a orașului cu politicile de dezvoltare ale județului și ale regiunii din care face parte;
- managementul resurselor, ce presupune integrarea fluxurilor de resurse energetice, materiale, financiare și umane, inclusiv într-un ciclu natural;
- utilizarea mecanismelor de piață pentru a atinge ținta durabilității, respectiv emiterea de reglementări pentru eco-taxe și funcționarea utilităților publice în sistem de piață, evaluarea investițiilor după criterii de mediu, luarea în considerare a problemelor de mediu la întocmirea bugetului local;
- descentralizarea managementului în sectorul energetic;
- design-ul arhitectonic durabil în temeiul căruia se stabilesc reguli privitoare la materialele de construcții, design-ul unei clădiri, bioclimatul, densitatea clădirilor într-un areal, orientarea spațială a clădirilor, „structuri verzi” în jurul clădirilor, microclimat, eficiență energetică;
- realizarea unui program sau proiect fără a afecta cultura unei comunități, ori pentru a recupera moștenirea culturală și tradițiile întregii comunități locale;
- interzicerea multiplicării serviciilor publice, dacă acestea nu servesc unei nevoi locale;
- fixarea regulilor de utilizare rațională a terenurilor pentru toate proiectele de dezvoltare în baza planului de urbanism general, ca instrument de planificare spațială;
- analiza capacității tehnice de execuție;
- evaluarea eficienței utilizării resurselor financiare și umane;
- evaluarea viabilității financiare a unui program sau proiect prin prisma veniturilor fiscale obținute;
- identificarea nevoilor comunității locale și a priorităților acesteia; corespondența între lansarea unui program sau proiect și nevoile comunității;
- evaluarea nevoilor comunităților sărace și a capacității municipalității de a asigura accesul acestora la locuință, locuri de muncă și serviciile publice de bază;
- protecția mediului;
- realizarea unui program sau proiect în parteneriat cu sectorul privat, ori realizarea unui program sau proiect de către sectorul privat, pentru a transfera costurile unei investiții, dacă există oportunitatea de a obține profituri viitoare;



- asigurarea publicității informațiilor cu impact în investiții (informații topografice, informații statistice privind economia locală și regională, regulamentul de urbanism, planul de urbanism general și planurile de urbanism zonal).

Regiuni de dezvoltare	2004		2005		2006		2007		2008	
	indice de disparitate	PIB/locuitor	indice de disparitate	PIB/locuitor	indice de disparitate	PIB/locuitor	indice de disparitate	PIB/locuitor	indice de disparitate	PIB/locuitor
ROMÂNIA	100	2.932	100	3.678	100	4.302	100	4.880	100	5.458
1. Nord-Est	69,21	2.029	68,70	2.527	68,40	2.943	68,30	3.333	68,40	3.734
2. Sud-Est	90,77	2.661	85,29	3.137	84,87	3.651	84,51	4.124	84,44	4.609
3. Sud	83,46	2.447	82,08	3.019	81,82	3.520	81,65	3.985	81,60	4.454
4. Sud Vest	83,35	2.444	83,94	3.087	83,82	3.606	83,50	4.075	83,30	4.547
5. Vest	114,72	3.364	114,83	4.224	114,58	4.929	113,99	5.563	113,67	6.205
6. Nord Vest	97,23	2.851	93,05	3.422	92,40	3.975	92,11	4.495	92,02	5.023
7. Centru	104,26	3.057	107,00	3.936	106,71	4.591	106,45	5.195	106,25	5.800
8. București – Ilfov	191,57	5.617	203,57	7.487	206,30	8.876	208,05	10.153	209,15	11.416

Proгноza evoluției disparității Regiunilor din România

În anul 2004, **indicele de disparitate al produsului intern brut pe locuitor** dintre regiunea cu valoare maximă – Regiunea Vest (excluzând Bucureștiul, cu un nivel net superior celorlalte regiuni) și regiunea cu nivel minim – Regiunea Nord Est, a fost de 1,657. Prin evoluțiile previzionate, la orizontul anului 2008, indicii de disparitate dintre aceste două regiuni se va reduce ușor față de anul 2004 și va avea un nivel de 1,662.

În ceea ce privește ierarhia **indicelui de devansare a produsului intern brut pe locuitor față de media națională**, la orizontul anului 2008, aceasta va rămâne aceeași, în sensul că regiunile Vest, Centru și București vor devansa nivelul național (primele două cu o ușoară tendință de scădere în 2008 față de 2004, iar Bucureștiul în creștere), iar regiunile Nord Vest, Sud Est, Sud Vest, Sud și Nord Est vor rămâne, în continuare, cu un PIB/locuitor inferior față de media pe țară, urmând o tendință de uniformizare a indicelui de disparitate.

Reducerea decalajelor dintre zonele dezvoltate și cele rămase în urmă este un fenomen de durată, deoarece și zonele dezvoltate avansează în timp, chiar dacă în ritmuri de creștere mai lente.

După indicii de disparitate, se poate observa că Regiunea Centru ocupă locul 3 în România, incluzând Regiunea București-Ilfov, care este multe peste celelalte regiuni ca dezvoltare economică și, care, oricum, va evolua în paralel cu celelalte regiuni.

Pentru perioada 2007-2013, Uniunea Europeană va aloca Fonduri Structurale și de Coeziune pentru România în valoare de 19.667.647.052 Euro. Aceste fonduri vor contribui la creșterea economică a României per ansamblu, la diminuarea disparităților dintre România și celelalte state-membre UE și, implicit, la diminuarea disparităților dintre Regiunile de dezvoltare ale României.

Statisticile ne arată că în anul 2004, indicatorul PIB/locuitor în România reprezintă 31,1% din PIB/locuitor al mediei UE 25, ceea ce indică o stare deficitară a calității vieții și a nivelului de trai al populației. Astfel, Uniunea Europeană, previzionează, prin intermediul investițiilor și fondurilor alocate României între 2007-2013, o creștere a PIB/locuitor la 41% în anul 2013 față de media UE 25.

Pentru a alina România la standardele economice ale Uniunii Europene și a crește unitar nivelul de trai al populației, în cadrul României fondurile structurale vor fi alocate raportat la nivelul de dezvoltare al fiecărei regiuni în parte. Astfel, regiunilor mai slab dezvoltate le vor fi alocate sume mai mari de bani, iar celor mai puternic dezvoltate le vor fi alocate sume mai mici de bani, conform indicelui de disparitate.

La nivel de țară, Regiunea Centru ocupă locul 3, ceea ce o plasează peste media PIB/locuitor a regiunilor; în consecință, acestei regiuni îi vor fi distribuite sume de bani sub

media previzionată per regiune – 2.458.455.881,5 Euro. Conform indicelui de disparitate de 104,26 al Regiunii Centru, a fost previzionată o sumă de **2.363.899.886,05 Euro** ce va fi alocată Regiunii Centru în perioada 2007-2013.

Indicatori	Regiunea Centru	Județele						România
		Alba	Brașov	Covasna	Harghita	Mureș	Sibiu	
PIB/locuitor (euro)	3.056,90	2.883,80	3.515,90	2.825,20	2.468,50	3.018,70	3.198,70	2.932,00
Indice de disparitate	100	94,34	115,02	92,42	80,75	98,75	104,64	-

PIB/locuitor și Indicele de disparitate în Regiunea Centru

Pe de altă parte, la nivel de Regiune, județul Mureș se situează pe locul 3, după județele Brașov și Sibiu. În acest context, indicele de disparitate plasează județul Mureș aproape de media județelor din regiunea Centru; astfel, conform indicelui de 98,75, pentru județul Mureș a fost previzionată o sumă de **402.023.790 Euro** din totalul fondurilor ce vor fi alocate Regiunii Centru în perioada 2007-2013.

Din suma totală prevăzută pentru județul Mureș, Consiliul Local Tîrgu-Mureș își propune să acceseze aproximativ 50% din total, ceea ce reprezintă **201.011.895 Euro**.

Fondurile previzionate pentru județul Mureș vor putea fi ulterior accesate de către instituțiile publice, de ONG-uri și de persoanele juridice.

În condițiile în care scopul prioritar este creșterea nivelului PIB/locuitor în următorii 5 ani, se impune prioritizarea investițiilor publice locale în vederea creșterii PIB pe cap de locuitor în municipiul Tîrgu-Mureș.

1.5. PROFILUL STRATEGIC AL MUNICIPIULUI TÎRGU-MUREȘ

Caracteristici pozitive

Existența unui potențial economic. Municipiul Tîrgu-Mureș deține câteva atuuri economice care îl disting: sector bancar bine dezvoltat, numărul mare de IMM-uri active, parc industrial în dezvoltare, volum mare de investiții, forță de muncă calificată, capacitate crescută în domeniul economic de înaltă tehnologie, o comunitate de afaceri dinamică și motivată, număr mare de societăți comerciale cu capital străin.

Existența unui potențial crescut în domeniul medical. Acest potențial este important în dezvoltarea rolului regional al Tîrgu-Mureșului în ceea ce privește capacitățile de integrare internațională, în dezvoltarea serviciilor auxiliare domeniului, în stimularea capacităților universitare și în atragerea unei forțe de muncă de înaltă calificare.

Existența unui potențial turistic. Datorită caracteristicilor sale, Tîrgu-Mureș deține capacități foarte mari de dezvoltare a turismului pe două axe principale: turismul de afaceri și turismul urban (turismul istoric/cultural). Acest lucru se datorează pe de o parte caracteristicilor istorice ale orașului, iar pe de altă parte dezvoltării sectorului economic, cultural și universitar.

Existența unui potențial educațional al municipiului. În prezent a devenit un important centru universitar, în care funcționează atât universități de tradiție cât și unități noi particulare. Acest potențial contribuie la creșterea gradului de educație și pregătire profesională a populației din municipiu și regiune, și în același timp contribuie la dezvoltarea unui sistem de conferințe și congrese care generează dezvoltarea turismului tematic în municipiu.

Existența unui potențial turistic de agrement al municipiului. Beneficiind de un cadru natural deosebit prin așezarea sa geografică, amenajarea zonelor situate în apropierea pădurilor, dar și a râului Mureș poate contribui la îmbogățirea ofertei turistice, contribuind în același timp la asigurarea condițiilor de recreere și confort a cetățenilor.

Multiculturalismul. O societate multiculturală este mai putenică la nivelul diversității resurselor decât o comunitate monoculturală (conceptul de „valoare adăugată”). Ceea ce a fost



considerat a fi un pericol și un potențial focar de conflict poate fi reconsiderat ca fiind o oportunitate de către o comunitate europeană inteligentă. Acest potențial de multiculturalism poate aduce avantaje majore în integrarea internațională, dezvoltarea turistică, dezvoltarea economică și universitară, dezvoltarea culturală și atragerea de investiții.

Caracteristici negative

Constrângeri datorate poziționării geografice. Poziționarea geografică a orașului reprezintă o problemă strategică importantă. Ea se manifestă la niveluri diferite: de la probleme în domeniul infrastructurii, circulației și a spațiilor locuibile, la probleme în ceea ce privește spațiile verzi și nivelul poluării. Dezvoltarea municipiului Tîrgu-Mureș este afectată în acest moment de traficul intens, numărul insuficient de parcări, probleme în ceea ce privește numărul de locuințe disponibile, terenuri insuficiente care să fie puse la dispoziția investitorilor etc. Toate aceste probleme sunt datorate, în bună măsură, poziționării geografice și imposibilității de extindere a municipiului.

Dificultăți în racordarea municipiului la căi de comunicație majore. Orașul suferă încă din cauza lipsei unor conexiuni cu unele căi majore de comunicație rutieră. De asemenea, dezvoltarea orașului trebuie văzută în directă legătură cu dezvoltarea aeroportului internațional Tîrgu-Mureș.

Migrația forței de muncă; probleme legate de resursele umane. Deși orașul Tîrgu-Mureș dispune de o resursă umană deosebit de bine pregătită, care îl diferențiază de alte localități similare, se înregistrează probleme în păstrarea acestei resurse umane sau atragerea unor resurse umane bine pregătite din exterior. Acest fapt poate afecta în mod negativ dezvoltarea strategică a orașului.

Slaba valorizare a potențialului multicultural. Tîrgu-Mureș deține, ca oraș multicultural, un potențial superior unor comunități monoculturale. Acest potențial nu numai că nu a fost utilizat, ci a și fost considerat, o perioadă lungă de timp, ca reprezentând un „pericol”. Înțelegerea oportunităților oferite de profilul multicultural la nivel economic, social, universitar, cultural etc. poate reprezenta un avantaj strategic semnificativ.

Suprafața spațiilor verzi existente raportată la numărul de locuitori este scăzută

Concluzii:

- ✧ Dezvoltarea orașului nu reprezintă doar o problemă a autorităților locale, ci ține de voința și capacitatea comunității de a defini obiective strategice și de a le transpune în programe operaționale;
- ✧ Tîrgu-Mureș se confruntă cu probleme specifice unui oraș în plină dezvoltare. Comunitatea locală trebuie să asume această poziționare și să o utilizeze;
- ✧ Tîrgu-Mureș se află mult deasupra altor comunități similare datorită resurselor de inteligență, mobilizare și antreprenoriat disponibile. Valorificarea la standarde de eficiență ridicată a acestor resurse poate duce la dezvoltarea unui profil creativ și inovativ unic în regiune;
- ✧ Tîrgu-Mureș deține un potențial deosebit în ceea ce privește dezvoltarea unor activități economice (sau de altă natură) ce se bazează pe o resursă umană de înaltă calificare (precum IT, servicii bancare etc);
- ✧ Tîrgu-Mureș deține un potențial ridicat de creștere a calității democrației locale (bazat pe nivelul ridicat de educație al cetățenilor, gradul ridicat de asociativitate și antreprenoriat);
- ✧ Creșterea calității vieții în comunitatea mureșană este un element strategic indispensabil dezvoltării viitoare a orașului;
- ✧ Succesul strategiei la nivel tactic și operațional depinde de capacitatea comunității de a forma grupuri comune de lucru (administrație – grupuri interesate) care să implementeze programele structurate la nivel strategic, să le monitorizeze, evalueze și să le corecteze în timp.

2. EVOLUȚIA TERITORIALĂ A MUNICIPIULUI TÎRGU-MUREȘ ȘI SPAȚIUL SĂU DE INFLUENȚĂ

Evoluția teritorială

De-a lungul dezvoltării sale istorice, orașul Tîrgu-Mureș a cunoscut pe lângă dinamica economică și creșterea demografică, un proces continuu de extindere teritorială. De la nucleul central situat în apropierea văii Mureșului, conturat în jurul Cetății Medievale, orașul s-a extins integrând în teritoriul său administrativ două foste comune, Remetea și Mureșeni, amplasate la nord-vest și, respectiv, sud-vest față de vatra inițială a orașului. În anii 1970-1980 orașul avea și patru comune suburbane: Cristești, Sîncraiu de Mureș, Sîngeorgiu de Mureș și Sîntana de Mureș, care în prezent au revenit la statutul de comune de sine-stătătoare.

Structura spațiului urban poartă amprenta istoriei orașului, a succesiunii de faze de creștere și declin, a externalizării funcțiilor care au caracterizat evoluția orașului de-a lungul timpului. Zonalitatea funcțională a orașului este complexă, foarte diferențiată ca vârstă, stil arhitectonic, textură, structură.

Nucleul central al orașului se impune prin funcționalitatea sa complexă: administrativă, culturală, comercială, rezidențială. Dezvoltat de o parte și de alta a arterei care străbate orașul pe direcția nord-est – sud-vest, făcând legătura cu Reghin și respectiv Luduș, nucleul central este situat la 1-2 km est de albia minoră a Mureșului, la contactul dintre albia majoră și terasa de 30-35 m înălțime. Este orientat pe direcția nord-sud pe o lungime de 1,5 km, de la Cetate până la Palatul telefoanelor, iar în direcția est-vest pe aproape 1 km. Fizionomia urbanistică este cu totul specială, fiind dată de combinarea unui sistem de piețe, format din Piața centrală a Trandafirilor, lungă de peste 500 m și lată de 50-100 m, amenajată sub formă de scuar, la care se adaugă alte 4 piețe mai mici, și a unui sistem de străzi adiacente, unele foarte înguste și cu un traseu sinuos care amintesc de epoca feudală. Din punct de vedere al componenței arhitectonice, este cea mai complexă zonă a orașului, îmbinând construcții cu stiluri diferite, aparținând unor epoci variate care se desfășoară pe parcursul a 500 de ani: de la cele gotice păstrate de Biserica Reformată din interiorul cetății care datează din secolul XV, la cele baroce conservate de câteva biserici și edificii publice construite în secolul XVIII, nebaroce și neobizantine cum este Catedrala Ortodoxă.

Evoluția spațială a orașului a fost accentuată și de dezvoltarea unei extinse zone industriale la limita sud-vestică a spațiului urban. În partea de sud a orașului se situează platforma industrială.

În comparație cu zona sudică a orașului, foarte dinamică, prin care orașul s-a extins teritorial în ultimii ani, zona nordică se caracterizează printr-o evoluție spațială lentă. Această zonă heterogenă din punct de vedere funcțional concentrează un cartier rezidențial, o zonă industrială mai redusă ca suprafață în care se află fabrica de prelucrare a lemnului și zona universitară. La fel ca extremitatea sud-vestică, și această zonă este traversată de traseul longitudinal și paralel al căii ferate și al șoselei care fac legătura municipiului cu orașul Reghin. Extinderea orașului pe direcția sud-vestică a fost favorizată și de existența unei suprafețe neutilizate între oraș și localitatea Mureșeni, ușor de modelat și restructurat urbanistic, ca și de apropierea principalei gări feroviare a orașului, care i-a mărit gradul de accesibilitate.

Zona rezidențială este dezvoltată în jurul nucleului central, fiind diferențiată din punct de vedere arhitectonic, urbanistic și structural în două zone, cea mediană mai veche și cea periferică mai recentă. Zona mediană are o formă aproape circulară, fiind reprezentată de case de locuit individuale, particulare, datând în majoritate din prima jumătate a secolului XX. Construcțiile, în general doar cu parter, formează ansambluri omogene din punct de vedere arhitectonic, cu o structură adunată mai puțin compactă decât în zona centrală, cu textură geometrică mai ales pe suprafețele netede ale ale frunții teraselor Mureșului. În comparație cu aceasta dominantă de funcționalitate rezidențială, zona periferică construită în anii 1960-1970



îmbină funcția rezidențială cu cea comercială, socială, culturală. Este constituită din cvartale de blocuri construite în general pe spațiile virane din extremitatea orașului. Cel mai rapid ritm de extindere teritorială a orașului a fost atins în decursul anilor 1960-1970 când au fost construite peste 9.000 de apartamente, însumând o suprafață locuibilă de aproximativ 280.000 mp. Cartierele de locuit sunt situate astfel:

- în extremitatea sudică Dâmbu-Pietros și Mureșeni;
- în extremitatea sud-estică Tudor Vladimirescu;
- în extremitatea sud-vestică Ady Endre;
- extremitatea nordică Aleea Carpați;
- extremitatea nord-estică Cornișa și Mihai Viteazu;
- extremitatea nord-vestică Unirii.

Aceste cartiere conțin pe lângă locuințele colective cu diverse înălțimi și magazine, cinematografe, dispensare, încercând să reducă dependența rezidenților de serviciile concentrate în zona centrală a orașului.

Evoluția spațială a orașului a fost accentuată și de dezvoltarea unei extinse zone industriale la limita sud-vestică a spațiului urban. În partea de sud a orașului se situează platforma industrială.

Principalele caracteristici ale teritoriului de amplasare și de influență

Evaluarea potențialului economic și a perspectivelor de dezvoltare a municipiului Tîrgu-Mureș are ca teritoriu de referință spațiul urban propriu-zis pe care este situat municipiul și comunele limitrofe aflate sub directă sferă de influență urbană: Ceuașu de Câmpie, Pănet, Ungheni, Gheorghe Doja, Crăciunești, Acățari, Corunca, Livezeni, Ernei, Sângeorgiu de Mureș, Sântana de Mureș, Sâncraiu de Mureș, Cristești. Elementele care particularizează teritoriul de amplasare și de influență sunt legate de morfologia reliefului, de resursele existente ca posibilă bază de materii prime pentru dezvoltarea economică viitoare și de locul și rolul orașului în cadrul județului, definite prin prisma potențialului uman și a activităților economice relevante.

Morfologia teritoriului

Arealul restrâns (aproximativ 60 km²) pe care se află orașul prezintă caracteristici morfologico-geologice în funcție atât de structură, cât și de modul în care au acționat agenții exogeni. Din punct de vedere morfometric, teritoriul analizat se desfășoară în amfiteatru, înălțându-se din sud și sud-est din lunca Mureșului spre culmea înaltă a Platoului Cornești, și spre nord și nord-est. Culmile deluroase sunt pronunțat rotunjite, iar treptele teraselor foarte evidente din stânga văii sunt premisele pentru dezvoltarea urbanistică, variată, cu dispunere etajată a spațiului construit al orașului. Această configurație morfologică este rezultatul în special al eroziunii fluviale care a modelat Depresiunea Transilvaniei în ultima perioadă a cuaternarului.

Lunca fertilă a Mureșului este din punct de vedere paleontologic o succesiune de straturi cu petrografie diferită și de vârste variate, suprapuse în diverse combinații, începând cu aluviunile pleistocen-holocene, cu materialele de dejecție (pietrișuri și nisipuri) acumulate în conurile de la gurile afluenților de gradul II ai Mureșului sau organismelor torențiale, până la depozitele paleogene ale teraselor.

Mureșul curge meandrând divagat într-o albie corectată parțial prin lucrări hidrotehnice, dezvoltând un microclimat (umiditate mai crescută, deplasarea longitudinală a maselor de aer). Pe versantul stâng al văii sunt situate Dealurile Nirajului, prezente prin Platoul Cornești și Dealul Mare, care au altitudini maxime de 450 m, coborând spre valea Mureșului prin panta Trebeiului, spre cele trei terase pe care este așezat în cea mai mare parte orașul, până în lunca Mureșului. Spre vest se află Dealul Budiului, colina pietroasă numită Dâmbul Pietros pe care s-a construit zona rezidențială „1848”, despărțit de Platoul Cornești de valea largă a pârâului Pocloș. Spre sud se înșiră alte masive deluroase: Dealul Corincăi, Dealul Stejeriș. În dreapta



văii se află înălțimile Dealului Beșa cu vârful cel mai înalt, Urieșul, de 462 m altitudine, pe pantele căruia, coborând spre valea Mureșului, se desfășoară o altă zonă rezidențială a orașului, Beșa.

Microrelieful poartă amprenta acțiunii erozivo-acumulative a Mureșului, care și-a dezvoltat în timp o rețea vastă de tributari. Mureșul străbate orașul de la nord-nord-est la vest-sud-vest, formând numeroase meandre datorită pantei reduse de scurgere și primind afluenți, dintre care cei mai importanți sunt: de pe malul stâng pârâul Pocloș care își adună apele de pe versantele dealurilor din apropiere, iar în interiorul orașului primește apele pârâului Valea Vălurenilor. Între acestea două se menține pârâul Vulpii, iar în amonte de Pocloș se formează, în timpul ploilor, transportând materiale de eroziune, pârâul Trebei, de pe versantul nordic al Platoului Cornești, iar spre marginea est-nord-estică a orașului, alte pâraie mici care trec prin zona cunoscută în trecut sub numele de „Târgul de vite”, inclusă în spațiul construit al vetrei urbane. De pe versantele malului drept se varsă în Mureș pârâul Valea Voinicenilor. Mureșul și-a marcat existența prin formarea la viituri a mai multor albiu minore pe care le-a părăsit ulterior, lăsând văi seci cum este cea care trecea prin piața centrală a orașului (Piața Trandafirilor), de la care a rămas mai târziu denumirea de Mureșul Sec pentru fosta stradă Sfântu Gheorghe (Republicii).

Morfometria locală, înclinarea pantelor, dispunerea versantelor, ca și prezența spațiului construit au determinat necesitatea măsurilor de protecție a zonei construite față de debitul mare și extinderea viiturilor (debitul maxim a fost înregistrat în 1970 în amonte de oraș, la Glodeni, provocând o inundație catastrofală), executându-se lucrări de regularizare, diguri, un baraj cu vane care alimentează cu apă obiectivele industriale din zonă și contribuie la compensația de pantă și eliminarea surplusului de apă la precipitații abundente. În estul orașului, relieful dominant este cel structural, reprezentat prin poduri, creste care flanchează structurile în dom (Corunca), la care se asociază forme de denudare areală (alunecări de teren) și liniară (toreni, ravene).

Comunele din imediata apropiere a orașului sunt situate pe Podișul Tîrgu-Mureșului, ca parte a Podișului Târnavelor, reprezentat printr-un versant abrupt care domină spre est depresiunile și culoarele de legătură Călușari, Hodoșa – Miercurea Nirajului și terminații domoale în unghiul de confluență a Nirajului cu Mureșul. Acesta s-a modificat prin acțiunea afluenților menționați anterior, care au fragmentat teritoriul și l-au transformat într-o asociere de dealuri în general asimetrice, cu înălțimi maxime de aproape 500 m și o energie redusă de relief (200 m) care favorizează extinderea compactă a domeniului forestier.

Lunca Mureșului, care străbate comunele situate pe direcția nord-est – sud-vest față de Tîrgu-Mureș, are lățimi cuprinse între 1 și 4 km, fiind presărată cu depresiuni mlăștinoase, meandre părăsite, grinduri și popine. Deasupra luncii se succed 6 nivele de terasă mai bine evidențiate în amonte și în aval de oraș. Nivelul cel mai de jos atinge 8-10 m, cel mai înalt 110-112 m, dar cel mai bine dezvoltat este cel median, situat la 25-35 m deasupra talvegului actual.

Elemente potențiale de dezvoltare și amenajare durabilă a Teritoriului zonei periurbane

Zona Metropolitană Tîrgu-Mureș este o microregiune cu o evoluție dinamică, înființată cu scopul principal de a asigura dezvoltarea social-economică a zonei.

Conform Legii nr. 351/2001 privind aprobarea „**Planului de Amenajare a Teritoriului Național (P.A.T.N.)**” – Secțiunea a IV-a – Rețeaua de localități urbane, municipiul Tîrgu-Mureș este încadrat conform ierarhiei funcționale a localităților urbane ca fiind municipiu de rang II, cu importanță inter-județeană, județeană sau cu rol de echilibru în rețeaua de localități a României.

Conform legislației românești, municipiul Tîrgu-Mureș își poate constitui zonă periurbană, caracteristicile unei astfel de zone fiind cumva similare cu cele ale zonei metropolitane, cu deosebirea ca o zonă metropolitană se poate constitui între marile centre



urbane (capitala și municipii de rang I). Aici poate fi adusă în discuție acea constituire a Asociației „Zona Metropolitană Tîrgu-Mureș”, care potrivit legislației românești este de fapt **zonă periurbană, titulatura de zonă metropolitană în cazul arealului limitrof municipiului Tîrgu-Mureș fiind improprie datorită rangului municipiului Tîrgu-Mureș.**

Asociația „Zona Metropolitană Tîrgu-Mureș” are ca scop dezvoltarea Zonei Metropolitane Tîrgu-Mureș, din perspectiva relațiilor economice, sociale, culturale, turistice și sportive existente între autoritățile administrației publice locale componente ale zonei.

Asociația „Zona Metropolitană Tîrgu-Mureș” își propune următoarele obiective:

- a) asigurarea dezvoltării patrimoniului Zonei Metropolitane Tîrgu-Mureș;
- b) promovarea intereselor Zonei Metropolitane Tîrgu-Mureș, respectarea și apărarea intereselor membrilor fondatori;
- c) inițierea și derularea unor programe și proiecte menite să conducă la dezvoltarea Zonei Metropolitane Tîrgu-Mureș;
- d) schimburi informaționale cu alte zone metropolitane;
- e) constituirea și atragerea de fonduri necesare activității asociației;
- f) elaborarea de planuri strategice de dezvoltare și implementare a acestora.

Municipiul Tîrgu-Mureș este centrul principal al zonei periurbane, unde își desfășoară activitatea peste 30% din totalul agenților economici din județ.

Zona periurbană constituită din municipiul Tîrgu-Mureș și din unitățile administrativ teritoriale (U.A.T.) limitrofe are o suprafață de aproximativ 678,40 km², ce cuprinde următoarele cinsprezece U.A.T.-uri componente:

- **Municipiul Tîrgu-Mureș**, reședință de județ și municipiu de rang II în ierarhizarea municipiilor și orașelor din România;
- **Orașul Ungheni**;
- Următoarele U.A.T.-uri (de la vest la est): Ceuașu de Câmpie, Sântana de Mureș, Ernei, Sângeorgiu de Mureș, Livezeni, Corunca, Acățari, Crăciunești, Cristești, Gheorghe Doja, Sânpaul, Pănet, Sâncraiu de Mureș.

Teritoriul zonei periurbane a municipiului Tîrgu-Mureș posedă un relief ce a determinat, în timp, configurația spațială a așezărilor pe teritoriul său precum și a unui **patrimoniu natural valoros** (rezervații și parcuri naturale), cu peisaje și ecosisteme valoroase. Pe toată suprafața zonei periurbane întâlnim, de asemenea, un **patrimoniu construit deosebit** (situri și obiective antropice valoroase), ce creează premisele unei viitoare dezvoltări din punct de vedere turistic al acestei zone (în special partea de nord și nord-est a arealului periurban prezintă un potențial turistic deosebit).

Planul de Amenajare a Teritoriului Zonal Periurban al municipiului Tîrgu-Mureș stabilește principalele direcții și obiective de economico-sociale după cum urmează:

Conform viziunii PATZ, zona periurbană a municipiului Tîrgu-Mureș trebuie să devină un **pol de atracție la nivel regional și național**, un spațiu urbanistic comun integrat din punct de vedere economic și administrativ.

Principalele direcții și niveluri de dezvoltare economico-sociale a zonei periurbane a municipiului Tîrgu-Mureș:

- valorificarea durabilă a resurselor naturale existente, în special a celor agricole, silvice, turistice și hidrografice;
- restructurarea și modernizarea infrastructurilor tehnice;
- dezvoltarea spațială rațională a tuturor localităților existente în acest areal periurban și desfășurarea controlată a procesului de urbanizare, corespunzător intereselor colectivităților locale, în strânsă corelare cu dezvoltarea rețelei județene și regionale de localități, pentru asigurarea unor condiții de viață superioare;
- conservarea, reabilitarea și protecția mediului natural și construit;



- asigurarea unei dezvoltări economice și sociale armonioase în profil teritorial, prin intervenții publice și sprijinirea inițiativelor private în zonele defavorizate din punct de vedere economic și social.

Obiectivul general de amenajare a teritoriului zonei periurbane

Utilizarea eficientă a tuturor resurselor fizice și umane, în scopul dezvoltării echilibrate a unei infrastructuri tehnice și economico-sociale bazate pe tehnologii ecologice, fără degradarea patrimoniului natural și cultural-istoric, care să încurajeze autonomia locală și parteneriatul în coordonarea și gestionarea dezvoltării durabile a zonei periurbane a municipiului Tîrgu-Mureș.

Obiectivul strategiei cooperării intraregionale și a contextului suprateritorial

Integrarea armonioasă a teritoriului periurban în spațiul național, regional și județean, prin dezvoltarea infrastructurilor în concordanță cu orientările și cerințele de integrare europeană.

Obiectivele strategiei de amenajare a teritoriului periurban structurate pe domenii

- Protecția și valorificarea durabilă a elementelor mediului natural, prin determinarea, atenuarea sau anihilarea efectelor fenomenelor distructive (riscuri naturale și antropice) și gestionarea durabilă a deșeurilor;
- Valorificarea potențialului elementelor definitorii de patrimoniu natural și antropic prin intervenții integrate de protejare și dezvoltare durabilă;
- Rețea de localități echilibrată și autonomă printr-un parteneriat privind coordonarea și gestionarea dezvoltării durabile în spațiul periurban;
- Rețele de infrastructuri tehnice moderne, în concordanță cu normele europene și cu cerințele de protecție și conservare a mediului ambiant;
- Stimularea dezvoltării echilibrate și durabile prin reducerea discrepanțelor între nivelurile de dezvoltare ce există între diferitele zone ale teritoriului periurban;
- Asigurarea menținerii în limite favorabile a nivelului de dezvoltare a populației și conviețuirea armonioasă a tuturor naționalităților și etniilor, la nivelul spațiului periurban, indiferent de religie sau sex;
- Realizarea unei structuri economice performante și adaptată necesităților zonei periurbane, în acord cu principiile de conservare și protecție a resurselor naturale și construite.

Cele cinci macro-zone de dezvoltare propuse în jurul municipiului Tîrgu-Mureș sunt:

- **În partea de nord – nord-est, datorită cadrului natural valoros, precum și a dezvoltării unor activități nepoluante, este propusă o zonă cu profil turistic.**
Unitățile administrativ-teritoriale în care sunt propuse activități turistice, în principal agroturismul, sunt: *Ceaușu de Câmpie, Sântana de Mureș, Ernei*. De asemenea, la *Sângeorgiu de Mureș*, datorită existenței bazei de tratament bazată pe apă sărată iodurată, se propune dezvoltarea unui turism de tip balnear care să pună în valoare potențialul acestor izvoare locale.
- **În partea estică a zonei periurbane și în partea de vest a municipiului Tîrgu-Mureș sunt propuse două zone cu tendințe de dezvoltare în domeniul imobiliar (construcția de locuințe) sub influența municipiului.**
Datorită dezvoltării aici a unor zone rezidențiale, cât și datorită faptului că aceste zone se află foarte aproape de municipiul Tîrgu-Mureș și nu au un profil agro-zootehnic sau economic dominant, considerăm benefică propunerea lor ca zone cu funcțiune preponderent rezidențială. Unitățile administrativ-teritoriale propuse a fi destinate în principal locuirii sunt, în partea estică, *Livezeni și Corunca*, iar adiacent municipiului pe direcția nord-vest *Sâncraiu de Mureș*.

Dezvoltarea în aceste două zone a acestei funcțiuni ar fi benefică, pentru viitor, atât pentru municipiul Tîrgu-Mureș (datorită lipsei spațiului de extindere – „oraș înghesuit”) cât și pentru întreg arealul periurban.

- **În partea sud-estică, datorită tendințelor locale, cât și existenței terenurilor se propune dezvoltarea funcțiunilor agro-zootehnice și dezvoltării IMM-urilor.**

Teritoriul U.A.T-urilor Gheorghe Doja, Crăciunești și Acățari permite dezvoltarea agro-zootehnică datorită existenței aici a terenurilor agricole. Pentru prelucrarea unor produse agro-zootehnice la fața locului s-a propus aici și dezvoltarea micilor întreprinderi cu capital privat. Datorită construirii pe teritoriul acestor U.A.T-uri a unui tronson din autostrada Brașov – Borș va trebui avut în vedere impactul acestei magistrale rutiere asupra mediului natural și construit din această parte a arealului periurban.

- **În partea de sud-vest a zonei studiate, datorită tendințelor viitoare și existenței aeroportului, este propusă o zonă cu funcțiuni preponderent industrial-tehnologice și a dezvoltării IMM-urilor.**

Propunerea dezvoltării în această zonă a funcțiunilor de mai sus s-a axat pe apariția, lângă aeroportul Tîrgu-Mureș, a terenului destinat unui parc tehnologic.

Având în vedere retehnologizarea și conversia combinatului Azomureș, localizat tot în această zonă, precum și posibilitatea dezvoltării în paralel a parcului tehnologic „Mureșul”, împreună cu parcul tehnologic adiacent aeroportului, considerăm această zonă ca fiind una a „tehnologiilor nepoluante” la nivelul arealului periurban. U.A.T.-urile cuprinse în perimetrul acestei zone industrial-tehnologice sunt orașul Ungheni și comunele Cristești și Sânpaul. Odată cu realizarea autostrăzii și creșterea accesibilității la nivel național, această zonă ar putea deveni un pol al industriei și tehnologiei nepoluante, atât la nivelul arealului periurban studiat, cât și la nivelul județului Mureș.

- **Partea vestică a zonei periurbane va fi propusă pentru dezvoltarea în domeniul creșterii animalelor.**

Această zonă propusă a fi dezvoltată în domeniul zootehnic este destul de însemnată la nivelul zonei periurbane, deși se întinde pe teritoriul unei singure unități administrativ-teritoriale: *Pănet*.

Această propunere de zonificare a dezvoltării teritoriale la scara întregului areal periurban va putea deveni vulnerabilă la dezvoltarea necontrolată, în lipsa unor programe integrate de protejare și dezvoltare durabilă. Doar prin cooperarea tuturor unităților administrativ-teritoriale și printr-un parteneriat între acestea se poate asigura localităților acestui areal periurban o dezvoltare echilibrată și durabilă prin „**promovarea coeziunii teritoriale în direcția unei dezvoltări socio-economice echilibrate**”.

Parcul Industrial Tîrgu-Mureș

Primăria municipiului Tîrgu-Mureș consideră vitală dezvoltarea și extinderea sectorului economic. Acest lucru poate fi rapid realizat prin amenajarea unui parc tehnologic. Premisele sunt favorabile acestei investiții ca urmare a tradiției industriale a municipiului Tîrgu-Mureș, a calificării pe care o are forța de muncă din această zonă. Se urmărește atragerea și încurajarea activităților de producție și în special a celor din rândul tehnologiei de vârf și oferirea de facilități în acest sens pentru investitori.

În lipsa unor terenuri propice unei asemenea destinații, municipiul nemaivând posibilitatea de a se extinde, a fost promovat un proiect de hotărâre de guvern privind trecerea în patrimoniul Primăriei Tîrgu-Mureș a terenului în suprafață de 120 de hectare, aflat în prezent în administrarea operativă a Aeroclubului sportiv Tîrgu-Mureș. Terenul respectiv este utilizat acum mai mult ca pășune pentru câteva sute de ovine, iar în lipsa fondurilor necesare



aeroclubul funcționează la limita de avarie, timp de cel mult 2-3 luni pe an. Zona propusă pentru realizarea parcului industrial pe terenul Aeroclubului Tîrgu-Mureș este delimitată natural, fiind mărginită de căi de acces rutier cu toate utilitățile limitrofe necesare, implicit cu posibilitatea de prelungire a căii ferate.

În spațiul menționat, Primăria municipiului Tîrgu-Mureș propune rezervarea unei suprafețe de 23,106 hectare destinată construirii unor locuințe pentru personalul care va lucra în parc, ca și pentru alte categorii de locuitori. În proiectul realizat de specialiști din cadrul primăriei se prevede realizarea a 12 tronsoane de blocuri cu locuințe pentru tineri, însumând circa 350-400 de apartamente. De asemenea, este prevăzută parcelarea suprafeței menționate pentru realizarea de locuințe în sistem de credit ipotecar (în număr de 60). Amenajarea vizează, totodată, crearea de spații verzi, perdele verzi de protecție față de zona industrială și un centru comercial de cartier. Suprafața destinată parcului tehnologic a fost prevăzută cu un sistem rectangular de drumuri, pe care se prevăd extinderi de rețele de utilități, accesul în incintă făcându-se pe cele 3 străzi perimetrare.

Unul din principalele obiective la nivelul activităților turistice îl reprezintă transformarea turismului din teritoriul zonal într-o activitate economică dinamică, viabilă în condițiile economiei de piață și includerea acestui teritoriu în oferta turistică regională și națională (pentru turismul cultural).

În ceea ce privește infrastructura rețelilor de transport – dezvoltarea rețelei căilor rutiere, municipiul Tîrgu-Mureș este racordat la rețeaua rutieră majoră a României doar prin patru trasee de drumuri:

- două trasee europene E60 (DN13 și DN15, pe teritoriul zonei periurbane) – Frontiera Borș – Cluj-Napoca – Tîrgu-Mureș – Brașov – Ploiești – București – Slobozia – Constanța;
- un traseu de drum principal DN15 (spre municipiul Reghin);
- un traseu de drum național secundar, DN15 F (spre Satul Nou).

În ceea ce privește rețeaua feroviară, accesibilitatea municipiului Tîrgu-Mureș la nivel național este destul de dificilă și anevoioasă. Zona periurbană și implicit municipiul Tîrgu-Mureș sunt la ora actuală puțin izolate din punct de vedere al magistrelor feroviare față de alte municipii de același rang ale țării. Astfel, arealul periurban este practic izolat de principala magistrală feroviară (coridorul pan-european nr. IV) care deși ajunge la Sighișoara, nu cuprinde pe traseul său și municipiul Tîrgu-Mureș. De asemenea, municipiul și totodată zona periurbană nu beneficiază nici de o legătură în partea de nord-vest a României spre ramura de cale ferată Gherla – Vatra-Dornei – Câmpulung Moldovenesc – Suceava.

Așadar atât din punct de vedere al căilor de comunicație rutiere, cât și a rețelei feroviare, zona periurbană a municipiului Tîrgu-Mureș nu beneficiază de o accesibilitate facilă la nivel teritorial, în comparație cu alte localități urbane de același rang

3. AUDITUL LA NIVELUL CARTIERELOR – ZONE DE INTERVENȚIE

Municipiul Tîrgu-Mureș este structurat pe opt zone

Dezvoltarea orașului în jurul centrului istoric s-a făcut pe direcțiile de legătură cu localitățile importante cu care se află în relație rutieră. Astfel, pe direcția Reghin s-a dezvoltat cartierul Cornișa, în care principalele străzi sunt Revoluției, Republicii, 22 Decembrie 1989, în nord și străzile Mihai Viteazu, Gh. Marinescu în sud. Între strada Republicii și râul Mureș, densitatea locuințelor este mare în Aleea Carpați, adiacentă cartierului Cornișa.

Pe direcția spre Cluj, principala arteră de acces este strada Gh. Doja. La sud de aceasta, mărginite de Calea Sighișoarei, se află cartierele 1848 și Dîmbul Pietros. La nord de strada Gh. Doja, arterele importante sunt strada Libertății, strada Băneasa și strada Depozitelor, circulația intensă datorându-se amplasării în această zonă a magazinelor din European Retail Park (Auchan, Baumax, Promenada Mall) și a magazinului Metro. Tot la nord de strada Gh. Doja este plasată Gara centrală a orașului și străzile de acces.

Datorită vechimii sale, concepția de repartitie a clădirilor este influențată de considerații care aveau adecvare în anumite perioade istorice, și astfel apare ca evident – într-o anumită optică de dezvoltare – faptul că lipsește spațiul de extindere, că localitatea generează impresia de *oraș înghesuit*, dar cu un remarcabil patrimoniu urbanistic care trebuie protejat și conservat. Densitatea ridicată a clădirilor, extrem de valoroase, asigură într-o mare măsură imposibilitatea amplasării unor clădiri care să modifice unitatea de stil a centrului istoric.

Datorită transformărilor sociale din ultimii 20 de ani, extinderea pe orizontală a aglomerării s-a accentuat după 1989, practic suprafața intravilanului dublându-se în perioada 1989 – 2006. Începând cu anul 1991, intravilanul municipiului s-a extins cu 10-17% pe an, față de suprafețele existente înainte de 1989, iar numărul autovehiculelor a crescut exponențial

1. Zona Centrală Veche

Din punct de vedere funcțional, fondul construit este alcătuit din clădiri publice și locuințe preponderent individuale cu o tipologie urbană. Ca mod de ocupare al terenului, clădirile formează ori au tendința de a forma front continuu. Construcțiile sunt aliniate la stradă, cu regim de înălțime parter și uneori P+2. Loturile sunt în general de forma dreptunghiulară, cu fronturi înguste și lungimi mari. Trama stradală este neregulată. Străzile au trasee curbe, de factură organică. Spațiile verzi sunt triunghiulare și se găsesc la intersecția în Y a străzilor. Zona cuprinde numeroase clădiri de valoare istorică și arhitecturală și este cuprinsă în interiorul ariei protejate a centrului istoric. Zonă cu caracter unitar, alcătuită din clădiri cu funcțiuni mixte (comerț și alte categorii de servicii de interes general, locuințe, echipamente publice) înșiruite, aliniate la stradă, cu regim de înălțime variabil astfel: Zona Centrală veche are regim maxim de înălțime P+2, P-ța Trandafirilor – P+5, P-ța Teatrului – P+11, acoperite cu șarpante în 2 ape și în 4 ape. Densitatea construcțiilor este ridicată. Spațiul verde amplu, desparte cele 2 fronturi, deschide perspectiva spre catedrala ortodoxă. Străzile au trasee curbe, de factură organică, cu toate că există intervenții de rectificare, regularizare. Zona are valoare arhitecturală și ambientală deosebită și este cuprinsă în interiorul ariei protejate a centrului istoric.

Modernizarea și reconfigurarea zonei centrale

Treptat, pe parcursul ultimelor două decenii, funcțiunile zonei centrale au cunoscut o degradare treptată, rezultată din suprasolicitarea capacităților funcționale, mai ales în ceea ce privește circulația autovehiculelor și serviciile aferente.

Propunerea de reabilitare a zonei centrale are în vedere eliminarea disfuncțiilor rezultate ca urmare a aglomerației excesive, reducerea treptată, până la suprimare, a traficului auto de tranzit, revenirea la tradiție prin contemporaneitate.



În acest sens, intervenția arhitecturală într-un context urban presupune arta de a influența ordinea preexistentă și dezvoltarea sa ulterioară, astfel încât schimbările apărute să nu conducă la deteriorarea valorilor existente, ci la obținerea unui plus de calitate funcțională și estetică:

- pentru descongestionarea traficului din această zonă: reorganizarea circulației în zona centrală, corelată cu propunerile din PUG și studiul de circulație; varianta 1: sensuri unice pentru Piața Trandafirilor și str. Cuza Vodă; varianta 2: menținerea fluxurilor în configurația actuală cu antrenarea arterelor perimetrare în rezolvarea schemei de trafic;
- reorganizarea zonelor de parcare, suplimentarea locurilor de parcare cu depistarea zonelor cu potențial pentru amenajarea de parcări denivelate centralizate;
- zone cu posibilități de realizare de obiective noi, precum și zone de restricție cu clădiri ce necesită programe de reabilitare;
- operațiuni urbane necesare pentru salubritatea fronturilor P-ței Trandafirilor în adâncime, cu amplificarea rețelelor de trasee pietonale;
- operațiuni urbane pentru: mobilier urban, plantații, oglinzi de apă, iluminat public și arhitectural; varianta 1: pietonalul se reconfigurează, aducând o importanță sporită pietonului și amenajărilor aferente lui; varianta 2: reabilitarea spațiilor existente în actuala configurație stradală. Proiectul se află în stadiul de PUZ.

Prin realizarea proiectului se vor rezolva principale probleme privind circulația în zona centrală, protejarea zonei istorice construite, reabilitarea fondului construit cu stabilirea potențialului de intervenție și reabilitarea spațiilor publice.

2. Cartierul Tudor Vladimirescu

Pe direcția Sighișoara, orașul are o dezvoltare stradală importantă, principalul drum fiind B-dul 1 Decembrie 1918. La vest de acesta s-a dezvoltat, înainte de 1989, cel mai mare cartier de blocuri din municipiu.

Cartierul se întinde în extremitatea sud-estică a municipiului, pornind din imediata vecinătate a centrului vechi. Este mărginit de Platoul Cornești și Pădurea Stejeriș, fiind străbătut de Pârâul Pocloș.

Mare parte din construcții sunt realizate pe teren relativ întins, doar zona Tudor III este situată pe un teren în pantă, fiind necesară realizarea unor lucrări de terasare pentru construcția blocurilor. Cartierul s-a construit în două etape în perioada 1962-1989.

În funcție de perioada în care a fost construit, diferitele zone ale cartierului poartă denumirea Tudor I, Tudor II, Tudor III, Tudor IV. Este format într-un procent de 90% din blocuri cu 4-10 nivele.

Este zona cu cea mai mare densitate de locuitori pe mp, întrucât în acest cartier este concentrată aproximativ 40% din populația orașului. Este cartierul cu un coeficient ridicat de natalitate, comparativ cu celelalte cartiere (exceptând Zona Valea Rece), întrucât mare parte din locuitori sunt tineri. Poate fi considerată cea mai importantă rezervă de populație și forță de muncă.

Rețeaua stradală și tehnico-edilitară

Infrastructura rutieră este formată din 5 artere principale care asigură circulația între diferitele zone ale orașului și o rețea de străduțe care facilitează accesul dintr-o zonă în alta a cartierului. Rețeaua stradală este prestabilită, cu trasee ne-ortogonale, forme sinuoase, urmărind curbele de nivel. Zona este străbătută de următoarele artere principale:

- Drumul european E60;
- Bulevardul Pandurilor;
- Strada Tudor Vladimirescu;
- Strada Curezaștei.

Cartierul este intens circulat, gradul de poluare fonică ridicat, multe din spații sunt utilizate ca locuri de parcare.



Zona este racordată la rețeaua de utilități a orașului. Termoficarea este realizată în regim centralizat, dar există un procent ridicat de locuințe care s-a debransat în ultimii ani și au montate centrale termice de apartament.

Fondul de locuințe

Conform evidențelor, la nivelul municipiului sunt aproximativ 2.000 de blocuri, din care 40% sunt concentrate în cartierul Tudor.

Locuințele colective de tip bloc sunt înalte și plachează arterele principale. Soluția de placare a arterelor principale cu locuințe colective generează probleme numeroase: conflict de scară, acces dificil, lipsă de intimitate, umbriri ale locuințelor individuale. Blocurile sunt tipizate, iar trama prestabilită prin schița de sistematizare. O zonă densă de blocuri este plasată în jurul străzii Înfrățirii până la strada Cutezanței. Cele mai multe locuințe sunt compuse din 2 și 3 camere cu dependințe, dar sunt și câteva blocuri de garsoniere. În zona B-dul Pandurilor s-au construit în ultimii ani 5 blocuri ANL.

Zona de locuințe formată din locuințe individuale tip case este relativ redusă comparativ cu zona de blocuri și este situată în:

- Zona Tudor I – străzile Tudor Vladimirescu, Năvodari, Lalelelor, 6 Martie, case construite în mare parte în perioada 1950-1970 și renovate în ultimii ani;
- Zona Tudor II – strada Maramureșului, case construite în ultimii ani tip locuințe ANL.

Economie

Fiind o zonă rezidențială s-au dezvoltat în ultimii ani foarte mult activitățile economice de tip servicii. Marea majoritate sunt situate la parterul blocurilor de-a lungul arterelor principale care străbat cartierul. Întîlnim saloane de înfrumusețare, magazine alimentare, de îmbrăcăminte, farmacii, cabinete medicale. La ieșirea din municipiul partea stîngă a drumului european E60 s-a dezvoltat zona comercială formată din Real și Praktiker.

Activitatea de producție s-a dezvoltat la ieșirea din cartier înspre Livezeni.

Dintre cele mai reprezentative domenii de activitate economică amintim:

- Activități de servicii în tehnologia informației: INTEGRA SOFT SRL;
- Industria de echipamente electrice și optice: ITALOPTICA SRL, INDUSTRIE MICĂ ȘI PRESTAȚII SRL;
- Activități de servicii anexe extracției petrolului brut și gazelor naturale: THREE PHARM SRL;
- Fabricarea sticlei și a articolelor din sticlă: PRIMER ELECTRO SRL;
- Fabricarea articolelor din material plastic: INDRA IMPORT EXPORT SRL, ROLLO TOUR SRL, CRESCO SRL, FIDA PLAST SRL, PLASTON SRL, AURADI FOREST SRL;
- Fabricarea produselor și preparatelor farmaceutice: SANDOZ SRL, AESCULAP PROD SRL;
- Industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal: PRIMEX MURES SRL, PROELCONS SRL;
- Industria de mașini și echipamente: SUMEL ELECTROMUREȘ PRODUCȚIE SRL.

Învățământ: Activitatea didactică este defășurată în cadrul a:

- 5 Școli generale;
- 5 Grădinițe cu program prelungit;
- 4 Grădinițe cu program normal;
- 2 Creșe;
- Grupul Școlar „Electromureș”;
- Campusul universitar „Dimitrie Cantemir”;
- Universitatea „Petru Maior”.

Numărul unităților de învățământ acoperă necesarul de locuri raportat la numărul copiilor de vârstă școlară. Numărul locurilor la creșe este subdimensionat și se impune crearea unei locații noi.

Spații verzi și locuri de agrement

Zona este relativ săracă în spații de agrement și joacă, deși în ultimii ani s-au depus eforturi considerabile pentru a amenaja spații de joacă pentru copii în zona Pandurilor, Super. Se impune realizarea unui complex de sport și agrement în zona Tudor.

Alte elemente

În acest cartier se află: Primăria de cartier, 5 unități de cult – biserici, Căminul pentru vîrstnici care găzduiește aproximativ 60 de vîrstnici, ONG Alpha Transilvană cu cantina socială. Nu se află teatre, cinematografe, zone de agrement și sport.

Nevoi și potențial de dezvoltare a zonei

- Extinderea spațiilor de joacă pentru copii și a structurilor pentru socializare și agrement pentru tineri;
- Reamenajarea urbanistică a blocurilor de locuit;
- Modernizarea și dotarea unităților școlare;
- Modernizarea rețelei stradale;
- Crearea unui sistem de monitorizare a traficului;
- Salubritatea Pârâului Pocloș și valorificarea potențialului acestuia;
- Realizarea unor centuri ocolitoare care să descongeseze traficul în zona Bulevardul 1 Decembrie 1918;
- Modernizarea străzilor și a spațiilor verzi adiacente pe: str. Bucinului, str. Busuiocului, Aleea Hațeg, Aleea Covasna, str. Subpădure, str. Muntenia, str. Bobâlna, str. Grădinarilor, str. Negoifului;
- Lucrări de investiții în vederea creșterii eficienței energetice a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică. Alimentarea cu energie termică pentru încălzire și prepararea apei calde de consum în cartierul Tudor Vladimirescu din municipiul Tîrgu-Mureș, etapa I; CT 3, 4, 5, 6 și 7.

Consumatori deserviți:	5.878 apartamente, 13.385 persoane
Perioada de implementare:	2005-2011
Lucrări programate:	finalizarea înlocuirii conductelor aferente rețelelor termice de distribuție al C.T. nr. 3, 4, 5, 6 și 7 Tudor Vladimirescu
- Lucrări de reabilitare a rețelei de alimentare cu apă și a rețelei de canalizare menajeră: str. Apicultorilor, str. Banat, B-dul 1 Decembrie, Aleea Hațeg, str. Înfrățirii, str. Livezeni, B-dul Pandurilor, str. Pomicultorilor, str. Rodniciei, str. Sîrguinței, str. Transilvaniei.

3. Cartierul Unirii

Istoric

Cartierul se întinde în partea de nord-vest a municipiului, pe malul drept al Mureșului.

Este structurat din două zone distincte din punct de vedere arhitectural. Zona veche – Remetea este formată din case, multe din ele construite și renovate după inundațiile din anii 1970. Această zonă dispune în mare parte de rețele tehnico-edilitare, care s-au introdus pe 16 străzi prin intermediul programului ISPA.

Partea modernă a blocurilor s-a construit în anii 1980-1990, iar după 1990 la ieșirea din oraș pe DN15 s-a dezvoltat o zonă rezidențială de case moderne.

Numărul de locuitori a crescut după 1980 datorită dezvoltării cartierului de blocuri, dar și datorită faptului că în ultimii ani s-a investit în infrastructura tehnico-edilitară.

Rețeaua stradală

Principala arteră este strada Voinicenilor, care asigură circulația între diferitele zone ale orașului și o rețea de străduțe care asigură accesul dintr-o zonă în alta a cartierului. Străzile



Decebal și Voiniceni fac parte din DJ152. Accesul în cartier din zona centrală se realizează peste podul Mureș. În zona Remetea sunt drumuri de pământ și de piatră care necesită modernizare. De asemenea sunt zone neracordate la rețeaua de apă-canal.

Cartierul este intens circulat, în zona de intrare în oraș pe DN15, gradul de poluare fonică ridicat, multe din spații sunt utilizate ca locuri de parcare.

Zona, cu mici excepții, este racordată la rețeaua de utilități a orașului.

Termoficarea se realizează în regim centralizat, dar există un procent ridicat de locuințe care s-a debransat în ultimii ani și au montate centrale termice de apartament.

Fondul de locuințe

Tipurile de locuințe sunt situate în clădiri tip bloc, proprietate particulară. Locuințe colective înalte care plachează arterele principale. Blocuri tipizate, trama prestabilită prin schița de sistematizare. Cele mai multe locuințe sunt compuse din 2 și 3 camere cu dependințe, dar sunt și câteva blocuri de garsoniere. În partea veche a orașului sunt locuințe individuale de tip case. Este considerat un cartier care oferă condiții de locuit „confort mediu”.

În acest cartier, pe teritoriul administrativ al municipiului Tîrgu-Mureș, se propune pe viitor construirea de clădiri de locuințe pe str. Remetea, pe un teren în suprafață de cca 2,2 ha destinați construcției de locuințe sociale, din care 4.000 mp alocați pentru locuințe sociale pentru rromi. Strada Remetea dispune de rețele tehnico-edilitare, prin urmare vor putea fi asigurate dotările cu utilități și accesele.

În apropierea ei se află un mini-cartier populat cu familii numeroase de rromi care trăiesc în locuințe insalubre.

Economie

Fiind o zonă de locuințe s-au dezvoltat în ultimii ani foarte mult activitățile economice din sfera serviciilor. Marea majoritate sunt situate la parterul blocurilor de-a lungul arterelor principale care străbat cartierul. Întîlnim magazine alimentare, de îmbrăcăminte, farmacii, cabinete medicale.

Uzina foto desființată – sit industrial

Dintre activitățile de producție se remarcă:

- Fabricarea de fire și cabluri, fabricarea dispozitivelor de conexiune pentru acestea: ROMCAB SA, ENERGOGTI SRL;
- Industria mobilei: COMFORT IMPEX SRL;
- Industria produselor textile și de tricotaje, a confecțiilor de îmbrăcăminte și a blănurilor: DEKOTEX SRL;
- Comerț cu materiale de construcții;
- Uzina de apă.

Învățământ:

- O școală generală;
- O grădiniță cu program prelungit;
- O grădiniță cu program normal.

Acestea sunt foarte aglomerate și ar fi necesară înființarea unei creșe

Spații verzi și locuri de agrement

Pe suprafața cartierului sunt amenajate spații de joacă și zone verzi, însă acestea satisfac într-o măsură mică necesarul la numărul de locuitori.

Alte elemente

În imediata vecinătate a cartierului se află zona Beșa, locuită în mare parte de rromi, în locuințe insalubre, care nu sunt racordate la rețeaua de utilități.

Este propusă construirea de clădiri de locuințe pentru rromi, pe str. Remetea.

Zona nu are acces rapid la centre comerciale mari.

Nevoi și potențial de dezvoltare a zonei

- Amenajarea de spații verzi și locuri de agrement;
- Modernizarea și dotarea unităților școlare;



- Modernizarea rețelei stradale, în special a drumurilor de pământ;
- Racordarea la sistemul de apă-canal a zonei de case;
- Crearea unui sistem de monitorizare a traficului;
- Amenajarea zonei Beșa, realizarea unui program social pentru rromii din strada Fînațe;
- Înlocuirea conductelor de apă pe 4 străzi: str. Agricultorilor, str. I.Giurchi, str. I.Roman, str. M.Robu;
- Modernizarea a 16 străzi care au fost cuprinse în programul ISPA: str. Cotului, str. Potopului, str. Apelor, str. Mureșului, str. Verde, str. Pomilor, str. I.Giurchi, Str. L.Blejnari, str. M.Robu, str. I.Roman, str. Benefalău, str. Agricultorilor, str. David Rusu, str. Cotitura de jos, str. Ceangăilor, str. Florilor;
- Construirea unei creșe;
- Dezvoltarea capacității grădinițelor.

4. Cartierul Dîmbu Pietros

Istoric și date geografice

Dîmbu Pietros este situat la sud de strada Gheorghe Doja, mărginit de Calea Sighișoarei, în extremitatea sudică a orașului. Denumirea i se trage de la zona pe care este amplasat – dîmbul orașului și se întinde de-a lungul arterei principale Bulevardul 1848 care se desprinde din str. Gheorghe Doja.

Este un cartier relativ nou, fiind construit în perioada 1970-1980. După numărul blocurilor și densitatea de locuitori este considerat al doilea cartier după Tudor Vladimirescu. A fost proiectat pentru o suprafață de 65 ha care să găzduiască o populație de 32-35 de mii de locuitori, aproape egală cu cea a întregului oraș în 1930.

Rețeaua stradală

Este formată dintr-o arteră principală, Bulevardul 1848, care traversează cartierul și asigură circulația între str. Gheorghe Doja, Calea Sighișoarei și str. Budiului. Din bulevard pornesc o serie de străzi care asigură legătura cu diferitele sectoare ale cartierului. Cartierul este intens circulat în zona Bulevardului 1848, gradul de poluare fonică ridicat, multe din spații sunt utilizate ca locuri de parcare. Zona este racordată la rețeaua de utilități a orașului.

Termoficarea este realizată în regim centralizat, dar există un procent ridicat de locuințe care s-a debransat în ultimii ani și au montate centrale termice de apartament.

Fondul de locuințe

Tipurile de locuințe sunt situate în clădiri tip bloc, proprietate particulară, adăpostind aproximativ 80% din populația cartierului. Marea majoritate au 2 sau 3 camere de locuit. Blocurile sunt dispuse de-a lungul Bulevardului 1848 și de-a lungul rețelei de străzi. În zona veche a cartierului întâlnim locuințe individuale de tip casă. După număr de persoane/mp acest cartier este considerat „arie aglomerată”, întrucât există arii în care întâlnim 9-10 mp/persoană și între 1,2-1,5 persoane/cameră.

Economie

Fiind o zonă de locuințe s-au dezvoltat în ultimii ani foarte mult activitățile economice din sfera serviciilor. Marea majoritate sunt situate la parterul blocurilor de-a lungul arterelor principale care străbat cartierul. Întîlnim magazine alimentare, de îmbrăcăminte, farmacii, cabinete medicale. Sunt prezente microintreprinderi pe componenta:

- Cercetare-dezvoltare în științe naturale și inginerie: MEDIX SRL, TRIAL ACT SRL.

Învățământ

- 2 Școli generale;
- 3 Grădinițe cu program prelungit;
- 2 Grădinițe cu program normal;
- Grupul Școlar „Avram Iancu”; și

- Grupul Școlar „Gheorghe Șincai”.

Spații verzi și locuri de agrement

În ultimii ani pe suprafața cartierului au fost amenajate spații de joacă și zone verzi, însă acestea satisfac într-o măsură mică necesarul la numărul de locuitori. Sunt amenajate spații de joacă în curtea grădinițelor și terenuri de sport în zona unităților școlare. Mare parte din suprafață este ocupată de mașini parcate.

Alte elemente

- 2 unități de cult – biserici, un cinematograf, piața agro-alimentară;
- Sediul televiziunii locale „Știi TV”, Sala de cinematograf „Unirea”, unitate poștală.

Nevoi și potențial de dezvoltare a zonei

- Amenajarea de spații verzi și locuri de agrement;
- Reamenajarea urbanistică a blocurilor de locuit;
- Modernizarea și dotarea unităților școlare;
- Modernizarea rețelei stradale;
- Crearea unui sistem de monitorizare a traficului;
- Modernizarea străzilor și a spațiilor verzi adiacente: str. Suceava, str. Parângului, str. Șurianu;
- Investiții în modernizarea producției și distribuției de energie termică în ansamblul de locuințe Dâmbul Pietros din municipiul Tîrgu-Mureș
Consumatori deserviți: 5.528 apartamente, 12.315 persoane
Perioada de implementare: 2006-2013
Lucrări programate:
 - finalizarea punerii în funcțiune a agregatelor de cogenerare la CT Dâmbul Pietros nr.2;
 - izolarea termică a instalațiilor termomecanice, realizarea instalației electrice finale și a instalației de automatizare, încheierea lucrărilor de reabilitare a clădirii CT 2 și 3 Dâmbul Pietros;
 - modernizarea producției energiei termice la CT 1 și 4 Dâmbul Pietros;
 - instalarea punctului termic la Clinica de neonatologie și prematuri;
 - finalizarea pozării conductelor aferente rețelelor termice de distribuție la CT 1, 2, 3 și 4 Dâmbul Pietros ;
 - automatizarea producției energiei termice în zona Dâmbul Pietros.
- Lucrări de reabilitare a rețelei de alimentare cu apă și a rețelei de canalizare menajeră: str. Măgurei, sr. Parângului, str. Godeanu, str. Memorandului, str. Budiului, str. Ciucului, str. Slatina, str. Dobrogeanu Gherea.

5. Cartierul Mureșeni

Istoric și date geografice

Evoluția spațială a orașului a fost accentuată și de dezvoltarea unei extinse zone industriale la limita sud-vestică a spațiului urban. Practic orașul este legat de localitatea Mureșeni prin platforma industrială. Aceasta se întinde din zona gării până dincolo de Mureșeni. Extinderea pe direcția sud-vestică a fost favorizată și de existența unei suprafețe neutilizate între oraș și localitatea Mureșeni, ușor de modelat și restructurat urbanistic, ca și de apropierea de gara feroviară care i-a mărit gradul de accesibilitate.

Este structurat pe două zone:

- Zona blocurilor, construită relativ recent după 1970, este situată pe partea stângă a străzii Gheorghe Doja sub versant;
- Zona de locuințe construite în perioada 1915-1929;
- Zona veche cunoscută sub denumirea Mureșeni Sat.

Rețeaua stradală



Rețeaua stradală este formată dintr-o arteră principală, strada Gheorghe Doja, parte din drumul european E60, care traversează cartierul și asigură ieșirea din municipiu. Este o arteră intens circulată, cu un nivel ridicat de poluare fonică. O serie de alte străzi asigură legătura cu diferitele sectoare ale cartierului. Zona este racordată la rețeaua de utilități a orașului.

Termoficarea este asigurată prin intermediul unei centrale termice de cartier.

Pe direcția spre Cluj principala arteră de acces este strada Gh. Doja. La nord de strada Gh. Doja arterele importante sunt strada Libertății, strada Băneasa și strada Depozitelor, circulația intensă datorându-se amplasării în această zonă a magazinelor din European Retail Park și Metro. Tot la nord de strada Gh. Doja este plasată Gara centrală a orașului și străzile de acces.

Fondul de locuințe

Tipurile de locuințe sunt situate în clădiri tip bloc, proprietate particulară, adăpostind aproximativ 60% din populația cartierului. Marea majoritate au 2 sau 3 camere de locuit. Întâlnim însă câteva blocuri cu o singură cameră care au suprafața totală de 12 mp și sunt locuite de familii cu copii. Blocurile sunt dispuse de-a lungul străzii Gheorghe Doja și de-a lungul rețelei de străduțe. În zona veche a cartierului întâlnim locuințe individuale de tip casă.

După număr de persoane/mp acest cartier este considerat zonă mai puțin aglomerată.

Economie:

- De la intrarea în oraș, prima unitate industrială reprezentativă este Combinatul chimic „Azomureș”, urmat apoi de țesătoriile de bumbac și mătase, materiale de construcții, reparații auto, întreprinderile Metalotecnica și Imatex, fabrica de conserve, întreprinderea de industrializare a laptelui, fabrica de mobilă, sticlărie, vinificație. Mare parte din acestea în ultimii ani și-au restrâns activitatea de producție dând utilizări diferite clădirilor;
- De-a lungul străzii Gheorghe Doja se înșiră o serie de magazine de prezentare și depozite cu profil materiale de construcții și amenajări interioare;
- Vis-a-vis de combinatul chimic s-a dezvoltat în ultimii ani o zonă a magazinelor din European Retail Park (Auchan, Baumax, Promenada Mall) și a magazinului Metro;
- În zona fostei fabrici de marochinărie s-a dezvoltat un complex de servicii turistice modern Manadas și President, dotat cu structuri care pot asigura turismul tematic (conferințe, reuniuni, congrese).

În această zonă a municipiului se desfășoară activități de producție:

- Activități de servicii în tehnologia informației: ANVICO SA;
- Fabricarea de fibre și cabluri și a dispozitivelor de conexiune pentru acestea: FLASHROOM COMPANY SRL;
- Activități de telecomunicații: TELEVOX SRL, TRANSILVANIA DIGITAL NETWORK SA;
- Fabricarea articolelor din material plastic: TRIPLAST SRL, PRODCOMPLEX SA;
- Fabricarea produselor și preparatelor farmaceutice: BIO EEL SRL;
- Industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal: IMATEX SA, ALLSTAR PROD SRL;
- Turnarea metalelor: PLASMATERM, ROM OLSENA COMPANY SRL;
- Producția de piese și accesorii pentru autovehicole și pentru motoare: RADEX ROM SRL, DELCONF SRL.

Învățământ

- 1 Școală Generală;
- 1 Grădiniță cu program prelungit;
- 2 Grădinițe cu program normal;
- Grupul Școlar „Traian Vuia”; și



- Liceul de Chimie.

Spații verzi și locuri de agrement

În zona blocurilor întâlnim spații verzi și parcuri specifice acestor zone. Sunt amenajate spații de joacă în curtea grădinițelor și terenuri de sport în zona unităților școlare. În zona caselor suprafața verde este mai mare, de tip grădini.

Alte elemente:

- Căminul Cultural „Mureșeni”;
- Suplimentar față de rețeaua stradală, cartierul este parcurs de la NE la SV de o cale ferată (linia Deda – Războieni), în conexiune cu magistralele 300 București – Oradea și 400 București – Baia Mare. Lungimea căii ferate este mai mare decât mărimea orașului de la NE la SV datorită buclelor de pe teritoriul municipiului.

Nevoi și potențial de dezvoltare a zonei

- Amenajarea fostelor platforme industriale;
- Amenajarea de spații verzi și locuri de agrement;
- Reamenajarea urbanistică și reabilitarea termică a blocurilor de locuit;
- Modernizarea și dotarea unităților școlare;
- Modernizarea rețelei stradale;
- Crearea unui sistem de monitorizare a traficului;
- Reamenajarea batalului aparținând Combinatului chimic „Azomureș” și dotarea acestuia cu echipamente necesare reducerii gradului de poluare;
- Achiziție și instalare centrală termică la Școala generală nr.12
Perioada de implementare: 2008-2009
Lucrări programate: modernizarea și automatizarea producției energiei termice la C.T. Școala generală nr. 12.

6. Ady Andre și Cartierul Rovinari

Istoric și date geografice

La extremitatea sud-vestică a municipiului, în imediata apropiere a centrului istoric, se întinde o zonă rezidențială formată din locuințe tip casă construite în perioada 1915-1944. La extremități se află două cartiere de blocuri, Ady Endre în est și Rovinari în vest.

În apropierea acestor cartiere se află un teren în suprafață de 120 de hectare, aflat în prezent în administrarea operativă a Aeroclubului sportiv Tîrgu-Mureș. Primăria municipiului Tîrgu-Mureș a propus zona pentru realizarea parcului industrial, întrucât este mărginită de căi de acces rutier cu toate utilitățile limitrofe necesare, implicit cu posibilitatea de prelungire a căii ferate. În spațiul menționat se propune rezervarea unei suprafețe de 23,106 hectare destinată construirii unor locuințe pentru personalul care va lucra în parc, ca și pentru alte categorii de locuitori. În proiectul realizat de specialiști din cadrul primăriei se prevede realizarea a 12 tronsoane de blocuri cu locuințe pentru tineri, însumând circa 350-400 de apartamente.

Rețeaua stradală

Este compusă din trei artere principale: străzile Libertății, Băneasa și Barajului, prin care se asigură tranzitul greu pe direcția E60, DN 14, DN15. Sunt artere intens circulate, cu un nivel ridicat de poluare fonică. O serie de alte străzi asigură legătura în diferitele sectoare ale cartierului. Zona este racordată la rețeaua de utilități a orașului.

În zona blocurilor termoficarea este în regim centralizat, dar există un procent ridicat de locuințe care s-a debransat în ultimii ani și au montat centrale termice de apartament.

Fondul de locuințe

Tipurile de locuințe sunt situate în clădiri tip bloc, proprietate particulară, adăpostind aproximativ 60% din populația cartierului. Marea majoritate au 2 sau 3 camere de locuit. Blocurile sunt dispuse de-a lungul rețelei de străzi. În zona veche a cartierului întâlnim locuințe individuale de tip casă.

După număr de persoane/mp, Cartierul Rovinari este considerat „arie aglomerată”, întrucât există arii în care întâlnim 9-10 mp/persoană și între 1,2-1,5 persoane/cameră. În acest cartier există o zonă locuită în procent de 100% de romi. Numărul mare de persoane pe mp și utilizarea necorespunzătoare a locuințelor au adus construcțiile la un grad de deteriorare foarte mare, devenind adevărate focare de infecție. Primăria Municipiului Tîrgu-Mureș a inițiat în ultimii ani un amplu program de reamenajare a acestor blocuri. În acest sens în zona Băneasa a fost creat un mini-cartier de locuințe pentru românii mutați din cartierul Rovinari.

La polul opus se află o mini-zonă de locuințe tip bloc, moderne, cu spații largi care au fost construite după 1990 aparținând de E-ON GAZ.

Economie

În apropierea zonei rezidențiale s-au dezvoltat activitățile din sfera serviciilor, unitățile comerciale.

În această zonă se desfășoară activități de producție:

- Activități de servicii anexe extracției petrolului brut și gazelor naturale: FORAJ SONDE SA, FORACOM SRL;
- Extracția pietrei, nisipului și argilei: SALA CONSTRUCT SRL, TRACOS SRL;
- Fabricarea săpunurilor, detergenților, cosmetice, parfumerie: ROMCHIM SRL;
- Fabricarea produselor abrazive și a altor produse din minerale nemetalice: ASPHAROM SRL;
- Fabricarea materialelor de construcții din argilă: SPECIAL EUROCONSTRUCT;
- Fabricarea cimentului, varului, ipsosului și articolelor din beton: VALPET SA, BETAS SRL, REICHON SRL.

Învățământ

- 1 Școală Generală;
- 1 Grădiniță cu program prelungit;
- 2 Grădinițe cu program normal;
- Grupul Școlar „Aurel Perșu”.

Spații verzi și locuri de agrement

În zona blocurilor întâlnim spații verzi și parcuri specifice acestor zone. Sunt amenajate spații de joacă în curtea grădinițelor și terenuri de sport în zona unităților școlare. În zona caselor suprafața verde este mai mare, de tip grădini.

Nevoi și potențial de dezvoltare a zonei

- Valorificarea terenului și a spațiilor din str. Băneasa și str. Barajului;
- Amenajarea de spații verzi și locuri de agrement;
- Reamenajarea urbanistică și reabilitarea termică a blocurilor de locuit;
- Modernizarea și dotarea unităților școlare;
- Modernizarea rețelei stradale;
- Crearea unui sistem de monitorizare a traficului;
- Modernizarea străzilor și a spațiilor verzi adiacente pe: str. Rovinari, str. Salcânilor, str. Milcovului.

7. Cartierul Aleea Carpați

Istoric și date geografice

Cartierul se întinde pe malul stîng al râului Mureș, pe un teren plat, întins, fiind considerată cea mai liniștită zonă din municipiul Tîrgu-Mureș. Comparativ cu celelalte cartiere ale orașului se întinde pe o suprafață mai mică și are o zonă relativ restrânsă cu blocuri. Este unul din cele mai vechi cartiere, parte din clădirile zonei au fost construite în perioada 1930-1944, iar zona blocurilor a fost construită în perioada 1960-1970. Împreună cu zona 22 Decembrie și Aleea Cornișa formează zona cu potențial ridicat de sport și agrement.

Rețeaua stradală



Rețeaua stradală este relativ simplă, fiind formată dintr-o arteră principală numită Aleea Carpați, care se desprinde din Strada Călărașilor (în apropiere de Podul Mureș) și care duce până în zona brațului mort al Mureșului, de unde asigură legătura cu str. 22 Decembrie 1989. Din această arteră se desprind câteva străzi care asigură accesul în zona blocurilor și a zonei rezidențiale.

Fondul de locuințe

Tipurile de locuințe sunt situate în clădiri tip bloc, proprietate particulară, adăpostind aproximativ 80% din populația cartierului. Marea majoritate au 2 sau 3 camere de locuit. Blocurile sunt dispuse pe o parcelă largă cuprinsă între malul stâng al Mureșului și Canalul Turbinei. În zona veche a cartierului întâlnim clădiri cu 2 sau mai multe locuințe înșiruite, cuplate dar și clădiri individuale cu o locuință. În strada Margaretelor se găsesc locuințe care pot fi considerate insalubre din cauza degradării și a numărului mare de locatari pe locuință.

După număr de persoane/mp acest cartier este considerat „arie de confort optim” întrucât există arii în care întâlnim 9-10 mp/persoană și între 1,2-1,5 persoane/cameră.

Economie

În această zonă s-au dezvoltat activitățile economice de servicii și unități de alimentație publică. Aici au sediul:

- RA AQUASERV SA;
- Regia Apele Române;
- Oficiul de Cadastru;
- TEXTILA MUREȘ.

Învățământ

- 1 Școală Generală;
- 1 Grădiniță cu program prelungit;
- 1 Creșă;
- Grupul Școlar „Traian Săvulescu”.

Spații verzi și locuri de agrement

În zona blocurilor întâlnim spații verzi și parcuri specifice acestor zone. Sunt amenajate spații de joacă în curtea grădinițelor și terenuri de sport în zona unităților școlare. În zona caselor suprafața verde este mai mare, de tip grădină.

Nevoi și potențial de dezvoltare a zonei

- Valorificarea terenului și a spațiilor de sport și agrement ;
- Amenajarea de spații verzi și locuri de agrement;
- Reamenajarea urbanistică și reabilitarea termică a blocurilor de locuit;
- Modernizarea și dotarea unităților școlare;
- Modernizarea rețelei stradale;
- Crearea unui sistem de monitorizare a traficului;
- Modernizarea și repararea ștrandului „1 Mai”, amenajarea pentru agrement a malului râului Mureș;
- Achiziție și instalare centrală termică la C.T. Aleea Carpați nr.3

Consumatori deserviți:	77 apartamente, 155 persoane
Perioada de implementare:	2008- 2010
Lucrări programate:	modernizarea și automatizarea producției energiei termice la CT Aleea Carpați nr.3.

8. Zona 22 Decembrie 1998 și Cartierul Aleea Cornișa cu Platoul Cornești

Istoric și date geografice

Așezată în apropierea Platoului Cornești, această zonă de cartiere împletește trecutul cu prezentul. În această parte a orașului se regăsesc cartierele Aleea Cornișa Veche, Cornișa Nouă, zona 22 Decembrie 1998.



Se întinde în partea de nord-est orașului, pornind din imediata apropiere a zonei istorice. Întîlnim construcții declarate monument istoric în apropierea centrului, iar în apropierea Pădurii s-a dezvoltat „zona clinicilor” și un modern cartier de blocuri.

Rețeaua stradală

Pe direcția Reghin s-a dezvoltat zona de cartiere 22 Decembrie și Aleea Cornișa, în care principalele străzi sunt str. Revoluției, str. Republicii, str. 22 Decembrie 1989 în nord și străzile Mihai Viteazu și Gheorghe Marinescu în sud. Din arterele principale pornesc o serie de străzi care asigură legătura cu diferitele sectoare ale cartierului. Zona este prevăzută cu parcuri largi, special amenajate în apropierea spitalelor, dar și în zona blocurilor.

Fondul de locuințe

În funcție de etapa de dezvoltare a cartierelor avem zone rezidențiale cu locuințe individuale tip case și zona cartierelor de blocuri. De-a lungul str. Revoluției – str. Republicii – str. 22 Decembrie 1989 întîlnim blocuri construite înainte de 1960, dar și după 1980.

Tipurile de locuințe sunt situate în clădiri tip bloc, proprietate particulară, adăpostind aproximativ 60% din populația cartierului. Marea majoritate au 2 sau 3 camere de locuit. Blocurile sunt dispuse de-a lungul arterelor principale și de-a lungul rețelei de străzi. În zona veche a cartierului întîlnim locuințe individuale de tip casă.

După număr de persoane/mp acest cartier este considerat „arie aglomerată”, întrucât există arii în care întîlnim 9-10 mp/persoană și între 1,2-1,5 persoane/cameră.

Economie

În zonă s-au dezvoltat activități economice de tip servicii, magazine alimentare. Întîlnim câteva pensuni în apropierea clinicilor.

- Activități de servicii în tehnologia informației: BUSINESS STAR SRL, SYSGENIC GROUP SRL, DRG SOFT SRL;
- Activități de servicii în tehnologia informației: CARO COMP SRL;
- Industria de echipamente electrice și optice: NAKITA PROD COMIMPEX SRL;
- Activități de telecomunicații: LAMBDA COMUNICATION SRL.

Învățământ

- 2 Școli generale;
- 3 Grădinițe cu program prelungit;
- Grupul Școlar „Ion Vlasiu”;
- Liceul sanitar;
- Universitatea de Medicină și Farmacie.

Spații verzi și locuri de agrement

Este partea orașului cea mai bogată în spații verzi și parcuri. În această zonă se află:

- Complexul de Sport și Agrement „Mureșul”, cunoscut sub denumirea de „Week-End” care se întinde pe o suprafață de aproximativ 40 de ha;
- Parcul Universității de Medicină și Farmacie;
- Cimitirul eroilor, amenajat ca un spațiu larg cu multe parcele de flori și arbuști;
- În zona Clinicilor și a Casei de Cultură „Mihai Eminescu” sunt amenajate parcele de odihnă și recreere dotate cu mobilier urban;
- Platoul Cornești.

În zona blocurilor întîlnim spații verzi și parcuri specifice acestor zone. Sunt amenajate spații de joacă în curtea grădinițelor și terenuri de sport în zona unităților școlare. În zona caselor suprafața verde este mai mare, amenajată tip grădină.

Alte elemente:

- Casa de Cultură „Mihai Eminescu”;
- Spitalul Județean;
- Spitalul Municipal;
- Clinica ORL;
- Căminele studențești.



Nevoi și potențial de dezvoltare a zonei

- Amenajarea de spații verzi și locuri de agrement;
- Reamenajarea urbanistică a blocurilor și reabilitarea termică a blocurilor de locuit;
- Modernizarea și dotarea unităților școlare;
- Modernizarea rețelei stradale;
- Crearea unui sistem de monitorizare a traficului;
- Modernizarea străzilor și a spațiilor verzi adiacente pe: str. Preot Ștefan Rusu, str. Dimitrie Cantemir, str. Pădurii, str. Secuilor Martiri, str. Constantin Romanu Vivu, str. G. Coșbuc (zona Păcii – Lăcrămioarei);
- Amenajarea Platoului Cornești;
- Investiții privind modernizarea sistemului de alimentare cu energie termică pentru încălzire și prepararea apei calde de consum din zona 7 Noiembrie
Consumatori deserviți: 2.344 apartamente, 4.778 persoane
Perioada de implementare: 2008-2013
Lucrări programate:
 - modernizarea producției energiei termice la CT Cărămidărie, CT Păcii și CT Cornișa;
 - transformarea centralelor termice Secuilor Martiri și Mihai Viteazul în puncte termice și interconectarea lor cu CT Cărămidărie respectiv CT Cornișa;
 - automatizarea centralelor și punctelor termice;
 - pozarea rețelei termice primare între centralele termice și punctele termice;
 - înlocuirea rețelelor termice secundare.
- Modernizarea alimentării cu energie termică pentru încălzire și prepararea apei calde de consum din zona centralei termice Bodor Peter
Consumatori deserviți: 108 apartamente, 196 persoane
Perioada de implementare: 2007- 2009
Lucrări programate:
 - modernizarea și automatizarea producției energiei termice la CT Bodor Peter;
 - instalarea punctelor termice la blocuri;
 - pozarea rețelei termice primare.
- Recuperarea și utilizarea biogazului generat în depozitul de deșuri al municipiului Țirgu-Mureș
Groapa de gunoi existentă emană gaze rezultate din fermentarea gunoiului. Aceste gaze conțin în proporție relativ ridicată (peste 40%) gaz metan, un gaz cu puternic efect de seră. Acest gaz va fi extras din Groapa de gunoi, pompat și utilizat în centralele termice Dâmbul Pietros nr. 2 și Mureșeni nr. 1 și 2.
Perioada de implementare: 2006-2012.
- Extinderea rețelelor termice și racordarea consumatorilor la sistemele de distribuție orizontală al municipiului Țirgu-Mureș
Perioada de implementare: 2008 – 2015
Lucrări programate: realizarea distribuției orizontale și contorizarea individuală a consumatorilor.
- Reamenajarea și modernizarea Zonei de agrement Platoul Cornești și a Grădinii Zoologice.

Considerente asupra traficului rutier

Municipiul Țirgu-Mureș este așezat în lunca Mureșului și pe terasele acestuia, putând fi considerat o localitate situată pe o suprafață neomogenă topografic. Altitudinea cea mai mică,



310 m, este în luncă, iar cea mai ridicată, 450 m, pe Dealul Cornești. În principiu, orașul are o configurație în amfiteatru, pe terasele din stânga ale râului Mureș.

Toate caracteristicile expuse mai sus influențează traficul rutier deoarece rețeaua de drumuri este determinată de caracteristicile generale ale acestuia. Municipiul Țirgu-Mureș are 424 de străzi cu o lungime totală de 190 km.

Traficul rutier se desfășoară în principal pe DN13 (E60): Brașov – Sighișoara – Țirgu-Mureș – Cluj Napoca etc. și DN 15: Țirgu-Mureș – Reghin (Bistrița, Toplița etc.). Aceste drumuri naționale tranzitează și municipiul, astfel încât principala rețea stradală este orientată în prelungirea drumurilor naționale, practic străzile cu capacitate de trafic mai mare sunt segmente ale drumurilor naționale amintite. Rezultă astfel că principalele străzi de acces dinspre Sighișoara (Brașov) și Cluj Napoca (străzi caracteristice traficului principal) fac parte din drumurile naționale DN13 și DN15 (Calea Sighișoarei, B-dul 1 Decembrie 1918, strada Gh. Doja, Piața Victoriei, Piața Trandafirilor, străzile Revoluției, Republicii și 22 Decembrie 1989). Strada Livezeni constituie o prelungire a DJ135, străzile Decebal și Voiniceni fac parte din DJ152, iar strada Budiului este o prelungire în municipiu a DC65. De altfel, multe din arterele principale: str. Cuza Vodă, str. Paul Chinezul, strada Cutezanței, str. Bernady Gyorgy, str. Mihai Viteazu și str. Gh. Marinescu pot fi considerate variante ale principalelor căi de acces în oraș. Oarecum autonome, dar caracterizate de un trafic rutier intens, sunt străzile Libertății, Depozitelor și B-dul Pandurilor. Se poate aprecia că în Municipiul Țirgu-Mureș circulă zilnic între 70.000 și 80.000 autovehicule. Totuși, trebuie remarcat că apar și diferențe semnificative ale intensității traficului rutier în funcție de anotimp, deoarece, așa cum s-a arătat, există diferențe mari între condițiile de vară și cele de iarnă.

În continuare trebuie remarcat faptul că menținerea tramei stradale reprezintă în fond păstrarea caracterului identitar municipiului Țirgu-Mureș. Pe de altă parte, menținerea configurației de străzi înseamnă restricții majore privind planurile pe termen mediu și lung și chiar adoptarea unor hotărâri foarte dure de reducere la strictul necesar a traficului în unele zone. Astfel de măsuri nu pot fi aplicate fără o implicare și aprobare pe scară largă din partea locuitorilor.

Reabilitarea drumului Ungheni – Acățari, una dintre cele mai importante măsuri aplicate, a dus la preluarea pe acest traseu a unui trafic rutier mediu de 3.300 mașini/zi (în principal vehicule grele). Nivelul de zgomot pe șoseaua spre Sighișoara, în afara localităților, determinat de Administrația Națională a Drumurilor, a crescut până la valoarea 72 (dBA), depășind, în consecință, nivelul stabilit în Ordinul Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 152/558/593/2008.

O mare parte a relațiilor de trafic dintre nordul și sudul orașului, dintre estul și vestul acestuia se realizează pe arterele din zona centrală. În anumite circumstanțe există fluxuri mari și depășiri ale capacității de circulație pe unele străzi și în unele intersecții. De asemenea, nu există sisteme tipizate pentru aprovizionare, iar sistemul de transport public este insuficient utilizat chiar și pe traseele pe care există capacități foarte bune de acoperire a necesarului călătorilor. Trebuie adăugată și atractivitatea deosebită exercitată de centrul istoric al orașului, atât pentru localnici, cât și pentru turiști. Dar centrul istoric, rezultat al altor timpuri și mentalități, este supus agresiunii zgomotului rutier și prezintă de cele mai multe ori cele mai reduse posibilități de protecție antizgomot, în condițiile de menținere a unui anumit nivel de trafic rutier

Suplimentar față de rețeaua stradală, municipiul Țirgu-Mureș este parcurs de la NE la SV de o cale ferată (linia Deda – Războieni), în conexiune cu magistralele 300 București – Oradea și 400 București – Baia Mare. Lungimea căii ferate este mai mare decât mărimea orașului de la NE la SV datorită buclelor de pe teritoriu municipiului. Există o zonă, apropiată de centrul istoric, în care calea ferată desparte efectiv orașul în două jumătăți aproximativ egale, fiind astfel necesare numeroase pasaje de nivel (13) între străzile din sudul și cele din nordul municipiului, îngreunând astfel traficul rutier și legăturile între cartiere.

Transportul urban de călători

Este asigurat de două societăți de transport: SC Transport Local SA și SC Siletina Impex SRL. Cele două societăți sunt asociate formând Consorțiul Local de Transport, colaborator activ al Primăriei Municipiului Tîrgu-Mureș.

Transportul este asigurat de 74 autobuze, 141 maxi taxi și aproximativ 600 taxiuri. Documentele demonstrează preocuparea constantă a autorităților pentru asigurarea unor servicii ritmice, extinse pe toată suprafața orașului și pe toate intervalele orare, astfel încât să fie convinși cât mai mulți locuitori să renunțe la transportul individual. În ultimii opt ani parcul auto a fost înlocuit aproape integral. Serviciul de transport public local a fost dotat cu 60 noi mijloace de transport Euro 3.

DIAGNOSTICARE – PROBLEMELE ORAȘULUI

- Municipiul Tîrgu-Mureș are o populație de 144.806 locuitori, din care: 68.503 populație de gen masculin și 76.303 populație de gen feminin;
- În ultimul deceniu, populația orașului a scăzut cu peste 20.000 de locuitori;
- Tot mai mulți tineri, în lipsa locurilor de muncă și a perspectivelor privind dezvoltarea economică, își caută împlinirea în afara hotarelor orașului și a granițelor țării;
- Mărginit foarte strâns de localitățile suburbane, orașul nu are la dispoziție spațiul necesar pentru a se extinde, iar din punct de vedere economic acest lucru influențează negativ dezvoltarea localității;
- În lipsa terenurilor necesare pentru construcția de locuințe, cetățeni ai orașului se îndreaptă spre localitățile limitrofe orașului: Sângeorgiu de Mureș, Sântana de Mureș, Sâncraiu de Mureș, Cristești, Ungheni, Corunca ș.a.
- Solicitățile de locuințe sociale sunt numeroase, peste 600 de solicitări fiind depuse în anual la Primăria municipiului Tîrgu-Mureș;
- Tîrgu-Mureș se află pe primele locuri la nivel național în privința numărului de autovehicule pe cap de locuitor (conform statisticilor tot al treilea locuitor deține un autoturism în proprietate particulară);
- La ore de vârf, circulația rutieră devine foarte dificilă în zona centrală a orașului;
- Orașul nu dispune de centuri rutiere ocolitoare, pentru devierea traficului de tranzit;
- Infrastructura localității nu a fost concepută pentru a face față actualei aglomerații urbane.

Direcții de acțiune

I. Modernizarea infrastructurii de transport de interes regional și local prin:

A) Crearea rețelei de centuri ocolitoare în vederea descongestionării traficului la nivel urban și fluidizării tranzitului la nivel regional

- Construirea unui drum de centură care să asigure legătura între drumurile naționale DN13 – DN15, întrucât traficul greu se desfășoară în momentul de față prin centrul orașului (Drum de legătură între B-dul 1 Decembrie 1918 și strada Gheorghe Marinescu);
- Varianta de ocolire – pentru devierea traficului pe relația SE-NE (Calea Sighișoarei);
- Centura municipiului Tîrgu-Mureș DN 13 – DN15 (proiectul Consiliului Județean).



B) Reabilitarea rețelei de străzi la nivelul cartierelor Tudor Vladimirescu, Dîmbu Pietros, Mureșeni, Unirii, Platoul Cornești

- Crearea unei artere de transport rutier pe culoarul creat prin mutarea căii ferate;
- Reabilitarea carosabilelor și a trotuarelor la nivelul cartierelor;
- Reabilitare poduri și podețe;
- Modernizarea drumurilor de pământ;
- Extinderea și modernizarea spațiilor de parcare din cartiere.

C) Amenajarea și modernizarea spațiilor publice în zona centrală

- Amenajare zona centrală;
- Remodelarea spațiului urban în municipiul Tîrgu-Mureș prin acoperirea pârâului Pocloș;
- Modernizare piețe și piațete;
- Dezvoltarea unui sistem eficient și ecologic de parcări subterane și parcări supraetajate atât în zona centrală, cât și la nivelul zonelor intens accesate.

D) Reabilitarea și amenajarea spațiilor publice la nivelul cartierului

- Reabilitarea urbanistică a blocurilor de locuit;
- Amenajarea piațetelor și a zonelor verzi în spațiile rezidențiale dintre blocuri;
- Dezvoltarea și modernizarea piețelor de alimente pe cartiere;
- Crearea și reabilitarea infrastructurii de agrement la nivelul cartierelor: locuri de odihnă, locurilor de joacă, terenuri de sport.

E) Modernizarea transportului public, realizarea de sisteme de trafic intermodale și asigurarea unui sistem de monitorizare a traficului în vederea asigurării siguranței cetățenilor.

II. Îmbunătățirea siguranței publice pentru cetățeni

- Dispecerat centralizat de monitorizarea traficului și a zonelor cu incidență infrațională crescută;
- Monitorizare video și radar a arterelor principale;
- Valorificarea potențialului turistic al orașului.

III. Crearea infrastructurii de sprijin al afacerilor (parcuri tehnologice/industriale/IT, zone de transfer logistic etc.), precum și al marilor centre comerciale și spațiilor de depozitare produse agricole sau alte produse.

IV. Dezvoltarea sistemului de alimentare cu apă și canalizare, cu accent pe protecția împotriva polării resurselor de apă.

V. Modernizarea, extinderea și corectarea traseelor de rețele edilitare în corelare cu propunerile de dezvoltare urbană.

VI. Infrastructură de telecomunicații de înaltă calitate – Net City.

VII. Infrastructură socială: azil de bătrâni, locuințe sociale, grădinițe, școli etc.

4. STRATEGIA DE DEZVOLTARE A MUNICIPIULUI TÎRGU-MUREȘ

4.1. Viziunea strategică de dezvoltare

Municipiul Tîrgu-Mureș reprezintă un pol de dezvoltare urbană de importanță regională din punct de vedere economic, social și cultural, precum și un centru administrativ de importanță periurbană și județeană și regională. Importanța sa la nivel regional se manifestă în următoarele domenii:

- activități economice: Tîrgu-Mureș reprezintă un motor de dezvoltare economică de nivel regional în domeniile: producție (produse chimice, farmaceutice, instrumente medicale, mobilier), servicii financiar-bancare și în alte domenii, turism cultural-istoric, de agrement și sport;
- medical – farmaceutic;
- universitar și de cercetare, dar și al pregătirii profesionale medii: oferă posibilitatea pregătirii forței de muncă la nivel regional/național;
- de aprovizionare a populației și firmelor cu alimente, produse farmaceutice, materiale de construcție, mobilă, produse intermediare pentru industriei etc.;
- de protecție a grupurilor de persoane vulnerabile și a cetățenilor;
- de coordonare a activităților în domeniul administrației publice, a activităților economice și sociale.

Obiectivul 1: Îmbunătățirea condițiilor de viață și de siguranță a cetățenilor Municipiului Tîrgu-Mureș;

Obiectivul 2: Dezvoltarea Municipiului Tîrgu-Mureș ca pol de dezvoltare urbană de importanță regională din punct de vedere economic și ca centru administrativ municipal, periurban, județean și regional;

Obiectivul 3: Promovarea Municipiului Tîrgu-Mureș ca oraș european multicultural, centru universitar și de cercetare, inovare și transfer de tehnologie;

Obiectivul 4: Dezvoltarea Municipiului Tîrgu-Mureș ca centru medical-farmaceutic de interes internațional, național și regional.

4.2. Politici și programe

Secțiunea I: SPAȚIUL URBAN

Politica: Reabilitarea și modernizarea spațiului public

Program: Amenajarea și modernizarea spațiilor publice în zona centrală

Proiecte:

- Reactualizarea Planului de Urbanism General;
- Amenajare zona centrală (P-ța Teatrului, P-ța Trandafirilor);
- Remodelarea spațiului urban în municipiul Tîrgu-Mureș prin acoperirea pârâului Pocloș;
- Modernizare piețe și piațete;
- Dezvoltarea unui sistem eficient și ecologic de parcări subterane și parcări supraetajate atât în zona centrală, cât și la nivelul zonelor intens accesate (Spitalul Județean, Platoul Cornești);
- Modernizarea sistemului de iluminat public.

Program: Reabilitarea și amenajarea spațiilor publice la nivelul cartierului

Proiecte:

- Reabilitarea urbanistică a blocurilor de locuit;
- Extinderea și modernizarea spațiilor de parcare din cartiere;
- Amenajarea piațetelor și a zonelor verzi în spațiile rezidențiale dintre blocuri;
- Dezvoltarea și modernizarea piețelor de alimente pe cartiere;



- Crearea și reabilitarea infrastructurii de agrement la nivelul cartierelor: locuri de odihnă, locurilor de joacă, terenuri de sport.

Politica: Extinderea și reabilitarea fondului public construit

Programe: Reabilitarea locuințelor și crearea de mini-cartiere noi

Proiecte:

- Construirea cartierului de case „Belvedere”;
- Construirea de case și apartamente pentru tineri;
- Construirea de locuințe sociale;
- Întreținerea și modernizarea locuințelor sociale.

Politica: Implementarea de sisteme TIC în scopul creșterii interoperabilității sistemelor informatice și asigurarea conexiunii la broadband

Programe: Sisteme de gestiune geospațială a informației despre teritoriu

Proiecte:

- Implementarea sistemelor: GIS urbanism, GIS cadastru, GIS patrimoniu local, GIS registru agricol;
- Cadastru imobiliar-edilitar pentru municipiu și Zona metropolitană.

Programe: Tîrgu-Mureș – oraș digital

Proiecte:

- Extinderea zonelor publice cu semnal internet wireless;
- Rețea de informare stradală de tip infokiosk și panouri de informare digitale;
- Portalul www.tirgumures.eu;
- Rețele de date broadband;
- Sistem integrat pentru asigurarea funcționării interactive a componentelor Front Office și Back Office;
- Modernizare platforme software și hardware.

Secțiunea II: INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE DE TRANSPORT DE INTERES REGIONAL ȘI LOCAL

Politica: Modernizarea infrastructurii de transport de interes regional

Programe: Crearea rețelei de centuri ocolitoare în vederea desconggestionării traficului la nivel urban și fluidizării tranzitului la nivel regional

Proiecte:

- Construirea de centuri ocolitoare și modernizarea arterelor principale din municipiu;
- Construire stradă de legătură Spitalul Județean Mureș- strada Livezeni;
- Varianta de ocolire – pentru devierea traficului pe relația SE-NE (Calea Sighișoarei);
- Centura municipiului Tîrgu-Mureș DN 13 – DN15 (proiectul Consiliului Județean).

Programe: Modernizarea infrastructurii de transport feroviar și aerian

Proiecte:

- Crearea unui traseu nou al căii ferate prin mutarea traseului existent din zona central-urbană;
- Modernizarea clădirii gării;
- Modernizarea aeroportului;
- Crearea unui aerodrom nou destinat Aeroclubului.

Politica: Modernizarea infrastructurii de transport urban de interes local

Programa: Reabilitarea rețelei de străzi la nivelul cartierului

Proiecte:

- Crearea unei artere de transport rutier pe culoarul creat prin mutarea căii ferate;
- Reabilitarea carosabilelor și a trotuarelor la nivelul cartierelor;
- Reabilitare poduri și podețe;
- Modernizare drumuri de pământ.

Programa: Dezvoltarea sistemului alternativ de circulație urbană în strânsă corelare cu sistemul de spații verzi și de agrement și care permite accesul la stațiile intermodale de transport în comun

Proiecte:

- Realizarea unor trasee de circulație pietonală;
- Crearea infrastructurii pentru biciclete – piste pentru bicicliști;
- Crearea de aliniamente stradale de-a lungul bulevardelor și arterelor principale, amenajare de ronduri, jardiniere și aranjamente florale în intersecții.

Politica: Modernizarea transportului public, realizarea de sisteme de trafic intermodale și asigurarea unui sistem de monitorizare a traficului în vederea asigurării siguranței cetățenilor

Programa: Îmbunătățirea accesibilității și siguranței rutiere

Proiecte:

- Monitorizare video și radar a arterelor principale;
- Semaforizarea intersecțiilor;
- Realizarea unei rețele pentru piste de biciclete care să asigure legăturile dintre cartiere;
- Modernizarea stațiilor de autobuz prin amenajarea acestora cu refugii, mobilier urban, ronduri cu flori, panouri de informare, sisteme digitale de înregistrare;
- Dezvoltarea sistemelor trafic integrat în zone de convergență socială sau economică;
- Asigurarea mijloacelor de transport în comun adaptate diferitelor trasee maxi taxi, autobuze;
- Linii de transport care asigură accesul din cartiere spre toate zonele orașului;
- Modernizarea autogării;
- Realizarea unui sistem de transport intermodal pentru persoane la nivelul zonei periurbane;
- Realizarea unui sistem de transport intermodal pentru transport de mărfuri la nivelul zonei periurbane.

Secțiunea III: INFRASTRUCTURĂ ȘI SERVICII DE SĂNĂTATE, SOCIALE ȘI DE PROTECȚIE A POPULAȚIEI

Politica C1: Sistem integrat de asigurare a serviciilor sociale

Program: Modernizarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale

Proiecte:

- Extinderea și echiparea Centrului social „Rozmarin”;
- Modernizarea Casei pentru vîrstnici;
- Modernizarea cantinei sociale;
- Modernizarea centrului de consiliere pentru părinți;
- Crearea/modernizarea facilităților de acces pentru persoane cu dizabilități;
- Amenajarea unor ateliere de lucru în cadrul centrelor sociale; inclusiv echipamente pentru persoane cu dizabilități;
- Centru de servicii comunitare integrate pentru vîrstnici;
- Centru de zi pentru preșcolari;
- Modernizare Centrul de Zi „Rozmarin”;
- Locuințe sociale pentru familiile expropriate, evacuate.

Politica C1: Sistem de servicii sociale destinat persoanelor aflate în situații de risc

Program: Optimizarea serviciilor de protecția socială

Proiecte

- **Programe destinate rromilor**
 - Locuințe sociale pentru rromi în zonele: Remetea, Valea Rece;
 - Baie comunală în Valea Rece;
 - Dispensarul medical, Școala Valea Rece;
 - Atelierul meșteșugăresc Valea Rece;
 - Locuințe sociale în cartierul Rovinari, str. Băneasa.
- **Servicii de protecție socială prin acordarea de:**
 - ajutoare de urgență, cantina de ajutor social;
 - alocații de stat; alocații pentru copii nou-născuți.
- **Servicii de Protecție Specială pentru:**
 - protecția copilului, familiei și persoanelor singure;
 - serviciile oferite de Centrul de Servicii Comunitare;
 - servicii de asistență medicală și socio-medicală acordate de ONG-uri în temeiul Legii nr. 17/2000 și a convențiilor de colaborare;
 - persoanele vîrstnice prin angajarea unor îngrijitori la domiciliul acestora;
 - protecția persoanelor cu nevoi speciale prin I.S.T.P.H. și Asociația Nevăzătorilor;
 - acordarea indemnizației pentru însoțitorii persoanelor cu handicap;
 - acordarea gratuității la transportul urban pentru persoanele cu handicap accentuat și grav, însoțitorii și asistenții personali ai acestora;
 - sprijinirea financiară a ONG-ilor, în baza Legii nr. 34/1998, în vederea desfășurării unor programe de asistență socială pentru vîrstnici, handicapați copii și tineri aflați în dificultate.

Politica: Dezvoltarea și modernizarea bazelor operaționale pentru intervenții în situații de urgență

Program: Dotarea și eficientizarea structurilor de intervenții în situații de urgență

Proiecte:

- Dezvoltarea Dispeceratului Integrat de Urgență;
- Managementul incidentelor majore și a conceptului de comandă și control unic;
- Planul de acțiune pentru Cazuri de Urgență (accidente chimice, fenomene meteorologice periculoase, cutremure, etc.);
- Dezvoltarea unui parteneriat local între autoritatea publică locală – Inspectoratul pentru Situații de urgență – SMURD în vederea optimizării acțiunilor de salvare a cetățenilor în situația unei stări de urgență;
- Formarea și calificarea unui grup de voluntari pentru intervenție în situații de urgență și dotarea serviciului de voluntariat cu echipament pentru a acționa cu promptitudine și eficiență în situații de urgență;
- Amenajarea unui heliport utilitar pentru intervenții în caz de urgență.

Program: Îmbunătățirea siguranței publice pentru cetățeni

Proiecte

- Dispecerat centralizat de monitorizare a traficului și a zonelor cu incidență infrațională crescută

Politica: Reabilitarea/modernizarea/echiparea infrastructurii serviciilor de sănătate

Program: Centru medical de cercetări

Proiecte:

- Construirea unui spital regional;
- Modernizarea/echiparea infrastructurii Spitalului Județean;
- Modernizarea/echiparea infrastructurii Spitalului Municipal;
- Tehnologii informaționale în domeniul e-Health, medical records și telemedicină, e-learning medical;
- Centru regional de Cercetare-Dezvoltare în Științe Comportamentale;
- Crearea unui Laborator de Excelență în Electrofiziologie și Imagistică Cardiacă Tridimensională ca referință regională a standardelor europene;
- Centru Medical-Educațional Multidisciplinar de Cercetare de Excelență în Bolile Cardiovasculare, de referință în Regiunea Centru. Centru Regional de Cercetare;
- Dezvoltare, Experimentare și Educație Medicală de Excelență.

Politica: Promovarea incluziunii sociale

Program: Integrarea pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități și persoanelor supuse riscului de excluziune socială,

Proiecte:

- Crearea unei rețele de formare profesională a persoanelor cu nevoi speciale;
- Școala de meserii;
- Acțiuni de sensibilizare, promovare a serviciilor de consiliere și informare și schimbul de experiență în domeniul economiei sociale;
- Dezvoltarea programelor de formare pentru specialiștii implicați în sistemul serviciilor sociale (lucrători sociali, asistenți personali, asistente comunitare, mediatori familiari, mediatori sanitari, asistenți maternali, îngrijitori, personal din instituții rezidențiale);
- Măsuri de acompaniere în vederea identificării și menținerii unui loc de muncă (sprijin pentru membrii de familie aflați în îngrijire, servicii de

- asistență și alte activități asociate care permit individului să participe pe piața muncii);
- Furnizarea de sprijin și campanii de conștientizare privind promovarea culturii sănătății, combaterea traficului de ființe umane, a violenței domestice etc.;
 - Înființarea parteneriatelor pentru schimbul de experiență în ceea ce privește adaptarea formării profesionale la noile tehnologii;
 - Dezvoltarea studiilor transnaționale comparative.

Secțiunea IV: DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE

Politica: Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii

Program: Orientare și consiliere

Proiecte:

- Centrul de consiliere și orientare profesională, consiliere și îndrumare în sprijinul tranziției de la școală la viața activă;
- Campanii de conștientizare și informare, precum și servicii de consiliere în carieră;
- Furnizarea serviciilor integrate de orientare și consiliere pentru persoanele expuse riscului de părăsire timpurie a școlii.

Program: Instruirea și perfecționarea resurselor umane

Proiecte:

- Implementarea programelor de tip „școala după școală”, educație remedială și învățare asistată;
- Reintegrarea în educație a celor care au părăsit timpuriu școala (inclusiv programe de educație de „a doua șansă”);
- „Nu abandona școala!”;
- „Calificarea – o șansă pentru viitor!”.

Program: Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere;

Proiecte:

- Centru Regional de Formare Profesională în domeniul serviciilor turistice și hoteliere;
- Centru de Formare Continuă „Mureș”.

Program: Modernizarea serviciului public de ocupare și promovarea măsurilor active de ocupare

Proiecte:

- Bursa locurilor de muncă;
- Calitate în serviciile de ocupare;
- Servicii de ocupare eficiente;
- Profesioniști în piața muncii;
- Dezvoltarea și implementarea acțiunilor inovative și transnaționale în sprijinul modernizării SPO;
- Dezvoltarea serviciului de asistență personalizată și abordare individuală pentru șomerii cu dificultăți de integrare/reintegrare pe piața muncii;
- Dezvoltarea serviciilor de tip „self-service”;
- Dezvoltarea bazei de date privind serviciile furnizate, locurile de muncă vacante și angajatorii;
- Formarea personalului SPO pentru furnizarea serviciilor de ocupare și asistență, inclusiv a serviciilor pentru persoane cu nevoi speciale (populația rromă, persoanele cu dizabilități, tinerii peste 18 ani care părăsesc sistemul

de stat pentru protecția copilului, alte categorii de persoane aflate în situație de risc);

- Formare și acțiuni inovative și transnaționale pentru sprijinirea noilor forme de organizare și management;
- Dezvoltarea și implementarea unor măsuri și acțiuni transnaționale pentru promovarea mobilității ocupaționale și geografice;

Politica: Reabilitarea/modernizarea/dezvoltarea infrastructurii educaționale preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formare profesională continuă

Program: Modernizarea infrastructurii educaționale universitare

Proiecte:

- Reabilitarea și dotarea unităților de învățământ universitar.

Program: Modernizarea infrastructurii educaționale preuniversitare

Proiecte:

- Reabilitarea și dotarea unităților de învățământ preșcolar;
- Reabilitarea și dotarea unităților de învățământ gimnazial;
- Reabilitarea și dotarea unităților de învățământ liceal;
- Crearea a 4 campusuri preuniversitare.

Program: Dezvoltarea unui sistem de servicii conexe procesului de învățământ

Proiecte:

- Modernizarea spațiilor de cazare și masă care deservește unitățile școlare;
- Asigurarea transportului elevilor din municipiu și din zona periurbană;
- Facilitarea accesului la învățământ a elevilor cu dizabilități;
- Conectarea unităților de învățământ la internet;
- Schimburi de experiență cu unități de învățământ din alte țări;
- Modernizarea utilităților, inclusiv crearea de facilități speciale pentru persoanele cu dizabilități, pentru toate tipurile de infrastructură educațională;
- Consolidarea, modernizarea, extinderea și dotarea clădirilor școlilor speciale: spații de învățământ, spații de cazare, cantine, diferite facilități pentru acces și activități didactice.

Secțiunea V: MEDIUL DE AFACERI

Politica: Creșterea capacității de cercetare dezvoltare (C&D), stimularea cooperării între instituții de cercetare dezvoltare și inovare (CDI) și întreprinderi, precum și creșterea accesului întreprinderilor la CDI;

Program: Cercetare – dezvoltare în parteneriat între universități/institute de cercetare-dezvoltare și întreprinderi (industrie) în vederea obținerii de rezultate aplicabile în economie

Proiecte:

- Proiecte de C&D în parteneriat între universități/institute de cercetare și întreprinderi;
- Proiecte C&D de înalt nivel științific la care vor participa specialiști din străinătate;
- Investiții în infrastructura de CDI și dezvoltarea capacității administrative;
- Centru de cercetare;
- Crearea unui pol de excelență.

Politica: Sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor pentru creșterea competitivității, promovarea inovării, valorificarea resurselor materiale și a forței de muncă locale.

Program: Accesul întreprinderilor la activități de cercetare-dezvoltare și inovare

Proiecte:

- Incubator de afaceri;
- Promovarea și acreditarea clusterelor economice în servicii și industrie, incluzând cercetare – dezvoltare – inovare în domenii „hard”, producție în domenii de înaltă tehnologie, verde, IT, turism, cultură, sport;
- Implementarea sistemelor de management a mediului EMAS și ISO 14000 în domeniul social și al serviciilor;
- Centru de promovare și consultanță pentru IMM.

Politica: Crearea și dezvoltarea unor structuri de sprijinire a afacerilor de interes local și regional

Program: Dezvoltarea infrastructurii de afaceri și consultanță pentru afaceri pentru asigurarea unui mediu favorabil dezvoltării durabile a întreprinderilor

Proiecte:

- Crearea unui parc industrial;
- Centru expozițional și de afaceri;
- Dezvoltarea infrastructurii de afaceri și de conferințe.

Politica: Atragerea investițiilor, revigorarea și dezvoltarea economiei locale și regionale.

Program: Reabilitarea siturilor industriale poluate și neutilizate, a clădirilor neutilizate și pregătirea pentru noi activități

Proiecte:

- Elaborarea unui inventar cuprinzând:
 - locațiile fostelor platforme industriale neutilizate, care au un impact negativ asupra mediului;
 - clădirile fostelor cazărmi;
- Planul de reabilitare și reutilizare a siturilor și clădirilor identificate;
- Strategie de promovare și ocupare a acestora ca structuri de sprijinire a afacerilor.

Program: Promovarea diversificării economice și dezvoltării economice sustenabile

Proiecte:

- Amenajarea spațiilor și structurilor în sprijinul întreprinderilor destinate activităților industriale;
- Amenajarea spațiilor de sprijin logistic;
- Dezvoltarea structurilor de sprijin pentru dezvoltarea economică a cartierelor;
- Promovarea rețelelor de sprijin pentru afaceri.

Dezvoltarea și promovarea turismului

Politica: Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe

Program: Reabilitarea, restaurarea și dotarea clădirilor monument istoric, precum și a celor aflate în patrimoniul cultural de interes local și național



Proiecte:

- Revitalizarea Complexului „Cetatea Medievală Tîrgu-Mureș”;
- Modernizarea clădirii Teatrului Național.

Politica: Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterea calității serviciilor turistice

Program: Crearea, reabilitarea și extinderea infrastructurii de agrement, inclusiv a utilităților aferente

Proiecte:

- Reabilitarea și modernizarea Grădinii Zoologice;
- Modernizarea și reamenajarea spațiilor publice de agrement Platoul Cornești;
- Extinderea și diversificarea bazelor de agrement din Complexul de Agrement și Sport „Mureșul”;
- Modernizarea piscinei „Mircea Birău”;
- Dezvoltarea unei baze sportive cu caracter regional;
- Amenajarea aerodromului;
- Crearea unui parc municipal de dimensiuni mari (Hipodrom – Bucla Mureșului).

Sport și agrement

Pentru bazele sportive de interes municipal și național

- Preluarea de către municipalitate a bazelor existente, repararea și modernizarea lor (Parcul Municipal, patinoar, ștrand etc.) și redarea lor circuitului sportiv;
- Program de amenajare a „Buclei Mureșului” pentru agrement, respectiv sportul școlar și de performanță.

Politica: Promovarea potențialului turistic

Program: Crearea infrastructurii necesare în scopul creșterii atractivității municipiului Tîrgu-Mureș ca destinație turistică

Proiecte:

- Crearea, dezvoltarea și promovarea unui brand turistic;
- Centrul Local de Informare și Promovare Turistică;
- Conectarea la sistem național integrat, cu acces on-line, pentru colectarea și diseminarea informațiilor turistice.

Secțiunea VI: INFRASTRUCTURA DE MEDIU

Politica: Extinderea și modernizarea rețelei tehnico-edilitare

Program: Extinderea și modernizarea sistemelor de apă și apă uzată

Proiecte:

- Captare:
 - Stație de tratare;
- Aducțiune:
 - reabilitare aducțiune și reabilitare rezervor aducțiune;
- Stație de pompare: reabilitare stație de epurare;
- Rețea de distribuție:
 - reabilitare rețea de distribuție – 32.909 m;
 - extindere rețea de distribuție – 18.300 m;



- stație de clorinare & SCADA;
- Canalizare:
 - Stație de epurare reabilitare și re tehnologizare – treapta terțiară (linia nămolului);
 - Colector – extindere colector (Livezeni) – 7.000 m;
 - Stație de pompare ape uzate – 1 buc.;
- Rețea de canalizare: extindere rețea de canalizare 15.300 m, reabilitare rețea de canalizare 37.211 m;
- Tratare nămol.

Politica: Crearea unui sistem de management integrat al deșeurilor

Program: Sistem de management integrat al deșeurilor

Proiecte:

- Închiderea depozitului neconform de la Cristești;
- Stație de transfer;
- Stație de sortare, compostare;
- Stație de compactare;
- Achiziționarea de containere, pubele, mijloace de transport destinate colectării selective a deșeurilor și transportului acestora;
- Campanii anuale de educație ecologică pentru colectare selectivă.

Program: Dezvoltarea infrastructurii adecvate de prevenire a riscurilor naturale și protecția fondului forestier

Proiecte

- Lucrări de combatere și prevenire a inundațiilor în zonele de risc;
- Lucrări de combatere și prevenire a alunecărilor de teren prin amenajarea versanților și refacerea stabilității acestora;
- Lucrări de întreținere, protecție și extindere a fondului forestier.

Politica: Creșterea eficienței energetice. Reducerea poluării și diminuarea efectelor schimbărilor climatice prin restructurarea și reabilitarea sistemelor de încălzire urbană pentru atingerea țintelor de eficiență energetică

Program: Reabilitarea sistemului municipal de energie termică

Proiecte:

- Modernizarea centralelor termice de cartiere.

Program: Eficientizarea și modernizarea sistemului de iluminat public urban

Proiecte:

- Lucrări de reabilitare și modernizare a iluminatului public urban în zona centrală, a bulevardelor și rețeaua străzilor de cartier;
- Lucrări de extindere și modernizare a iluminatului public urban;
- Dezvoltarea sistemului de iluminat decorativ.

Program: Utilizarea rațională a resurselor de energie și utilizare de energii alternative

Proiecte:

- Dezvoltarea unui sistem de surse alternative de energie utilizând panouri solare și fotovoltaice ;
- Izolarea termică a fondului locativ construit până în 1990.

Politica: Asigurarea calității ecosistemului urban

Program: Dezvoltarea unui sistem de spații verzi interconectate și conectate cu pădurile existente din zonă

Proiecte:

- Crearea unor perdele vegetale de protecție de-a lungul arterelor rutiere principale;
- Amplasarea unor stații de monitorizare continuă a calității aerului;
- Crearea unor perdele vegetale de protecție de-a lungul arterelor rutiere principale;
- Sprijinirea agenților economici în vederea implementării sistemelor de management intern de mediu;
- Întreținerea spațiilor verzi degradate aflate în administrația asociațiilor de locatari în cadrul unui parteneriat între administrația publică și sectorul nonguvernamental;
- Reabilitarea parcurilor și amenajarea de noi spații verzi create în urma:
 - dezafectării parcărilor la sol și relocate în construcții noi de parcuri supraetajate (ex. în cartierul Tudor);
 - eliminării parțiale a traficului auto, în special pentru anumite străzi din zona centrală;
- Crearea a 12 parcuri noi.

Politica: Ecologizarea siturilor urbane degradate

Proiecte:

- Amenajarea batalului de la Combinatul chimic Azomureș.

Secțiunea VII: CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ

Obiectivul general este acela de *a contribui la crearea unei administrații publice mai eficiente și mai eficace în beneficiul socio-economic al municipiului Tîrgu-Mureș.*

Politica: Îmbunătățirea procesului de planificare strategică, managementul resurselor umane și creșterea calității serviciilor pentru cetățeni.

Programe: Creșterea responsabilizării administrației publice și îmbunătățirea eficacității organizaționale

Proiecte:

- Elaborarea unei strategii investiționale și a unui plan de măsuri privind realizarea investițiilor din municipiul Tîrgu-Mureș;
- Managementul cheltuielilor publice prin alocarea fondurilor bugetare pe bază de performanță (bugetare pe programe);
- Crearea unei structuri eficiente și flexibile care să asigure buna administrare a domeniului public și privat a orașului, cu respectarea legislației în vigoare;
- Dezvoltarea unui mecanism de consultare cu partenerii sociali în domeniul dezvoltării de socio-economice a municipiului;
- Crearea unui sistem de monitorizare și evaluare a performanțelor din cadrul serviciilor publice;
- Cursuri de instruire în management și în disciplinele profesionale necesare în administrația publică (management financiar, economic, legislativ, ECDL, managementul proiectelor);
- Training în domeniul îmbunătățirii capacității de absorbție a fondurilor de dezvoltare.

Programe: Îmbunătățirea calității și eficienței furnizării serviciilor în administrația publică

Proiecte:

- Modernizarea și extinderea primăriilor de cartier;



- Dezvoltarea sistemului acces a serviciilor de informare pentru cetățeni prin internet;
- Optimizarea sistemului de colectare a taxelor, inclusiv crearea unei interfețe pentru bazele de date existente;
- Analiza problemelor specifice furnizării serviciilor publice în vederea simplificării și reducerii barierelor administrative pentru cetățeni;
- Introducerea și menținerea în funcțiune a sistemelor de management, inclusiv EMAS24.

Politica: Administrația publică – motor al dezvoltării economice și sociale

Program: Crearea și dezvoltarea unui sistem de asociații de dezvoltare intercomunitare la nivel regional și micro-regional care să asigure dezvoltarea economică și socială a zonei

Proiecte:

- Dezvoltarea parteneriatului public-privat și implicarea civică în elaborarea, aplicarea și administrarea proiectelor de dezvoltare a orașului, precum și a celor de cartier;
- Crearea și dezvoltarea instrumentelor de parteneriat public privat;
- Dezvoltarea mecanismelor de informare, consultare publică și asigurarea transparenței decizionale;
- Dezvoltarea sectorului cultural:
 - Conservarea capitalului patrimoniului cultural existent, asigurarea infrastructurii și serviciilor necesare valorizării acestuia, în special reabilitarea clădirilor istorice și punerea în valoare a identității colective a spațiului moștenit;
 - Promovarea identității colective și a diversității culturale locale;
 - Promovarea evenimentelor culturale.

Managementul implementării planului integrat

În stabilirea metodologiei de implementare a Proiectului Integrat de Dezvoltare Urbană PIDU s-a avut în vedere faptul că 12 proiecte vor fi implementate prin intermediul asistenței financiare nerambursabile asigurate prin POR, POS Mediu, POS Creșterea Competitivității Economice, POS-DRU, POS DCA. În acest sens s-au avut în vedere următoarele elemente cheie:

- Metodologia de accesare a fondurilor nerambursabile;
- Metodologia de implementare a proiectelor cu finanțare nerambursabilă;
- Finalizarea implementării proiectelor până în 2015;
- Asigurarea surselor de finanțare și respectarea unor reguli stricte privind rulajul banilor și evidența conturilor;
- Respectarea legislației în vigoare privind achizițiile publice și atribuirea contractelor de lucrări;
- Asigurarea unei structuri care să mențină permanent legătura cu autoritățile de management aferente fiecărui program operațional;
- Asigurarea procedurilor de audit, monitorizare, evaluare atât la nivelul PIDU, cât și la nivelul fiecărui proiect;
- Identificarea surselor de finanțare pentru proiectele care nu sunt eligibile sau nu pot fi finanțate în cadrul programelor operaționale;
- Crearea unei structuri inter-instituționale la nivelul municipiului care să asigure operaționalizarea PIDU.



Structura de management va asigura funcțiile: previziune, organizare, coordonare, antrenare, evaluare-control astfel:

- **Planificarea** – stabilirea obiectivelor și sarcinilor pentru fiecare proiect, precum și a resurselor necesare pentru o perioadă determinată în vederea atingerii obiectivelor stabilite;
- **Programarea** – se vor defalca obiectivele în timp (în luni, decade, săptămâni) și în spațiu (departamente, secții); se vor coordona activitățile ce concurează la executarea programelor stabilite. Programarea se realizează în trei etape:
 - Elaborarea planului operativ al unității de management;
 - Desfășurarea planului operativ pe secțiuni de probleme, sub forma unor programe prin care se precizează sarcina fiecăruia;
- **Organizarea** – se vor crea unități de management de proiect pentru fiecare proiect în parte, cu asigurarea surselor și resurselor necesare. Prin coordonare se asigură sincronizarea acțiunii managerilor, a deciziei emise de manageri la diferite niveluri ale managementului, a acțiunii întregului personal în vederea desfășurării unor activități eficiente, capabile să contribuie la realizarea obiectivelor stabilite;
- **Antrenare** – se vor realiza întâlniri periodice cu actorii locali în vederea analizării stadiului de implementare a PIDU, identificării unor parteneriate și unor noi surse de finanțare a proiectelor prevăzute în PIDU. Totodată se vor realiza ședințe cu toate structurile și substructurile în vederea identificării unor posibile blocaje la nivel de comunicare și stabilirea măsurilor de optimizare a procesului de implementare a proiectelor;
- **Evaluare-control** – se vor elabora instrumente prin care se verifică performanțele la nivelul fiecărui proiect, în comparație cu obiectivele prevăzute. Controlul contribuie la realizarea obiectivelor PIDU și la elaborarea direcțiilor de acțiune pe secțiuni distincte.

Structura și funcțiile specifice vor fi formate din:

- Unitatea de Management a PIDU;
- Comitetul de Monitorizare și Consultare Publică;
- Unitatea de implementare a PIDU;
- Unitatea de management de proiecte, secțiunile:
 - Infrastructură;
 - Turism;
 - Dezvoltare economică;
 - Social;
 - Dezvoltarea capacității administrative și Resurse umane.

1. Unitatea de Management a PIDU

Atribuții:

- Coordonează întreaga activitate a echipelor implicate în operaționalizarea PIDU, exercitând funcția de planificare, organizare, coordonare și evaluare;
- Antrenează toți actorii locali în elaborarea și implementare proiectelor;
- Asigură resursele necesare pentru implementarea eficientă a PIDU;
- Asigură corelarea și concertarea tuturor proiectelor din PIDU cu cele de la nivel județean, regional, național;
- Asigură condițiile de implementare a proiectelor cuprinse în plan și coordonarea dintre conținutul planului cu documentațiile de urbanism, cu programele de investiții de capital și cu bugetul disponibil.



Este formată din persoane cu rol decizional și având responsabilități la nivel de management în implementarea PIDU:

- Primarul municipiului Tîrgu-Mureș;
- Viceprimarii;
- Arhitectul șef;
- Directorii departamentelor de specialitate;
- Consilieri locali;
- Experți în managementul de proiect.

2. Comitetul de Monitorizare și Consultare Publică

Atribuții:

- Consultarea publică cu privire la implementarea proiectelor, activități desfășurate, rezultate, probleme semnalate;
- Asigurarea transparenței decizionale;
- Respectarea termenelor de implementare a proiectelor, a activităților;
- Promovarea PIDU.

Este formată din reprezentanți ai administrației publice, societății civile, cadre didactice, asociații de proprietari, mass media locală.

3. Unitatea de implementare a PIDU

Este formată din 5 subunități de implementare a proiectelor, pe secțiuni distincte, în funcție de tipologia proiectelor.

Atribuții:

- Coordonează activitatea Unităților de management de proiecte;
- Asigură relația cu Autoritățile de Management a PO;
- Asigură respectarea metodologiei de accesare și implementare a proiectelor cu finanțare externă;
- Organizează periodic ședințele de analiză a stadiului de implementare a PIDU;
- Coordonează procedurile de achiziții publice ;
- Supune spre aprobarea Consiliului Local și a UIP toate proiectele și contractele de finanțare;
- Propune Planul de activități și măsuri privind implementarea PIDU.

Este formată din: Viceprimar – coordonator, Arhitectul șef, Directorii departamentelor de specialitate, juriști, economiști, specialiști în managementul de proiect.

4. Unitatea de management de proiecte, secțiunile: Infrastructură, Turism, Social, Dezvoltarea capacității administrative și Resurse umane

Aceste structuri au rolul de a elabora documentația în vederea accesării asistenței financiare nerambursabile prin intermediul Programelor Operaționale și de a implementa proiectele în baza contractelor de finanțare.

Atribuții:

- Identificarea programelor de finanțare;
- Elaborarea documentațiilor tehnice și financiare;
- Asigură relația cu societățile de consultanță privind elaborarea documentațiilor;
- Asigură respectarea mecanismelor de implementare a proiectelor;
- Se întrunește săptămânal pentru a analiza stadiul proiectelor, problemele întâmpinate;



- Propune Planul de activități și măsuri privind implementarea proiectelor;
- Asigură respectarea legislației în domeniul achizițiilor publice, buget și contabilitate;
- Asigură realizarea lucrărilor de investiții și prestarea serviciilor prevăzute în proiecte;
- Elaborează rapoartele narative și financiare pentru fiecare proiect.

Fiecare unitate de management de proiecte este formată din: manager pentru fiecare secțiune a unității de management de proiect, coordonator probleme tehnice, economist, coordonator achiziții publice, responsabil cu vizibilitatea proiectelor, responsabil resurse umane.

Pentru fiecare proiect în parte se va desemna o echipă de management de proiect formată din: manager proiect, asistent manager, manager probleme tehnice, economist, specialist achiziții publice, responsabil cu vizibilitatea proiectului.

Atribuțiile și responsabilitățile echipelor implicate în implementarea PIDU vor fi cuprinse în fișa postului pentru fiecare persoană.

Premise ale implementării PIDU – Tîrgu-Mureș:

Resurse umane:

- 25 de funcționari publici specializați în domeniul managementului de proiect;
- Experiență în implementarea a 40 de proiecte cu finanțare externă;

Proiecte elaborate sau aflate în curs de elaborare:

- Trei proiecte elaborate și aprobate pe POR;
- Cinci proiecte aflate în curs de evaluare pe POS DCA;

Structuri existente:

- Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Ecolect”, cu rol în implementarea proiectului regional „Sistemul de management integrat al deșeurilor”;
- Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Aquainvest”, cu rol în implementarea proiectului regional „Modernizarea infrastructurii de apă – apă uzată”.

Informarea și consultarea publică în procesul elaborării planului

Procesul de informare și consultare publică privind Planul Integrat de Dezvoltare Urbană a Municipiului Tîrgu-Mureș a fost organizat de Municipiul Tîrgu-Mureș astfel:

Sesiunea informare și culegere de date: mai – septembrie 2009

În perioada ianuarie – august au avut loc o serie de întâlniri cu reprezentanții instituțiilor din municipiul Tîrgu-Mureș în vederea realizării auditului, stabilirea obiectivelor și identificarea portofoliului de proiecte prioritare.

Modalități de informare: conferințe de presă, publicații în Monitorul Primăriei.

Instrumente utilizate: chestionare, întâlniri cu cetățenii.

Procesul de consultare publică:

- Publicare pe internet a PIDU, varianta de lucru, în data de
- Dezbateri publice a PIDU cu reprezentanții societății civile;
- Realizare PIDU varianta finală, publicare pe internet
- Prezentare publică varianta finală a PIDU.....

<ul style="list-style-type: none"> - Număr insuficient de locuințe pentru tineri; - Investiții reduse după 1990 în dezvoltarea fondului de locuințe moderne tip case; - Lipsa unor construcții edilitare cu statutul de locuințe sociale, raportată la nevoile identificate; - Existența unor spații locative neconforme. 		<p>Extinderea și reabilitarea fondului public construit</p>	<p>Reabilitarea locuințelor și crearea de mini-cartiere noi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Construirea cartierului de case „Belvedere”; - Construirea de case și apartamente pentru tineri; - Construirea de locuințe sociale; - Întreținerea și modernizarea locuințelor sociale.
<ul style="list-style-type: none"> - Suprafața spațiilor verzi existente raportată la numărul de locuitori este de 9 mp/locuitor, față de standardele europene care prevăd o normă de 30-40 mp/locuitor; - Existența surselor de poluare a mediului înconjurător, determinate de traficul intens la nivelul municipiului. 		<p>Asigurarea calității ecosistemului urban</p>	<p>Dezvoltarea unui sistem de spații verzi interconectate și conectate cu pădurile existente din zonă</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Întreținerea spațiilor verzi degradate aflate în administrația asociațiilor de locatari în cadrul unui parteneriat între administrația publică și sectorul nonguvernamental; - Reabilitarea parcurilor și amenajarea de noi spații verzi create în urma: <ul style="list-style-type: none"> - dezafectării parcărilor la sol și relocate în construcții noi de parcări supraetajate (ex. în cartierul Tudor); - eliminării parțiale a traficului auto, în special pentru anumite străzi din zona centrală; - Crearea a 12 parcuri noi în cartiere.
<ul style="list-style-type: none"> - Grad de poluare ridicat datorat traficului intens; - Lipsa unor culoare de legătură între arterele prevăzute cu piste pentru biciclete și cartiere; - Accesul limitat al pietonilor pe trotuare datorită utilizării acestora ca spații de parcare pentru mașini. 			<p>Dezvoltarea sistemului alternativ de circulație urbană în strânsă corelare cu sistemul de spații verzi și de agrement și care permite accesul la stațiile intermodale de transport în comun</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Realizarea unor trasee de circulație pietonală; - Crearea infrastructurii pentru biciclete – piste pentru bicicliști; - Crearea de aliniamente stradale de-a lungul bulevardelor și arterelor principale, amenajare de ronduri, jardiniere și aranjamente florale în intersecții.

<ul style="list-style-type: none"> - Aglomerare în stații în perioadele de vîrf. 		Modernizarea transportului public, realizarea de sisteme de trafic intermodale și asigurarea unui sistem de monitorizare a traficului în vederea asigurării siguranței cetățenilor	Îmbunătățirea accesibilității și siguranței rutiere	<ul style="list-style-type: none"> - Monitorizare video și radar a arterelor principale; - Semaforizarea intersecțiilor; - Realizarea unei rețele pentru piste de biciclete care să asigure legătura dintre cartiere; - Modernizarea stațiilor de autobuz prin amenajarea acestora cu refugii, mobilier urban, ronduri cu flori, panouri de informare, sisteme digitale de înregistrare; - Dezvoltarea sistemelor de trafic integrat în zone de convergență socială sau economică; - Asigurarea mijloacelor de transport în comun adaptate diferitelor trasee (maxi taxi, autobuze); - Linii de transport care asigură accesul din cartiere spre toate zonele orașului; - Modernizarea autogării; - Realizarea unui sistem de transport intermodal pentru persoane la nivelul zonei periurbane; - Realizarea unui sistem de transport intermodal pentru transport de mărfuri la nivelul zonei periurbane.
<ul style="list-style-type: none"> - Risc crescut de accidente rutiere în zonele aglomerate și zonele mărginașe ale orașului. 		Dezvoltarea și modernizarea bazelor operaționale pentru intervenții în situații de urgență	Îmbunătățirea siguranței publice pentru cetățeni	<ul style="list-style-type: none"> - Dispecerat centralizat de monitorizare a traficului și a zonelor cu incidență infracțională crescută.
<ul style="list-style-type: none"> - Insuficienta dezvoltare a unor structuri de sprijin și diminuare a efectelor sociale datorate violenței domestice, familiei dezorganizate, exploatării minorilor; - Activități limitate de reinsertie socială a categoriilor sociale 		Sistem integrat de asigurare a serviciilor sociale	Modernizarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale	<ul style="list-style-type: none"> - Extinderea și echiparea Centrului social „Rozmarin”; - Modernizarea Casei pentru vîrstnici; - Modernizarea Cantinei sociale; - Modernizarea centrului de consiliere pentru părinți; - Crearea/modernizarea facilităților de acces pentru persoane cu dizabilități; - Amenajarea unor ateliere de lucru în cadrul centrelor sociale, inclusiv echipamente pentru

<p>dezavantajate și a persoanelor cu nevoi speciale;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Creșterea numărului de solicitări privind serviciile sociale integrate pentru vârstnici. 				<p>persoane cu dizabilități;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Centrul de servicii comunitare integrate pentru vârstnici; - Centrul de zi pentru preșcolari; - Modernizarea Centrului de Zi „Rozmarin”; - Locuințe sociale pentru familiile expropriate, evacuate.
<ul style="list-style-type: none"> - Creșterea numărului de cazuri care solicită protecție socială primară; - Necesitatea incluziunii sociale a grupurilor defavorizate. 		<p>Sistem de servicii sociale destinat persoanelor aflate în situații de risc</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Locuințe sociale pentru rromi în zonele: Remetea, Valea Rece; - Servicii de protecție socială prin acordarea de: <ul style="list-style-type: none"> - ajutoare de urgență, cantină de ajutor social; - alocații de stat; alocații pentru copii nou-născuți; - Servicii de Protecție Specială pentru protecția copilului, familiei și persoanelor singure; - Servicii de asistență medicală și socio-medicală acordate de ONG-uri în temeiul Legii nr. 17/2000 și a convențiilor de colaborare persoanelor vârstnice prin angajarea unor îngrijitori la domiciliul acestora; - Protecția persoanelor cu nevoi speciale prin I.S.T.P.H. și Asociația Nevăzătorilor; - Acordarea indemnizației pentru însoțitorii persoanelor cu handicap; - Acordarea gratuității la transportul urban pentru persoanele cu handicap accentuat și grav, însoțitorii și asistenții personali ai acestora; - Sprijinirea financiară a ONG-ilor, în baza Legii nr. 34/1998, în vederea desfășurării unor programe de asistență socială.
<ul style="list-style-type: none"> - Decalaj între pregătirea oferită de școală și cerințele pieții muncii; - Dificultăți de integrare și reintegrare socio-profesională 		<p>Promovarea incluziunii sociale</p>	<p>Integrarea pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități și a persoanelor supuse riscului de excluziune socială</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Crearea unei rețele de formare profesională a persoanelor cu nevoi speciale; - Școala de meserii; - Acțiuni de sensibilizare, promovare a serviciilor de consiliere și informare și schimbul de experiență în

<p>a grupurilor dezavantajate – rromi, persoane peste 45 de ani, șomeri de lungă durată, persoane cu dizabilități, persoane instituționalizate, etc.;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Probleme educaționale la grupele de populație sărace, în special rromi; - Necorelarea ofertei educaționale cu nevoile de pe piața muncii. 				<p>domeniul economiei sociale;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea programelor de formare pentru specialiștii implicați în sistemul serviciilor sociale; - Măsuri de acompaniere în vederea identificării și menținerii unui loc de muncă (sprijin pentru membrii de familie aflați în îngrijire, servicii de asistență și alte activități asociate care permit individului să participe pe piața muncii); - Campanii de conștientizare privind promovarea culturii sănătății, combaterea traficului de ființe umane, a violenței domestice etc.; - Înființarea parteneriatelor pentru schimbul de experiență în ceea ce privește adaptarea formării profesionale la noile tehnologii; - Dezvoltarea studiilor transnaționale comparative.
<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa centurilor rutiere ocolitoare. 	<p>Dezvoltarea municipiului Tîrgu Mureș ca pol de dezvoltare urbană de importanță regională din punct punct de vedere economic și ca centru administrativ municipal, periurban, județean și regional</p>	<p>Modernizarea infrastructurii de transport de interes regional</p>	<p>Crearea rețelei de centuri ocolitoare în vederea descongestionării traficului la nivel urban și fluidizării tranzitului la nivel regional</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Construirea unui drum de centură care să asigure legătura între drumurile naționale DN13 – DN15, întrucât traficul greu se desfășoară în momentul de față prin centrul orașului (Drum de legătură între B-dul 1 Decembrie 1918 și strada Gheorghe Marinescu). - Varianta de ocolire – pentru devierea traficului pe relația SE-NE (Calea Sighișoarei). - Centura municipiului Tîrgu-Mureș DN 13 – DN15 (proiectul Consiliului Județean Mureș).
<ul style="list-style-type: none"> - Calea ferată traversează orașul; - Aeroport de interes regional cu perspective de dezvoltare; - Terenul actual al Aeroclubului este insuficient valorificat, poate deveni un spațiu pentru parc industrial și un nou cartier de locuințe. 			<p>Modernizarea infrastructurii de transport feroviar și aerian</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Crearea unui traseu nou al căii ferate prin mutarea traseului existent din zona central-urbană; - Modernizarea clădirii gării; - Modernizarea aeroportului; - Crearea unui aerodrom nou destinat Aeroclubului.

<ul style="list-style-type: none"> - Nivel scăzut de comunicare electronică între cetățean și APL; - Necesitatea creșterii eficienței serviciilor publice electronice; - Lipsa aplicațiilor integrate. 		<p>Implementarea de sisteme TIC în scopul creșterii interoperabilității sistemelor informatice și asigurarea conexiunii la broadband</p>	<p>Sisteme de gestiune geospațială a informației despre teritoriu</p> <p>Țirgu- Mureș – oraș digital</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Implementarea sistemelor: GIS urbanism, GIS cadastru, GIS patrimoniu local, GIS registru agricol; - Cadastru imobiliar-edilatar pentru municipiu și Zona metropolitană; - Extinderea zonelor publice cu semnal internet wireless; - Rețea de informare stradală de tip infokiosk și panouri de informare digitale; - Portalul www.tirgumures.eu; - Rețele de date broadband; - Sistem integrat pentru asigurarea funcționării interactive a componentelor Front Office și Back Office; - Modernizare platforme software și hardware.
<ul style="list-style-type: none"> - Responsabilități crescute a APL privind administrarea problemelor municipiului privind: <ul style="list-style-type: none"> - realizarea de investiții; - constituirea bugetului local; - Necesitatea reorganizării structurilor interne, determinate de transferarea în sarcina APL-lor a numeroaselor responsabilități care au aparținut ministerelor. 		<p>Îmbunătățirea procesului de planificare strategică, managementul resurselor umane și creșterea calității serviciilor pentru cetățeni</p>	<p>Creșterea responsabilizării administrației publice și îmbunătățirea eficacității organizaționale</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborarea unei strategii investiționale și a unui plan de măsuri privind realizarea investițiilor în municipiul Țirgu-Mureș; - Managementul cheltuielilor publice prin alocarea fondurilor bugetare pe bază de performanță (bugetare pe programe); - Crearea unei structuri eficiente și flexibile care să asigure buna administrare a domeniului public și privat; - Dezvoltarea unui mecanism de consultare cu partenerii sociali în domeniul dezvoltării de socio-economice; - Crearea unui sistem de monitorizare și evaluare a performanțelor din cadrul serviciilor publice; - Cursuri de instruire în management și în disciplinele profesionale necesare în administrația publică.
<ul style="list-style-type: none"> - Insuficientă transparență; - Birocrație excesivă; - Necesitatea creșterii calității serviciilor APL prin 			<p>Îmbunătățirea calității și eficienței furnizării serviciilor în administrația publică</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Modernizarea și extinderea primăriilor de cartier; - Dezvoltarea sistemului acces la serviciile de informare pentru cetățeni prin internet; - Optimizarea sistemului de colectare a taxelor,

implementarea unui sistem IT de comunicare.				<p>inclusiv crearea unei interfețe pentru bazele de date existente;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Analiza problemelor specifice furnizării serviciilor publice în vederea simplificării și reducerii barierelor administrative pentru cetățeni; - Introducerea și menținerea în funcțiune a sistemelor de management.
		Administrația publică – motor al dezvoltării economice și sociale	Crearea și dezvoltarea unui sistem de asociații de dezvoltare intercomunitare la nivel regional și micro-regional care să asigure dezvoltarea economică și socială a zonei	<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea parteneriatului public-privat și implicarea civică în elaborarea, aplicarea și administrarea proiectelor de dezvoltare a orașului, precum și a celor de cartier; - Conservarea capitalului patrimoniului cultural existent, asigurarea infrastructurii și serviciilor necesare valorizării acestuia în special reabilitarea clădirilor istorice; - Promovarea identității colective și a diversității culturale locale; - Promovarea evenimentelor culturale.
<ul style="list-style-type: none"> - Infrastructura de afaceri slab dezvoltată – există un singur parc industrial la nivel de județ; - Serviciile de consultanță în domeniul afacerilor sunt slab dezvoltate; - Echipamente și tehnologii de producție învechite; - Lenta adaptare a întreprinderilor la modificările din structura piețelor; - Investiții reduse de capital străin în economia locală. 		Crearea și dezvoltarea unor structuri de sprijinire a afacerilor de interes local și regional	Dezvoltarea infrastructurii de afaceri și consultanță pentru afaceri pentru asigurarea unui mediu favorabil dezvoltării durabile a întreprinderilor	<ul style="list-style-type: none"> - Crearea unui parc industrial; - Centru expozițional și de afaceri; - Dezvoltarea infrastructurii de afaceri și de conferințe.

<ul style="list-style-type: none"> - Spații ale fostelor platforme industriale neutilizate, aflate în stare de degradare; - Întreprinderi poluante și energointensive; - Număr relativ mic de IMM-uri cu activitate de producție. 		<p>Atragerea investițiilor, revigorarea și dezvoltarea economiei locale și regionale.</p>	<p>Reabilitarea siturilor industriale poluate și neutilizate, a clădirilor neutilizate și pregătirea pentru noi activități</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborarea unui inventar cuprinzând: <ul style="list-style-type: none"> - locațiile fostelor platforme industriale neutilizate, care au un impact negativ asupra mediului; - clădirile fostelor cazărmi; - Planul de reabilitare și reutilizare a siturilor și clădirilor identificate; - Strategia de promovare și ocupare a acestora ca structuri de sprijinire a afacerilor.
<ul style="list-style-type: none"> - Parteneriatele public-privat insuficient puse în valoare; - Insuficiența terenurilor pentru construirea de noi unități economice mari; - Lipsa unei culturi manageriale în sectorul privat. 			<p>Promovarea diversificării economice și dezvoltării economice sustenabile</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Amenajarea spațiilor și structurilor în sprijinul întreprinderilor destinate activităților industriale; - Amenajarea spațiilor de sprijin logistic; - Dezvoltarea structurilor de sprijin pentru dezvoltarea economică a cartierelor; - Promovarea rețelelor de sprijin pentru afaceri.
<ul style="list-style-type: none"> - Pierderi de apă datorită vechimii și deteriorării stării conductelor prin care circulă aceasta; - Infrastructura edilitară învechită; - Neaplicarea în suficientă măsură a tehnicilor noi de tratare a apelor. 	<p>Secțiunea VI: Infrastructura de mediu</p>	<p>Extinderea și modernizarea rețelei tehnico-edilitare</p>	<p>Extinderea și modernizarea sistemelor de apă și apă uzată</p>	<p><u>Captare</u> – Stație de tratare; <u>Aducțiune</u> – reabilitare aducțiune și reabilitare rezervor aducțiune; - Stație de pompare: reabilitare stație de epurare; <u>Rețea de distribuție</u>: - reabilitare rețea de distribuție – 32.909 m; - extindere rețea de distribuție – 18.300 m; - stație de clorinare & SCADA; <u>Canalizare</u>: Stație de epurare reabilitare și retehnologizare – treapta terțiară; Rețea de canalizare: extindere rețea de canalizare 15.300 m, reabilitare rețea de canalizare 37.211 m Tratare nămol</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Investiții reduse în tehnologii de protecție a mediului; - Lipsa managementului integrat al deșeurilor. 		<p>Crearea unui sistem de management integrat al deșeurilor</p>	<p>Sistem de management integrat al deșeurilor</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Închiderea depozitului neconform de la Cristești; - Stație de transfer; - Stație de sortare, compostare; - Stație de compactare; - Achiziționarea de containere, pubele, mijloace de transport destinate colectării selective a deșeurilor

				și transportului acestora; - Campanii anuale de educație ecologică pentru colectare selectivă.
- Existența unor zone care prezintă risc de alunecări de teren, inundații.			Dezvoltarea infrastructurii adecvate de prevenire a riscurilor naturale și protecția fondului forestier	- Lucrări de combatere și prevenire a inundațiilor în zonele de risc; - Lucrări de combatere și prevenire a alunecărilor de teren prin amenajarea versanților și refacerea stabilității acestora; - Lucrări de întreținere, protecție și extindere a fondului forestier.
- Consumul mare de gaze naturale datorat debransărilor de la rețeaua de distribuție a agentului termic și montării de centrale de apartament.		Creșterea eficienței energetice	Reabilitarea sistemului municipal de energie termică	- Modernizarea centralelor termice de cartier.
- Costuri ridicate cu întreținerea și consumul legat de iluminatul stradal.			Eficiențizarea și modernizarea sistemului de iluminat public urban	- Lucrări de reabilitare și modernizare a iluminatului public urban în zona centrală, a bulevardelor și rețeaua străzilor de cartier; - Lucrări de extindere și modernizare a iluminatului public urban; - Dezvoltarea sistemului de iluminat decorative.
- Insuficientă preocupare pentru utilizarea surselor alternative de energie.			Utilizarea rațională a resurselor de energie și utilizare de energii alternative	- Dezvoltarea unui sistem de surse alternative de energie utilizând panouri solare și fotovoltaice; - Izolarea termică a fondului locativ construit până în 1990.
- Starea de degradare a siturilor industriale.		Ecologizarea siturilor urbane degradate		- Amenajarea batalului de la Combinatul chimic Azomureș.
- Nivel scăzut al investițiilor în capital uman; - Specializări universitare lipsite de dotarea la vârf necesară.	Promovarea municipiului Tîrgu-Mureș ca oraș european multicultural, centru universitar și de	Reabilitarea/modernizarea/dezvoltarea infrastructurii educaționale preuniversitare, universitare și a	Modernizarea infrastructurii educaționale universitare	- Reabilitarea și dotarea unităților de învățământ universitar.

	cercetare, inovare și transfer de tehnologie	infrastructurii pentru formare profesională continuă		
<ul style="list-style-type: none"> - Multe școli au o infrastructură învechită; - Nivelul scăzut al salariilor în sistemul educațional; - Procent relativ mic din PIB alocat sistemului educațional în comparație cu media pe UE. 			Modernizarea infrastructurii educaționale preuniversitare	<ul style="list-style-type: none"> - Reabilitarea și dotarea unităților de învățământ preșcolar; - Reabilitarea și dotarea unităților de învățământ gimnazial; - Reabilitarea și dotarea unităților de învățământ liceal; - Crearea a 4 campusuri preuniversitare.
			Dezvoltarea unui sistem de servicii conexe procesului de învățământ	<ul style="list-style-type: none"> - Modernizarea a spațiilor de cazare și masă care deservește unitățile școlare; - Asigurarea transportului elevilor din municipiu și din zona periurbană; - Facilitarea accesului la învățământ a elevilor cu dizabilități; - Conectarea unităților de învățământ la internet; - Schimburi de experiență cu unități de învățământ din alte țări; - Modernizarea utilităților, inclusiv crearea de facilități speciale pentru persoanele cu dizabilități, pentru toate tipurile de infrastructură educațională; - Consolidarea, modernizarea, extinderea și dotarea clădirilor școlilor speciale: spații de învățământ, spații de cazare, cantine, diferite facilități pentru acces și activități didactice.
				Centre de cercetare acreditate CNCIS <ul style="list-style-type: none"> - Tehnologii avansate de proiectare și fabricație a angrenajelor (TAPFA); - Centrul de critică și istorie literară: „Modernitate și postmodernitate în literatura română a secolului XX”;

				<ul style="list-style-type: none"> - Managementul energiei și al electrotehnologiilor (MEE); - Centrul de cercetare științifică a istoriei elitelor românești; - Centrul de Cercetare în Lingvistica Aplicata și Studii Culturale.
				<ul style="list-style-type: none"> - Cercetări și studii clinice și experimentale în transplantul de organe; - Implantare de celule Stem după Infarct Miocardic Acut (Program de cercetare în colaborare cu centre din Viena – Austria și Debrecen – Ungaria, 2005); - Cercetări privind dezvoltarea rețelei integrate naționale de centre de terapie durerii acute pentru optimizarea analgeziei postoperatorii autoadministrată de pacient prin aplicarea de protocoale.
<ul style="list-style-type: none"> - Forță de muncă tânără, cu studii superioare, insuficient valorificată și antrenată în activitatea de cercetare; - Corp profesoral de elită la nivelul învățământului insuficient antrenat în activitatea de cercetare. 		<p>Creșterea capacității de cercetare dezvoltare (C&D), stimularea cooperării între instituții de cercetare dezvoltare și inovare (CDI) și întreprinderi, precum și creșterea accesului întreprinderilor la CDI</p>	<p>Cercetare-dezvoltare în parteneriat între universități/institute de cercetare-dezvoltare și întreprinderi (industrie) în vederea obținerii de rezultate aplicabile în economie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Proiecte de C&D în parteneriat între universități/institute de cercetare și întreprinderi; - Proiecte C&D de înalt nivel științific la care vor participa specialiști din străinătate; - Investiții în infrastructura de CDI și dezvoltarea capacității administrative; - Centru de cercetare; - Crearea unui pol de excelență.
<ul style="list-style-type: none"> - Insuficienta integrare a potențialului științific în economie; - Lipsa structurilor logistice. 		<p>Sprijinirea dezvoltării micro-întreprinderilor pentru creșterea</p>	<p>Accesul întreprinderilor la activități de cercetare-dezvoltare și inovare</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Incubator de afaceri; - Promovarea și acreditarea clusterelor economice în servicii și industrie, incluzând cercetare – dezvoltare – inovare în domenii „hard”, producție

		competitivității, promovarea inovării, valorificarea resurselor materiale și a forței de muncă locale.		<p>în domenii de înaltă tehnologie, verde, IT, turism, cultură, sport;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Implementarea sistemelor de management a mediului EMAS și ISO 14000 în domeniul social și al serviciilor; - Centru de promovare și consultanță pentru IMM.
<ul style="list-style-type: none"> - Numeroase obiective istorice și culturale în stare de degradare; - Sprijinirea insuficientă a artei și culturii; - Implicarea în prea mică măsură a tinerilor în viața culturală și artistică. 		Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe	Reabilitarea, restaurarea și dotarea clădirilor monument istoric, precum și a celor aflate în patrimoniul cultural de interes local și național	<ul style="list-style-type: none"> - Revitalizarea Complexului Cetatea Medievală Tîrgu-Mureș; - Modernizarea clădirii Teatrului Național.
<ul style="list-style-type: none"> - Potențialul zonelor de sport și agrement, al spațiilor verzi, insuficient valorificat; - Existența unor suprafețe de teren și clădiri nevalorificate, aflate în patrimoniul ministerelor; - Insuficienta implicare a autorităților în renovarea stadioanelor și încurajarea sportului. 		Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterea calității serviciilor turistice	Crearea, reabilitarea și extinderea infrastructurii de agrement, inclusiv a utilităților aferente	<ul style="list-style-type: none"> - Reabilitarea și modernizarea Grădinii Zoologice; - Modernizarea și reamenajarea spațiilor publice de agrement Platoul Cornești; - Extinderea și diversificarea bazelor de agrement din Complexul de Agrement și Sport „Mureșul”; - Modernizarea piscinei „Mircea Birău”; - Dezvoltarea unei baze sportive cu caracter regional; - Amenajarea aerodromului; - Crearea unui parc municipal de dimensiuni mari (Hipodrom – Bucla Mureșului); - Preluarea de către municipalitate a bazelor existente, repararea și modernizarea lor (Parcul Municipal, patinoar, ștrand etc.) și redarea lor circuitului sportiv; - Program de amenajare a „Buclei Mureșului” pentru agrement, respectiv sportul școlar și de performanță.

<ul style="list-style-type: none"> - Promovare turistică insuficientă; - Lipsa unor semne de direcționare în cel puțin o limbă de circulație internațională; - Subvalorificarea resurselor turistice din zonă; - Calitatea scăzută a serviciilor și informațiilor turistice; - Durata redusă a șederii turiștilor; - Lipsa programelor și a resurselor financiare necesare protejării patrimoniului; - Existența unor unități de cazare la standarde calitative necorespunzătoare; 		<p>Promovarea potențialului turistic</p>	<p>Crearea infrastructurii necesare, în scopul creșterii atractivității municipiului Tîrgu-Mureș ca destinație turistică</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Crearea, dezvoltarea și promovarea unui brand turistic; - Centrul Local de Informare și Promovare Turistică; - Conectarea la sistem național integrat, cu acces on-line, pentru colectarea și diseminarea informațiilor turistice.
<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa unor centre de informare și consiliere a tinerilor pe tema alegerii unei profesii. 		<p>Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii</p>	<p>Orientare și consiliere</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Centrul de consiliere și orientare profesională, consiliere și îndrumare în sprijinul tranziției de la școală la viața activă; - Campanii de conștientizare și informare precum și servicii de consiliere în carieră; - Furnizarea serviciilor integrate de orientare și consiliere pentru persoanele expuse riscului de părăsire timpurie a școlii.
<ul style="list-style-type: none"> - Necesitatea programelor de reconversie profesională a șomerilor; - Rata abandonului școlar în creștere. 			<p>Instruirea și perfecționarea resurselor umane</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Implementarea programelor de tip „școala după școală”, educație remedială și învățare asistată; - Reintegrarea în educație a celor care au părăsit timpuriu școala (inclusiv programe de educație de „a doua șansă”); - „Nu abandona școala!”; - „Calificarea – o șansă pentru viitor!”.

<ul style="list-style-type: none"> - Educația și formarea profesională continuă devine o necesitate în menținerea unui loc de muncă. 			<p>Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Centru Regional de Formare Profesională în domeniul serviciilor turistice și hoteliere; - Centru de Formare Continuă Mureș.
<ul style="list-style-type: none"> - Necesitatea creșterii calității serviciului public de ocupare și promovarea măsurilor active de ocupare. 			<p>Modernizarea serviciului public de ocupare și promovarea măsurilor active de ocupare</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Bursa locurilor de muncă; - Calitate în serviciile de ocupare; - Servicii de ocupare eficiente; - Profesioniști în piața muncii; - Dezvoltarea serviciului de asistență personalizată și abordare individuală pentru șomerii cu dificultăți de integrare/reintegrare pe piața muncii; - Dezvoltarea serviciilor de tip „self-service”; - Dezvoltarea bazei de date privind serviciile furnizate, locurile de muncă vacante și angajatorii; - Formarea personalului SPO pentru furnizarea serviciilor de ocupare și asistență, inclusiv a serviciilor pentru persoane cu nevoi speciale; - Formare și acțiuni inovative și transnaționale pentru sprijinirea noilor forme de organizare și management.
<ul style="list-style-type: none"> - Existența în sectorul public a unităților de sănătate vechi, modernizate doar parțial; - Starea precară din punct de vedere tehnic și material din unele spitale; - Salariile mici din sistemul sanitar, care face ca foarte mulți medici, farmaciști și asistente să migreze în străinătate pentru locuri de muncă mai bine plătite; 	<p>Dezvoltarea municipiului Tîrgu Mureș ca centru medical-farmaceutic de interes internațional, național și regional.</p>	<p>Infrastructură și servicii de sănătate, sociale și de protecție a populației</p>	<p>Centru medical de cercetări</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Construirea unui spital regional; - Modernizarea/echiparea infrastructurii Spitalului Județean; - Modernizarea/echiparea infrastructurii Spitalului Municipal; - Tehnologii informaționale în domeniul e-Health, medical records și telemedicină, e-learning medical; - Centru regional de Cercetare-Dezvoltare în Științe Comportamentale;

<ul style="list-style-type: none"> - Slaba profilaxie; - Insuficienta preocupare pentru procurarea de fonduri extrabugetare; - Deficite și disparități înregistrate în sistemul de sănătate; - Dotări tehnico-sanitare precare. 				<ul style="list-style-type: none"> - Crearea unui Laborator de Excelență în Electrofiziologie și Imagistică Cardiacă Tridimensională ca referință regională a standardelor europene; - Centru Medical-Educațional Multidisciplinar de Cercetare de Excelență în Bolile Cardiovasculare, de referință în Regiunea Centru. Centru Regional de Cercetare; - Dezvoltare, Experimentare și Educație Medicală de Excelență.
<ul style="list-style-type: none"> - Numeroase accidente care implică realizarea unui parteneriat local între autoritatea publică locală – Inspectoratul pentru Situații de Urgență – SMURD în vederea optimizării acțiunilor de salvare a cetățenilor; - Dispecerat Integrat de Urgență de interes regional. 		<p>Dezvoltarea și modernizarea bazelor operaționale pentru intervenții în situații de urgență</p>	<p>Dotarea și eficientizarea structurilor de intervenții în situații de urgență</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea Dispeceratului Integrat de Urgență; - Managementul incidentelor majore și a conceptului de comandă și control unic; - Planul de acțiune pentru Cazuri de Urgență (accidente chimice, fenomene meteorologice periculoase, cutremure, etc.); - Dezvoltarea unui parteneriat local între autoritatea publică locală – Inspectoratul pentru Situații de Urgență – SMURD în vederea optimizării acțiunilor de salvare a cetățenilor în situația unei stări de urgență; - Formarea și calificarea unui grup de voluntari pentru intervenție în situații de urgență și dotarea serviciului de voluntariat cu echipament pentru a acționa cu promptitudine și eficiență în situații de urgență; - Amenajarea unui heliport utilitar pentru intervenții în caz de urgență.